

23 (1278)
4. juuni 2014
Hind 1.99 €
9 771406 110006

MÜÜR ÜMBER PRESIDENDILOSSI

Noor kunstnik joonistas
valmis Kadrioru
turvatara

MÕRV KADRIORUS

Üürnik peksis
korteriomaniku
surnuks

PÖÖRANE MILJONÄR

Mehis Pilv räägib,
kuidas ta kommarid
rikkaks tegi

HEA TEGU

Vähist jagu saanud
Liisu andis idee
pardiralliks.

EESTI EKSPRESS

25 AASTAT SÕLTUMATUT NÄDALALEHTE

TRIOBET

LISAB PÕNEVUST

Vabadus on hindamatu

Eesti Energia on palju enamat kui lihtsalt elektrimüüja.

Eesti energiajulgeolek on meie südameasi. Tänu kodumaisele põlevkivile on Eesti energiasõltmatuse edetabelis koos Taaniga Euroopa tipus. Tehnoloogia arendamise abil on põlevkivienergeetika saanud kõigi aegade puhtaimaks.

Ole osa Eesti eduloost, sõlmi leping omadega!

Eesti Energia

Hinnad al
399€

Puhkusereiside kevadkampaania

Uued suvised lisareisid!

Inglismaa – suur ringreis ja pealinn London 6.-13.7. **Supersoodushind 699 €**

Itaalia – kultuuri- ja puhkusereis 20.-27.7, 27.7.-3.8. Puhkus mereäärses kuurortis Lido di Jesolo. 3 ekskursiooni juba hinna sees: unustamatu Veneetsia, romantiline Verona ja Garva järv, päev Dolomiitide mägedes. **Supersoodushind 599 €**

Itaalia – Veneetsia

Horvaatia

Eesti suurim sihtkohavalik - 22 erinevat sihtkohta mugavate otselendudega Tallinnast! Parimad sihtkohad, hinnad, eestikeelsed ekskursioonid ja reisijuhid.

Soodushinnad kehtivad kõigile uutele broneeringutele kuni 10. juunini, broneerides ainult Germalo Reisidest!

Kampaania hinnad on antud hotellides*** või**** hommiku- või hommiku- ja õhtusöökidega. Vaata ka meie kultuurireise - kõik ekskursioonid juba hinnas ja teisi pakkumisi www.germalo.ee

Soodushindadega puhkusereisid

Bulgaaria – Kuldsed Liivad 25.8-1.9

al 399 € ~~519 €~~

Gruusia – Batumi 18.-25.8

al 499 € ~~599 €~~

Hispaania – Costa del Sol 22.-29.9

659 € ~~759 €~~

Hispaania – Tenerife 20.-27.10

699 € ~~799 €~~

Horvaatia – Dubrovnik 3.-10.8

629 € ~~699 €~~

Horvaatia – Opatija 20.-27.7, 27.7.-3.8, 31.8-7.9

599 € ~~699 €~~

Itaalia – Lido di Jesolo 20.-27.7, 27.7.-3.8, 31.8-7.9

499 € ~~629 €~~

Jordaania – Surnu- ja Punane meri 2.-9.11

879 € ~~899 €~~

Korfu 1.-8.9

444 € ~~629 €~~

Kreeta – Retimnon 5.-12.7

al 699 €

Kreeka – Santorini 8.-15.9

al 589 €

Küpros – Paphos 26.10-2.11

599 € ~~709 €~~

Malta 5.-12.10

599 € ~~699 €~~

Maroko – Agadir 27.10-3.11

al 729 €

Montenegro – Tivat 3.-10.8

599 € ~~799 €~~

Portugal – Albufeira 29.9-6.10

649 € ~~749 €~~

Portugal – Madeira 6.-13.10, 13.-20.10

699 € ~~799 €~~

Prantsusmaa – Nizza 17.-24.8, 24.-31.8

599 € ~~729 €~~

Prantsusmaa – Provence 17.-24.8, 24.-31.8

599 € ~~699 €~~

Sitsiilia – Taormina 21.-28.9, 28.9-5.10

599 € ~~729 €~~

Tuneesia – Sousse 12.-19.10, 19.-26.10

499 € ~~599 €~~

Türgi – Kusadasi 15.-22.9

499 € ~~549 €~~

36

28

24

PERSOON

Dr. Dre – maailma kõige rikkam räppar

Autor Siim Nestor
Lk 6

KUUM

Vanahärra läks Kadriorus üürnikku välja tõstma ja peksti surnuks

Autor Kristjan Pihl
Lk 10–11

Rail Balticu trassivalikul põrkusid Reformierakonna ja IRLi huvid?

Autor Mikk Salu, lk 12

Politsei lemmikrelv: uriiniproov

Autor Krister Kivi, lk 14

Endine tippkommunist, miljonär Mehis Piltv räägib, kuidas ta aitas meie rikkurid järje peale

Autor Toivo Tänavsuu
Lk 16–18

Kas Narva Aleksandri koguduse vara, sealhulgas suur kirik, läheb võlgade katteks haamri alla?

Autor Dannar Leitmaa, lk 22–23

INTERVJUU

Eesti Posti juht Aavo Kärmas räägib elust postifirmas

Autor Sulev Vedler
Lk 24–26

ELU

Väikese Liisu paranemine vähist andis tüdruku vanematele idee korraldada heategevuslik Pardiralli

Autor Kirsti Vainküla
Lk 28–29

Tööpäev vahuveini trimbates ehk Lilleballi žüriiliikme ülestähendusi

Autor Krister Kivi
Lk 30–33

Vana orel kolis Inglismaa kirikust Gustav Adolfi gümnaasiumisse

Autor Madis Jürgen
Lk 36–37

ARVAMUS

Miks on alati rohkem neid, kes rahulduvad kõige mugavama ja lihtsama lahendusega?

Autor Margit Tõnson
Lk 38

39

AREEN

Ainsa trükimeedia väljaandena sai Areen intervjuu mais Eestit külastanud Türgi kirjaniku ja nobelisti Orhan Pamukiga

Autorid Helen Geršman,
Inna Ossiptšuk, lk 39–41

Suviste blockbuster'ite ülevaade

Autor Laurence Boyce, lk 44–45

KOHVER

Elurõõm Kilimanjaro varjus

Autor Marge Taivere
Lk 60–62

AJALUGU

Sel nädalal möödub 90 aastat Eesti ajaloo suurimast terroriaktist, milles hukkus kümme inimest

Autor Pekka Erelt, lk 64–65

ÜKS ASI VEEL

Elu ühes päevas: endine modell Mari Metsallik elab metsas ja ei söö suurt midagi

Autor Madis Jürgen
Lk 68

JUHTKIRI

ANSIPI SAATUS

ANDREI HVOSTOV

Kes valitseb Euroopa Liitu? See pole üldsegi Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso, vaid hoopis Saksamaa kantsler Angela Merkel. Nii väidavad pikaajalise Brüsseli-kogemusega ajakirjanikud Cerstin Gammelin ja Raimund Löw sel aastal ilmunud hitt-raamatus “Euroopa niiditõmbajad”.

Väide põhineb salajaseks peetud protokollil, mille Gammelin ja Löw on kuidagimoodi kätte saanud ja mis peegeldab 2010.–2013. aastal ülemkogus toimunut.

Gammelini ja Löwi hangitud saladokument tekkis järgmiselt: teatud ruumis istuvad Euroopa riikide pealikud koos ja arutavad asja; kõrvalruumis sitsivad 28 ametnikku, üks igast liikmesriigist, kelle juurde tuleb iga 15 minuti järel sõnumitooja, kes räägib neile, mis nõupidamisruumis parasjagu toimub. Ametnikud panevad selle kirja ning saadavad oma pealinnadesse edasi. See kestab täpselt nii kaua kui vaja. Ööpäev, mitu ööpäeva, nii kaua, kuni Kreeka päästmise pakett – või mis iganes – on kokku lepitud.

Ühesõnaga – Gammelin ja Löw on saanud kätte haruldase materjali. Järeldus on selline: Brüssel on vaid käsutäitja, kurikuulsad euroametnikud ja salasepitsejatest eurovolinikud on kõigest rahvuspealinnade tahte elluviijad.

Kogu euroskeptikute kisa põhineb valel infol.

Isegi hõõglampide keelamine polnud Brüsseli väljamõeldis. Idee pärinenud Saksa sotside esimehelt Sigmar Gabrielilt, kes oli tollal Saksa keskkonnaminister.

Lihtsalt Euroopa rahvuspealinnades eelistatakse teatud asjad unustada ning näpuga Brüsseli poole näidata.

Ülalkirjutatud arvestades polegi korraga nii huvitav spekuloida, et millise volinikukoha Andrus Ansip ikkagi Euroopa komisjonis saada võiks. Jagamisel on 28 kohta, mis teatud tunnuste põhjal jaotatakse eri kaalugruppidesse. Olla president või välisasjade “kõrge esindaja” on tippamet, aga tegeleda näiteks haridusega, tervishoiuga, tarbijakaitsega, see on madal amet.

Mis seal vahet, millise portfelli Ansip saab, kui tema tööks on nagunii Merkeli tahte elluviimine?

Ent Merkeli sulastel on teatud hierarhia. Madalamates ametites olijatele võivad elu kibedaks teha isegi Malta või Küprose tegijad. Sellal kui tippametiks olev majandus-rahandusvolinik ei pea “väikepealikuid” Lissabonist, Riia või Sofiast eriti kartma; tema hakkab kätekõverdusi tegema vaid Berliini ja Pariisi taktikepi järgi.

Muidugi tahaks Ansipile nimelt seda saatust. Ent kuna majandus-rahandus on praegu Soome esindajal, siis Eesti seda vaevalt saab. Kirjutamata reegel on see, et teist korra järjest samast regioonist inimest ei võeta. Kuid täiesti võimalik on Ansipi kutsumine eelarvevolinikuks. Selline keskmine amet. Eestile paras.

Digilehes video: Korraldaja Urmas Liivo tutvustab Pardiralli võistlejaid

Paberlehe tellijale on digileht tasuta. Vaata aadressilt ajaleht.ekspress.ee.

Väljaandja
Eesti Ajalehed AS
Narva mnt 11e,
Tallinn 10151 Eesti
Vastutav väljaandja
Hans H. Luik
Üldtelefonid
669 8080,
669 8044
www.ekspress.ee

TOIMETUS
Narva mnt 13, Tallinn 10151
Peatoimetaja
Allar Tankler
Toimetuse telefon
669 8030
Toimetuse faks
669 8154
E-mail ekspress@ekspress.ee
TV nädal **669 8085**

REKLAAM
Narva mnt 11e, Tallinn 10151
Üldinfo telefon
669 8040
Reklaamiosakonna
faks **669 8174**
info E-posti teel
reklaam@ekspress.ee
Trüki- ja internetireklaam
<http://reklaam.lehed.ee/>

KLIENDITEENINDUS
Tellimine ja kojukande
probleemid
telefon **680 4444**
klienditugi@lehed.ee
Praaeksemplaride
ümbervahetamine
EE leviosakonnas Narva
mnt 11e
Trükikoda **Printall**

Toimetuse saadetud käsikirju ega fotosid ei tagasta ning juurdemaksuga kirju vastu ei võta.
Kõik Eesti Ekspressis avaldatud artiklid, fotod ja illustatsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses.
Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma Eesti Ajalehed ASI kirjaliku nõusolekuta on keelatud.
Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel 646 3363.

11. juuni erinumbrid:

TERVE PERE

› Suvised tervisemured ja kuidas neist hoiduda.

SUME SUVI

› Aktiivne puhkus ja palju suverõõmu.

Rikas nagu troll

Kultusettevõttelt Apple saadud rahapakk teeb **Dr. Dre** maailma rikkaimaks hiphopartistiks, ent see pole kaugeltki mehe suurim saavutus.

SIIM NESTOR

siim.nestor@ekspress.ee

Õhtul sohval Eesti Ekspressi lehitsedes teeb Dr. Dre tõenäoliselt: “Meh.” – “Olen kandnud meelelahutustööstuses olulist rolli rohkem kui 25 aastat, olen produtsendina vähemalt viie märgilise tähendusega heliplaadi juures, ja Ekspress sokutab mind legendaarsesse persoonirubriiki alles siis, kui minust sai maailma rikkaim hiphopartist,” võib ta mõelda. “Meh.”

Aga Dr. Dre – kodanikunimega **Andre Romelle Young** (49) – jagub piisavalt “rohelist”, et alla loputada iga väiksem ja suurem pettumus. Dre on esimene (dollar)miljardär hip-hopis. Pangaarve kosub, kuna tehnoloogiahiid Apple ostab kolme miljardi dollari eest tema ja plaadimogul Jimmy Iovine'i loodud kompanii Beats Electronics, mille suurim hitt-toode on keskmise hinnaklassi kõrvaklapid Beats by Dre.

Hea Andre, püüa mõista: sellised diidid ja sellised summad – kaugelt kõige kopsakam ost Apple'i ajaloos – huvitavad ka neid inimesi, keda hip-hop muidu külmaks jätab.

MILLISED ON LOS ANGELESE SLUMMIS sirgunud Dr. Dre varasemad teod, ilma milleta maailm praegu teistsugune oleks?

Dr. Dre leiutas gängstaräpi. Ta oli üks osaline räpiviisikus N.W.A., mille aastal 1988 ilmunud kauamängiv “Straight Outta Compton” rajas tee uuele tänavapättide kriminaalse võitu ja muserdavast elust rääkinud žanrile. Trupi kurikuulsaim lugu “Fuck Tha Police” tõi plaadifirmale manitsuskirja FBIst, et üleskutsed vägivallale ja jõustruktuuride ründamisele pole kõige mõistlikum mõte. Isegi kaugel-kaugel Eestimaal inspireeris gängstaräpp sadu noori ehtsa gangsteri elust unistama. Vähemasti oma räpilüürikas ja rõivaste valikus.

Dr. Dre leiutas **Suge Knighti**, seda siiski kogemata. Hiiglaskehaga Suge töötas Dre turvamehena, kuni too asutas oma muusika väljaandmiseks plaadifirma Death Row Records ja pani turvamehe äriasju ajama. Suge ajas asju nii, nagu ajavad asju relvastatud ja rivaalitsevad tänavagängid. Muusika kõrval sai Death Row silmapaistvamaks saavutuseks see, et firma stardiraha pressiti välja valgenahalise räpparilt **Vanilla Ice'ilt**. Suge riputas Vanilla Ice'i hotelli Bel Age 15. korruse rõdult pea alaspidi kõlkuma, kuni vaeseke püksi tegi ja oma suurima hiti “Ice Ice Baby” kirjastamisõigused Death Row'le üle andis.

VÄGA PALJU PAPPI

Just äsja, mai algul ajakirjas Forbes avaldatud rikkamate räpiartistide edetabelis oli Dr. Dre 550 miljoni dollarise varandusega veel teisel kohal. Tema ees oli 700 miljoni Puff Daddy, kellest Dre nüüd hooga mööda pöörab, ja seljataha Jay-Z 520 miljoni. Räpi superrikkaste sisestulekud ei pärine ühelgi puhul ainult muusikast, vaid investeeringutest rõiva-, tehnoloogia-, spordi-, karastusjookide ja muudesse äridesse.

Dr. Dre leiutas *g-funk*'i ja samal ajal **Snoop Doggy Doggi**. *G-funk* oli mahe- ja laisa olekuga räpp, mis jutustas küll ka gängsterielu tülikamate osadest, kuid keskendus hedonistlikumale poolele: ohjeldamatu seks, džinn ja pilvesolek. *G-funk*'i suuna ette näidanud albumid – Dr. Dre “The Chronic” (1992) ja selle järel ilmunud Dre produtseeritud Snoop Doggy debüüt “Doggystyle” (1993) – aitasid plaadifirmal Death Row tõusta 90ndate tugevaimaks räpilavaks.

DR. DRE AVASTAS – ja aitas leiutada – **Eminemi**, 00ndatel enim plaate müünud artisti Ameerika Ühendriikides. Veriste kämmaldega Suge Knightist eemalõtmise järel asutas Dre aastal 1996 uue plaadifirma Aftermath Records. See oli mõeldud kvaliteeti kvantiteedile eelistava butiik-firma, kuni Aftermathi emafirma Interscope'i boss **Jimmy Iovine** (ikka seesama Jimmy Iovine) tõi Drele kuulata ropu- ja rajususe Eminemi salvestised. Dr. Dre võttis tundmatu kahvanäo enda hoole alla, produtseerides tema albumile “The Slim Shady LP” (1999) kolm olulisemat lugu. Aftermath sai kassahiti ja popmaailm uue superkangelase. Dr. Dre, keda teismeline Eminem jumaldas kui üht N.W.A. liiget, on kirjutanud ja produtseerinud või esinenud kõigil kaheksal Eminemi albumil, millel Aftermathi tempel peal.

Dr. Dre aitas jalule **50 Centi**. 50 Centi talenti tutvustas Drele kolleeg Eminem. Dr. Dre andis välja 50 Centi esimese suure albumi ning kirjutas ja produtseeris plaadile hoo sisse andnud esimese hiti “In Da Club” (2003). Kuldse puudutusega Dr. Dre kuulus 00ndate alguses superprodutsentide ringi, ta kasseeris ühe produtseeritud loo pealt Eesti rahas kaks miljonit krooni. Ühe miljoni eest lubas ta plaatidele peale kirjutada, et need on valminud tema järele vaatuse all.

JA KINDLASTI TULEB POPKULTUURIL tunnustada Dr. Dre'd ka tema värskeimaks hitiks kujunenud kõrvaklappide eest. Need on väga populaarsed just noorte seas ja kindlasti kuuleb neist mahlakamat heli kui tänapäevaste muusikamängijate – telefoni, MP3-pleieri või arvuti külge kinnitatud juhuslikumatest plönnidest. Dre on ise öelnud, et bassikõlalsid esile tõstvad klappid on ehitatud selliselt, et muusikat kuuleks nii, nagu kuuleb muusika stuudios valmistatud muusik. Et teismeliste ja noorukite hulgas heликvaliteeti mingilgi määral hinnatakse, on täitsa okei teene tervele popmuusikale.

Maailmatrend: TV taskus ehk nutiseade muutub täisväärtuslikuks teleriks

Järgneva intervjuu tegemisele andis impulsi INTRIIG. Lugejad on püüdnud ära arvata, varjatud mõtet näha, oma järeldusi teha, kuid „äraarvamismäng” kukkus ikkagi läbi...

Mõned kuud tagasi mainisid telekommunikatsiooniettevõtte STV esindajad intervjuudes ajalehtedele ja raadiole paaris lauses moodsaid televisiooni- ja internetitehnoloogiasid, mida Eesti turul praegu ei pakuta, kuid mida on STV-lt lähitulevikus oodata. Otsustasime uurida, kas STV räägib meile sellest lähemalt või tuleb meil veel natuke oodata. Pöördusime STV digiteleviseiooni juhtiva spetsialisti Tatjana Hristoforova poole.

Õelge palun, mida huvitavat STV lähitulevikus pakub? Millega te üllatada plaanite?

Inimestel ei jagu tänapäevases kiires elutempos oma lemmiksaadete vaatamiseks lihtsalt vaba aega. Pidevalt sagides nähakse kodu vaid hilisõhtust varahommikuni. Nädalavahetusel pühendatakse aga olmeasjadele, kuna muul ajal selleks lihtsalt ei ole aega. Tahaks ju veel sugulaste ja sõprade seltsis aega veeta ning leida veidike aega ka teleri vaatamiseks. Nii satutaksegi nõiaringi. Et inimene saaks rahulikult saateid vaadates puhata, toob STV Eesti turule teenuse „TV taskus” – mobiilse televisiooni.

Kas see on uus tehnoloogia?

Televisiooni tehnoloogiad on pidevas muutuses. Oletan, et paljud on mobiiltelevisioonist juba kuulnud. See on laialt levinud Euroopas, Venemaal, Jaapanis, Lõuna-Koreas ja USA-s. Seda teenust kasutav inimene pole enam n-ö teleri külge köidetud, ta ei pea saate või filmi vaatamiseks enam oma tegemisi pooleli jätma. Tänu sellele saab lemmiksaateid vaadata nutitelefoni, tahvelarvuti või arvuti kaudu kõikjal, kus on internet. Internet televisiooni ei tapnud, nagu mitu aastat tagasi ennustati – hoopis vastupidi, televisioon on astunud internetti.

Ja nüüd pakute teie veel suuremat mobiilsust?

Täpipealt. See teenus ei lahenda mitte üksnes ajaküsimust, kuid ka paljusid igapäevaseid tülisid. Keegi ei hakka enam vaidlema, millist kanalit vaadata. Vaatamiseks võib vabalt toast tuppa liikuda, sest saateid saab vaadata nutiseadme kaudu. Iga pereliige võib rahulikult vaadata just seda saadet, mida ise soovib. Ka lahendus pole kulukas – ei ole vaja osta veel mõnda telerit. See teenus meeldib kindlasti noortele inimestele ja lastega peredele: vanemad saavad rahulikult vaadata filmi, lapsed aga oma lemmikmultikaid.

Aga kas inimene pole seotud saadete eetrisoleku ajaga?

Kindlasti mitte. Teenus on interaktiivne, seega võib saate vaatamist alustada nutitelefoni kaudu näiteks sõbra juures, panna selle siis pausi peale ning jätkata kodus samast kohast vaatamist. Kui mõnda saadet pole jõutud vaadata, siis leiab selle kanalite arhiivist. Kui aga midagi väga meeldis, siis on võimalik seda salvestada.

Mulle tundub, et teie konkurentidel on midagi sarnast olemas, lisaks nutikad puldid.

Kui mainitakse saadete salvestamist ja arhiivi, võib see tõesti esmapilgul nii tunduda. Nn nutikad puldid on seotud aga konkreetse seadmega. Meie mobiiltelevisiooni teenus on

printsiipsaalselt uus lahendus. Võrreldes IPTV-tehnoloogiaga, mida kasutavad paljud operaatorid ning mille jaoks on tarvis digiboksi, võimaldab meie teenus signaale edastada igale seadmele. Sellel puuduvad piirid ja sõltuvus seadmest – inimene valib ise, mille kaudu ning kus ta saateid vaatab. See on mobiilsus elus, ajas ja ruumis.

Teie jutt on nii kaasahaarav, et tekib soov kohe selle teenusega liituda.

Sellest ka küsimus: millal seda teha saab?

Praegu käib katseperiood, mis on jagatud kaheks: esmalt katsetavad teenust spetsialistid ja seejärel kliendid. Pärast katseperioodi lõppu saab iga inimene rakenduse oma nutitelefoni laadida ja teenusega liituda. Seejuures esimesed seitse päeva saab teenust kasutada tasuta. Selle järel võib sõlmida lepingu.

Seitse päeva tasuta – fantastiline! Mulle ei meenu, et keegi pakuks midagi sarnast.

Aga sellega on seotud ka riskid, näiteks tarbija võib ju teenust mitte osta.

Oma risk on kindlasti olemas, kuid STV arvab, et tarbija peab seda teenust kõigepealt katsetama, et saada aimu mobiiltelevisiooni kogu völost.

Milliseid kanaleid see teenus sisaldab?

Veebruaris korraldati Eestis küsitlus, kus osales üle 10 000 inimese. Küsitluse tulemusi ja vastanute soove arvestades pandi kokku pakett, kuhu kuulub 20 kõige populaarsemat kanalit.

Esmapilgul tundub valik väike olevat. Oleme harjunud, et STV pakub väikse tasu eest üle 140 kanali.

Praeguses etapis sisaldab teenus populaarseid Eesti kanaleid. Kui tulevikus soovitakse nutiseadme kaudu vaadata näiteks 140 kanalit, siis saame ka seda pakkuda.

Nagu öeldud, ei ole mobiiltelevisioonil piiranguid.

Pilt on tõepoolest ahvatlev.

Pilt on väga ahvatlev! Ees on suured võimalused. Uutest tehnoloogiatest rääkides võib öelda, et need on kogu aeg ju olemas, me kasutame neid pidevalt, kuid ei pane neid tähele. Mis puutub mobiiltelevisiooni, siis see on Eesti turul tõepoolest läbimurre.

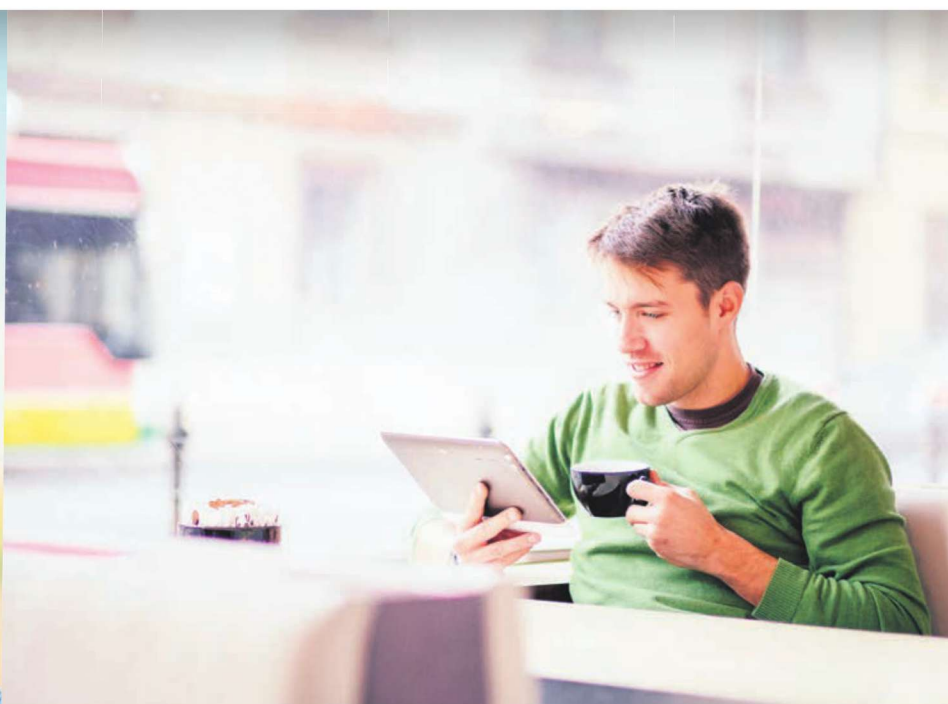
Mida see „TV taskus” siis kokkuvõttes endast kujutab?

„TV taskus” on mobiiltelevisioon, mida võib vaadata igas nutiseadmes. Saadete vaatamine ei sõltu vaatamisajast. Telekanaleid saab vaadata mitmel seadmel. Signaal on automaatselt kohendatud, et kanaleid oleks võimalik vaadata häireteta, sõltumata interneti kiirusest.

Teenus on interaktiivne.

See annab tohutu ajasäästu.

See on mugav ja lihtne!

ÜLO JALAKA VALITUD SAHINAD

sahinad@ekspress.ee

EESTILE ÕNN, BRITILE ÕNNETUS

Mullu rändas Britimaale 212 000 inimest rohkem, kui lahkus. 35 000 inimest rohkem kui tunamullu. Valitsus soovib rändesaldo suruda alla 100 000 inimese, ent siseminister teatas, et "eesmärk on raske". Oh, oleks Eestil sellised mured...

EESTI MACHO SADA HOBUST

Värskes Euroopa Nõukogu soovitusel Eestile tõdetakse, et eestlaste autod on ELi keskmisest ligi kaks korda vanemad. Kuid juhatakse tähelepanu ka meie macho'de uuele hullusele: sõiduautod, mida eestlased majanduskriisi kestel ostsid, on ikka suure mootori ja suure saastusega. Jah, tõsi, taas täituvad Tallinna-Tartu-Pärnu supermarketite parklad võimsate hobujõududega, varuosad ja kütus on kõik aga puhas import.

FOTO SHUTTERSTOCK

PULLERITS VIHASTAS

Postimehe korüfee **Priit Pullerits** vahutas hiljuti toimetuse siselistis vihast, kui lehe esiküljele oli pandud hüvastijätumängu pidanud Eesti jalgpallilegendi **Andres Operi** pilt. Pullerits leidis, et jalgpall pole ikka mitte mingi spordiala. Õnneks on teised Postimehe töötajad õppinud Pulleritsu jalgpallivaenulike vihapurskeid eirama. ERRi sporditoimetuse juhi-na oleks Pullerits muidugi vinge valik olnud.

KREML KAMANDAB KRIMMI RANNAS

Russia Today näitas videot Krimmi randadele ehitatud villadest ja teatas, et need tõmmatakse nüüd maha. Põhjus: Ukraina seaduse kohaselt võib ehitada veepiirist 100 meetri kaugusele, Vene Föderatsiooni seadus, mis nüüd kehtestati, keelab ehitada lähemale kui 200 meetrit veest. Kas see puudutab ka **Tõnis Paltsti**, kes Krimmis mereäärset maad omab? Õnneks (ja kahjuks) mitte, sest Ukraina suuresõnalised ametnikud ei andnudki talle vaatamata paljudele lubadustele vee lähedale ehitusõigust!

RAOUL KURVITZ JA ROBERT PLANT

Möödunud nädalal täitis kunstnik **Raoul Kurvitz** üks unistusi – Eesti Ekspressi toimetusse helistas **Led Zeppelini** laulja **Robert Plant**, et anda Kurvitzale usutlus. Muide, see on Planti ainus intervjuu kogu Baltikumis seoses 16. juunil Tallinnas toimuva kontserdiga. Kurvitz on rokifänni ja mitme bändi trummarina **Led Zeppelini** imetlenud sellest saadik, kui ta Inglise Kolledžis õppis ja tema nimi veel eestipärane Kurvits oli. Intervjuud saab lugeda 11. juuni Areenist.

FOTO PILLE-RIINI PREGEL

ERNITSA MAAILM

GUUD

BÄÄD

VÄRSKE KARTUL Esimene sats on valmis ja mõnel turul letis.

FOLGIPEALIKU ÄRIIDEE Viljandi linnapea ja Viljandi pärimusmuusika festivali vedaja Ando Kiviberg on sattunud kriitika alla, sest ta on esitanud taotluse festivali kaubamärgi oma nimele registreermiseks. Pole vaja selle üle vinguda, sest igal õigel ajal peab olema ka õige peremees!

MAA-ALUSED JÕED Skeptik.ee esitas 32. mail tänavuse Umbluu preemia laureaadiks pendliga Tuhal-Nabala maa-aluse jõe "leidnud" Ants Talioja, kelle maagiliste võimete tõttu kallineb Rail Balticu trass umbes 30 miljoni euro võrra.

LOLL MÕTE Henrik Roonemaa juhib Facebookis tähelepanu, et Eesti riigi andmebaaside pilve panekut promotakse ettekäändega, et me kardame Venemaa rünnakut või invasiooni. "Miks me investoreid hirmutame?" küsib internetiguru.

HELIRIBA

...on rubriik, kus dj **DANNAR LEITMAA** valib taustamuusikat nädala kangelastele

PRIIT PULLERITS

Läinud nädala lõpul ilmunud Priit Pulleritsu artiklist "Tappa lödipüks" saime lõpuks aimust, miks mitte Euroopa riigi paremäärmustel toetavad Putini poliitikat isegi siis, kui nad spioonina Venemaa palgal ei ole (nagu möödunud nädalal paljastatud Ungari Jobbiku-nimelise erakonna esindaja Béla Kovács), ning hoolimata sellest, et Putini retoorika on üldiselt suunatud just niisuguste pehmelt öeldes paremäärmustlaste vastu. Põhjus paistab lihtne: Putin ei ole lödipüks, erinevalt näiteks Prantsusmaa presidendist, kes sõidab mootorratta asemel rolleriga, tõenäoliselt ei suusata ega sõida ka jalgrattaga, ning ilmselt kardab nii pimedust kui ka tolmuimejat (nagu Leelo Tungal on lödipüksiks defineerinud). Tänu täheks selle hariva mõttekäigu eest pakume tunnusmuusikat, mis võiks käivituda iga kord, kui Pullerits tuppä siseneb.

1 QUEEN BICYCLE RIDE
Jalgrattasport on tegelikult nii intelligentne. Eriti, kui võrrelda

2 PITBULL MM-I LAUL OLÉ OLÉ OLÉ
jalgpalliga, mis levitab ikka erilist rõvedust, aga

3 ENTEL-TENEL SUUSALUMI
suusatamine meeldib mulle siiski kõige rohkem, sest

4 VILLAGE PEOPLE MACHO MAN
lödipüksid ei saa suuskagi määritud.

5 BLÄCK ROKIT VAATA MIND
Kas te ikka panite tähele, mis ma ütlesin? Kuku? Halloo?

NÄDALA NIMI

OMNIVA

Alates esmaspäevast võttis Eesti Post kasutusele uue rahvusvahelise nime Omniva. Nimevahetuse eesmärk on tugevdada ettevõtte konkurent-sivõimet ja anda arusaadavalt edasi rahvusvahelise logistika-ettevõtte eristuvat olemust. Uuel kaubamärgil põhineva ühtse nime alla koondatakse kõik tütarettevõtted nii Eestis kui ka piiri taga. Kas keegi teab, mida Omniva tähendab?

Vaata ka on y va!, omnibuss, omnivoor, OmniBrain, Omaan, Ouagadougou, Obst, Hans-Ulrich Obrist, Niva, Lujaa laa-tua Lada, snail-mail, Hiina neti-kaubad.

MANÖÖVRID VANALINNAS: Kevadine suurpuhastus majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumis. Foto: Aare Maidla

NB! Tähelepanelik lehelugeja! Kui pildistasid midagi uudislikku või naljakat – saada pilt meile! Eesti Ekspressi paberväljaandes avaldatud FLÄSHi saatjale maksame honorari 65 eurot puhtalt kätte. Pildid palume saata aadressil ekspress@ekspress.ee. Ekspressil on õigus fotot kasutada kõikides ASI Eesti Ajalehed paber- ja digiväljaannetes.

UUDISED

Sulnid kullaärimehed võeti vahi alla

FOTO ILMAR SAABAS

Maksu- ja tolliamet avalikustas eile, et pidas eelmisel nädalal kinni 18 kullaäriiga seotud maksupettuses kahtlustatavat, neist neli võeti kohutu loal ka vahi alla. Vähemalt üks vahistatu on Ekspressi vana tuttav.

Toivo Tänavsuu kirjutas mullu augustis loo “Noorte meeste sulnis äri: tonnid kulda ja villade vuntsimine Prantsusmaal”. Nooruslik ärikolmik **Anton Tšaštšin, Vagif German** ja **Artur Švarts** ehitas paari aastaga nullist üles 20 miljoni eurose aastakäibega kontserni nimega Unico Invest. Meeste jutu järgi renoveeriti luksusvillasid Lõuna-Prantsusmaal, ehitati Sakamaal, Itaalias ja Suurbritannias. Põhisisis oli aga ikkagi kuld. “Meie kaudu liigub Eestis, Lätis ja Venemaal praegu umbes 150 kilo puhast kulda kuus,” rääkis Anton Tšaštšin.

Täna on “sulnis kullaäri” paraku lõppenud. Ekspressile teadaolevalt oli just Tšaštšin üks neist, kes eelmisel teisipäeval vahi alla võeti.

KÄSI KULLAS: Anton Tšaštšin Ekspressile mullu augustis poseerimas.

Maksuamet kahtlustab, et uhke kullaäri oli täitsa tavaline käibemaksupettus. Kahtlustuse järgi organiseeriti müügiahel, kus kuritegeliku ühenduse kontrolli all olnud varifirmade nimel osteti Läti ettevõtetest kullamaterjali ja Eesti ettevõtetest investeerimiskulda. See töödeldi käibemaksuga maksustatavaks kullamaterjaliks, mille kullasisaldus oli alla 325 tuhan-

diku. Kullamaterjal müüdi vari- ja puhverettevõtete nimel edasi kokkuostjatele, kes vähendasid fiktiivsete soetusarvete alusel tasumisele kuuluvat käibemaksu. Esialgsel andmetel jäi kuriteo tagajärjel maksudena laekumata ligi 4,9 miljonit eurot.

Ekspressi mullune lugu ärikolmikust lõppes autor Toivo Tänavsuu pihtimusega: “Astusin enne külaskäiku Unicosse läbi keskkriminaalpolitsei rahapesu andmehüroo (RAB) ametnike juurest. Nende ülesanne on muuhulgas kullaärikate järelevalve. Istusime ja ajasime pool tunnikest mõistujuttu. Nad ei tohtinud poole sõnagagi mainida oma tähelepanekutest Unico kullaäri kohta, kuid kinnitasid, et tegija pole võõras. Ka on RAB esile toonud, et Eestis ringleb viimastel aastatel anomaalselt palju – lausa tonnide viisi – ähmase taustaga romukulda. Seda, miks pani Unico äkiline edu RAB ametnikke kurikavalt muigama, ei saanudki ma teada.”

DUŠIGEEL TEEB PAKSUKS!?

Hüüatus ajakirja *Naised* kaanel, 29. mai

NÄITLEJANNA LOOMAHIRM

“Jäin lehmale väga lähedalt silma vaatama ning sain sellest paraja šoki.”

Garmen Tabor pelgas lapsena lehma. Ta arvas ka, et lehmade pupillid on riskikülkukujulised. Alles aastaid hiljem taipas, et veise silmadelt peegeldusid lauda aknad.

Naised, 29. mai

KALJUVEERI JA ALLIKMAA PEOEELNE KOHTUMINE MÖÖDUS PÕLASTAVATE MUIETE SAATEL

Muljed ERRi hooaja lõpupeolt.

Delfi Publik, 30. mai

ARMU-ANNA SALENEB

“Algul oli kogu mu keharasv kiviköva, aga praegu on see pehmeks läinud,” ütleb telenägu **Anna**, kes proovib juba paar kuud salenemiskeskuse kehahooldusteenuseid. Magusast pole ta veel loobunud.

Õhtuleht, 2. juuni

SIRET VISKUS EDGARI KAITSELE

Siret Kotka pahandab, et tänu **Edgar Savisaarele** juhtivale positsioonile tõusnud keskerakondlased vaikivad ega kaitse oma liidrit, kui teda meedias tümitatakse. Küll on nad aga väga rahul, kui Savisaar neid toetab. Blond “ihukaitsja” õpetab võtma eeskuju Reformierakonnast, kus alati pärast **Andrus Ansipi** etteasteid teda toetatakse sel moel, et kõik ta olulised sõnumid üle korratatakse.

Nelli Teataja, 1. juuni

7 PÄEVA KOLLASE MEEDIA ANDMETEL

RAHVUSLIKU KASVATUSE ERIPÄRAD PRANTSUSE MOODI

“Kui sa lähed Prantsusmaale ja seal lehvib kellegi aias Prantsuse lipp, siis selle peale vaadatakse piisut imelikult – sest see ei ole hea toon.” Dirigent **Hirvo Surva** õpetab käitumist.

Kroonika, 30. mai

lehvib kellegi aias Prantsuse lipp, siis selle peale vaadatakse piisut imelikult – sest see ei ole hea toon.” Dirigent **Hirvo Surva** õpetab käitumist.

BIKIINIDEGA PÜÜTAKSE MEHI

“Teada tõde on see, et kõik maailma naised riituvad ühe põhimõtte järgi – nad panevad ülle vaid sellised suled, mis ärritavad teisi naisi,” räägib **Anu Saagim**. “Bikiinid on erand, nendega püütakse mehi.”

elu24.ee, 1. juuni

FOTO SHUTTERSTOCK

MÕRV KADRIORUS

Kinnisvaratüli Tallinna rahulikus ja vaikses linnajaos päädis jõhkra tapmisega, mille detailid panid isegi kogenud prokuröri pead vangutama.

KRISTJAN PIHL

kristjan.pihl@ekspress.ee

Seisan välisukse juures, sest edasi liikuda on võimatu. Poolesajaruutmeetrine korter – kitsas esik, köök ja kaks tuba – on mattunud ühtlase kultuurikihi alla: vanad ajalehed, arved, raamatud, riidekaltsud ja toidunõud. See voodrilaudadeni paljaks kistud ja kapitaalremondi järele karjuv eluase Kadrioru südames oli aga piisav ajend, et tappa inimene.

Tänapäeva Eestis juhtub selliseid asju väga harva. 2010. aastal oma magistritöös tapmiste statistikat uurinud **Raina Pärn** leidis, et omakasu eesmärgil toimub vaid iga kümnes tapmine. Võrdluseks: kakskümmend aastat tagasi olid vara hõivamise seotud ligi pooled tapmised.

SÜGIS 2013. Korteri pensionärist omanik **Aleksander Tammper** (68) oli lausa võis, kui üks tuntud advokaat talle os-

tupakkumise tegi. Tammper oli ammu plaaninud korterit maha müüa, nüüd avanes reaalne võimalus.

Ka ostja oli rahul, sest korteri akendest avaneb lummas vaade Kadrioru südamesse. Presidendi loss ja luigetiik paistaksid otsekui peo peal, kui vaid maju ees poleks. Sümpaatne kant, õhkas advokaadihärra rahulolevalt.

Müügitehing ootas üksnes notari juures allkirjastamist. Oli vaid üks mure. Kortelist vajasid äraviimist eelmise üürniku asjad. Seda probleemi läkski Tammper Köleri tänavale klaarima. Oli reede, 15. november.

Majaelanikud teadsid, et Tammper oli juba ammu soovinud üürnikust vabaneda, too aga ei tahtnud miskipärast minna. Tammper saatis vihaseid kirju, aga üürnik ei vastanud, nagu ka telefonikõnedele ja sõnumitele. Viimasel ajal käis Tammper majas lausa iga päev, et lõpuks ometi kogu jamale punkt panna.

Üürniku nimi oli **Oskar Hints** (57). Pispattude pärast mitu korda kohtulikult karistatud Hints oli viimati töötanud taksojuhina, aga seejärel ametlikult töötuks jäänud. Tammper tundis teda eelmisest

elukohast, kus nad olid üleaedsed naabrid.

Kui Hints maja 2012. aasta sügisel uusarendusele ette jäi ning maha lammutati, hakkas Tammperel hale ja ta pakus mehele oma tühjalt seisvat korterit. Sedasama, Köleri 28 teise korruse korterit. Esialgu saja, hiljem kõigest viiekümne euro eest kuus – tingimusel, et Hints teeb majas ka kojamehe tööd.

Majaelanikele aga Tammper palgatud kojamees ei meeldinud. Esiteks oli ta lohakas, ei teinud tööd korralikult. Teiseks ladustas maja hoovi ehitusprahti ja hõivas mitu parkimiskohta. Ning kolmandaks – ja seda on naabritel sõnadesse keeruline panna – häiris neid midagi Hints olekus.

“Hints oli natuke liiga sõbralik. Lausa nii sõbralik, et mõned inimesed kartsid teda. Ja uudishimulik, pidevalt ta uuris ja puuris kõiksugu asju,” meenutab Tammper tütar, kes kah samas majas elab.

“Tere ütles heal juhul moka otsast. Kui midagi küsisid, andis ainult ebalmeid vastuseid,” räägib teine naaber. Tema sõnul nähti Hints ringi liikumas enamasti öösiti.

Oktoobris, kui Hints aastane üürileping lõppes, aga ta välja ei kolinud, muutusid majaelanikud kannatamatuks ja hakkasid lausa nõudma üürniku tänavale tõstmist.

Tammper muutus samuti üha närvilisemaks. Seda enam, et Hints ei maksnud talle enam sedagi nappi kokkulepitud üüri.

UMBES KELLA KOLME PAIKU päeval jõudis Tammper Köleri tänavale. Hints juba ootas teda ning et korteri aknad vaatavad tänavale, nägi ta hästi: Tammper tuleb, Selveri kilekott näpus.

Aga korterisse Tammper ei jõudnudki. Maja pimedas trepikojas haaras keegi temast kinni ja lõi ta pikali, seejärel rusikaga näkku, rindkeresse ja pähe. Ühel hetkel äsati talle “köva metallist latisarnase esemega” (nii oli kirjas ekspertiisiaktis). Tammper kukkus üle ukse omaenda korterisse. Sinna, kitsasse esikusse, näoli vereloiku ta lebama jäigi.

Tõenäoliselt ei näinud ta ründaja nägu. Ja kui isegi nägi, oli see talle võõras. Sest kallaletungija polnudki üürnik Hints, vaid keegi tundmatu habemik.

FOTOD: TANEL MEOS, ILMAR SAABAS

PUUKÜÜRNIK: Endine taksojuht Oskar Hints.

MORAALNE TUGITALA: Endine laevakapten Mark Dorozkov.

KÖLERI 28: Soliidsest elurajoonist sai julma mõrva sündmuspaik.

Nimelt oli Hints endale appi kutsunud **Mark Dorozkovi** (64), eluaegse meremehe ja laevakapteni, kellega ta oli tutvunud paar kuud varem kirikus.

Tagasihoidlik, varem karistamata Dorozkov väitis hiljem kohtus, et Tammperet tappa ta ei kavatsenud. Ta tulnud õbukesele Hintsile vaid moraalseks toeks.

Aga madinast olla ta sedavõrd ehmunud, et haaras köögist oma mantli ja põgenes. Kas ohver sai viga? Kas Hints lõi teda millegagi? Pikemalt arutlemata tormas ta koju Lasnamäele, märkamata sedagi, et tema viigipüksid nõretavad verest.

Kohus kipub üleüldse tsirkuseks kätte. Süüpingis seletusi andes satuvad Dorozkov ja Hints oma versioonidega juhtunu kohta niisugusesse vastuollu, nagu oleksid nad eri kakluste juures viibinud.

Hints väidab, et tema oli peksmise ajal tagatoas ega näinud toimuvat pealt. Siis käis mingi arusaamatu kõva pauk ja ta jooksis esikusse. Seal nägi ta Tammperet liikumatult lamamas. Dorozkov oli kadunud. "Politseisse helistada ei julgenud, kiirabi jaoks oli ka juba hilja," selgitab Hints.

Tema hirm politsei ees oli põhjendatud. Hints oli vabaduses tingimisi, vaid kolm nädalat varem oli kohus teda karistanud omavoli eest. 2012. aastal oli ta andnud jalahoobi kliendile, kes keeldus kuueeurost taksoarvet maksmast, võtnud tema telefoni ja minema sõitnud.

Ent ilmsüütu inimene ei peaks ju varjama kuritegu, millega ta seotud pole. Kuid just nii Hints tegi, kiskus endal riided seljast ja asus hoolega veretöö jälgi kõrvaldama. Tammpere laiba pakkis ta musta ehituskilesse, seejärel küüris verrega määrdunud pinnad puhtaks.

Kella nelja paiku möödus korteri välisuksest Tammpere töölt saabus tütar. Tema pere elab korrus kõrgemal, aga naine ei märganud midagi kahtlast.

Paar tundi hiljem oli korter puhas, verised lapid pistis Hints kilekottidesse ja viskas autosse. Seejuures jäi ta silma ühele naabrile.

"See võis olla kella kuue paiku, kui nägin teda maja taga. Sõitsin autoga hoovi ja nii kui tuled tema peale keerasin, eemaldus Hints kiiresti maja taha." Naaber ei osanud aga halba aimata, pigem oli rahul, et tülikas üürnik kolib viimaks majast välja.

Vastu keskööd helistas Hints uuesti Dorozkovile: tule appi kotti tassima!

Dorozkov räägib kohtus, et esikus oli tõepoolest üks kott, aga uskuge või mitte, talle ei tulnud pähegi, et selles võiks olla Tammpere surnukeha. Ta ei küsinud ka.

Seejärel kandsid nad raske koti (Dorozkovi hinnangul umbes 40 kilo) keldrisse, mürdsid uksele katki ja tassisid kandami tagahoovi. Seal seisis Hints auto, kuhu surnukeha jäi järgmiseks 24 tunniks.

JÄRGMISEL PÄEVAL arutasid mehed isekeskis, et ehk peaks laibaga politseijaoskonda sõitma, aga mõtlesid siiski ümber. Nad sõitsid, Tammpere surnukeha pakiruumis, päev läbi mööda linna, kuni jõudsid Viimsi metsa. Seal kaevasisid nad poolteist meetrit sügava augu ja matsid laiba maha. Hauaplats maskeeriti kannuga.

Samal ajal oli Köleri tänavale kutsutud politsei. Majaelanikud märkasid koridoris "tikutoosi suuruseid" verejälgi ning kahtlustasid, et korteris on toimunud "midagi väga halba". Ent politsei ei leidnud midagi kahtlast!

"Kas seda nimetategi mõrvaks?" ironiseeris üks mundrikandja enne lahku mist, kui märkas vereplekki korteri ukse pakul.

"Kuidas on see võimalik?!" ahastas Tammpere tütar. "Inimene jääb kadunuks, verejäljed on ukse taga, keldrilukk lahti murtud, aga politsei jalutab minema, nagu poleks midagi olnudki."

Politseinikust õemees selgitas talle, et valvepatrull ei saagi rohkemat teha. Päev hiljem kammisid kriminalistid korteri läbi. Pindu spetsiaalsete kemikaalidega töödeldes ilmnes, et korter oli verega koos nagu tapamaja enne pühi. Vere jälgi leiti isegi laest.

Hints nabiti kinni kolm päeva hiljem ja tema väitis, et ei tea korteriomani kadumisest loomulikult midagi.

Politsei oli aga vahepeal kindlaks teinud, et Hints ei elanud mitte Kadriorus, vaid Mustamäel. Sealtkandist andis vii-

KAITSJA HÄDAS, KOHTUNIK KAH

Kuigi kaitsjate eesmärk on, maksu mis maksab, süüdistus sõelapõhjaks tulistada, jääb Hints kaitsja **Vladimir Kuznetsov** (pildil paremal) silmanähtavalt hätta. Usutavalt alibit ta välja ei paku. Kehvavõitu eesti keelt purskides on tal suuri raskusi menetlusreeglitest kinnipidamisega.

Ühe istungi vaheajal läheneb Kuznetsovi prokurör, käes kriminaalmenetluse seadustik, ja küsib ettevaatlikult: "Kas te seda raamatut olete kunagi näinud?" Ehkki küsimus on heasoovlik, mõjub see igale endast lugupidavale juristile löögina alapoole vööd.

Kohtunik kaalub lausa Kuznetsovi eemaldamist protsessilt. Kuid mida aeg edasi, seda raskemaks see muutub, sest siis tuleks kogu protsessiga nullist pihta hakata. Uus kaitsja vajab lisa-aega materjalidega tutvumiseks. Kohtumaja ajagraafiku säästmiseks jäetakse Kuznetsov rahule. Vastu suvepuhkusi on ajasurve niigi suur. Pealegi nõuab valitsus, et ühtki kohtuasja ei menetletaks ilma mõjuva põhjuseta kauem kui kolm kuud.

"Nagu filmis. Sellist süüeed näeb päriselus väga harva."

Prokurör Ainar Koik

mast korda signaali ka Tammpere mobiil, mida aga üles ei leitudki.

Mustamäe korteri läbiotsimisel leiti hulk toiduaineid, mille Tammpere mõrvapäeval Torupilli Selverist oli ostnud: juustu, suitsulõhe, lihapallid, vürtsikilud. See pealtnäha ebaoluline detail aga tegi tapmisest hoobilt rõõvmõrva.

Ohver oli ikka veel kadunud. Matmispaiga avaldas politseile alles kuu aega hiljem tabatud Dorozkov. See juhtus detsembris, napilt enne lumesadusid, mis muutnuks surnukeha leidmise sisuliselt võimatuks.

Pereliikmeid lahkunud tuvastama ei lastud. Vaatepilt oleks olnud liiga räige. Isik tehti kindlaks DNA-prooviga, Tammperet maeti kinnises kirstus.

"Nagu filmis," nendib isegi kogenud prokurör **Ainar Koik** kohtuistungil vaheajal. "Sellist süüeed näeb päriselus väga harva."

Prokurör küsib Hintsile karistuseks 19 aastat vangistust, koos varem kantamata karistusega 20 aastat. Dorozkovile mõrva eest 14 ja koos ühe kelmusega lõplikult karistuseks 15 aastat. Harju maakohus teeb otsuse enne jaanipäeva.

KUI KOHTUNIK **Anne Rebane** uurib, miks oli tarvis Tammperet füüsiliselt karistada, selle asemel, et tüli sõnadega ära klarrida, muutub Hints hõrdaks. "Tahtsin, et ta oleks minu vastu leebem. Ma ei olnud sellist suhtumist ära teeninud," põhjendab ta.

Seejärel pöördub ta tagasi oma vana versiooni juurde, et pole Tammperet peksnud.

Alates vahistamisest on Hints järkjärgult oma süüd pisendanud. Nüüd väidab ta, et kohtueelses menetluses antud ütlused ei loe, sest uurijad peksid need temalt välja. Peksid, piinasid ja näljutasid, kui täpne olla.

"Aga te ju ise andsite allkirja?" imestab kohtunik.

Hints kohendab prille, need ei seisa tal hästi ninal – üks sang, mis otsekui viitaks hiljuti toimunud rüselusele, on küll just murdunud.

"Andsin-andsin. Kui keegi oleks mulle öelnud, et pange allkiri: mina, Oskar Hints, katsusin Lenini mune, oleksin ka seda teinud. Ehkki Lenin suri ammu enne mind. Ma ei suutnud öieti lugedagi!"

VAJAD ENERGIAT?

Bio-Quinone Q10 30 mg 60 kapslit + tasuta 30 kapslit

Tondid Rail Balticu varjus

POLIITILINE INTRIIG

Valitsuse viimasel istungil pörkusid Rail Balticu trassivalikul Reformierakonna ja IRLi huvid. Nad kahtlustavad üksteist kellegi ärihuvide esindamises.

MIKK SALU

mikk.salu@ekspress.ee

Suurärimees **Marcel Vichmann** seisab dilemma ees. Mullu võttis valitsus tema käest ära reisirongiliikluse – Vichmannile kuuluva Edelaraudtee asemel sõidavad nüüd riigifirma Elron rongid. Raudtee ise, tõsi küll, vaid Tallinn–Pärnu ja Tallinn–Viljandi suundadel, on endiselt Vichmanni käes. Mida nende raudteejuppidega nüüd teha?

Valikukoht on ka Eesti killustikutootjatel (**Toomas Annuse** ja teiste Merko bosside omanduses oleva AS Riveritoli ning **Vladimir Libmani** ja tema kompanjonide Paekivitootete Tehase), kes on mitu aastat ajanud asju, et saaks alustada lubjakivikaevandamist Nabala piirkonnas. Siiani on vaidlustes peale jäänud keskkonnaministeerium (ka kohtus). Viimane nael kaevandajate kirstu oli uue valitsuse poolt koalitsioonilepingusse kirjutatud punkt moodustada Nabalasse looduskaitseala.

Kui see nõu läbi läheb, on kaevandajate plaanil lõplikult kriips peal.

EI VICHMANNIL ega kaevandajatel ole nähtavat seost läbi kolme Balti riigi kavandatava kiirraudtee Rail Balticuga. Ometi usuvad Rail Balticuga tegelejad, et tegelikult on raudtee ümber käivates vaidlustes pörganud just nende kahe lobigrupi ärihuvid. Taustaks veel Reformierakonna ja IRLi vaheline konkurents. Võtmeküsimuseks on, kust hakkab tulevane Rail Baltic kulgema Harjumaal.

Tähtis lahing peeti eelmisel neljapäeval valitsuse kabinetinõupidamisel. Samal istungil oli päevakorras ka **Andrus Ansipi** määramine eurovoliniku kandidaadiks – see oli aga puhas formaalsus – tõelised kired hakkasid möllama just raudtee üm-

FOTOD EERO VABAMÄGI, RAUNO VOLMAR, TIIT BLAAT

RONGID LÄINUD, RAUDTEE ALLES: Edelaraudtee omanik Marcel Vichmann.

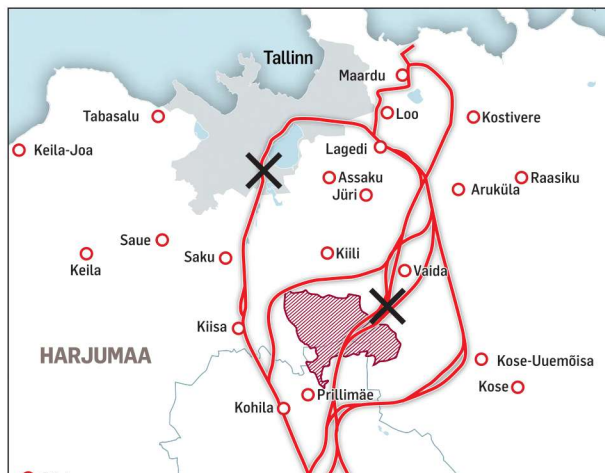
ber. Vaideldi peaaegu neli tundi kuni pimedani välja.

ISEENESEST ON Rail Balticu kohta kaartidele joonistatud kümneid trassivariante. Tähistatud on need numbrite ja tähtede kombinatsioonidega: 10 A-E, 11 A-C, 12 A, 13 A-C jne. Konflikt keerleb aga kahe põhivaliku ümber.

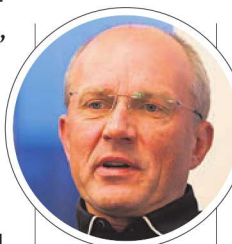
Üks on see, et raudtee läheks läbi Nabala. See on kõige lühem ja kõige odavam variant. Ühtlasi majandusministeeriumi lemmikvalik, mille eest ametnikud visalt võitlevad. Põhivastane on **Keit Pentus-Rosimannus**. Vaadates tema viimase aja intervjuusid, ja uudiseid, võiks teda hakata lausa kutsuma Keit “Nabalasse raudteed ei tule” Pentus-Rosimannus. Niivõrd oluline paistab küsimus keskkonnaministrile.

Majandusministeerium aga tahab just Nabalat. Isegi ministrivahetus (IRLi **Juhan Partsi** asemel on nüüd majandusministriks sots **Urve Palo**, aga Partsi vaim hõljub endiselt ministeeriumi kohal) pole seda soovi muutnud.

Osa reformierakondlaste peas on majandusministeeriumi jäikus sünnitanud igasuguseid teooriaid. Näiteks sellise, et Nabalat läbiva Rail Balticu lobi taga on hoopis kaevandajate huvid. Et kui tuleks raudtee, siis ei tuleks ka sellisel kujul looduskaitseala, loodaks pretsedent ja äkki õnnestuks siis ka kaevandusteemaga Nabalasse hiilida.

RING TÕMBUB KOOMALE: Nii vana raudteed järgiv kui Nabalat läbiv trass tõmmati plaanidest maha.

ÄRIHAI: Toomas Annus “Tahaks Nabalas lubjakivi kaevandada” Annus.

ROHELINE: Keit Pentus-Rosimannus “Nabalasse raudteed ei tule” Pentus-Rosimannus.

Lisaks saaks Pentus-Rosimannusele käru keerata, tema on igasugustele kaevandamisplaanidele vastu seisnud, olgu tegemist lubjakivi või fosforiidiga.

Ühe märgina nähakse siin Omanike Keskkliidu pühapäevast avaldust “Raudtee mingu läbi Nabala”. Omanike Keskkliit on IRLi käepikendus. Liidu juhatuse esimees on IRLi juht **Urmas Reinsalu**. Keskkliidu kõneisikuks on vanameister akadeemik **Anto Raukas**, kes toetab raudteed Nabala kaudu ja on minevikus teinud soosivaid avaldusi mitmesuguste kaevandamisplaanide kohta Eestis.

NABALA KÕRVAL on teine kuum trassivalik praeguse raudtee eelistamine. Et ehitaks uue raudtee kas olemasoleva raudtee peale või selle kõrval. See plaan on reformierakondlastest Riigikogu liikme **Kalle Pallingu** eelistus, ja tema on Riigikogus Rail Balticu toetusgrupi esimees. Ka Keit Pentus-Rosimannus eelistab seda teed. Samuti on pea-

minister **Taavi Rõivas** öelnud selle trassivaliku kohta häid sõnu.

Kriitikud näevad siin Marcel Vichmanni ärihuve. Kui Rail Baltic hakkaks minema kas või osaliselt mööda praegust Tallinn–Pärnu trassi, siis tuleb see ju Vichmannilt tagasi osta ja eeldatavalt krõbeda hinnaga. Kahtlustuste kohaselt esindab selles afääris Vichmanni huve Eesti Raudtee kunagine juht **Kaido Simmermann**, kes käib mööda linna, kohtub inimestega ja räägib mööda vana raudteed kulgeva Rail Balticu kasuks.

Simmermanni ajavad need jutud muigama. Ta tõesti eelistab, et Rail Baltic ehitataks võimalikult palju praeguse raudtee kohale ja selle kasuks on ta ka rääkinud, aga “Vichmanniga pole mul mingit seost”.

Kui keskkonnaministeeriumile ei meeldi Nabala, siis majandusministeeriumile ei meeldi jälle vana raudtee variant. Valitsuse neljapäevase istungi tegid majandusministeeriumi spetsialistid selle pihuks ja põrmuks: kõige kallim, kõige aeglasem, mis saab Viljandi raudteelõigust, ehitus seiskaks praeguse raudteeliikluse. Ühele istungil kohal olnud reformierakondlasele jäi mulje, et kui majandusministeerium nägi, et nende lemmik Nabala-trass läbi ei läinud, siis tegid nad kättemaksuks maatasa praegust raudteed mööda kulgeva valiku.

LÕPUKS TEHTI VALITSUSES kompromiss. Vaidlemisest väsinuna tõmmati ühelt poolt maha Nabala, teiselt poolt vana raudtee ja anti soovitus hoopiski kolmandatele trassidele.

Need ei meeldi kellelegi, ei ole nad nii otse ja kiired kui Nabala ning ei ole neil ka vana raudtee trassi eelseid.

“Läks nagu läks,” paneb Kalle Palling teemale punkti. “Nabala jäi kõrvale, vana raudtee jäi kõrvale. Enam pole mõtet teoretiseerida, miks üks või teine nende üle nii kõvasti vaidles.”

PS Võimalik, et süvenevas konkurentsiasu näevad Reformierakond ja IRL tonte seal, kus neid ei ole. Et majandusministeerium eelistab Nabalat seepärast, et too ongi nende arvates parim, kiireim ja odavam, mitte aga mingite müstiliste kaevandajate ärihuvide tõttu. Ja et Kaido Simmermann ja Kalle Palling toetavad praegust trassi seepärast, et näevad mitut ratsionaalset eelist (ja neid eelseid ongi), mitte aga suuretevõtja Vichmanni karvase käe tõttu.

STOCKMANNI INSTRUMENTARIUM
ON UUENENUD!

NÜÜD KÕIK EKSKLUSIIVKOLLEKTSIOONI PRILLID -30%

TIFFANY & CO. GUCCI *Persol* MARC BY MARC JACOBS VERSACE
PRADA Dior JIMMY CHOO

Pakkumine kehtib raamide ja klaaside koostul kuni 23.06.2014
TALLINN: Stockmanni kaubamaja V korrus tel 668 0460, www.instru.ee

Just Sinule sobivad prillid.

STOCKMANN

KRISTER KIVI
krister.kivi@ekspress.ee

See oli läinud kevadel, kui politsei tegi narkokoortega Kehra gümnaasiumis haarangu. "Koerad ei tulnud isegi minu juurde," ütleb **Aleksander Fjodorov**, kes oli toona 17aastane. Kuid politsei käskis tal koerte kahtlasele reageeringule viidates siiski tulla Maardusse uriiniproovi andma. Viimasest kanepisuitsetamisest oli Aleksandril toona möödas nädal.

Kui pissiproov näitas keelatud tetra-hüdrokannabinooli jääke, kästi noorukil kõik üles tunnistada. "Nad ütlesid, et kaks tunnistajat olid näinud, kuidas suitsetan kanepit, kuigi olen sada protsenti kindel, et keegi ei näinud, kuna tegin seda suht sügaval metsas. Selgitasin neile, et sain kanepit lihtsalt seltskonnas, aga nad ütlesid, et valetamise eest saan ma veel hullemini."

Eesti karistusseadustik kriminaliseerib narkootilise aine "ebaseadusliku edasiandmise, vahendamise, ebaseadusliku valmistamise, omandamise või valdamise". Tarvitamist karistusseadustik otsesõnu ei keela, kuid vähemtuntud narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ning nende lähteainete seadus (NLAPS) teeb ka seda. § 15 sätestab, et "narkootilise või psühhotroopse aine arsti ettekirjutusega tarvitamise" eest karistatakse trahviga kuni 200 trahviühikut või arestiga.

Kohtus taotles Fjodorovi advokaat miinimumtrahvi, kuna vahelejäämine oli esmakordne. Kohtuotsus kujunes teiseks - suurele trahvile lisaks ka neli päeva aresti, mis tuli ära kanda Rahumäe arestimajas. Ajal, mil klassikaaslased olid koolivaheajale minemas, oli see šokk.

21aastane **Madis** võeti vahele kuu aja eest. "Olime sõpradega Hiiumaal. Tšillisme suht niisama staadioni äärses parklas ja siis lambist lendas valge Peugeot-pirukas kõrvale. Terve kari mente voolas välja ja tulid dokke kontrollima meil. Siis lasti koer meie autot läbi otsima. Seda oli selgelt näha, et ei tunne huvi ei minu, mu sõprade ega ka auto vastu. Siis lasti teine koer autosse ja ka see ei tundnud midagi. Siis küsiti ükshaaval, et kas olete lähiajal tarvitanud midagi keelatud ainetest. Kõik vastasid muidugi eitavalt. Siis kutsus üks naispolitseinik ühe meespolitseiniku eemale, ajasid juttu ja tulid tagasi, et davai, lähme jaoskonda. Läksiime ja käisime kõik kordamööda kusel ära. Test näitas ainsana positiivset minul."

Politsei lemmikrelv: uriiniproov

Kuigi Riigikohus on leidnud, et narkojoobe tuvastamist ei tohiks samastada narkootilise aine tarvitamisega, saadab politsei inimesi uriiniproovi alusel kohtusse ja arestimajja.

Madis pole karistust veel saanud, kuid ütleb endal olevat "jube plässi tunde". "Politsei võiks ikkagi tegeleda tõsiste kurjategijatega, mitte pot-head'idega, kes päevas paar korda suitsetavad, kellelegi liiga ei tee ja ennast pärast veidi laiemaks mugivad," arvab ta.

PPA juhtivkorrakaitseametnik **Veiko Kommusaar** lausub, et mullu avastati 3343 väärtetu, mis olid seotud narkootilise või psühhotroopse aine arsti ettekirjutusega tarvitamisega. Testid oleval võimalised tuvastama 5-14 enam levinud narkootilist ainet ning alates 1. juulist, uue korrakaitseaduse jõustudes, olevat indikaatorvahendi tulek ka üldjuhul piisav tarvitamise tuvastamiseks. Ühe minuti jooksul tulemuse andev Biosens600

ei suutvat siiski ära tunda GBHD ja fentanüüli.

Uriiniproovil rajanevatel kohtuotsustel on Eestis pikk praktika. 2008. aastal karistati 26 Kuperjanovi jalaväepataljoni äsja aega teenima saabunud noormeest. Kui kohtualune süüid omaks ei võta, tõdetakse kohtuotsuses, et süüdistatav on tarvitanud keelatud ainet "tuvastamata kohas" ja "tuvastamata ajal".

Väärrib aga märkimist, et vähemasti korra - 22. juunil 2009 - on Riigikohus **Hannes Kirise, Lea Kivi ja Priit Pikamäe** isikus alama astme kohtuotsuse tühistanud, leides, et "narkootikumi tarbimist ei saa õiguslikult samastada narkojoobega".

"Nii näiteks võib isik NPALS § 15¹ järgi vastutada ka siis, kui ta manustas narkootilist ainet vähem, kui on vajalik joobe tekkeks. Samas võib isik teatud juhul olla joobes ka siis, kui ta ei ole narkootilist ainet tarvitanud, näiteks ei realiseeri isik NPALS §-s 15¹ objektiivset koosseisu, kui tema narkojoove tekkis selle tagajärjel, et talle manustati narkootilist ainet tema teadmata mõne teise isiku poolt," leidis kohus.

Ka otsustasid riigikohtunikud, et "lisaks objektiivse külje tunnustele eeldab isiku karistamine NPALS § 15¹ järgi ka tema teo subjektiivse külje kindlaks tegemist. [-] Näiteks ei saa hilisemale joobeseisundile tuginedes võtta NPALS § 15¹ järgi vastutusele isikut, kes hoolimata oma tähelepanelikust ja kohusetundlikust suhtumisest pidas kanepisigarette tubakasigaretiks."

POLEEMIKA TOIMETUSES

Narkoteema töö kaasa terava andmise Ekspressi ajakirjanike vahel. Väljavõtted toimetuse meililistist.

Sulev Vedler: Miks on see lugu eriline?

Krister Kivi: Paljud inimesed ei tea, et asjad käivad nii; et üksnes tarvitamise fakt võib tuua karistuse.

Sulev Vedler: Lollus pole kohtus vabandus. Ka koolis õpetatakse, et uimasteid ei tohi tarvitada.

Krister: Mind häirib selline kurdistavalt "vali kord". Usun, et paljudele konservatiivsetele ühiskonnaliikmetele see meeldib, kuid ka teine arvamus on olemas.

Sulev: Kuidas tekib küll arusaam, et narkootikumide tarvitamine Eestis on lubatud? Kas ema kodus õpetab? Lasteaias kasvatajate? Õpetaja koolis? Sõbrad? Tuttavad? Anonüümsed tegelased veebist? Tuleb see teadmine filmidest? Eriti kui arvestada järgmist seadusepügalat (narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ning nende lähteainete seadus), mis puudutab uimastite tarvitamist: "Narkootilise või psühhotroopse aine arsti ettekirjutusega tarvitamise või väikeses koguses ebaseadusliku valmistamise, omandamise või valdamise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut või arestiga." See paragrahv jõustus 1. septembril 2002. Varsti on jõus juba 12 aastat.

Krister Kivi: Mis saab siis, kui suitsetatud on Hollandis või Uruguays? Kui inimene on tarvitanud kanepit piirkonnas, kus see on legaalne (näiteks Colorados), tagasi Eestisse tulnud ja politsei poolt urineerima pandud; kas ta elu peaks saama rikutud selle pärast? Kas Eesti seadused reguleerivad Eesti elanike käitumist väljaspool Eestit?

Sulev: Eesti seadused kehtivad Eestis. Uruguays kehtivad Uruguay seadused.

Krister: Kas sa ütled, et ma ei tohi sellest kirjutada?

Sulev: Vastupidi, sellest tasub kirjutada.

Krister: Väga hea. Ma saaks aru, kui testi- ma viiakse kahtlaselt roolivaid autojuhte, kuid see, kui analüüsides tuvastatakse mingit käitumist enam mittemõjutavat ehk ammu haihtunud joovet ja karistatakse selle eest, ületab teatud piiri mu meelest.

Sulev: Huvitav on see jutt ammu haihtunud joobest. Kui see on haihtunud, siis kuidas seda tuvastatakse? Ja suurepärase näide Coloradost. Lisan, et paljudes Euroopa riikides võib autot juhtida ka siis, kui oled tarvitanud klaasitäie alkoholi. Eestis ei tohi. Ma pole küll kuulnud, et meil keegi roolis lõhnadega tabatult hakkaks rääkima, et oi, ma Saksamaal veidi lonksasin, selle joobe saavutasin seal, seal on see ju legaalne.

Krister: Uriinist tuvastab kuni 15 päeva tagust kasutamist ja ülekaalulistel isegi kuni 30 päeva tagust kasutamist.

Sulev: Aga siis on ju lihtne lahendus: ära tarvita uimasteid 30 päeva enne Eestisse sõitu.

Krister: Ideoloogilises plaanis on selline test mu meelest orwellik. Võiks öelda, et siit ei ole kaugel mõttepolitsei, küsimus on üksnes tehnoloogia puudumises. Muide, Eestis on narkojoobe määramiseks politseil õigus kasutada vägivalda, nõel vereproovi saamiseks jõuga veeni väänata.

Näiteks Missouris on isegi autojuhil, keda kahtlustatakse alkoholi- või narkojoobes sõitmises, õigus testist keelduda - sellisel puhul ta juhiluba küll tühistub automaatselt.

Dannar Leitmaa: Kallistage puud või midagi, aga politsei teeb õiget asja.

Krister: Kuidas me reageeriks, kui politsei homme toimetusse tuleks ja proove võtma hakkaks?

Sulev: Mina ütleksin tere!

Tõeliselt soodsad Windows 7'ga kvaliteetarvutid

Too oma vana Xp'ga arvuti meile, saad nobedama Windows 7'ga arvuti soodsamalt!

LCD-monitorid alates
€36.-

Dell Latitude & Lenovo ThinkPad äriklassi sülearvutid alates
€199.-

Windows 7'ga lauaarvutid alates
€139.-

Microsoft
REGISTERED
Refurbisher

* Hea teada: HP pakub ka kõige uuematele arvutitele Windows 8 asemel just Windows 7't!

Arvutiait.ee

Luha 19, Tallinn. Tel. 6461341

MAANTEESÕIT ON POPP!

Info ja registreerimine: www.aerobike.ee

FILTER

MAANTEEKARIKASARI 2014

**NÜÜD KA ALGAJATE
STARDIGRUPP!**
TREENERI JUHENDAMISEL

- 10.05 Kuusalu 21. Rattaralli
Põhidistsants: 89 km
Lühike distants: 33 km
- 25.05 Elva 29. Rattapäev
Põhidistsants: 100 km
Lühike distants: 50 km
- 15.06 Tabasalu 4. Rattarall
Põhidistsants: 106 km
Lühike distants: 41 km
- 13.07 Haapsalu 14. Rattaralli
Põhidistsants: 129 km
Lühike distants: 53 km
- 02.08 Pandivere 24. Rattaralli
Põhidistsants: 99 km
Lühike distants: 44 km
- 17.08 Võru 9. Rattaralli
Põhidistsants: 95 km
Lühike distants: 60 km

Peatoetaja:

FILTER

ENERGIA VESI LAHENDUSED

Suurtoetajad:

FAKTO AUTO
ESIMENE NISSANI ESINDUS EESTIS

**Actual
Print**

EuroPark

FELIX

AARETRANSPORT

SPORTLAND

Praaliv miljonär

Endine tippkommunist, praegune miljonär **Mehis Pilv** (67) räägib üllatavas avameelsushoos, kuidas ta abistas **Edgar Savisaart, Ronald Lauder, Margus Linnamäed** ja teisi tuntud tegelasi.

TOIVO TÄNAVSUU

toivo.tanavsuu@ekspress.ee

Kunagi Eesti NSV valitsusjuhile **Bruno Saulile** kuulunud korterisse Tallinnas Tina tänaval astub sisse päevitunud jumega, reibas ja elurõõmus peremees **Mehis Pilv** (67), näpus Stockmanni kilekott kahe pudeli konjaki ja sülearvutiga. Ta kruvib kahest märjukesest kallima – umbes 700eurose – lahti ning valab külalistele välja.

Istun koos **Hans H. Luigega** hõbejuukselise isanda uhkes, kunstiga vääristatud elutoas, kust avaneb kaunis vaade üle Kadrioru. Me ei suuda ära imestada, kuidas harva pildile sattuv Pilv avab üksteise järel kuni veerandsajandi vanuseid värvikaid saladusi ja detaile vabariigi taassünnist ning selle käigus püünele kerkinud prominentidest.

Pilv on hariduselt elektroonika-insener, teaduste doktor ning kümbles enda jutu järgi rahas ja luksuses nagu Disney koomiksitest tuntud pardivanamees Onu Robert. Tema perele kuulub natuke väsinud, kuid peagi uuenev Tallinna maailmakaubanduskeskuse (WTC) kvartal.

Pumba juures juba nõukaajal

1985. aastast töötas Mehis Pilv Nõukogude Liidu Helsingi saatkonnas teadus- ja kultuurisidemetes töölõigul. Tema ülemus Moskvast oli maailma esimene naiskosmonaut **Valentina Tereškova**. Pilv võttis Soomes vastu Nõukogude professoreid ja akadeemikuid, majutas neid ning viis kohalikesse laboritesse.

Vabariigi taassünni paiku (1990–1992) asus Pilv aga juhtima Eesti

HINDAB MÄLESTUST: Mehis Pilv oma maja uksel, mille kõrvale tellis tema arvates teenimatult tähelepanuta jäänud akadeemik Karl Rebase bareljeefi.

välismajandusametit ülesandega “teha Eesti rahvusvaheliseks”. Ta tõi Saksamaalt teadajamehi, et lükata käima erastamine, hiljem nõustas riigiaktsiaseltsi Estimpeks, Tartu Kommertspanga bossi **Rein Kaareperet** ning majandusministri **Olari Taali**.

Kõikjal tõmbas ta taustal niite – küll käis **Siim Kallasega** Washingtonis värskele vabariigile raha toomas, küll **Indrek Toomega** India võimumeeste jutul, küll valitsusjuht **Edgar Savisaarega** siin ja seal (väidetavalt isegi Malaisias Langkawi saarel puhkamas).

Näiteks pajatab Pilv, et 1991. aastal sügisel toimus Tais Maailmapanga ja IMFi aastakoosolek, kus

polnud: allkirja andis ta kas Tallinnas või Londonis.

“**Lennart Merile** olin ma tülikas,” jätkab Pilv. “Tulid suursaadikud või ministrid välisministeeriumisse. Lennart rääkis, et Eesti on ilus maa, meil on suitsupääsukesed, rukkililled ja laulupeod. Nad ütlesid, et OK, lähme Mehise juurde, et asjast rääkida: mitu ruutkilomeetrit on Eesti? Kui palju siin on sadamaid? Millised on meie loodusvarad, milline maksusüsteem?”

Sellest perioodist on Pilve puhul enim kõneainet pakkunud tema väidetavad soojad suhted KGBga (mida on uurinud **Mart Laar**, anonüümselt vihjanud Soome kaitsepolitsei ning millest Postimees mais 1992 artikli avaldas). Pilv tunnistati Soomes ebasoovitavaks isikuks, saadeti sealt väidetava luurajana välja ning talle seati ka sissesõidukeeld.

“Ma aitasin Eestimaad,” ütleb härra ise. “Tegin KGBga palju teget. Teadlasi ei tohtinud toona Tallinnast välja viia. Kui rääkisin, et lähen ise kaasa, ütles KGB vahel OK. Kui ütles ei, panin teadlased oma Žigulisse ja läksin ilma KGB loata. Mul oli vaja viia inimesi Kundasse, Tartusse, Pärnusse, Vilsandile.”

1980ndatel koos Nõukogude akadeemikutega Soome laboreid külastades tundis Pilv enda sõnul kohe

ära “huvitavad asjad”, millest “mõni võis sattuda taskusse”. Nii murdis ta kaubandustõkkeid ning varustas embargo ajal salaja siinseid akadeemikuid eesotsas **Richard Villemsi, Mart Saarma** ja **Ülo Jaaksooga** vajalike “mikroskeemide ja ampullidega”.

Seda kinnitab ka molekulaarbioloog Mart Saarma. Pilv aidanud tal tõepoolest “olulisi reaktiive” hankida ajal, kui nende saamine oli väga keeruline.

Rohelise diplomaadipassiga reisinud Pilve mahukaid taskuid ei kontrollinud keegi.

“Salvo tegi mootorrattakiivreid. Et pressvormi täpselt teha, oli vaja üht spetsiaalset freesi. Aga see frees oli embargo all, sest sellega sai täpselt freesida ka allveelaeva sõukruvisid, mis ei tee häält. See oli absoluutselt keelatud,” räägib Pilv.

Nõustas end pururikkaks

Kui erastamiseks läks, soetas Pilv ise ettevõtteid ja nõustas teisigi, olles seotud terve hulga äriplaanide koostamisega (Viru Keemia Grupp, Tallinna Farmaatsiatehas, Tartu ja Saaremaa õlletehas, Pöögelmanninimeline tehas Tondil jpt).

“Siin ei teatud alguses, mis on äriplaan, mis rahavoog. Seetõttu olin nõutud konsultant. Aitasin kõiki tä-

Varandust on Mehis Pilvel – nagu ütleb Rolls-Royce’i müügiprosppekt auto mootori võimsuse kohta – “piisavalt”.

nad mõlemad Kallasega viibisid. Eesti Panga president Kallas andnud kroonikupüüridele oma allkirja ühes Bangkoki ööklubis džinn-tooniku klaasi taga. Allkiri viidud sealt Londonisse rahatrükkimisfirmasse Thomas De la Rue.

Kallas mäletab, et nii see siiski

**TÄHTIS
TEGELINSKI:**
1990ndatel
oli Mehil
Piltv mõjukas
mees, ta käis
USAs sõber
Thomas
Waldinil
külas (üleval
vasakul),
ning Siim
Kallasega
noorele
vabariigile
raha sebitas
(all vasakul),
tutvustas
koos Indrek
Toomega
Indias Eestit
(üleval
paremal)
ning kstitas
Toompeal
miljardär
Ronald
Lauderit (all
paremal).

naseid miljonäre! Suure tehase äriplaani konsultatsioon maksis toona 100 000 krooni ja õnnestumise puhul maksti preemiat kuni 500 000 krooni või protsent aktsiatest. Näiteks **Margus Linnamäe** andis mulle 2,5 protsenti farmaatsiatehasest. Hind tõusis, müüsin ära ja sain mingi 10 miljonit,” seletab Pilv.

Buumi eel, 2003. aastal ostis Pilv koos korvpallur **Taavi Reigami** ja teiste äripartneritega hulgikaupmees **Movsun Mehtijevi** pankrotistunud Merirahu elurajooni, makstes selle eest 61 miljonit krooni.

Pilv: “Mehtijev sai selle maa erastamisväärtpaberite ja pärijate käest ostmise teel, 2,5 krooni ruutmeeter. Ta tegi lihtsa arvestuse: koht on hea, müüa saab 5000 krooni ruutmeeter! Mehtijev tahtis Merirahust oma esindusrajooni teha. Kujutas ette: ta on suur tsaar. Kõik on valmis ehitatud. On päikesepaisteline päev. Ta avab värava, kust tulevad sisse 200 miljardäri. Nad joovad šampust, valged kindad käes.

Ja siis ta ütleb: siin on krunt, alghind 10 miljonit. OK, müüdnud 30 miljoniga!

Kui talle (*Mehtijevile* – T. T.) öeldi, et ta on pankrotis ja tuleb müüa, siis ütles ta ei.”

2014. aastal puudub Merirahul tõelisest idüllist veel vaid sadam,

mille vägev projekt on Pilve sõnul olemas.

Vähi teekond Silmeti omanikuks
1997. aasta jaanuaris erastas Pilv Sillamäe haruldaste muldmetallide tehase koos ravimitööstur Margus Linnamäe ja Eestis sündinud ülisalapärase **Thomas Björn Waldiniga** (kellelt ta sai enda sõnul äriplaani eest 10 protsenti aktsiatest). Waldin on Pilve jutu järgi üks prominentsemaid eestlasi maailmas. Tema naabriks Ameerikas Floridas olvat golfistaar Tiger Woods, Colorado Telluride'i suusakuurordis aga “niisugune vähetuntud mees” nagu Donald Trump.

Waldinil endal on Ekspressile vaid üks kommentaar: “No comments!”

Huvi tundsid Silmeti erastamise vastu teisedki: näiteks venelased ja **Robert Lepikson**. Kuid Pilv ütleb, et keegi peale tema ei osanud nii keerulisele tehasele äriplaani koostada. Uhkustab, et just tema pani tehase efektiivselt tööle, tehes rahaks ka senised jäätmed: näiteks fosforit hakati müüma põllumeestele ning vesinikfluoriidhapat “kulla hinnaga” Vene naftafirmadele – puuraukude umbsoonte puhastamiseks.

Märtsis 1997 astus kiusatud peaminister Vähi ametist tagasi, kuid juba aprillis sadas koos Pilvega Silmetisse sisse nagu peremees ning peagi kuulus talle juba ametlikult viiendik firmast.

Vähi on aastaid eitanud mis tahes varjatud ärihuvisid peaminist-

riks oleku ajal. Ent Silmeti puhul küsitakse selle kohta temalt jälle ja jälle.

Pilv: “Ma ei tea, mis kokkulepped Tiidul peaministriks oleku ajal olid. Võib-olla oli Thomas andnud talle mingi suulise optsiooni...”

Sillamäe ja tuumapommid?

Eriti rabav on Pilve väide, et ameeriklasi ning Ketsi-Väinssi ehk **Väino Sarneti** juhitud erastamisagentuuri pani 1990ndatel muretsema tuumapommi tootmise saladuste võimalik leke Silmetist ebasõbralikesse riikidesse, nagu Iraan või Iraak.

Ameeriklased olla tema väitel koguni maksnud, et saladused vaka all püsiks. Ning rahvusvahelise aatomienergia agentuuri (IAEA) inspektorid käisid hiljemgi korduvalt Sillamäel ootamatutel kontrollkäikudel.

Tiit Vähile tuleb see jutt üllatusena: “Esimest korda kuulen.”

Vähi ütleb, et 1945. aastal otsustas Nõukogude Liit Sillamäel uraaniühendeid tootma hakata, kuid tuumapomme pole Ida-Virumaal kunagi tehtud ega teha plaanitud.

“Silmetis ei jõutud kunagi kaugemale looduslikus vahekorras rikastamata uraanioksiidi tootmisest, millest aga pole võimalik saada ahelreaktsiooni. Tuumapommi tegemiseks peab palju kaugemale minema,” räägib Vähi.

Vähi kinnitab, et IAEA esindajad käisid küll “mõned korrad” Sillamäel, aga need olnud rutiinsed kontrollid, kus ei avastatud midagi kahtlast. Põhilised uraanitootmi-

se seadmed olid viidud Venemaale juba 1991. aastal.

2011. aastal pani Vähi Silmeti muldmetallide tehase “mehele” USA firmale Molycorp. Aasta hiljem andsid Waldin ja Pilv oma osalused Silmet Grupis (kuhu nüüd kuuluvad vabasadam, elektrijaam jm) Vähile, saades vastu Molycorpi aktsiaid.

Siiani figureerib Pilv Sillamäel väikest viisi nõuandjana, ennustades sadamale paksu rahakotiga välisinvestoreid ning võimsaid kauba-vooge. Vähi nõustub, et Sillamäe sadamal on tõesti helge perspektiiv.

WTC kui kullaauk

Eriliselt uhke on Pilv oma “perekondliku maailmakaubanduskeskuse” üle Tallinna südalinna, näidates ka selle suurejoonelise uuendamise avalikku eskiisi.

Raske on ette kujutada, et endine raadio-elektrotehnika tehas RET, praegune WTC kvartal, oleks jõudnud kellegi teise kätte. Seal alustas tema isa **Arp Pilv** insenerina tööd juba 1930. aastatel, seal ehitas Pilv juba 7aastasena oma esimese raadio.

Mitu endist ärikompanjoni (**Aivar Rauam, Mati Merimaa, Margus Talsi** jt) ostis Pilv WTCst välja. Nüüd on see suuresti tema pe-

refirma, kus juhatuses istuvad abi-kaasa **Silja Pilv** ja tütar **Piia Pilv**.

Dividendid tulevad robinal - viimasel neljal aastal on omanikele välja makstud ligi miljon eurot.

Ülo Pärnitsale, kelle idee järgi olevat vanast tehast saanud kinisvaraprojekt, jättis Pilv 10 protsen- ti. "See on ainuke firma, mis tal (*Pärnitsal - T. T.*) teenib. Pärnits on jõe palju teinud, aga ükski asi ei tööta. Tähendab, nojah, töötab, aga tuleb peale maksta kogu aeg," praalib Pilv.

Koos Tiit Vähiga ostis ta 1998. aastal ära ka ametiühingutele kuulunud Pühajärve puhkekeskuse. Pilv müüs oma osaluse peagi "hea raha eest" Vähile maha, sest talle ei meeldinud, kuidas ärisemu firma kulul oma külalisi poputab.

"Ükskord tulid dividendid nelisada tuhat," räägib Pilv. "Ütlesin Tiidule, et oleks pidanud tulema neli miljonit. Miljoni eest võtsid külalisi vastu, miljoni eest aitasid muud ..."

Gigantide kohtumine Telegraafis

Veel kavatseb Pilv "koos Tiiduga" hoolitseda selle eest, et tema arvates kurja juur IRL järgmistel valimistel Riigikogust üldse välja jääks. Selleks "investeeritakse tarkadesse inimestesse": reformi ja sotsidesse.

Pilv räägib, et hiljuti pidasid Vähi ja Savisaar ühes restoranis nõu.

Pilv: "**Moonika (Batrakova)** pildistas seda kohtumist. Andsin talle 500 eurot ja ütlesin: osta uus telefon. Sellepärast neid pilte enam ei eksisteeri! Üks kelner pildistas ka, aga tema oli nii ausa näoga, et jät- sin talle telefoni alles."

Vana kommar (nagu Pilv end ise irooniliselt nimetab) kinnitab, et teeb seda kõike "Eesti jaoks" ning et varandust on tal - nagu ütleb Rolls-Royce'i müügiprosppekt auto mootori võimsuse kohta - "piisavalt".

"Muide, Dubais on asi väga lihtne," jätkab Pilv hoogsalt. "Seal on täielik demokraatia: president, peaminister, parlament - kõik on olemas. Ainuke asi, mida neil pole, ja mis inimesi tavaliselt lolliks ajab - neil ei ole valimisi! Perefond ütleb: sina oled järgmised neli aastat president, sina peaminister. Kui inimestel on võimalus valida, kerkib esile igasugu hulle ja valima hakkavad ka need, kellel mõistust pole. Siis aetaks nagu seisnud fekaalvett ringi, pask ujub pinnale..."

Vähi kinnitab, et hiljuti kohtusid Savisaare 24 aasta taguse nn majandusnõukogu veel elus olevad liikmed tööpoolest hotellis Telegraaf. Platsis olid Vähi, Toome, Savisaar ja Pilv ning Skype'i vahendusel osales Waldin.

"Aga mingeid revolutsioonilisi ega kontrarevolutsioonilisi plaane me ei pununud," teatab Vähi.

Pilv aga jätkab laia joonega.

Tutvustab Dubais koos käivat kinnist VIP-äriklubi, kuhu ta Tallinna WTC nõukogu esimehena "kut- suti".

Vihjab ebamaiselt luksuslikele

FOTOD RAUNO VOLMAR, LEMBIT MICHELSON, TIIT BLAAT, KARIN KÄLJULÄTE, ANDRES PUTTING, SVEN ARBET, PRIIT SIMSON, ENDEL TARKPEA, MARGUS TAAI

kuurortidele, kuhu teda püsikunde- na alati avasüli oodatakse.

Kiidab tütar Piiat, kes töötab Londonis börsifirmade tippjuhti- de motivatsioonipakette koostavas firmas New Bridge Street (näitab ka Piia Pilve ühispildil **Bill Clintoniga**), ning poeg **Paavot**, kes teeb äri sadama- mas.

Viis suured saksad Kundasse

Pilv ütleb, et 1980ndate lõpus, kui Nõukogude Liidu kollaps oli vaid aja küsimus, helistas talle miljardär ja metseen **Ronald Lauder** - täna tea- daolevalt linnahalli kosilane.

Pakkus, et ta võiks luhvtitada oma varandust ja aidata vaestel lii- duvabariikidel "midagi kasulikku teha".

Kuulsale ärimehel selgitati, et meil on kaks olulist maavara: lub- jakivi ja põlevkivi. Need annavad kokku segades maailma parima tse- mendi, millest näiteks "Bruno Saul tõmbas üles teletorni".

1991. aasta kevadel maabusidki Eestisse kaks ärititaani - Lauder ja kreeklasest tsemendikunn **George A. Tsatsos**. Viimase kohta ütleb Pilv: "Tema onu oli Kreeka president, ta

ise Kreeka rikkaim inimene. Oli vist ka keegi Onassis, kellele kuulus sadakond laeva, aga Tsatsosele kuulus Kreeka."

Pilv ajas autobaaasist välja paar uhkemat mersut ning sõidutas sak- sad Kundasse, seejärel Toompeale Savisaare juurde.

Kundasse voolas raha ja tehas muudeti nelja aastaga moodsaks.

Veerand sajandit hiljem sätivad samad mehed - Lauder ja Savisaar - taas ühist bisnist seoses Tallinna linnahalliga. Aga asjad näivad veni- vat.

"Edgar on mingis koomaeelses seisundis," ütleb Pilv. "Ta ei ela seda üle, et pole enam number üks."

Mehis, kurat, paneme bareljeefi

Tippametites 67aastane Pilv täna enam ei figureeri, praegu on ta "kõi- gest" Tina 21a korteriühistu esimees.

See on nõukaajal ehitatud 24 korteriga telliskivimaja Kadriorus, pealtnäha üsna väsinud. Ent Pilv kinnitab, et maja valmis eriprojekti järgi ning seal on elanud Eesti "kõi- gi aegade kõige kuulsamaid inimesi". Alates akadeemikutest ja dokto- ritest (Karl Rebane, Raimo Pullat)

ERIPROJEKTI JÄRGI, ERILISTELE MEESTELE: Tina 21a endisi ja praegusi kuulsaid asukaid, kelle seas leidub akadeemikuid, ministreid ja isegi kindraleid. Mehis Pilv on selle maja korteriühistu esimees.

ning lõpetades ministrite (Bruno Saul, Laur Karu, Jüri Kahn, Gustav Tõnspöeg, Advig Kiris) ja kindrali- tega (Roomet Kiudmaa, Rein Pöder, Aleksandr Ljapšihhin).

Eesti iseseisvumise järel teinud isamaalased Pilve väitel ettepane- ku maja vanadest kommunistidest tühjaks tõsta. Elanikele öeldud: "Eesti on nüüd vaba. Meile tulevad välissaadikud ja neile on tarvis anda korralik maja. Teile aga anname Las- namäel kahetoalised korterid!"

Bruno Saul pannud käiku oma tutvused ja väljatõstmise jäi ära.

Pilv ise ostis ära Bruno Sauli kor- teri ning viskab nalja, et ühistu esi- meeste tase aina langeb: esimene oli Saul, teine ministrite nõukogu esi- mehe asetäitja ning nüüd on tema ise.

Majanaaber **Raimo Pullat** ütles Pilvele kord: "Mehis, kurat, paneme majale Karl Rebase bareljeefi." Mõel- dud-tehtud: peagi hakkabki Tina 21a fassaadi ehitama Eesti ühe tuntuima akadeemiku nägu. Skulptor **Mati Karmin** saab töö kuuga valmis.

Pilv maksab. Vana kommunistil on elu nagu lill.

Suvised superpakkumised Photopointis

Photopointi kauplused asuvad Ülemiste, Kristiine ja Rocca al Mare keskustes ning Tartu Kaubamajas, Lõunakeskuses ja Eedenis
Vaata pakkumisi www.photopoint.ee, tasuta infotelefon **800 FOTO** (3686)

Sony DSC-WX300

Soodushind:

259€
349€

Järelmaks:

7.88

48 kuud, kokku 379€

Õhuke 20x optilise suumiga kaamera, mis mahub kergesti taskusse või kotti. 18.2 megapiksline Exmor R CMOS sensor, 20x optiline suum (25-500mm), optiline stabilisaator, Wi-Fi, Full HD video, 3" Clear Photo LCD, vastupidav aku.

Sony a5000 + 16-50mm

Soodushind:

429€
499€

Järelmaks:

12.60

48 kuud, kokku 605€

Mugav ja kerge funktsionaalne hübriidkaamera. 20.1 megapiksline Exmor™ APS HD CMOS sensor, tolmuemaldussüsteem, BIONZ X pildiprotsessor, 3" kallutatav LCD ekraan, RAW, FullHD video, HDMI, NFC + Wi-Fi, DLNA ühilduvus.

Sony a6000 + 16-50mm

Hind:

799€

Järelmaks:

22.86

48 kuud, kokku 1098€

Ülikiire reageerimisega hübriidkaamera. 24.3 megapiksline Exmor™ APS HD CMOS sensor, tolmuemaldussüsteem, BIONZ X pildiprotsessor, 3" kallutatav LCD ekraan, elektrooniline pilditsija, RAW, FullHD video, HDMI, NFC + Wi-Fi.

Sony DSC-RX100 II

Soodushind:

599€
749€

Järelmaks:

17.31

48 kuud, kokku 831€

20.2 megapiksline Exmor CMOS sensor, 3.6x Carl Zeiss suum (28-100mm), kallutatav 3" XtraFine LCD, Full HD video, panoraamvõte, BIONZ protsessor, SteadyShot stabilisaator, HDMI, Wi-Fi, NFC, välgupeesa, RAW failivorming.

Sony DSC-HX300

Soodushind:

359€
499€

Järelmaks:

10.65

48 kuud, kokku 512€

Cyber-shot™ seeria lipulaev tagab erakordse pildikvaliteedi. 20.4 megapiksline Exmor R CMOS sensor, 50x Carl Zeiss suum (24-1200mm), manuaalrežiimid, Full HD video, BIONZ protsessor, SteadyShot stabilisaator, HDMI, 3" kallutatav LCD.

Sony HDR-AS30V actionkaamera

Soodushind:

249€
299€

Järelmaks:

7.60

48 kuud, kokku 365€

Wi-Fi, GPS ning NFC toega FullHD videokaamera, millel on pildistabilisaator, 5 videorežiimi, veekindel korpus ja "käed vabad" komplekt. SteadyShot pildistabilisaator hoiab pildi sujuva kas või 60m sügavusel vees.

LOTMAN

... on rubriik, kus Mihhail Lotman analüüsib ajastu märke

Võistluse vaim

Valimised on nagu sport: erakonnad esinevad võistkondadena, kus on omad staarid, kohatäitjad ja asendusliikmed.

II kskõik kui sisutühi ja igav ka mõte pole, võib sellest teha haarava telesaate, kui sisse tuua võistlusmoment. Näiteks Eurovision. Kes elaks nendele lauludele niivõrd kaasa, kui siin poleks lausa mitmel tasandil jõukatsumist: ametlikult võistlevad küll laulud, aga tegelikult ka esitajad, riigid ja hindedajad.

Jälgides mitte valimisi ennast, vaid nende meediakajastust, võib tekkida mulje mingist spordialast. Erakonnad esinevad võistkondadena, kus on omad staarid, kohatäitjad ja asendusliikmed. Viimastest võivad ootamatult saada hoo- pis staarid (näiteks Yana Toomi tuhka- triinulugu). Kommentaatorid analüüsi- vad võistkondi ja nende taktikat ning en- nustavad tulemusi. Tehakse prognoose, sõlmitakse kihlvedusid. Sarnaselt spor- diga tekivad omamoodi metavõistlused, kus jagatakse auhindu en- nustajate vahel. Tulemused- ki fikseeritakse pigem spor- divõistluste loogikast läh- tudes. Nii kuulutati äsjaste europarlamenti valimiste järel, et IRL võitis kolmanda koha, edestades sotse. Seda võiks võrrelda fotofiniši- ga. Tõepoolest, IRL sai mõne hääle rohkem (0,3%), kuid ma kahtlen siiralt, kas sellel on mingit tähtsust.

Kuid leidub sügava- maidki analoogiaid. Nagu spordiski, ei oma tähtsust üksnes tule- mus ise – neid tulemusi mõõdetakse ka kindlate reeglite järgi. Näiteks suusa- hüpetes võib võistleja A hüpata kauge- male kui võistleja B, kuid saab halvema koha, kuna arvestatakse nii tuult kui ka stiili, s.t hoopis esteetilist aspekti. Sellis- test aladest nagu iluuisutamine ei mak- sa rääkida: peaaegu alati seab keegi või- du kahtluse alla. Nii ka valimistel. Prae- gune seis tundub igati loogiline, ehkki ei saa mainimata jätta, et kuigi Reformiera- kond sai Keskerakonnast vaid 1,9 prot- senti rohkem hääli, on sellel väga suur tähtsus. Tulemusena sai Reformierakond Keskerakonnast poole rohkem mandaate. Ent ei maksa unustada, et nendel vali-

mistel kõige rohkem hääli kogunud And- rus Ansip arvatavasti europarlamenti ei jää ning läheb eurovolinikuks. Aga kes tema asemele tuleb? Teoreetiliselt võiks see olla Urmas Paet, kes vaatamata kor- ralikule hääletusaagile oli siiski alles ühe- teistkümnnes. See tähendab, et mitu kan- didaati said temast tugevama tulemu- se, kuid neil puudub mis tahes väljavaade europarlamenti jõuda.

Ent võib juhtuda, et Paet ei vaheta oma ministripositsiooni saadikustatu- se vastu. Siis on nimekirjas järgmine Igor Gräzin, tulemuse põhjal kolmekümne kolmas. Pole paha, aga poleks eriti uhke ka, kui nendel valimistel oleksid teist- sugused reeglid. Võib aga juhtuda – ning üsna tõenäoliselt –, et tulemus on just väga uhke. Valimisi ei võida ju mitte see, kes saab kõige rohkem hääli, vaid see, kel- lest saab saadik.

Seoses Gräzini võima- liku minekuga europar- lamenti on teinegi iroonili- ne moment. Nimelt manit- ses ta valijaid mitte hääle- tama Indrek Tarandi poolt, sest nii aidatakse Keske- rakonnal saada teine mandaat. Gräzin langes poliitennusta- jate ohvriks, kelle väitel pidi Keskerakond kindlalt vali- mised võitma. Sel juhul olek- sid Gräzini arvutused paika pidanud. Kuid kommentaa- torite üllatuseks võitis hoo-

Nagu spordiski, tekivad valimiste ajal omamoodi metavõistlused, kus jagatakse ennustajate vahel auhindu.

pis Reformierakond, kes just tänu Taran- dile sai ühe koha juurde (nagu mäletame, oli hääle arv Keskerakonnaga peaaegu võrdne, kuid võitja sai lihtsalt suurema boonuse). Just sellele kohale pretendeerib praegu Gräzin. Jätkates paralleeli spor- divõistlustega võiks öelda: Gräzin jõuab pjedestaalile tänu sellele, et parema soo- rituse teinud konkurendid astusid ra- jalt maha. Kuid Gräzini eksimus on veelgi suurem. Kui poleks Tarandi “ülearuseid” hääli, poleks arvatavasti võitnud mitte Gräzin, vaid Stalnuhhin. Ei tea, kas Gräzin oleks sellise arenguga rahul olnud.

Poliitika ja spordi võimalikest pa- ralleelidest loe ka tänasest “Kunstni- kusuust” (lk 30). ●

Teie unistage oma sadamast, meie viime Teie unistuse ellu!

Oma sadam ühe päevaga!

WWW.OMASADAM.EU

Küsi lisa: tel 656 7500

EESTI EKSPRESS

loosib RIMI KLIENDIKAARDI omanike vahel välja 3 JALGRATAST!

**Eesti Ekspress
nüüd
kolmapäeviti!**

Osta Eesti Ekspress Rimi kauplusest ja võida endale üks kolmest Bottecchia linna- või maastikujalgrattast.

Tingimused:

1. Jalgrataste loosis osalevad kõik, kes on ostnud Rimi kauplusest ajavahemikul 28.05.–10.06.2014 Eesti Ekspressi paberlehe ja registreerinud ostu Rimi kliendikaardiga. 2. Kolm Bottecchia jalgratast paneb välja Sportland. 3. Jalgrataste loosimine toimub 16.06.2014. 4. Võitjaid teavitatakse telefoni või e-posti teel ning võitjate nimed avaldatakse Eesti Ekspressi paberlehes ja veebilehel www.ekspress.ee 18.06.2014.

Lisainfo: klienditugi@lehed.ee või +372 680 44 44

Peatage palgatõus!

2008 Ekspress avaldas üleskutse külmutada Riigikogu liikmete palgatõus. Poliitikud sattusid suure surve alla ja tõstsid käed üles.

Vahetult enne vabariigi aastapäeva 2008 kuulsid eestlased uudist, et Riigikogu liikmete palk tõuseb viiendiku võrra. Seda seetõttu, et saadikute palk oli seotud keskmise palgaga. Statistikaameti teatel oli 2007. aasta neljanda kvartali keskmine brutopalk 20,1 protsenti suurem kui 2006. aasta viimases kvartalis. See tõi automaatselt kaasa palgatõusu, kuigi meedia kubises avaldustest, et majanduskasv on peatunud ning riik ja ühiskond peab valmistuma püksirihma pingutama.

Eesti Ekspressi toimetuse meelest oli Riigikogu liikmete palgatõus liig mis liig. Nii avaldasimegi kuus päeva hiljem üleskutse: “Riigikogu, peatage oma taltsutamatu palgatõus!”

“Parteid ja poliitikud, tulge mõistusele! Leppige kokku, et nii ei saa jätkata!” kirjutasime. “Mõelge välja uus palgakorraldus, mis ei riivaks rahva õiglustunnet. Ja kui te ei suuda seda ise välja mõelda, siis kutsuge appi targad inimesed. Meil on kõrini parteide jorast, et poliitikud ei suuda omavahel kokku leppida. Kurat võtaks, tehke asi ära!”

Mõni päev hiljem ühines kampaaniaga Postimees, kes kuulutas: “Vajutage pidurit riigikogu ebaõiglasele palgatõusule!” ning kutsus lugejaid samuti allkirju andma.

Emori uuring näitas, et 80 protsenti rahvast oli saadikute palgasüsteemi muutmise poolt.

Suur osa poliitikutest mõistis kiiresti, et nad on liiale läinud. Vaid Reformierakond pidas teemat norimiseks. Reformierakonna fraktsiooni aseesimees **Rein Aidma** ütles, et õiglast palka maksiti 20–30 aastat tagasi, kui köögitüdruk sai köögitüdruku palga eest riiki juhtida. “Kui me tahame samasugust riiki tagasi, siis tuleb ka Riigikogu liikmetele maksta köögitüdruku

EESTI EKSPRESS 25

... on rubriik, kus Ekspress meenutab oma ajaloo kõige mõjukamaid lugusid 2013.–1989. aastani.

EE 25 | **KUUM** |

ti vastu, hääletage 58 : 1 (Kundla oli jälle vastu). Nüüd pöördus Ilves Riigikohtusse ja võitis.

Ja Riigikogu palk tõusis jälle...

Meie üleskutse võtis aga uutes tingimustes hoopis ootamatu võrvingu. Nimelt tabasid rahvast samal ajal suured palgakärped ja palkade külmutamist peeti nüüd äkki nõksuks, millega poliitikud tahavad oma magusaid tassusid samal tasemel hoida...

Teema ei kadunud õneks kuhugi. Riigikogu võttis detsembris 2009 vastu kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduse, mis jõustus tunamullu ehk juba parlamendi järgmise koosseisu ajal. See ei kõigu enam keskmise palga taktis, vaid arvestab põhipalgana 5200 eurot. Riigikogu liikme palk moodustab sellest 65 protsenti.

Korra aastast palku indekseeritakse. Indeksi väärtus on pool tarbijahinnaindeksi aastase muutuse ja sotsiaalmaksu laekumise aastase muutuse aritmeetilisest keskmisest.

Riigi rahanduse seisukohalt pole 101 inimese kõrge palk muidugi suur probleem. Ühiskonna seisukohalt on suur probleem hoopis paljude inimeste väga väike palk.

SULEV VEDLER

KAUNIS AUTO, ILUSAD NUMBRID.
KESKMINE KÜTUSEKULU ALATES 3,8 l/100 km.

TÄIESTI UUS NISSAN QASHQAI.
ÜLIM LINNASÕIDU KOGEMUS.

Väga hea 1.5 dCi mootor, keskmine kütusekulu ainult 3,8 l/100 km ja CO₂ emissioon 99 g/km teevad uuest Nissan Qashqaiist ühe kõige keskkonnasõbralikuma crossoveri. Nii ilusad numbrid meeldivad kõigile!

ALATES 16 990 €

Alusta ülimat linnasõidu kogemust siit: nissan.ee

* Täpsema info pakkimise kohta saate Nissani edasimüüjate käest! Pakkumine kehtib kuni 30.06.2014. Pakkumine ei ole kombineeritav teiste sooduspakkumisega. Pildid on illustreeriva tähendusega. Nissan Qashqai keskmine kütusekulu alates 3,8 – 5,6 l/100 km, CO₂ emissioon alates 99 – 129 g/km.

ERIPAKKUMINE

INNOVATIIVNE TEHNOLOOGIA IGAPÄEVASEKS KASUTAMISEKS SUPER HINNAGA:

• NISSANCONNECT NAVIGATSIOONI – JA MULTIMEEDIASÜSTEEM KOOS TAGURDUSKAAMERAGA **149 €**

• TURVAPAKETT KOOS 16 SENSORIGA **149 €**

• Automaatsed kaug- ja lähituled • Liiklusmärkide tuvastamine • Sõidurajalt kõrvale kaldumise süsteem • Parkimisandurid ees ja taga • Esikokkupõrke ennetussüsteem (automaatne hädapidurdamine)

YOU+ NISSAN
nissan.ee/you+

Narva kirikuõpetaja Villu Jürjo: ma ei tea, miks ma selle allkirja andsin

- Narva Aleksandri koguduse vara, sealhulgas suurt kirikut, ähvardab haamri alla minek
- kirikut renoveerinud sihtasutuse projektijuht on kohtu all
- ehitusettevõtte nõue kasvab juba üle miljoni euro

DANNAR LEITMAA

dannar.leitmaa@ekspress.ee

Narva luteri kiriku avamisel käis küll mitu tähtsat riigimeest, kuid paari aasta eest lõppenud renoveerimise tagajärjel käib võitlus kohtutandril. Kogunud poliitik ja kirikuõpetaja **Villu Jürjo** ei oska täpselt öelda, miks ta garanteeris koguduse nimel hiiglaslikku, 5,5 miljoni kroonist (351 000eurost) laenu. Projektijuht on omastamise ja võltsimise pärast kohtu all ning ehitusettevõtte ootab endiselt tehtud töö eest tasu. Nüüd enam tähtsad riigimehed ega EELK konsistoorium asja sekkuda ei taha.

“Bandiidid, justiitsmaffia, väljapressimine,” kõlab auväärne kirikuksa Jürjo suust korduvalt.

Jürjo seisab viimaste aastakümnete Eesti kõige olulisema sakraalehitise, Narva Aleksandri kiriku peasaalis. Tegu on luterliku kiriku idapoolseima majakaga, mis oli pikka aega unaruses. 2008. aastal oli ehitusfirma Eviko kirikus kibedalt ametis. Valmimine edenes loodetust kiiremas tempos ning ehitajad tegid kokkuleppel Jürjoga ka töid, mida riigihanke lepingus märgitud polnud. Kanalisatsioon, vahehalli viimistlus, soojustus on mõni nendest töödest. Ehitusettevõtte esitas hinnapakumise, Jürjo kinnitas selle allkirjaga, töö sai tehtud. Kokku tehti selliseid lisatöid 7 miljoni krooni eest.

Skeemitamine laenudega – ehitaja versioon

“Raha pidi tulema hiljem,” ütleb ehitusettevõtet kohtus esindav jurist **Kerli Kase**.

LÄKS KURADILE: Kiriku taastamine pidi olema Villu Jürjo elutöö. Nüüd ähvardab allkirja kiriku haamri alla viia.

Võlausaldajad maalivad juhtunust järgmise pildi: tööd tehti ette, kuna Jürjo lubas raha EASilt peagi hankida. Erinevalt enamikust EASi programmidest võis piirkondade konkurentsivõime programmis taotlusse lisada ka mõningaid selliseid töid, mis olid juba tehtud. Aga oh häda! Tehtud tööd tekitasid ju kirikule võlgnevuse ehitusettevõtte ees, mida taotlejal olla ei tohtinud.

Eviko juhid, Narva Aleksandri kiriku sihtasutuse projektijuht **Heikki Lättemaa** ja kirikuõpetaja Jürjo jõudsid lõpuks kokkuleppele. Eviko laenab Lättemaale kui eraisikule 5,5 miljonit krooni. Lättemaa kannab selle koguduse arvele.

Kogudus maksab selle eest ehitusvõlad ja EASi silmis on taotleja puhas kui ingli südametunnistus.

Mõeldud, tehtud. Kõige kindlustamiseks kirjutab Jürjo oktoobris 2008 alla garantiikirjale. “EELK Narva Aleksandri Kogudus garanteerib hr. Heikki Lättemaa laenu tagasimakse summas 5 500 000 krooni.”

Raha laekus Lättemaa arvele, Lättemaa maksis selle omakorda koguduse arvele ja sealt liikus raha Evikosse tagasi – tehtud ehitustööde eest. Ehitusvõlad olid kustunud, aga Lättemaale antud laen oli Evikol endiselt kirjas.

Kiriku renoveerijad saatsid lootusrikkalt avalduse EASile toetuse saamiseks. Oleks EAS toetuse kinnitanud, oleks saanud tööde eest tagantjärele tasuda, kirik valmis, kõik rõõmsad. EAS aga otsustas miskipärast taotluse tagasi lükata.

Küna oligi korraga lõhki. Eviko oli justkui saanud renoveerimise eest tasu kätte, aga seda iseenda raha eest.

Naiivne kirikuõpetaja – Jürjo versioon

Jürjo versioon loost: Lättemaa ütleb, et mingil põhjusel on vaja võtta Evikolt 5,5 miljonit krooni laenu. See aitaks Evikol mingid paberid korda ajada ja nädala pärast kannavad raha tagasi. Jürjo usaldab temaga samas kabinetis töötavat projekti juhti ja annabki allkirja. Kogu järgnev vaidlus on vandenõu ja väljapressimine. EASiga polevat seejuures midagi seotud.

Jürjo pole mingi tavaline kirikuõpetaja. Tema CV on väga pikk – ta kuulus omal ajal Eesti iseseisvuse poolt hääletanud ülemnõukokku, kirikus on ta töötanud mitu aastakümnet. Kunagi kuulus Isamaaliitu, praegu Keskerakonda. Aga nüüd ei tea Jürjo enda sõnul, miks täpselt ta selle garantii andis. Raske uskuda, et ta võiks olla nii naiivne, aga just seda ta väidab.

“Ma päriselt ei oska öelda, et miks meil seda laenu vaja oli. Lättemaa ütles, et see on Evikole vaja paberite korda saamiseks,” väidab Jürjo nüüd. “Ja mul ei oleks õigust (*koguduse nimel* – D. L.) sellist garantiid anda. Selle vea ma tegin.”

Jürjo tunnistab küll, et raha jõudis koguduse nimel olnud arvele, kuid seda arvet kasutas eelkõige sihtasutus. Jürjo oli nii koguduse kui sihtasutuse eesotsas. Kuna töid tellis juriidiliselt siiski sihtasutus, ei tohiks kogudus selle raha üleüldse seotud olla.

Kui kohus nõuaks ikkagi kogu raha koguduselt välja, läheks kogudus otsemaid pankrotti. Ise lubab Jürjo olukorra lahenedes ära pensionile minna.

Aegumine ähvardab ehitaja miljonitest ilma jätta

Eviko juhataja **Rein Murumägi** ootas raha peaaegu kolm aastat. Seejärel astus mängu Murumägi äripartner **Meelis Niinepuu**, kelle üks ettevõtte OÜ Connexion tegeleb projektsete laenudega.

“Ta rääkis mulle sellest 2011. aasta suvel ja ma ütlesin talle, et kuule, see asi ju aegub kohe,” meenutas Niinepuu. “Eviko esindaja mõtles, et kirikus ikka tünga ei saa. Soovitasin hagi sisse anda.”

Aegumise oht oli tõepoolest olemas, sest võlanõuded aeguvad kolme aastaga. Oktoobris 2008 antud laenu oleks võinud seega 2011. aasta oktoobris kiriku torni kirjutada. Niinepuu ja Connexion omandasid Lättemaalt laenuvõtte ning asusid ise raha sisse nõudma.

“Ma eeldasin, et see asi on nii selge, jõuame kiire lahenduseni. Aga tegelikkus oli hoopis vastupidine,” sõnas Niinepuu.

Kohtus võidab ehitaja

EELK konsistoorium asus esialgu seisukohale, et esmalt peab tegema ekspertiisi, kas vaidlusalused tööd on tõesti tehtud. Ehitusekspertiisist selgus, et ehitustööd olid tõesti tehtud. Sügisel 2012 olid osapooled lähedal ka kompromisslepin-

gule, et võlausaldajad saadavad koos kirikuksadega kirja valitsusele palvega tasuda koos intressidega 720 000 eurot. Jürjo aga võttis kompromissi ühepoolset tagasi ning nimetas kõike vandenõuks ja banditismiks. Kompromissiga oleks Eviko saanud 452 000 eurot, Connexion 268 000 eurot. Pahase kirikuõpetajaga aga olnuks valitsuselt lisaraha taotlemine lootusetu.

EELK peseb nüüd oma käed puhtaks. Konsistooriumi avalike suhete spetsialist **Arho Tuhkru** saadab lakoonilise vastuse: “Me suhtume Narva Aleksandri kiriku restaureerimise rahastamisega seotud probleemidesse täie tõsidusega ja jälgime sellega seotud asjade käiku. Samas ei sekku konsistoorium omalt poolt käimasolevatesse vaidlustesse ega võta vastutust küsimustes, mis ei kuulu kirikuvalitsuse vastutusalasse.”

Esimene vaatus lõppes kohtus 9. oktoobril 2013. Kogudus kaotas. Jürjo väited, et raha on tagasi makstud, mingit laenu polegi ja tal pole üldse õigust sellist garantiid laenule anda, lükati kohtus tagasi. Algas võitlus avalikkuse ees.

Kohus otsustas, et raha on jõudnud koguduse arvele, selle eest on tehtud tehinguid (makstud Evikole tööde eest) ja kuna lisaks on lubanud Jürjo enda allkirjaga koguduse nimel seda garanteerida, siis vastutabki kogudus.

“Häirekell: kogudus tehakse varast tühjaks”

Jurist Kerli Kase sõnul pole asi üldsegi kirikuhoones ega selle müümisel. Narva kogudusel leidub ka muud kinnisvara peale kirikute või kalmistute. Vahetult pärast esimese astme kohtu otsust toimuski omapärane liigutus Narva koguduse ühe arendusprojektiga. Kogudusel oli käsil Vestervalli tänaval elamuarendus, kuid kohtuotsuse järel võõrandati pool sellest EELK kinnisvaraarendusettevõttele Kiriku Varahaldus. Ilmselt sai keegi aru, et asi on hapu. “See oli väga tõsine häirekell, et kas nüüd hakatakse kogudust varast tühjaks tegema,” ütles Kase.

Võlausaldajate nõudel pani kohus kõigile kogudusele kuuluvatele kinnistutele hüpooteegi.

“Meid ei huvita kirikuhoone, kuna kõike oleks võinud ju alustada vastupidises suunas. Müüge näiteks Vestervalli kinnistu ja hakake otsast võlga maksma,” ütles Niinepuu. “Aga seda ei tehtud.”

Kogudus otsustas anda asja edasi ringkonnakohtusse. Ringkonnakohtus jõudis tulemuseni 5. mail: kogudus peab ikkagi raha välja maksma.

“Tegu on kohtusüsteemi poolt toime pandud banditisimiga!” kurtis Jürjo.

Projektijuht kohtu all omastamise ja võltsimisega

Aga olemas on veel üks laenuleping. Sellel võttis kogudus Evikolt 1,8 miljonit eurot laenu. Lepingu all on tavapärasest nurgelisem Jürjo allkiri. Selle kirjutas Lättemaa. Enda sõnul küll Jürjo heakskiidul ja volitusel, kuid sel nädalal toimub Narva kohtumajas eelistung kriminaalasjas, kus Lättemaad süüdistatakse muuhulgas dokumendi võltsimises ja omakasu saamises. Prokuratuuri hinnangul sai Lättemaa kogu skeemiga 37 000 eurot.

Lättemaa väited seavad Jürjo versiooni kahtluse alla. Lättemaa väidab, et nad töötasid koguduse juhatuse liikme Jürjoga kirikut renoveerides koos ja saadud laenu kasutati tõesti ehitusarvete tasumiseks.

Dokumendi võltsimise kohta ütleb Lättemaa omakorda, et ta oli pidevalt kiire päevakavaga Jürjo asemel dokumente allkirjastanud. “Ma ei osanud kahtlustada, et raskuste saabudes asub Jürjo laenusuhete olemasolu eitama,” ütles Lättemaa. “Jürjo on koguduse juhatuse liikmena teadlik nii laenu võtmise eesmärkidest kui ka laenulepingu tingimustest. Esimesest päevast peale. Kui väidab teisiti, siis valetab.”

“Koguduse sissetulekud on põhiliselt annetused ja kurjusega võitlemiseks annetusi eriti ei laeku.”

Villu Jürjo

Raha, mille omastamises Lättemaad süüdistatakse, läks tema sõnul aga koguduse maja parandamiseks.

Ehitusettevõtte õigust võlga tagasi nõuda ei eita ka Jürjo asemel Narva Aleksandri koguduse uueks esindajaks nimetatud **Peeter Kaldur**. “Me mingil juhul ei eita võlgnevust, aga tahame teada, kui suur see võlg on, ja selle peaks otsustama kohus,” ütles Kaldur ja lisab, et sel-

leks pöördus kogudus ka avaldusega riigikohtusse.

Tavaliseks kirikuõpetajaks taandunud Jürjo sõnul peab ebaõiglase kohtuotsuse edasi kaebama. “Koguduse sissetulekud on põhiliselt annetused ja kurjusega võitlemiseks annetusi eriti ei laeku, seega tänase seisuga alles otsime rahastust,” sõnas Jürjo.

Kirikuõpetaja tunnistab, et kõik on vaidlusest väsinud. Koguduse liikmed, tema ise. Pikalt raha oodanud Eviko läbib praegu saneerimisprotsessi.

Ekspress saatis Jürjole tema tsitaadid ja väited tutvumiseks, mille peale kirikuõpetaja vastas, et ootas asjatundlikumat artiklit. Kogu vastaspoole tegevus olla kuritahtlik ja kogudusel ei saa mingeid kohtususi olla.

See tähendab, et tahtlikult või tahtmata eksivad kõik võlausaldajad, endine kolleeg Lättemaa, toetusest loobunud EELK, uus koguduse juht ja Viru praostkonna praost Peeter Kaldur, aga ka maakohus ja ringkonnakohtus takkapihta. Ainus, kes sellisel juhul ei eksi, on härra Jürjo, kelle puhul arvestas kohus ka järgmist: “Tegemist on ühiskonnas sotsiaalselt lugupeetud ja ausat mainet omava [-] kirikuõpetajaga, kelle esmaste käitumisreeglite hulka kuuluvad üldteadaolevalt nii keeld valetada kui ka võõrast vara hirmustada.”

Vaata
 videoklippi digilehest
ajaleht.ekspress.ee

“EFEKTSILT ASJALIK”

ASJALIK VALIK FORD RANGEREID EFEKTSE LAOSOODUSTUSEGA

3 000 €

Ford **RANGER** Limited Double Cab 2,2 TDCi soodushind **28 520 €**
 Sisaldab lisavarustusena metallikvärvi ja haagisekonksu.

Nüüd liisingu sisse makse **0%**

Go Further
ford.ee

Info-Auto
www.infoauto.ee

TALLINN Järve Pärnu mnt. 232
tel. 671 0060 infoauto@infoauto.ee
TALLINN Kadaka Kassi 6
tel. 671 0121 kadaka@ford.ee
TARTU Turu 27 tel. 737 1890
tartu@infoauto.ee
PÄRNU Tallinna mnt. 89a
tel. 447 2777 pardu@infoauto.ee

CO, heide 199 – 274 g/km.
Keskmine kütusekulu 7,3 – 10,4 l/100 km.
Pildil olev auto on lisavarustusega.
Pakkumine kehtib kuni 30.06.2014.

facebook.com/infoautoford

Liisingteenuse pakkuja on AS DNB Bank. Tutvu finantsteenuste tingimustega www.dnb.ee ning vajadusel konsulteerime meie asjatundjatega. Krediidil kulukuse esialgne määr on 7,45% aastas järgmistel näidistingimustel: vara hind käibemaksuga 18 000 eurot, sissemakse 0%, periood 60 kuud, jääkväärtus 25%, intressimäär 6 kuu Euribor + 2,6% aastas (28.04.2014 oli 6 kuu Euribor 0,437%), lepingus fikseeritud Euribor muutub iga 6 kuu järel), lepingutasu 225 eurot, kaskokindlustus 4% aastas arvestatuna iga-aastaselt krediidikäigelt.

PAKIÄRI KASVAB MÜHINAL:
Aavo Kärmas Hiinast saabunud
maksikirjade kuhila ees.

Eestis on 50 postkontorit, kus keskmine päevakäive on vaid 2,5 eurot. Eesti Posti tegevjuht **Aavo Kärmas** räägib elust riiklikus postifirmas.

SULEV VEDLER

sulev.vedler@ekspress.ee

Miks on Eesti Postil vaja uut kaubamärki? Eesti Postina pole võimalik Lätis ja Leedus äri ajada. Meil on seal pakiautomaadid Post24 ja kullerteenus Unipaki brändi all. Eestis on ka terve rida brände: Arvekeskus, Kirjakeskus, Eesti Post. Kokku on neid liiga palju ja neid on kallid ja keeruline ülal pidada.

Mida Omniva tähendab?

Tänapäeval on logistikamaailmas kasutusel mõiste *omnichannel* ehk eri jaotuskanalite kombineerimine. Sealt tuligi Omniva. *Omni* tähendab ladina keeles kõikjal, kõigile.

Ja "va" "omni" järel?

Mitte midagi. Lisatud selleks, et nimi kõlaks paremini.

Mulle meenuvad omnibuss ehk moodsa bussi eellane, mida vedasid hobused, ja omnivoor ehk kõigesööja.

Kõikjal ja kõigile on ka nende sõnade tähenduses sees, on ju.

Ka multikanali lahendus on olemas, kuid multi puhul pakud tooteid ja teenuseid eri kanalites. Omnilahendus tähendab, et sa seod need kanalid üheks.

Näiteks Eesti Energia on Eesti kõige suurem arвете saatja. Me edastame tema arveid klientidele eri kanalitesse. On see siis e-kiri, internetipank või postiga koju kätte.

Või ostuarved. Kui klient on meile öelnud, et tahab saada kõiki oma arveid täisdigitaalselt, siis need arved, mis mei-

le saadetakse e-arvetena, saadame talle e-arvetena edasi. Need arved, mis pannakse posti, võtame lahti, digitaliseerime ja saadame e-arvena. Jälle on tegemist eri kanalite kombineerimisega.

E-arved on tõusev äri?

See on väga kiiresti kasvav äri. Avalik sektor veab seda kasvu.

Omniva kaubamärk on välismaal olemas. Veebikülg omniva.com samuti.

On olemas, need ei sega.

Miks avalikustasite uue kaubamärgi praegu? Reklaamibüroo Division esitas taotluse juba oktoobris.

Oktoobris sai tehtud otsus, et Omniva on kaubamärk. Meil oli hulk asju, mida pidime muutma, enne kui uue kaubamärgiga turule tulime.

Ja need olid?

Näiteks iseteenindus. Meil olid seni erinevad keskkonnad. Kui äriklient tahtis pakki saata, läks ta ühte keskkonda, kui tahtis arveid saata või vaadata, läks teise keskkonda, kui tahtis dokumente saada, kolmandasse. Need olid kõik eri nimedega: Eesti Post, Arvekeskus, Kirjakeskus... Me ei paistnud välja ettevõttena, kes pa-

kub kõiki lahendusi ühest kohast. Samas just seda meie kliendid meilt ootavad.

Kui palju uus kaubamärk maksab?

Kõik kokku kliendiuringutest, kaubamärgi väljatöötamisest, inimeste koolitamisest kuni selleni, et kõik meie materjalid, autod ja pakiautomaadid saaksid üle kleebitud, maksab ligikaudu 430 000 eurot.

Läksite Lätti ja Leetu. Kas te ei karda, et algab samasugune nurin nagu Eesti Energia puhul, kes läks maailma vallutama. Ei karda. Mina vaatan seda teise nurga alt: kui me seda ei teeks, mis siis?

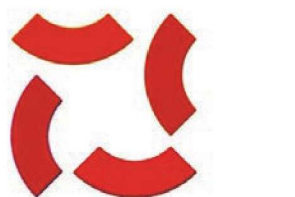
Läksime Lätti ja Leetu, sest kliendid küsivad lahendusi kogu Baltikumi kohta. 75 protsenti meie tulust tuleb äriklientidelt. Ei olnud nii, et istusime lihtsalt maha ja mõtlesime, et oleks tore sinna minna.

Kui suure tüki Lätis ja Leedus ampsata tahate?

Kui räägime pakiturust, siis 10-15 protsenti aastaks 2017. Praegu oleme 3-5 protsendi juures.

Välismaal juhtub ootamatuid asju.

Rääkisime kõigepealt sealsete postide-

omniva

Võimaluste looja

UUS LOGO: Eesti Post jääb tähistama postkontoreid ja postiljone. Muu äri kasutab Omniva kaubamärki. Ettevõtte nimeks kodumaal jääb Eesti Post.

FOTO PRIIT SIMSON

Ütlen ausalt, mina küll ei tunne mingit poliitilist survet ega poliitiku kätt.

Samas ei tohtinud te eelmisel kümnendil postkontoreid kinni panna.

2006. aastal oli tõesti ministri määrus, mitu kontorit peab Eestis olema. See oli 545 või 546.

Palju neid alles on?

Umbes 340. Ütlen umbes, sest umbes 20 protsenti opereerivad meie partnerid.

Kes need on?

On raamatukogud, on kohalikud poed...

Mis kasu pood postipunktist saab?

Esiteks saavad nad natuke oma kulusid kaetud tasude arvelt, mida me neile maksame. Teiseks suure tõenäosusega inimesed, kes tulevad postiteenust tarbima, ostavad poest ka midagi.

Kontorite sulgemine on õrn teema. Kuidas teil see õnnestus?

Suurem laine oli 2007–2008, veel mõned 2009.

Kas Eesti vajab 340 postkontorit?

Minu arvates peaksid seda ütleva kliendid.

Ma saan Swedbankist suurepäraselt aru. Swedbank sulgeb kontoreid juba linnades.

Meil on täna umbes 50 postkontorit, kus keskmine universaalse postiteenuse käive on 2,5 eurot päevas. 2,5 euro eest ostetakse sealt midagi. Kui võtame postmargi hinna, siis ostetakse 5 või 6 postmarki päevas.

Poliitilist survet ei ole, aga samas peate poliitikute silmist välja lugema, et kõiki asju pole mõistlik teha?

Teema on ju tegelikult laiem. Eesti Post ja postmark on erutav teema kõigi jaoks. Aga kui ma vaatan postmargi käivet, siis see on aastas 1,5 miljonit eurot. Umbes kolm protsenti kogu meie ärist.

Tahate öelda, et olete logistikaettevõtte, mitte tüüpiline postifirma.

Jah. Küsimus on, et kas universaalse postiteenuse kohustus jääb meile või mitte. Klientide vajadused on muutunud. Kirja saatmiseks ei ole vaja minna postmarki ostma.

Ma ei taha hakata halama. See ei ole lihtsalt minu moodi. Aga fakt on see, et universaalne postiteenus toodab meile kahjumit. Kui ettevõtte kasum oli eelmisel aastal 2,3 miljonit eurot, siis universaalse postiteenusega teenisime umbes 2 miljonit kahjumit.

Kuidas sellest lahti saada?

Universaalse teenuse hinda peab järk-järgult tõstma. Siin pole midagi varjata.

Teiseks tuleb üle vaadata nõuded postivõrgule. Meil on 2800 oranži kirjakaarti üle Eesti. Peame seal käima vähemalt viis korda nädalas. Statistika näitas, et ligi pooltes kirjakaartides on vähem kui üks kiri päevas. Me maksame kirjakandjale palka, kulutame kütust ja muudkui sõidame ringi.

Miks ei võiks seda teha näiteks üle päeva?

Mitu päeva nädalas te kirju laiali kannate? Viis päeva. Ja perioodikat kuus. Aga kui meil ei oleks kohustust lehti vedada kuus päeva nädalas, siis me laupäeval ei käiks.

Mujal Euroopas käivad postiljonid seitse päeva nädalas.

Ei käi. Alles tuli uudis, et Hollandi post vähendas töö viiele päevale. Nema näiteks jätsid ära esmaspäevase kanderinigi. Samas pakke võiks kätte toimetada

seitsmel päeval nädalas. Ameerika suurt metropolides juba katsetatakse seda. **Maainimesed kurdavad, et postkontoreid on liiga vähe. Eestis liiguvad pangabuss ja saunabuss.**

Apteegibuss tuleb ka.

Postibussi ei tule?

Meil on juba üks postibuss, mis sõidab Raplamaal ja teenindab nelja valda. Meie puhul on postibussile reaalselt toimiv alternatiiv näiteks kirjakandja maapiirkondades.

“Mina nutnud ei ole. Ma teen valusaid otsuseid õige asja pärast.”

Aavo Kärmas

Mullu kasvasid teie pakiteenuste mahud 47 protsenti. Mis eestlasega juhtus?

Inimesed on avastanud lisaks Eesti e-poodidele ka välismaised e-poed.

Märtsis teatasite, et soovite rakendada mudelit, kus kirjakandja viib kohale ainult tüüpilisse postkasti mahtuvad maksikirjad. Mis nende ülejäänutega saab?

Need nn maksikirjad ei ole kirjad. Need on reaalsed pakid, mis ei mahu postikotiti. Inimesed saatsid maksikirjadega uiske, jalgrattaid, rulasid, kummikuid, pesukausse. Väga suur osa maksikirjadest tu-

leb inimestele allkirja vastu kätte anda. Kirjakandja käib reeglina hommikupoolisel ajal, kuid siis pole inimesi kodus. Statistika näitab, et 70 protsenti saadetistest ei ole lihtsalt võimalik väljastada.

Tahame, et kliendid saaksid öelda, kust nad oma saadetist tahavad kätte saada. Kui Sulev Vedler ütleb, et tahab tulla postkontorisse, siis me teeme nii. Kui Sulev Vedler ütleb, et tahab lähimasse pakiautomaati, viime sinna.

Tegime testi. Võtsime Tallinnas sorteerimiskeskusest hulga rahvusvahelisi maksikirju, mis muidu peaksid minema postkontorisse või kliendile koju, ja viisime pakiautomaatidesse. Helistasime neile klientidele, kõik olid väga rõõmsad ja ütlesid, et tehkegi nii.

Kui suureks pakiäri kujuneb?

Usun, et 2016. aastal võib see olla kaks korda suurem kui praegu. Me ei osanud isegi kõige paremates ennustustes ette näha, kui kiiresti e-kaubandus kasvab.

Hiljuti oli pakiautomaatide kasutamisel tõrge, sest sisse häkiti Poolas asuva tootjafirma tarkvarasse. Tarkvara ei olegi teie oma?

Me ostime täislahenduse. Automaadid ja kogu tarkvarahaldus ja -teenindus on Poola partneri teha.

Kui turvalised automaadid on? Mulle meenub lugu, et pätid rüüstasid automaatide Ida-Virumaal.

Opereerime automaatidega aastast 2011 ja meil on olnud vaid kaks intsidenti.

Pätid saadi kätte?

Juba järgmisel päeval.

►► 26

ga, et kuulge, sõbrad, me ei saa omavahel konkureerida ja käsi hõõruda, kui kellelgi läheb halvemini, sest kliendid tahavad saada lahendusi üle kolme Balti riigi.

Vaadake, kes on meie konkurendid! Suured rahvusvahelised kontsernid. TNTd ja DHLid võtavad meilt kliendid käest ära. Teie Lätis ei tohi olla õnnelikud, kui mul Eestis klient ära võetakse, sest homme võetakse sama klient teilt Lätis.

Alustasime ühise võrgustiku loomisest. Meil olid erinevad stsenaariumid: kas teeme partnerluse või loome ühisfirma. Kui jõuti osaluste suuruseni, jäi asi sinnapaika. Ütlesin lätlastele ja leedukatele, et sõbrad, kui me kokkuleppele ei saa, siis tuleme iseseisvalt oma ettevõttega. Meil ei ole aega oodata.

Kas ühisfirma rikkusid ära poliitilised ettevõtete juhid? Nii ja naa. Lätis ja Leedus toimusid postide juhtkondade vahetused nii sagedalt, et minul läks nende üle järje pidamine segamini.

Postiäri on ikkagi poliitiline äri? Mulle ei tundu, et Lätis ja Leedus on see palju rohkem politiseeritud kui Eestis.

“MAAILMA OSTETUIM”

OSTJAILE HINNAVÕIT

3 000€

Nüüd liisingu sissemakse **0%**

FORD FOCUS soodushind alates **13 190 €**

Ford

Go Further

ford.ee

Info-Auto

www.infoauto.ee

TALLINN Järve Pärnu mnt. 232
tel. 671 0060 infoauto@infoauto.ee
TALLINN Kadaka Kassi 6
tel. 671 0121 kadaka@ford.ee
TARTU Turu 27 tel. 737 1890
tartu@infoauto.ee
PÄRNU Tallinna mnt. 89a
tel. 447 2777 parnu@infoauto.ee

CO₂ heide 99 – 149 g/km.
Keskmine kütusekulu 4,2 – 6,4 l/100 km.
Pildil olev auto on lisavarustusega.
Pakkumine kehtib kuni 30.06.2014.

facebook.com/infoautoford

Liisingu pakkuja on AS DNB Bank. Tutvu finantsteenuste tingimustega www.dnb.ee ning vajadusel konsulteeeri meie asjatundjatega. Krediidil kuluks esialgne määr on 745% aastas järgmistel näidistingimustel: vara hind käibemaksuga 18 000 eurot, sissemakse 0%, periood 60 kuud, jääkväärtus 25%, intressimäär 6 kuu Euribor + 2,6% aastas (28.04.2014 oli 6 kuu Euribor 0,437%, lepingus fikseeritud Euribor muutub iga 6 kuu järel), lepingutasu 225 eurot, kaskokindlustus 4% aastas arvestatuna iga-aastaselt krediidijärgilt.

Eesti Postis töötab umbes 2500 inimest. 2600 isegi. 2006. aastal oli 4300. See näitab, kuidas meie äri on muutunud.

Mis tunne on nii palju inimesi lahti lasta? Ühelgi juhul pole ühegi inimese lahtilaskmine või koondamine meeldiv tegevus. Mina olen alati vaadanud, et need otsused tuleb ära teha ja edasi lükata ei saa. Sa ei saa lasta enda sisse kogu maailma mure. Meie puhul olid ajendiks majandustulemused. 2006 ja 2007 oli ilus aeg. Majandus õitses, kõik rääkisid rekordkasumitest ja meie olime kahjumis.

Kuidas stressi välja elad? Ühe suurfirma direktor pihitis mulle kord, kuidas ta nuttis, sest koondas pere ainsa toitja. Mina nutnud ei ole. Ma teen valusaid otsuseid õige asja pärast.

Kui ma Eesti Posti tulin, siis palgad tõusid 20 protsenti aastas ja töötajate arv ei vähenenud. Pikas perspektiivis oli näha, et see ei ole elujõuline tegevus. Juhina oli kaks valikut: kas võtan midagi ette, katsun ettevõtte korda teha ja selleks pean inimesi koondama, postkontoreid sulgema ning selle eest saan avalikkuses kõva kriitika osaliseks; või ei tee mitte midagi, lasen ettevõttel kahjumisse minna ja saan avalikkuses ikkagi kriitika osaliseks, et Eesti Post on üks kuradima suur monstrum ja ei suuda ennast korda teha. Valisin tollal esimese tee.

Peksa saad igal juhul.

Kui peksa saad igal juhul, siis valid, mille eest saad.

Kui palju postiljoni palka saab?

Keskmine kirjakandja tasu on 440–450 eurot kuus.

See palk ei meelita kedagi.

Kuid meil pole ühtegi töötajat, kes töotaks miinimumpalgaga. Meie äris on palk üks kõige kriitilisemaid teemasid. Ühtpidi madal töötasu, teistpidi teenuse tagamise või teenuse toimimise teema. Me peame kvaliteedi tagama. Siin jõuame jälle kontorivõrgu suuruse juurde. Praegu ei saa enam nii, et koondame inimesed ära ja koondatavate arvelt tõstame olemasolevate palka. Peame üle vaatama, kuidas me posti kätte toimetame.

Aga teil pole eriti valida. Kes tuleb, selle ka palkate.

Üks kunagine juhatuse esimees ütles, et see on läbilõige Eesti rahvast.

Aeg-ajalt läheb saadetisi kaotsi.

Ütleme, et meil on viis miljonit saadetist. Tähtitud kirjad pluss pakid, mida peame klientidele kätte toimetama lisaks lihtkirjadele. Kui meie teenuse osutamise kvaliteet on 99 protsenti, siis 1 protsendiga on midagi viga.

Aga see üks protsent on 50 000 saadetist.

Jah. 50 000 klienti, kes pole teenust saanud nii, nagu me oleme lubanud. See ei tähenda, et need saadetised kaovad. Kuid on selge, et 99 protsenti ei ole piisav.

Kas jama juhtub pigem teie või partneri süü tõttu?

Kahjuhüvitised on null koma üks protsenti kogu käibest, pooled sellest on meie süü.

Mis tavaliselt kaob?

Eks need kirjad ja pakid ole. Pakid on

Nime Omniva.com kasutab seltskond, kes kavatseb ehitada maailma esimese intelligentse kalendrisüsteemi. Veebis on ka logokonkursi tulemused: 339 naela eest said nad 290 tööd.

võõtkoodiga, nende puhul saab vähemalt tuvastada, kus oli viimane punkt, kuhu ta jõudis. Aga kui klient ütleb, et kiri ei jõudnud kohale, siis seda kirja on väga raske otsida. Või kui ajaleht ei tulnud.

Kas midagi väga kallist on kaduma läinud?

Läptoppe on saadetud, oleme neid taga otsinud. Aga midagi sellist ma pole kuulnud, mis oleks megakallis olnud.

Miks on Eestist välismaale kirja saatmine kallim kui sealt siia?

Rahvusvahelise kirja puhul koosneb hind eri komponentidest. Kui Eestist kiri välja saata, siis ühe osa kirja omahinnast moodustavad kulud, mida tehakse Eestis selle kirja kogumiseks ja välja saatmiseks. Teise osa moodustab rahvusvaheline transport. Kolmanda osa kirja kättetoimetamine sihtriigis.

Väljaminevatel kirjadel on meie kogumise osa väiksema osakaaluga, suure osa moodustab rahvusvaheline pool. Siit võibki tulla, et näiteks Soome kirja saatmine on kallim kui Ecuadori.

Välismaalt Eestisse kirja saatmine on odav, sest seal on meie komponendi osakaal suurem. Me lihtsalt osutame odavat teenust nendele välisriigi postidele.

Kui palju riik tahab dividende saada?

Omanikule ütlesime, et eelmise aasta eest maksame 560 000 eurot. See on arvelt maha läinud. Pluss tulumaks.

Sotside ajal teie erastamine kõne alla ei tule?

Ma ei tea sellest midagi. Ütleme nii, et raske uskuda. Postiäri on lokaalne äri. See lõpeb tinglikult riigipiiriga ja nii on Euroopas igal pool, aga kõik muu äris muutub aina globaalsemaks. Meile oleks logistikaäris vaja tugevat strateegilist partnerit, kellele oleksime partner Baltikumis ja tema oleks meie partner mujal.

Kas oled õnnelik?

Olen.

www.citroen.ee

RALLIHOOAEG ON ALANUD!

3X võit!

OSTES JUUNI – JUULI 2014 VEHOST UUE CITROËNI SAAD:
SUPERHINNAGA AUTO + TASUTA RALLIPASSI + TASUTA AASTASE KASKO!

CITROËNI LAO AUTOD JA ERISEERIA MUDELID
RALLIHINDADEGA!

**VAATA PAKKUMISI
CITROEN.EE**

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

Pakkumised kehtivad kuni 31. juuli 2014.

Eestis aastast 1992

VEHO

Kogemus väärrib usaldust

VEHO EESTI AS
Laagri
Jälgimäe tee 1
tel 617 7966
E-R 8.00–18.00
L 10.00–15.00

VEHO EESTI AS
Tallinn
Sõpruse pst 170
tel. 654 6777
E-R 10.00–19.00
L 10.00–15.00

VEHO EESTI AS
Tartu
Tähe 110
tel. 731 1431
E-R 8.00–18.00
L, P suletud

RENNEKS KAUBANDUSE OÜ
Tallinn
Suur-Sõjamäe 36
tel. 646 5140
E-R 9.00–18.00
L 10.00–14.00

NAMSET AUTO OÜ
Kuressaare
Kihelkonna mnt 8a
tel 452 4337
E-R 8.00–18.00
L, P suletud

AGDECK-AUTO AS
Jõhvi
Pargi 39
tel. 332 1430
E-R 9.00–18.00
L 10.00–15.00

AUTO&SERVICE OÜ
Haapsalu
Niine 19
tel. 473 1174
E-R 9.00–18.00
L 10.00–14.00

SILLER AUTO OÜ
Viljandi
Suur-Kaare 69
tel. 444 8866
E-R 8.00–18.00
L 9.00–15.00

REVAL AUTO ESINDUSED OÜ
Pärnu
Tallinna mnt 87e
tel 444 7130
E-R 8.00–18.00
L, P suletud

TAMREX

Trikki ei ole – nii hea pakkumine ongi! **Tegutse!**

***SNICKERS WORKWEAR TÖÖPÜKSTE
OSTUGA SAAD TASUTA LOGOPUSA
(pusa väärtus 36.- €)**

***Osta SNICKERS Workwear
tööpüksid saad**

KINGITUSEKS

TASUTA

**SNICKERS Workwear
logopusa**

art 2400/0795
suurus S-XL

TAVAHIND 36.- €

TASUTA**

SNICKERS logopusa

Klassikalise lõikega kvaliteetne ja mugav pusa.
Valmistatud pesemiskindlast ja pehmest kangast.
Materjal: 80% puuvill, 20% polüester; 330g/m²; eelpestud
Värv: helehall/tumesinine
art 2400/0795

TAVAHIND 36.- €

Pakkumine kehtib kõigi SNICKERS Workwear tavahinnaga pükste ostmisel.

**SNICKERS Workwear
Rip-Stop lühikesed
tööpüksid
ripptaskutega**

art 3023/0400

57.- €

art 3923/1804

83.- €

**SNICKERS Workwear
Rip-Stop 3/4 pikkusega
tööpüksid ripptaskutega**

**SNICKERS
Workwear
CoolTwill
tööpüksid**

art 3311/1818

62.- €

**SNICKERS Workwear
XTR Canvas+
tööpüksid
ripptaskutega**

art 3244/0404

122.-€

**SNICKERS
Workwear
Rip-Stop püksid
ripptaskutega**

art 3213/5804

79.- €

**SNICKERS Workwear DuraTwill
tööpüksid ripptaskutega**

art 3212/7404, 3212/1604, 3212/1704, 3212/3204

83.- €

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni kaupade jätkumiseni.

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35 | **TARTU** Aardla 114, Ringtee 37a | **PÄRNU** Riia mnt 169a, Savi 3 | **RAKVERE** Pikk 2 | **VILJANDI** Riia mnt 42a | **JÕHVI** Tartu mnt 30 | **VÕRU** Piiri 2 | **VALGA** Vabaduse 39 | **NARVA** Tallinna mnt 19c | **HAAPSALU** Ehitajate tee 2a | **PAIDE** Pikk 2

Väikese Liisu hea tegu

Väikese **Liisu Olivia Liivo** paranemine vähist andis tüdruku vanematele nii palju elurõõmu, et nad käivitasid Eestis heategevusliku Pardiralli.

KIRSTI VAINKÜLA

kirsti.vainkyla@ekspress.ee

Kaheaastane Liisu Olivia, kaks peenikest patsikest peas, hallid kummikud jalas, viskub oma kodu terrassil kollaste kummi-partide sekka nagu pallimerre. Tüdruku isa **Urmass Liivo** kallab suurest kotist vanniparte aina juurde. Kõik need pardid hakkavad sel pühapäeval Kadriorus Pardirallil võidu ujuma.

Liisu Oliviale teeb see kõik palju nalja. Ta kõneleb partidega. Tõstab kõrgele ühe, siniseks värvitud pardi, sest see meeldib talle nende sadade hulgast kõige rohkem.

Võib öelda, et tegelikult ongi Liisu Olivia tüdruk, kelle ränk haigus andis tema isale mõtte korraldada Eestis Pardiralli. Täpselt samasuguse, nagu korraldatakse heategeval otstarbel üle maailma.

Elu muutus hetkega

2012. aasta augustis astus **Pille** ja Urmass Liivo Kiilis asuvasse koduaeda sisse konkursi “Kodu kauniks” žürii – keegi tuttavatest oli saatnud Liivode aiapildid konkursile. Urmasel ja Pillel polnud selle vastu midagi – nende eelmine kodu pärjati 2005. aastal Harjumaa kauneima kodu tiitliga. Nad näitasid oma lustakat aeda ja võitsid peaauphinna ning reisi Madeirale.

Auhinnareis läks nendest mööda. Liivode elu oli selleks ajaks pöördumatult muutunud.

Nende elu muutus juba mõni päev pärast žürii külaskäiku. Pille avastas oma tollal 1,2aastase tütre peast väikese muhu. Kuna laps oli mõni aeg tagasi käima õppinud, ei teinud see suurt muret.

Mükse ja kukkumisi tuli ikka ette. Laps oli terve ja särtsu täis, isegi kõha ja nohu polnud kunagi olnud. Kui perearst muhukest nägi, saatis ta Liisu ultraheliuuringutele ja sealt saadud vastusega juba järgmisel päeval lastehaiglasse. Onkohematoloogia osakonda.

Pille ei saanud aru. Miks saadetakse väike laps sellise nimega osakonda? Mis osakond see üldse on?

Urmass omakorda suhtus skeptisega haiglaõe näpunäidetesse, et “pissipott ja mähkmed on seal, ja kui laps oksendab, saab puhtad linad seal”.

“Mida ta räägib? Me tulime ainult uuringutele, me ei kavatse siia jääda!” vaidles Urmass mõttes vastu.

Aga jutud läksid aina tõsisemaks.

“Siis tuli arst, ütles, et röntgen on tehtud, diagnoos pole veel selge, kuid esimene operatsioon tehakse ära, südameveeni kohale pannakse port, selle kaudu hakkab laps saama keemiat,” ütleb Pille lause, mis pani paika nende ülejäänud elu. Selgus, et haigus oli söönud lapse koljusse augu. “See on hetk, mil kõrvus kõik kumiseb. Kellele ta niimoodi räägib? Sa ei nuta. Sa ei ärritu. Lihtsalt kuuled, et tuleb kompuutering, võetakse biopsia...” räägib Pille.

Kui Urmass uuris, kui kaua ravi kestab – nädal, kaks? –, kuulis ta vastuseks, et esialgne ravi kestab aas-

PARDIRALLI: Liisu Olivia isa Urmass Liivo tellis ürituse tarvis Koduextrast 5000 parti, mis lasti koolilastel veekindlate markeritega kaunistada. Kõik pardid lastakse korraga Kadrioru kanalisse võidu ujuma.

ta. “Siis sa tajud, kuidas sinu maailm vajub kokku,” lausub Urmass.

Aastaks ravile

Arstid ei teadnud veel, kas lapsel on luuvähk või harvaesinev LCH (Langerhans-rakuline histotsütoos, esineb kolmel inimesel miljonist), kuid kindel oli üks – tegu on halvloomulise kasvajaga ja keemiaraviga ei saa oodata.

Esimesed kaks nädalat nutsid Pille ja Urmass oma väikese, nii väga perre oodatud sinisilmse tütre pärast iga päev. Nad hankisid infot internetist, guugeldasid, et saada teada, mis last ja neid tegelikult ees ootab. Nad tahtsid saada vastust sadadele küsimustele, üks otsekohe sem kui teine – kas nende laps jääb ellu? Kas haigus on ravitav? Kas seliseid lapsi on Eestis veel? Kuidas haiglas asjad käivad? Milleks peab valmis olema? Pille lubas endale, et kui analüüsid annavad vastuseks

LCH, siis talub ta kõike vapralt ja ei virise ühegi asja pärast. Seda lubadust ta pidas.

Kuu pärast esimest visiiti lastehaiglasse oli Liisu Olivial kindel diagnoos – LCH. Arst ütles tüdruku vanematele, et tervenemise protsent on 95 ehk haigus allub ilusti ravile. Dr Orgulas ei teadnud oma 40 tööaasta jooksul ühtegi last, kellele oleks see haigus pärast ravi tagasi tulnud.

Haigla rasked hetked

Esimesed neli kuud oli tütrele keemiaravi igal nädalal – ühel nädalal kolm päeva jutti, siis koju, et nelja päeva pärast päevaks tagasi tulla. Siis üks päev keemiat ja järgmine nädal jälle kolm päeva. Ülejäänud aasta käidi keemiat saamas igal kolmandal nädalal. Last pidi hoidma isolatsioonis nii sõprade kui külaliste eest, sest ränk ravi võtab kaitsevõime igasuguste haiguste vastu.

Üks asi on aga haigla ja vähiravi, kuid teine, alahinnatud osa on lapsevanemate hirmud ja eluviisi muutus. Näiteks lõppes ravi alguses Pille emapalk ja oleks tulnud tööle minna – aga haige lapse kõrvalt ei tulnud see mõttesegi. Pille lükkas töөлmineku tulevikku. Ta elas täielikult lapsele ja oleks tahtnud pigem leida saatusekaaslasi, et neilt küsida. Nii tähendaski see aeg oma hirmude ja uute röömudega elama harjumist. Ka pisiasjad olid haiglas keerulised.

PARDIRALLI

● Suur heategevuslik vannipartide ralli toimub 8. juunil Tallinnas Kadriorus.

● 5-, 10- või 50eurose annetuse eest saab rallil osaleja endale nummerdatud pardi, kellele kaasa elada. Parti füüsiliselt keegi endale ei saa.

● Esimesena finišisse jõudnud part toob oma toetajale peaauphinna – koguperereisi Stockholmis Djurgårdeni saarel asuvasse Astrid Lindgreni raamatukangelaste muinasjutumaailma.

FOTO RAUNO VOLMAR

teha, lükkas Pille oma voodi tütre omaga kokku. Magamine on luksus – see on võimatu! Nii sai ta lapsel kogu aeg silma peal hoida, et laps une ajal voolikusse ei takerduks. Tilguti on lapsel kaks ööd ja kolm päeva.

“Terve öö sa jälgid last. Vahetad mähkmeid ja kaalud neid, et vedeliku kogus kirja panna. Mähkmevahetuse ajal laps ärkab, siis paned ta magama... Kõik, mis laps joob, paned kirja. Selle foonil on endal stress nangunii...” kirjeldab Pille.

Ehkki tütar talus keemiaravi hästi, ei tahtnud vanemad ka kodus temast eraldi magada – kogu vähiravi aja magas Liisu vanemate voodis, ema ja isa vahel. Pille ja Urmas tahtsid anda lapsele füüsiliselt lähedalolekutunnet ja hellust. Alles pärast ravi lõppu hakkas tüdruk üksi magama. Kuna arstid ei soovita aasta pärast ravi veel lasteaeda minna, käib Liisu päeviti lähedal hoidjatädi juures. Seal on lapsi kuni viis ja ohud väiksemad.

Lapse vereproovid on korras, viis kuud tagasi võeti tema kehast välja port, mille kaudu käis ravi. Lapse tervenemine annab Liivodele energiat aidata vanemaid, kelle peres kasvab vähihaige laps.

“Kui keegi oleks minult aasta tagasi küsinud, kas ma tahan rääkida oma lugu, siis ma oleksin kindlalt öelnud ei. Kui lapsel on selline haigus, siis sellest ei taheta rääkida. See on tabuteema. Meie mõte on, et sellest teemast peab saama rääkida ka avalikult, et inimesteni jõuaks arusaam, et see ei ole surmahaigus. See ei ole nakkav. Paljusid valdab hirm, et ma ei oska nendega käituda... Mida rääkida? Kuidas olla? Vähihaigetest lastest 70–90 protsenti saavad terveks,” teab Pille.

Teiste vanemate toetuseks

Urmas kuulub Eesti Vähihaigete Laste Vanemate Liidu juhatusse. Pille ja Urmas tahavad olla olemas, kui

keegi vajab vastuseid küsimustele, mis neid selle tee alguses vaevavad.

“Mis saab lapsest pärast ravi, kas keemia muudab tema tulevikku ja kuidas saada hakkama haiglaelu ja suhetega? Tahame panna peresid uskuma, et päevakaupa elada on lihtsam. Ja enda peale tuleb ka mõelda. Ja vanema negatiivsus kandub ju lapsele. Üks asi on meditsiin, aga sa pead lapsele toeks olema. Iga haigus on omaette juhtum. Kõike seda me ise õpime elust. Meie tegevus on õhinapõhine.”

Mullu 7. detsembri hilisõhtul kirjutas Urmas oma saatusekaaslasele **Ragnar Põllukivile** Facebookis, et “õhtust, kuule, üks mõte tuli kevadeks”. Ragnari peres kasvab laps, kes üheksandat aastat vähihaigusega võitleb.

Kui Ragnar uuris Urmaselt, mis see pardiralli on, et kas “pardid lastakse mööda jõge liikuma?”, vastas Urmas: “Jah. Nii umbes mõni-kuni mõnikümme tuhat tükki.” Kõik pardid on nummerdatud ja inimesed lunastavad endale pardinumbri- ga pileti. Esikohale tulnud part saab peaauhinna. Ürituse tulu läheb vähihaigete laste vanemate abistamiseks.

Ragnar oli Pardiralli ideest valmistatud ja kaks päeva hiljem arutati asja juba Vähihaigete Laste Vanemate Liidus. Näitleja **Märt Avandi**, kes kaotas vähi tõttu poja, oli nõus meedias sellest rääkima. Mõni nädal hiljem tutvustati üritust Kadrioru pargi juhtidele. Vastuvõtt oli äge. Roheline tuli anti kohe!

Tänaseks on viiest tuhandest pardist üle nelja tuhande juba ostetud. Veel 700 parti on saadaval, et pühapäeval Kadriorus võidu sõita.

Liisu Olivia on kogu intervjuu ajal vapralt mänginud. Vahepeal piilus ta lõhevõileivataldrikut. Nokkis võileivalt sidrunilõigu. Tillioksakesed tõstis hoolikalt teise taldriku serva. Järgmisel nädalal saab ta kolmeks.

“Oled palatis lapsega, kes on voolikuga ühendatud tilgutiga, kuid tahad tualetti minna. Kuidas see võimalik on? Kuhu panna laps sel ajal? Võtad lapse sülle, statiivi veeretad teise käega, vaatad, et ta juhe oleks sirge ja vaba, ja nii lähedki. Aga mida teha ülejäänud 12 tundi? Räägid lapsega, mängid ja jagad talle armastust,” räägib Pille. Kui ta järele mõt-

leb, oleks ta võinud rohkem suhelda teiste vanematega. Kuid siis ei tahtnud ega osanud. Piirdus terega.

Pille: “Haiglas on talumatuid hetki. Kui tajud, et kõrvalpalatis on asjad väga-väga halvasti. Näed, kuidas isa ja ema teineteist kallistavad... siis võtad oma lapse kaissu ja lihtsalt nutad.”

Et veidigi oma elu kergemaks

ROOTSIS AVASTAME UUSI TEID

Volvo XC70 aitab Sul läbida kõik senitundmatud teed, millele satud. AWD neljarattavedu ning eesrindlikud turvasüsteemid tagavad igal maastikul ja teekattel muretu sõidu. Sensus Connect teabe- ja meelelahutussüsteemi ühenduvuslahendused teevad suvise teeloleku eriti mugavaks.

Nüüd saad uue Volvo XC70 ostuga **kauba peale 6000-eurose ostupreemia**, mille ulatuses võid oma uuele Volvole tellida vajalikku lisavarustust, saada lisa oma vana auto tagasiostuhinnale või uue auto soodsamalt kätte.

Vaata täpsemalt volvo.infoauto.ee

Info-Auto
www.infoauto.ee

TALLINN Järve Pärnu mnt. 232 tel. 671 0020 infoauto@infoauto.ee
TARTU Turu 27 tel. 737 1890 tartu@infoauto.ee
PÄRNU Tallinna mnt. 89a tel. 447 2777 parnu@infoauto.ee

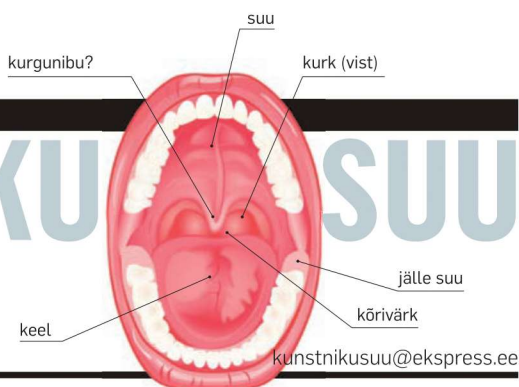
Pildid on illustratiivsed.
Kampaania kehtib kuni 30.06.2014
CO₂ heide: 117-265 g/km; Keskmine kütusekulu: 4,5-11,4 l/100 km

Uue Volvo XC70-ga nüüd kaasa
6000-eurone Volvo ostupreemia.

KUNSTNIKU SUU

...on rubriik, kus arvamust avaldavad näitlejad ja lavastajad Henrik Kalmet, Mari-Liis Lill, Paavo Piik ja nende külalised

kunstnikusuu@ekspress.ee

Europarlamenti fantasy politics

Nagu paljud mängivad internetis fantasy football'i, võiks samamoodi teha poliitikaga.

Euroopa parlamenti valimised jätsid suurema osa kodanikest lihtsalt külmaks ja see ülejäänud väike osa, keda see teema hetkeks natuke isegi paistab sütitavat, kaotab oma entusiasmi kohe pärast valimistulemuste saabumist, kui on selgunud, et neil ikkagi ei õnnestunud seekord kahjuks Brüsselisse pääseda.

Valimas käis vaid veidi üle kolmandiku kodanikest ja täna, kui valimistest on möödas poolteist nädalat, on jõutud juba vaikselt rahu teha isegi asjaoluga, et Brüsselisse sõidab meid esindama Yana Toom, kelle puhul pole päris selge, kas tegemist on hundiga lambanahas või lambaga hundinahas.

Aga mis siis ikkagi teha, et iga väiksemgi vihmasabin või päikesekiir, mis annab võimaluse peenart harida, inimesi valimiskastidest ja sellest teemast laiemalt eemale ei juhi?

Vastus on jalgpall. Kui on miski, mis huvitab ja intrigeerib eurooplasi pöördvõrdeliselt täpselt sama palju, kui neid ei koti europarlament, siis see on jalgpall. Eriti praegu, maailmameistrivõistluste toimumise suvel.

Kaks aastat tagasi, just vahetult enne eelmisi jalgpalli tiitlivõistlusi kirjutas Juhan Kivirähk poliitilise eetikakoodeksi ülesehitamise variandist jalgpalli *fair play* põhimõttele eeskujuks võttes. Tundub niisii igati paslik vaadelda, kas saab äkki jalgpalli mängumudelit analooge otsides midagi europoliitikasse üle tuua, et seda ka veidikenegi publikule/valijale intrigeerivamaks muuta.

Jalgpalli suur võlu, just eriti võrreldes poliitikaga, on tema dünaamilisus. Mängus võib teha iga hetk vahetusi ja muuta taktikat, uuel nädalal järgmisele mängule võib vastu minna juba hoopis muudetud algrivistusega. Ütleme, et selles võrdluses on meeskonna treener nagu valija, kellel on lihtsalt võimalus oma mängijate/saadikute koosseisu palju tihedamalt ja konkreetsetest saavutustest sõltuvalt jooksvalt muuta. Selline mudel tekitab palju suurema otsese seotuse tunde, aga samas kohus-

tab ja motiveerib treenerit/valijat ka ise olema pidevalt kõige kursis, et langetada õigeid valikuid, ning mängijat/saadikut pidevalt täiest jõust pingutama, sest alati on oht kaotada oma koht ja sattuda järgmiseks nädalaks pingile.

Alternatiiv on jalgpallimeeskond, kus treener valib endale mängijad ühel valimispäeval viieks aastaks. Kui suur on mängija soov pidevalt pingutada, kui koht algrivistuses on tulemustest hoolimata viieks aastaks garanteeritud?

Kas sellist paindlikkust ja intriigi ei aitaks europoliitikasse tuua meie enda poolt välja töötatud e-lahenduste edasiarendused?

Kas nii nagu paljud mängivad internetis *fantasy football*'i ehk koostavad oma unistuste ideaalseid algrivistusi, ei võiks samamoodi teha europarlamenti puhul - veebilahendus "Europarlamenti *fantasy politics*"? Iganädalased europarlamenti e-valimised, kus kõik valijad koostaksid näiteks igakuiselt oma alkoosseisu ja kõigi valijate kuuikuid võrreldes ja omavahel liites selguks konkreetse kuu rivistus? Mõne "resultatiivse" saadiku jaoks ei muudaks see midagi ja ta pü-

siks võib-olla kõik need viis aastat alkoosseisus, kui vigastused just ei sega, aga mõni tuleks juba pärast esimest kuud vahetusse.

Avaneks võimalus anda veteranmängijatele aeg-ajalt puhkust, et näiteks Lauristin ja Kelam saaksid vahepeal kodus taastuda. Saaks valutult tugeva sisse mänginud koosseisu juurde liita noormängijaid, et tuua Tarandi kõrvale ründesse näiteks Meikar või Alender. Võib ka mõnikord riskida ja tuua meeskonda täiesti ettearvamatu mängija, n-ö parlamenti Balotelli, ehk mängitada Tanel Talvet.

Lihtsalt väike mõttemäng ärgitamaks leidma viise, kuidas tekitada suuremat huvi selle olulise teema vastu, et ei jätkuks olukord, kus ma siustan need vahepealsed viis aastat vaid jalgpalli jälgimisega ja europarlament meenub alles siis, kui tuleb jälle valima minna, kui just muidugi vihma ei saja või päike ei paista. ●

Võib ka mõnikord riskida ja tuua meeskonda täiesti ettearvamatu mängija n-ö parlamenti Balotelli, ehk mängitada Tanel Talvet.

FOTO VALLO KRUUSER

TUGI TOOLIEHROOPLANE

Lilleball: žüri

Krister Kivi käis lilleballi žüriis lillekleite hindamas ja leidis, et peamine on vältida sattumist esiritta.

Tegelikult oli see mul juba teine kord Lilleballil kohtunikuks olla. Kuigi ma ei tea, miks. Mu isiklik floristlik saavutus on see, kui viinapuu suve jooksul mu rõdul ära ei kuiva, ja asjaolu, et oma ainsat mitteauklikku kingapaari viksisin ma viimati umbes kolme aasta eest, ei peaks rullima lahti punast vaipa Eesti ametliku koorekihi meriino villast kampsunite ja kümnesentimeetriste stiletto kontsade keskele; jumalike rooside, maikellukeste ja liiliate sekka, millest valmistatud kostüümidesse kuusteist graatsilist modelli enamiku 31. maist kängitsetud olid. Kuid samas pole see amet sugugi mitte kontimurdev.

Nagu alati, algas lilleballi žürii tööpäev klaasikese vahuveiniga kell viis õhtul *rest & recovery*-tsoonis, mis seatud üles Raekoja platsi lähistele, kuid eemale uudishimulikest silmadest. "Kas šampanjat juba pakutakse?" uurivad entusiastlikud saa-

bujad varem kohale jõudnutelt, millele nood vastavad sulgkerge ohkega: "Ei, šampanjat jälle pole, on mingi VOGA *prosecco*!" Ja järgneb enamasti graatsiline embus. Tervituskunstis on enamik kõrgeid kohtunikke - seekord näiteks näitleja Merle Palmiste, SHISHI disainer ja juht Mart Haber, Öllesummeri peakorraldaja Marje Hansar jpt - ületamatud, osates emmata ka nii, et näppu jäänud pokaalist piiskagi üle ei loks. Vahetatakse põsesuudlusi, maitstakse otsekui möödaminnes šokolaadikomme ja suuri punaseid maasikaid.

Umbes kella poole kuue paiku õhtul suundub end juba veidi värskendanud žürii edasi Õpetajate Majja, mille teise korruse saalis 16 lillekleitides näitsikut siiani kannatlikult oodanud on, ning heidab neile oma armutu, ent õiglase pilgu. Pupilid ahenevad nõelteravaks, pastakad otsitakse Lilleballi roosakaanelise mapi vahelt välja. Kümne palli skaalal vajavad ärahindamist nii džung-

AH MIS NUKRUS: Natalja Semjonova kurblik Pierrot tõusis floristide ja mittefloristidest žürii sünergias teisele kohale.

TÖÖHOOS: Ürituse peakohtunik Taivo Piller kleitide värvust, kompositsiooni, tehnikat ja lavalist efekti hindamas. Taamal nähaoleval võidujumalanna Nikel (Anzhela Vazikka, Eesti) oli Lilleballi lõpufaasis raskusi oma tiibade ülalhoidmisega.

EI KOLTU, EI NÄRTSI: Kunstlilled on lõhnava orgaanika kõrval aina armastatum materjal.

iliikme ülestähendus

PAHATARI TÕUSMINE: Venemaa lillekunstniku Valentin Mayorovi poolt loodud võimukas naiskarakter marssis esikohale ja pälvis ürituse peakorraldaja Heiti Põdra õnnitlused ning 1000eurose preemia.

lirohelistest pilliroost meisterdatud maani seelikuga piiga, leekkollaste ja tulipunaste õitega ehitud kostüümis Pahatar kui ka tohutu koltunud-pruun kuivanud kõrkjatest valmistatud seelik, mis meenutab kokkuvajunud hütü Aafrikast. Kitsas ruumis on kõrkjaseelikule astumise vältimine väga keerukas, see tundub olevat enam-vähem igal pool.

Siis taandub žürii taas oma salakohta, läites graatsiliselt sigaretid ja asudes vahetama muljeid. Heaks tooniks on sõnastada hinnang umbes nii: "Väga meeldivad seekordsed kleidid, aga..."

Ja siis, kohe pärast "aga", tulebki lisada midagi kriitilist, mis näitab žüriiliikme asjatundlikkust. Üks blonderitud ja väikse õlakotikese meigispetsialist heljutab näiteks enda ümber käsi ja näitlikustab, et võrreldes aastaga 2013 pole seekordsed kleidid piisavalt kohevad. Mina tahaks susata, et mullu tundus klei-

tides olevat enam lilli ja seekord on rohkem rõhku kuldpaperil ja sulgedel, kuid kui meenutada, siis keegi vist ei küsinudki mu seisukohta.

Kell seitse saabub žüriil aeg lavale minna. Nagu alati on tähtis võtta endaga vähemasti üks pokaal vahuveini, mis kleitide "lavalise mulje" hindamise märksa lõbusamaks teeb.

"Ärge mind esimesse ritta pange; vaadake, et te mind esimesse ritta ei pane," hädaldab kellegi murelik hääleke treppi mööda üles ronides mu selja taga.

Raekoja plats on rahvast täis. Rambipalavik, värske tuul, ettekujutuslik trummipöörin. Maandun jumestuskunstnik **Meelis Kriki** ja Kultuurikatla juhi **Evelyn Sepa** vahele ning peaaegu kohe ulatab keegi mulle klaasikese kihisevat jooki. Üritan puigelda, kuid Kroonika peatoimetaja **Krista Lensin** sellist asja ei talu: "Ära vaidle, muidu tulevad pärast veel valed punktid!" Kohemaid saabuvad ka meenekotid žüriiliikmetele – sedapuhku sisuks Paul Mitchelli šampoon ja palsam.

"Kui mulle üldse midagi meeldib, siis kingitused," öhkab kusagilt

tagant varem esiritta sattumise pärast muretsenu juba rahulolevalt.

Mida enam õhtu edeneb, seda lõbusamaks muutuvad žürii seas poolihääli vahetatavad kommentaarid.

"Aitab, see saab kohe 10 punkti!" võib ohata, kui lavale saabub kleit, mis ütlejale ülepea ei meeldi.

Või "ja nii veel kaks minutit..." kommentaariks olukorras, kui kõlab trumminahkadele talumatu muusikapala. Ning nalja teeb ka heeroldihääline õhtujuht **Marko Reikop**. "Nüüd peaks järgnema publikuhääletus, aga ma tõesti ei tea, kuidas see käib," korrutab ta.

Nagu alati, on pärast lilleballi *afterparty*, millele suur osa žüriid punktiarvestust ootamata kiirustab. Sellele järgneb omakorda *afterparty afterparty* jne. Millalgi kella 4 paiku hommikul kohtan üht lilleballiga riivamisi konkureerivat tippfloristi.

"Kes võitis?" uurin siiralt.

"Aga miks see sind huvitab? Sina ju said juba, mida tahtsid – pildi lehte endast," ütleb ta pisut kõrgilt. Ning siis, veidi leebemalt: "Võitis sõprus, *družba*. Täpselt nii, nagu alati."

Loe ka lk 33.

ÕNNE VALEM: LUKSUSLIK SUVEKORTER PÄRNUS

Telli Eesti Ekspressi
paber- või digileht
ja võida 4 nädalaks
luksuskorter Pärnus!

**AUHINNAD: Neli nädalat rannaäärses luksuskortoris,
5 piknikutekki ja 10 termokruusi!**

Vaata kampaania tingimusi ja telli: ekspress.ee/kampaania
Kui oled juba Eesti Ekspressi tellija, siis ära unusta end registreerida loosimisele.

Kampaania kehtib kuni 26.06.2014. Loosimine toimub 30.06.2014. Lisainfo: klienditugi@lehed.ee või 680 44 44

Lilleballi looja sätib õisi Monacost Moskvani

FOTOD VIKTOR BURKIVSKI, ERAKOOGU

Disainer-florist **Tatjana Tridvornova** on Tallinna Lilleballi korraldanud juba 15 aastat. Aga see pole tal kaugetki ainus ega suurim projekt.

Näiteks kujundas ta Vene tuntud filmirežissööri **Nikita Mihhalkovi** poja **Stepan Mihhalkovi** laulatuse. Tridvornova lillekujunduslikke ideid on kasutanud Venemaa rikkaim ärimees **Ališer Usmanov**, kes tellis oma juubeliks 15 meetri kõrguse orhideedest seina. Tridvornova on teinud lillekimpe lauljatar **Madonnale** ja kaunistanud Venemaa peaministri naise **Svetlana Medvedeva** heategevusõhtut. Ning osalenud otseselt igaaastase Villa Rothschildi lilleballi korraldamises Prantsusmaal. Eesti publikule on Tridvornova kõige paremini tuttav meie oma Lilleballi järgi. Eestis on see üritus publikule tasuta, kuid Prantsusmaa lilleballi külastab Venemaa ja Euroopa koorikiht ja sissepääs maksab ei rohkem ega vähem kui 1000 eurot.

Lisaks lilleballidele ja lilledest kleitidele on Tatjana Tridvornova hõivatud niinimetatud sajandi pulma projektiga. See tähendab, et pulm korraldatakse väga suure raha eest nii, et seda pole põhimõtteliselt võimalik korrata. Iga selline pulm on unikaalne. Üks projekti viimastest pulmadest oli kaunistatud 50 000 pojengiga.

Muide, pulmaprojektiga haakub seegi, et Tatjana Tridvornova eelistab kodus samuti valget värvi. Nii on tema Eesti maja

sisekujundus ainult valgetes toonides, millesse on loomulikult piktitud lilli. Eriti moone. Tatjana kinnitab, et esiteks on valge värv pidulik. Ja teiseks on ta veendunud, et valge maja on kõige ratsionaalsem, sest valge kogub teiste värvidega võrreldes oluliselt vähem tolmu.

ELU ON LILL: Tatjana Tridvornova koos lapselaps Maria-Mia Tridvornovaga vanalinna päevadel.

PAPIST PALEE: Venemaa tuntud laulja Grigori Lepsi juubeli puhuks püstitatud telk. Sisekujunduse tegi Tridvornova art-büroo.

HINNAPOMM: Eritellimusel tehtud pulmakleit maksab 5000 eurot.

Tridvornova on ise sageli sõidus, poeg **Artjom** töötab Moskvast, ning siis hoolitsevad maja eest Tatjana ema ja isa. Ema, Ukraina köögi kummardaja, hellitab koduseid sageli rahvusroogadega. Majas elab veel üks maitstva toidu austaja – kass **Simon**, kes sai Tatjana sõnul oma nime põhimõtte järgi: “Perekonnas peab ju olema vähemalt üks juut.”

VIKTORIA LADŌNSKAJA

Tule Olerexi looduslaagrisse!

Loodus on kõikjal meie ümber - õppides teda paremini tundma, õpime tundma ka ennast. Olerexi looduslaager on suurepärase võimalus sõlmida loodusega sinasõprust ja veeta 4 põnevat päeva linnast eemal. Kogenud juhendajate käe all tutvume eluslooduse erinevate vormidega, meisterdame vahvaid asju õpitubades, omandame uusi oskusi ja leiame uusi sõpru.

Laagris osalemiseks saada palun 15. juuniks lühike jutuke teemal "Mina ja loodus" aadressil looduslaager@olerex.ee

Laager on TASUTA!

Kohtade arv on piiratud ning osalejad valitakse saadetud jutukeste põhjal. Osalejate nimekiri avalikustatakse 1. juulil www.olerex.ee

Aeg: 12. - 15. august 2014.a.

Koht: Palupõhja Looduskool (www.palupohja.ee)

Osalejad: 9-11 aastased koolilapsed

Majutamine ja toitlustamine 4x päevas

Päevased ja öised matkad

Põnev külalislektor

Harivad ja lõbusad õpitoad loodushariduse spetsialistidega

...on rubriik, kus
psühholoogiline nõustaja
Tiina Jõgeda annab nõu.

TIINA JÕGEDA
tiina.jogeda@ekspress.ee

Õnn peitub riietuses

See, mida sa kannad, aitab sul saada selleks, kes sa tahad olla.

Tõmbasin kapist suvalised teksad ja T-särgi selga ning läksin väravasse sõbrannale vastu.

“Oih,” karjatas ta, kui mind nägi.

“Mis viga,” küsisin vastu.

“Sul on depressioon,” teatas sõbranna.

“Mis mõttes? Kust sa seda võtad?”

“Vaata, mis sul seljas on! Teksad!

Lohvakas spordisärk! Nende riideesemete kandmine on kindel märk alanenud meeleolust.” Sõbranna oli Amazonist tellinud **Karen J Pine'i** uudisteose “Vaata, mida sa kannad”, mis pühendub meo-
psühholoogiale.

Käitumispsühholoogia valdkonda uuriv Briti professor Pine tegeleb moodsa inimese probleemidega: dieedipidamise, rahateenimise, enesemuutmise, väljanägemise jms psühholoogiaga.

Mõni aasta tagasi avastas ta koos oma psühholoogist abikaasaga huvitava seose: inimese psüühiline paindlikkus sõltub kehamassiindeksist. Selgus, et mida suurem kehamassiindeks, s.t mida ülekaalulisem inimene, seda vähem on ta aldis muutustele oma elus. Kehakaalu ei alanda mitte niivõrd teisiti söömine, kuivõrd üleüldine psühholoogiline paindlikkus. Nad hakkasid tööle metoodika kallal, kuidas saada pakse inimesi oma elus rohkem muudatusi tegema, selle põhjal valminud raamatut “Dieedivaba dieet” (*The No Diet Diet*) on tõlgitud 23 keelde.

Karen Pine'i värskeim teos uurib välimuse mõju inimese käitumisele: kuidas riietus mõjutab meeleolu ja aitab emotsioone reguleerida.

Muidugi me teame, et punane mõjub ärgitavalt ja must autoriteetselt, meile on ammu selged nipid, kuidas oma välimusega vajaliku muljet jätta, olgu siis töövestlusel või esimesel kohtingul. Tark tüdruk riietub noormehe vanematega õhtusöögile suundudes siivselt, püüdes õhtu staari rolli jätta loodetavale ämale, tark poiss ei lähe surfipükstes elu suurimat kliendilepingut sõlmima.

Tänaval ümbritseb meid igapäevane kostüümidraama: ranges kostüümis karjäärinaine, dressides jõmm, seksikas tibi, kirjus undrukus eakas lillelaps...Me oskame lugeda kutuurisemiootilisi signaale, nagu valge maika ja väike must kleit, ülikonnaks atrofeerinud raudrüü jne. Stereotüüpide tundmine teeb elu väga mugavaks.

Kui tahad midagi saavutada, pole oluline mitte niivõrd vältendada oma erakordse isiksuse sisemist rikkust, kui arvestada keskkonnaga. Pine korraldas katse, lastes inimestel paari sekundi jooksul nähtavale ilmunud fotosid hinnata. Piltidel olid osa (nägudeta) mehi kallites räptsepaülikondades, teised lihtsamates poeülikondades, osa naisi pükskostüümis, teised seelikus. Selgus, et heades ülikondades mehed teenisid usaldusväärsuse ja eeldatava palga skaaladel kõrgemaid punkte, naiste puhul tagas parema skoori seelikuga kostüüm.

Stiilikonsultandid jagavadki riietumisenõuandeid selleks, et sotsiaalses kamuflaazis osavamalt signaalseerida, hoopis vähem räägitakse sisekommunikatsioonist – kuidas välimus mõjutab inimest ennast. Tähelepanuta on jäetud fakt, et inimene internaliseerib, võtab endasse ka oma väliste kihtide sümboolse tähenduse.

Pine ütleb, et õigeid riideid kandes saab tunda ennast õnnelikumana ja enesekindlamana, mitte niivõrd olla see, mida sa kannad, vaid ka saada selleks, mida sa kannad.

Ühes katses palus ta tudengitel Supermani T-särgid selga tõmmata – eesmärgiga uurida, kuidas heroiline kostüüm nende mõtlemist mõjutab. Selgus, et särk tõstis enesehinnangut ja inimene tundis end füüsiliselt tugevamana. Samuti hindasid nad ennast meeldivamaks ja paremaks inimeseks kui tavalise särkiga tudengid.

Naistudengid lahendasid matemaatikaülesandeid halvemini, kui kandsid trikoosid. Tulemused paranesid aga korraliku kampsuniga laua taga istudes. Hästi mõjub sooritusel ka valge riietus, sest see assotsieerub inimese alateadvuses arstikitliga – arsti kuvand aga omakorda tarkuse ja abi saamisega.

Oleks vale öelda, et stressis inimene ei hooli, mis tal seljas on, hoolib vägagi: masendunud inimene ei taha selga panna oma kõige ilusamaid ja kallimaid riideid, isegi kübarat ja lemmikkin-
gi ei taha kurb daam kanda. 51% naistest valib halva tuju päeval teksad, ning vaid 2% end õnnelikuna tundvatest naistest tõmbab selga oma lohvaka T-särgi.

...Vahetasin riideid. Vana spordisärgi võtsin põrandalapiks, aga teksad hoian mustadeks päevadeks. ●

Kui tahad midagi saavutada, pole oluline mitte niivõrd vältendada oma erakordse isiksuse sisemist rikkust, vaid arvestada keskkonnaga.

Kindel ja diskreetne
igas olukorras

Juunis
TENA Lady
-20%

Meie erinevad kehavedelikud vajavad erineva imavusega tooteid. Vere ja uriini koostise erinevusest tulenevalt on erinevad ka hügieenisidemed ja pidamatustooted. Vere konsistents on paksem kui uriinil ning selle eritumise kiirus on palju aeglasem. Uriin lekib 10–20 korda kiiremini kui veri ning seetõttu on oluline kasutada kiire imavusega tooteid.

TENA Lady pesukaitset ja sidemed pakuvad pidamatuse korral kindlustunnet, diskreetsust ja mugavust. Vali TENA Lady laia sortimendist endale sobivaim toode!

TENA Lady – miljonite naiste saladus

Pakkumine kehtib apteekides:

www.TENA.ee

Juuni Maakodu nüüd ilmunud!

MAAKODU

Võimas sisu üliõhukeses kestas!

Lenovo S500

15.6"	Intel Core i5 3337U	Windows 8.1	2,1kg
4GB	500GB	6:00	

• mittepeegelduva pinnaga ekraan
• Intel HD 4000 graafika • WiFi
• Bluetooth 4.0 • USB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI

lenovo FOR THOSE WHO DO.

KUUMAKSE ALATES

12.46
459.-
~~699.-~~

-34%

Parima hinna ja võimsuse suhtega nutitelefon!

Sony Xperia SP

KUUMAKSE ALATES
5.77
199.-
~~399.-~~

4G	CORNING Gorilla Glass	
4.6"	8GB	Dual-Core 1.7GHz
OS. Android 4.3	10h 635h	155g

Eriti hea hinnaga iPhone!

Apple iPhone 4S

KUUMAKSE ALATES
9.52
345.-
~~699.-~~

CORNING Gorilla Glass		
3.5"	8GB	Cortex A9 1GHz
iOS 7	8h 200h	140g

Uusim Sony lipulaev nüüd eriti hea hinnaga!

Sony Xperia Z2

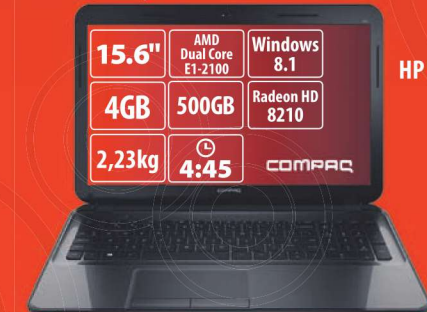
KUUMAKSE ALATES
16.84
629.-
~~699.-~~

DIGI hinnang ★★★★★

4G	IP58 tolm- ja veekindel	
5.2"	16GB	Quad-Core 2.3GHz
OS. Android 4.4.2	15h 690h	163g

Parim sülearvuti pakkumine!

• DVD -kirjutaja • WiFi
• USB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI

HP Compaq 15

KUUMAKSE ALATES
8.34
299.-
~~449.-~~

Äriklassi kvaliteet parima hinnaga!

Lenovo B590

• antud Intel M-seeria protsessor on võimsam kui Intel Core i3-3217U või i3-4010U
• mittepeegelduva pinnaga ekraan • väga vaikne ja jahe • sõrmejälgel kindel tugevast plastist korpus • Intel graafika • DVD -kirjutaja • WiFi • Bluetooth 4.0
• HDMI • VGA • 1xUSB3.0 • 2xUSB2.0

KUUMAKSE ALATES
9.89
359.-
~~649.-~~

Võimas neljatuumalise protsessoriga tahvelarvuti
Lenovolt nüüd eriti hea hinnaga!

Lenovo IdeaTab S6000-L

KUUMAKSE ALATES
5.25
179.-
~~299.-~~

Saadaval ka 3G mudel hinnaga 219.-

OS. Android 4.2	Quad-Core 1.2GHz	16GB	10.1"	8h	560g
-----------------	------------------	------	-------	----	------

Kingiks koolitus + 3a check & clean väärtuses 170 €!

Nikon D3200 + 18-55mm VR II objektiiv

KAASA STATIIV

KUUMAKSE ALATES
12.98
479.-
~~609.-~~

• resolutsioon 24,2 MP • suur 3"/7,6cm 921000 punktiga LCD ekraan • FullHD 1080p video salvestamine
• juhendi režiim - intuitiivne kaamerasisene abi • võimalus juhtida iOS-i ja Androidi™ nutiseadmega
• juhtmevaba piltide jagamine • kuni 4fps sarivõte • filtri efektid

Suur Samsung telerite tühjendusmüük!

Hinnad all kuni 45%

Näiteks see 32" LED LCD teler vaid 219€!
(tavahind 419€)

Jalgpalli parimad hetked SUUUUREL ekraanil!

50"	SmartTV	USB SALVESTUS
FullHD 1920x1080p	A+	DVB T/C
200Hz PPR	USB VIDEO MKV, DivX, HD MP3, JPG	

LED LCD-TV
GRUNDIG
50VLE931

KUUMAKSE ALATES
14.78
549.-
~~899.-~~

• uus Smart TV: veebibrowser, Youtube, Skype jpm.
• USB salvestuse abil paned spordivõistluse pausile ja jätkad vaatamist samast kohast peale võileiva tegemist!

www.klick.ee

osta kodust lahkumata

Tähelepanu: Järeilmaks on finantskohustus.

Enne järeilmaksu lepingu sõlmimist tutvuge vastava teenuse tingimustega ning vajaduse korral konsulteerige asjatundjaga.
UNO järeilmaksu pakkuja on Kaupmehe Järeilmaks OÜ. Krediidikulukuse määr on 25.56% aastas järgmistel näidistingimustel:
järeilmaksu summa 500€, intressiga 10.9%, tagastamise tähtaeg 3 aastat, lepingutasu 24.90€.

Arvutus on ligikaudne ning võib erineda Teile pakutavatest tingimustest. Soovitame tutvuda järeilmaksu infoga aadressil www.klick.ee/jareilmaks.

ENDINE KODU: Edington Priory on 1361 ehitatud kloostrikirik. Kirikus oli alates 1905. aastast Henry Jones ja Sonsi orel. 1951. aastast on siin peetud oreelifestivali, mis on aga nii suureks kasvanud, et kogudus tellis endale tänapäevase orel. Hea kõlaga ja väärrika vana orel annetas kirik Gustav Adolphi gümnaasiumile.

ET IKKA ÄRA MAHUKS: Meister Ago Tint võttis oreli 25 cm lühemaks.

Vana orel kolis Inglismaa kirikus

Sel nädalal 383. sünnipäeva tähistav Gustav Adolphi Gümnaasium on ainuke kool Eestis, kellel on oma orel. Tegelikult lausa kaks.

MADIS JÜRGEN

madis.jyrgen@ekspress.ee

Orelimeister **Ago Tint** on maganud viimastel nädalatel Tallinnas Gustav Adolphi gümnaasiumi aula tagaruumis põrandal nagu kodutu.

“Ei ole häda midagi!” lööb Tint käega. “Mulle meeldib kõva ase!”

Ta on varemgi orelit sättides objektile maganud, ükskord oli telliskivi pea all, vanad püksid pehmenduseks ümber. Siin on vähemalt padi!

Nii suur kiirus on taga, et koju Lääne-Virumaale meister Tint enam õhtuks ei jõua.

Direktor **Hendrik Agur** käib pika sammuga mööda koolimaja, suu naerul ja kingad viksitud. Iga mees pingelises olukorras nii rõõmsalt ei naerataks.

6. juunil peab orel festivali jaoks tipp-topp korras olema, aga tegemist on pilli kallal veel omajagu. Agur tõmbab suu kriipsuks.

“Kõvad närvid peavad olema! See on hullumeelne projekt!”

4. mail kuulutas Agur välja Gus-

tav Adolphi oreelifestivali, kusjuures oreleid, millel mängida, polnud koolimajas veel olemaski.

Järgmisel päeval (5. mail) min-di Soome Sibeliuse Akadeemiasse alles pilli järele – see oli 1957 valminud Walcker, mille akadeemia GAGile kinkis.

Ja jaanuaris 2014 Inglismaalt Edingtonist kingiks saadud oreli jupid (1905 valminud Henry Jones ja Sons) olid kenasti banaanikastidesse pakitud ja meister Ago Tindi töökojas virnas.

KÕIK ALGAS 2012. AASTA NOVEMBRIS, kui Hendrik Agur istus Rootsi sõpruskooli Rudbeckianska gümnaasiumi aulas rahvusvahelise reaallainete olümpiaadi avaaktusel ja märkas midagi, mis polnud üldse reaallainetega seotud.

“Orel! Teil on aulas orel!?” küsis Agur Rootsi kooli direktorilt.

See tõstis kulnud prillide taga kõrgele.

“Ja miks ka mitte!?”

“Võimas!” Aguril sähvatas idee. “Muretsame endale ka!”

Koju jõudes koostas Agur kirja “maadele ja rahvastele”. Et GAG on traditsioonidega ja vana (vanim gümnaasium Eestis). Et siin on eri-

MEISTRIMEES AGO TINT: Inimesed mõtlevad, et ma olen paadialune, kui ajalehes sellist pilti näevad!

line vaimne õhustik ja traditsioonid. Lisaks omaenese muusikakool. Ja suurepärase saal, kus juba mõnda aega on peetud kammerkonserte. Et kui kuskil lõpetab mõni kirik tegevuse või kavatsetakse vana orel välja vahetada, antagu teada. Gustav Adolphi gümnaasium oleks meelsasti vana oreli uus tänulik omanik.

Kiri läks liikvele ja Agur hakkas vastuseid saama. Teateid vana orelite kohta tuli siit ja sealt, ta suhtles kümnete inimestega.

Ja siis tuli teade (“vist Saksamaalt”) oreli kohta Edington Priory kirikus Inglismaal.

2013. AASTA 6. MÄRTSIL oli Agur parajasti Walesis koolitusel ja otsustas Edingtoni orel üle vaadata. Sõitis Cardiffist kaks tundi rongiga Westburysse, kohalik organist härra **Robin Wilson** tuli jaama vastu ja sõideti kirikusse.

Wilson, hallipäine NATO sõjaveteran, istus oreli taha, demonstree-

ris registreid (neid on 17) ja pedaale ja manuaale ja Agur võttis kõik agaralt videosse.

Oreli ehitas firma Henry Jones ja Sons, kes on valmistanud ligi 400 orelit, hea pehme kõlaga korralikud pillid.

Edingtoni kirik on ehitatud 1361. orel 1905.

Kirik on korraldanud viieküm-nendatest aastatest oreelifestivali, mis on aja jooksul laienenud, ja nad leidsid, et vaja on uuemat ja täiuslikumat pilli. Rikas rahvas, pani raha kokku ja ostis uue. 2013. aasta sügisel oli vaja vana minema viia.

AGUR KÄIS EDINGTONIS ka augustikuus, 54. liturgilisel Edingtoni oreelifestivalil ja kirjutas alla lepingule oreli üleandmise kohta Gustav Adolphi gümnaasiumile.

2013 jõulupühad jäid orelile Edingtonis viimasteks.

2. jaanuaril 2014 sõitsid Agur ja orelimeister Tint, tööriided ja kruvikeerajad kaasas, Edingtoni kohale. Agur oli vahepeal käinud Usuteaduste Instituudi juures orelimeistrite kursustel ja pani ise oreli lahti-võtmisel käed külge.

Tint: “Ma mõtlesin, et tohoo ton-ti, kas ta tõesti hakkab ise orelit lah-ti võtma!”

Agur: “Mina jälle olin ahastuses, kui nägin, kuidas orelimeister Ago Tint kruvid kõik eraldi karpidesse pistis. Et kuidas need nüüd pärast kokku lähevad.”

Neli päeva võeti orelit lahti.

Tint: “Mul olid ikka saed ja kan-

FOTOD VALLO KRUUSER

NOORED DISAINERID: (Vasakult paremale) Hannarin Lamp, Viktoria Berting, Stanislav Alexander Mihheljus, Martin Lepp, Kadri Kuulpak, Eva Mari Mahhov, Hannah Caroline Segerkantz. Pildilt on puudu Laura Kõmper.

OH, MA NIISAMA POOVIN! Koolidirektor Hendrik Agur mängib Walckeri orelil Bachi.

MUSTERIGA VILED: Õpetaja Marju Liidja ja kooliõpilaste ühislooming.

t Gustav Adolfi Gümnaasiumisse

gid ka kaasas, ja arvasin, et võib-olla tuleb kuskil sõrga anda, aga ei midagi! Tapid olid ilma liimita ja kõik tuli ilusti lahti."

Agur: "Tõesti! Ma poleks uskunud, et saan kruvide keeramisest niisugust naudingut! Oleme harjunud, kui raskesti käivad lahti vanad veneaegsed kruvid.

Uskumatu, aga see oli nauding - keerata lahti saja-aastaseid kruvisid!

Kõik käis nii pehmelt ja kergelt. Siis tagurdas suur auto kiriku ette, panime pilli peale ja tõime ära. Kohalik rahvas tegi võileibu ja härra Wilsoni abikaasa keetis kohvi.

Autojuht vaatas ja imestas - kas see on tõesti koolidirektor, kes seal möllab!"

MEDERI SAAL (KOOLI AULA) oli Edingtoni orel jaoks väike.

Originaalkujul oleks ta mahtunud saali ühte nurka, keskele mitte.

Orelimeister Ago Tint raius, et nurka ei pane.

Agur: "Ago läks täitsa närvi."

Ago: "Ma ütlesin direktorile, et kui orel tahetakse nurka panna, siis leidku keegi teine, mina seda siis kokku ei pane!"

Agur: "Hullumeelne olukord! Ma mõtlesin, et mis sellest küll saab."

Vahepeal oli mõte võtta saali põrand orel kohale peal 40 cm allapoole. Söökla lagi oleks madalamaks läinud, see oleks olnud tehtav, aga väga kallis.

Aga meister Tint kavandas asja nii, et saalipõrandat ei pidanud lõhkuma hakkama.

Agur: "See oli kõige hirmutavam, kuidas Ago käsi vehkides visioneeris - siit teeme nii, siit teeme nii!"

Lõpuks ei tulnud ruumi muuta. Meister Tint tegi orel madalamaks, tõstis lõotsa teisele poole saali seina ja oreliviled paigutas mitte A-kujuliselt, nagu nad olid Edingtonis, vaid V-kujuliselt, ja nad mahtusid kaare alla ära.

Meister Tint: "Selle tembu tegin ma ära jah, et 25 sentimeetri võrra võtsin orel madalamaks. Ja sügavust võtsin pool meetrit vähemaks - üks tahveldis on 50 cm kitsamaks tehtud."

Muidu toimib orel hästi. Vilestik on heas seisus, midagi viga pole. Lõots oli siit-sealt pragunenud. Nende pragudele liimis Tint lapid peale. Tahveldisi silus liivapaberiga, võõpas linaõliga üle ja korras.

Nüüd on jäänud häälestusasjad. "Öösel, kui on täiesti vaikne, hakkab häälestama!"

Meister Tint vaatab meid sellise näoga, et ega te mind ometi siin öösel segama ei tule.

SEE OLI PAAR KUUD TAGASI, kui Gustav Adolfi gümnaasiumi kunstiopeetaja **Marju Liidja** kutsus kõrvale **Eva Mari Mahhovi** ja **Hannach Segerkrantzi** (kaks sarmikat noort 10.dst). Tüdrukud räägivad õhinal, kuidas õpetaja oli "sellise näoga, nagu oleks tal meiega mingi saladus jagada".

Õpetaja pakkus, et orel tina värvi viled võiks värvilisi ornamente täis maalida, ja töö läks lahti. Koos pakuti ideid ja koostati kavandid.

Marju Liidja: "Kasutasime samu ornamente nagu Mederi saali seintel. Ja värvid - helesinine, kollane, kuldne - valisime nii, et nad ühendaksid saali sinise koloriidi ja orelil naturaalse puidupinna."

Kaheksa õpilast, kes nädalate kaupa, pintsleid käes, vilede kallal toimetasid, on rõõmsad.

"Julgen väita, et oleme tehtud tööga rahul!" teatab Eva Mari. Ja lisab: "Võib lausa öelda, et see on olnud au."

Eva Mari ja Hannah loodavad, et kunagi toovad nad orelit vaatama ka oma lapsed.

"Ehk isegi lapselapsed!"

Edingtoni orel on romantilises stiilis, pehme kõlaga inglise orel. Mis eriti oluline - inglise oreleid Eestis teisi ei olegi.

TEISE ORELI SAI Gustav Adolfi gümnaasium veel.

Sibeliuse Akadeemia oreliopeetajad **Juhani Haapasalo** vaatas Gustav Adolfi gümnaasiumi ruumid üle ja pakkus Walckeri orelit (1957), millel on viimase poole sajandi jooksul harjutanud enamik Soome organiste.

Nüüd seisab see pill Tallinna vanimas siseruumis, Gustav Adolfi gümnaasiumi kapiitlisaalis, kuhu ta hästi istub.

"NÜÜD TEETE PILTI ja mõni vaatab - see on vist üks ropp mees, küüne-

alused mustad!" kurjustab orelimeister Ago Tint ja demonstreerib, kuidas Edingtoni orelist hääli välja tuleb.

"Vile all on ventiil, mis laseb tuule vilesse. Klahv istub kohe selle ventiili peal. Kui klahvile vajutad, on orelitel tavaliselt tühikäik, heli kohe ei tule. Siin tuleb hääli kohe, kui vajutad."

Edingtoni orel on romantilises stiilis, pehme kõlaga inglise orel.

Mis eriti oluline - inglise oreleid Eestis teisi ei olegi.

Agur: "Ma ennustan, et peagi on mõnes teises koolis või ülikoolis veel orel. Muide - Tartu ülikooli aulas oli ka kunagi orel. Miks mitte sinna ka orel otsida!?"

DIREKTOR AGURIL NEID MÕTTEID ON. "Näete, kui aknad lahti teha, kostavad Inglihoovi (kooli siseõue) mõlemad orelid ära, üks kapiitlisaalist, teine Mederi saalist.

Missugust lõputseremooniast nendega annaks korraldada! Midaagi, mida mujal ei ole.

Aga kõigepealt, 6. juunil algab Gustav Adolfi gümnaasiumis orelifestival. Edington Priory koguduse ja Sibeliuse Akadeemia esindajad annavad orelid pidulikult üle ja EELK peapiiskop **Andres Põder** õnnistab need sisse.

"Need orelid on meie kooli jaoks sajandi sündmus!"

Agur särab.

Ja orelimeister Tint magab jälle rahulikult omaenese voodis.

Margit Tõnson Taevavõtmed on korilase käes

Veel 17. sajandil uskusid inglased, et iga *Primula veris*'e öiekel-luka sees kõlgutab haldjas oma väikeseid jalakesi. Mina sõitsin sel kevadel haldjajahile mere-äärsesse kadastikku, selle asemel et nurmenukke oma kodumuru seest noppida. Kohtusin korjeteel nastikuga, avastasin huntide söögikoha näritud ja närimata kontidega, aga lõpuks sain koti magusalt lõhnavaid õisi täis. Nüüd, kui nurmenukuvein ootab pudeldamist ja suve kuulutav sireliveingi juba tagakambris mulksub, on mõistlik mõelda, miks ma nii tegin. Miks ma ei jäänud koju ja ei rahuldunud nende väheste taevavõtmetega, mis õue peal kasvavad? Miks ma riskisin?

ÄRIINIMESED TEAVAD HÄSTI Pareto printsiipi. Majandusteadlane Vilfredo Pareto pani 1906. aastal tähele, et 20 protsendi itaallaste käes oli 80 protsenti riigi maast ja varadest. Ta märkas, et nii on see olnud väga erinevatel aegadel, sõltumata ühiskonnakor-rast ja poliitilisest süsteemist – võimetas ja aktiivne vähemus on alati domineerinud tagasihoidliku ja passiivse enamuse üle. Sarnast 80/20 suhet hakati edaspidi tähele pane-ma nii äris kui poliitikas, börsil kui psühholoogikabinetis. 20 protsen-ti rahulolevaid kliente toob firmale 80 protsenti tulu; 20 protsenti rahul-olematuid kliente esitab 80 protsenti kaebustest; 20 protsenti müügimees-test toob koju 80 protsenti tellimus-test; 20 protsenti tootevalikust tee-nib 80 protsenti kasumist; 20 prot-senti tootjatest ja loojatest kujunda-vad 80 protsendi passiivsete tarbijate maailma; juhtimises teevad 20 prot-senti inimestest 80 protsenti tähtsa-test otsustest; 20 protsenti inimes-test annetavad 80 protsenti heatege-vuseks mõeldud rahast; 80 protsen-

ti värsketest ja põnevatest ideedest tuleb harilikult inimestelt, keda me harva kohtame ja kes pole meie põhi-line tutvusringkond jne.

Eestis jälgis Juri Lotman tähele-panelikult semiosfääri sisekorraldust ja nägi, et selle jagunemine tuumaks ja perifeeriaks on universaalne sea-duspära, bipolaarsus on olemas isegi semiootilise struktuuri kõige väikse-mas üksuses. Mõistagi ahvatles juh-timisteoreetikuid Pareto printsiibi-ga mängimine – et kui nüüd kollek-tiiv pööraks kogu oma tähelepanu sellele kahekümnele protsendile tegelikult tulu toovale olulisele tegevusele, siis saaks kasumit ju kordades kasvatada! Ainult et nad unustasid ära, et printsiip väljendab siiski suhet – vähemuse suhet enamusega – ning enamus jääb alati enamuseks ja vähemus vähemuseks. Isegi siis, kui vähemus võtab võimu, ilmub perifeeriast uus vähemus selleks, et süs-teemne polaarsus säiliks.

SEE ON ÖKOSÜSTEEMI isereguleerumine ja siin tulevadki mängu erinevad isiksused – ühed, kes riskivad ja lähevad koduõult kaugemale, teised, kes rahulduvad sellega, mis on kõige kättesaadavam ja ninale lähemale. Ühed on agressiivsemad ja riskijulgemad, teised alalhoidlikumad ja ettevaatlikumad. Kusjuures mõlemad isiksusetüübid ja mõlemast tüübist tulenev käitumine on terviku seisukohast ühtmoodi olulised.

Loomade käitumist uurides on leitud, et mida rohkem on populatsioon agressiivseid loomi, seda kasulik on hoiduda konfliktidest ja nõnda saavad eelise hoopis leebema iseloomuga tüübid, kes riske väldivad. Kui aga alalhoidlike hulk populatsioonis liiga suureks kasvab, haaravad liidripositsiooni taas agressiivsemad – nemad saavad karistamatult

endale paremad tingimused ja ninaesise, kuna vastupanu osutajaid ei ole. Looduse soosingus on niisiis alati see isiksusetüüp, kes on jäänud vähemusse. Nõnda toimub pidev tasakaalupunkti otsimine populatsiooni sees.

TULLES TAGASI KORILASE elufilosoofia juurde, siis ka korilaste hulgas näikse kehtivat 80/20 seaduspära – rohkem on neid, kes rahulduvad esimese ettejuhtuvaga, kõige mugavama ja lihtsama lahendusega, kõige käepärasemaga. Metsa minnes alustab ta seente või marjade korjamist kohe auto kõrvalt, arvestamata, et samas kohas on korjamist alustanud enne teda terve hulk sarnase mõtlemisega inimesi. Aga ta läheb kindla peale välja – pole ju mõtet trampida ringi, kui ei tea, kas seal gapool ikka midagi on.

Kohtusin korjeteel nastikuga, avastasin huntide söögikoha näritud ja närimata kontidega, aga lõpuks sain koti magusalt lõhnavaid õisi täis.

20 protsenti korilastest aga põrutavad otsejoones, padrik ragisemas, kõige kaugemasse metsanurka ja saavad suure tõenäosusega auhinnaks korjamata alad ja suuremad marjad. Isegi kui ta otsitult ei leia, siis auto juurde tagasi kõndides korjab ta üles need marjad, millest ta esialgu mööda jooksis. Kaugemale minejal tuleb aga kõigepealt ületada eksimisehirm, puugihirm, ussihirm, karuhirm, ämblikuhirm, marutaudi rebase hirm, oksa läbi reiearteri astumise hirm. Riske võttes loob see

20 protsenti, kes korjab 80 protsenti saagist, ise endale paremad võimalused. Ei ole nii, et maailm on ebaõiglane – lihtsalt 80 protsenti inimestest ei soovi riske võtta ja lepivad hea meelega lihtsamate lahendustega.

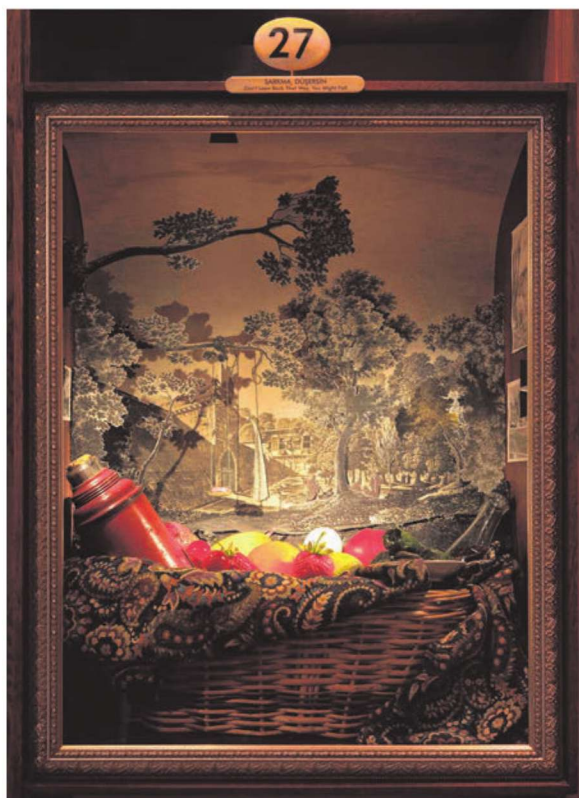
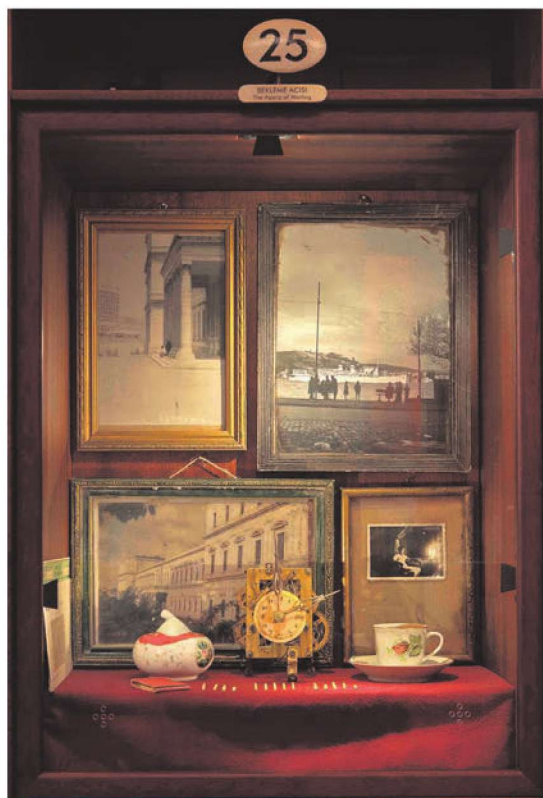
Korilane võib olla tänapäeval muide üsna moodne multitegutseja – korjata nurmenukke ja võtta samal ajal päikest, korjata mustikaid või vaarikaid ja kuulata nutitelefoni tarkade inimeste loenguid. Ma ei tea, kas ökosemiootik Valdur Mikita pidas seda silmas, kui kõneles, et eestlase jaoks on kõige võimsam idee-pank ja ajurünnak see, kui ta saab rääkida metsa serval targa inimesega. Tänapäeval ei pea inimene dialoogi pidamiseks ju füüsiliselt teise kõrval seisma. Mõttevahetuse esmaseks tingimuseks on hoopis valmidus kuulata – kuulata enda mõtteid erinevaid mõtteid. Käed aga peavad samal ajal kogu aeg käima, sest metsast naljalt enne välja ei pääse, kui korvid on saaki täis. Mikita arvab, et eestlane käibki metsast ennekõike mõtteid korjamas. Et mets mõtleb inimesega kaasa, võib-olla mõtleb isegi inimese eest, mõtleb talle mõned vastused valmis. 80 protsenti eesti inimestest aga elab linnades ja linnalähedastes asumites – nii kiipubki metsamõtlus kui elustiil jääma maavähemuse mängumaaks.

KA SELLE ÜLE EI MAKSA TEGELIKULT kurvastada, et vaid 10 protsenti eesti metsade marjadest ja seentest langeb korilaste saagiks. Pareto järgi saaks see protsent küündida küll 20 kanti, aga rohkem mitte – vastasel korral ei oleks tegemist enam perifeerse metsakorilase vaid tüüpilise monokultuurse põllumajandusega. Nõnda on taevavõtmed – nurmenuku rahvapärane nimetus – ikka korilase käes. ●

ORHAN PAMUK: “Olen täielik grafomaan”

Eestit külastanud nimeka Türgi kirjaniku ja nobelisti **Orhan Pamukiga** kohtusid Tallinna ülikooli õppejõud ja tema teose “Must raamat” eestindajad **Inna Ossiptšuk** ja **Helen Geršman**.

►► 40

◀ 39

Orhan Pamuk (61) on Türgi romaani kirjanik ja sõnavabaduse eest võitleja. 2006. aastal pälvis ta esimese türklasena Nobeli kirjandusauhinna. Eestisse tuli ta hiljuti aga hoopis muuseumi rajajana. Nimelt avas Pamuk 2012. aastal Istanbulis Beyoğlu linnaosas oma romaani “Süütuse muuseum” (*Masumiyet Müzesi*, 2008) ainetel samanimelise muuseumi, mis sai konkursil Euroopa Aasta Muuseum 2014 peaauhinna. Auhind anti Pamukile üle just nimelt Tallinnas. “See pole lihtsalt raamatu objektikeskne versioon ega ka muuseum, mis tutvustaks pelgalt Istanbuli elu 20. sajandi teisel poolel, vaid see on väike ja personaalne, aga samas lokaalne ja jätkusuutlik näide uue muuseumi arendusest. Avastades kogumise psühholoogilist tähendust ja emotsionaalseid aspekte, kehtestab see muuseum kogu muuseumisektori jaoks uudse lähenemise,” kirjeldas Süütuse muuseumi Euroopa Aasta Muuseum 2014 žürii esimees **Wim de Vos**.

Te ei tulnud Tallinna mitte kuulsat kirjaniku, vaid Süütuse muuseumi rajajana konkursi Euroopa Aasta Muuseum 2014 raames. Kui oluline on teile see uus roll?

See roll on mulle väga oluline. Ma olen Tallinnas maailma muuseumide juhtide, rajajate ja kuraatorite seas ning tahan olla nendega sarnases olukorras. Minu jaoks pole muuseumi rajamine mitte ainult ühe kirjaniku fantaasia või meelelahutus. Ma sooviksin, et minu muuseum saaks osaks Istanbuli kultuurielust. Ma ise toetasin seda muuseumi nii rahaliselt kui moraalselt ning soovin, et see oleks ise toime tulev elav organism oma juhtimise, finantseerimise ja töötajatega. Kõige kõrgemalt alates olen ma juhatuse esimees, kõige madalamalt võttes olen lihtsalt kunstnik ning

muuseum on nende kahe rolli vahel. Muuseumil on olemas juhatus, kuid kuna olen selle esimees, siis pean ka seal mõnikord kohal olema, pean tundma kogu muuseumi tööprotsessi. Peale selle on minu romaan seotud muuseumiteadusega, s.t muuseumi üldmõiste, struktuuri ja muuseumi kui sellise kujunemislooga. Muuseum on see, mida küllastaja näeb vitriinidel ja mis talle nähtus meeldib, aga tagaplaanil on ka muuseumi töötajad, kelle vahel võivad olla mõned tülid, näiteks selle pärast, kust muuseumi tarvis raha saada. Ma tegelen ka selle osaga, sest tahan, et minu muuseum elaks. Muuseum ei ole lihtsalt mulle pähe tulnud fantaasia, vaid reaalsus. Tegelikult oleme me sihtasutus. Selleks, et sihtasutus ja muuseum saaksid edasi elada, võtan osa maailma muuseumide kogukonna tegevusest ning olen selle üle väga uhke. **Igast muuseumist võib iga küllastaja enda jaoks midagi huvitavat leida. Mida võib inimene, kes ei ole lugenud teie samanimelist romaani, leida endale huvitavat teie muuseumist?** Tegelikult on meie statistika järgi 55 protsenti muuseumi küllastajatest raamatut lugenud ning me jälgime seda. Näiteks üks inimene loeb raamatut ja loeb ajalehest, et avati muuseum. Läheb ise ja pärast ütleb sõbrale. Muuseumiküllastajatest enamik näeb meie muuseumi kultuuriliselt uudse ja imelikuna, nad tunnevad huvi muuseumi ülesehituse, eksponaatide ja atmosfääri vastu. Jah, need, kes on “Süütuse muuseumi” või mõnda teist minu raamatut lugenud, ongi need huvilised. Ma arvan, et kõige rohkem tullakse atmosfääri pärast. Ma tegelen sellega, kuidas pöörduda küllastaja poole. Kui kahju, et ma ei saa seal pidevalt olla ja ei saa kogu seda protsessi näha, sest inimesed tunnevad mu ära, tulevad juurde ja hakkavad autogrammi küsima. Hetkel

EESTI KEELES ILMUNUD:

• “Minu nimi on Punane”. Tõlkinud Ly Seppel. Tallinn. Pegasus, 2013.

• “Must raamat”. Tõlkinud Inna Ossiptšuk ja Helen Geršman. Tallinn. Pegasus, 2011.

• “Lumi”. Tõlkinud Ly Seppel. Tallinn. Pegasus, 2007.

on muuseum oma ainulaadsuse ja originaalsuse poolest huviorbiidis. Praegu on küllastajate arv piisav, et muuseumi üleväl pidada, aga mul on kahtlus, et see arv võib tasapisi väheneda. Sellepärast ma siin olengi.

Kas pärast seda, kui teist sai kirjanik, on olnud aegu, mil te pole kirjutanud? Kas te üldse suudate mitte kirjutada?

Ei, 40 aastat olen peatumatult kirjutanud. Olen täielik grafomaan. Ma kirjutan kogu aeg. Mul on alati kaasas, vaadake (*Pamuk võtab taskust tilukese täiskirjutatud märkmiku, kust ei puudu ka ilusad mitmevärvilised illustratsioonid – Aut.*). Kogu aeg on, mida kirjutada. Teen märkmeid, joonistan pilte, käsi ei peatu hetkekski. See on minu elustiil. See, mis on ilmunud, on vaid pool sellest, mida olen kirjutanud. Need on ülestähendused, mõtted, mis on suurtes ja väikeses märkmikes. Ma ei suuda elada ilma paberi ja pliiatsita. See on minu jaoks suur õnn. Ma võin sattuda olema heas seltskonnas, aga minu elu on ikkagi olla ükski toas ja kirjutada ning joonistada. Ütlen teile, et paljud kirjanikud on sellised.

Kui te räägite raamatus “Naiivne ja sentimentaalne romaani kirjanik” kirjutamisest, siis te kasutate palju sõna “kangekaelsus”. Millega see on seotud?

Ma mõtlen selle all pigem vastupidavust. Seda nõuavad nii kirjutamise protsess ise kui ka käsikirja valmimise järgsed tegevused. Mõnikord kirjutad ja kirjutad, kuid ei õnnestu nii, nagu tahad. Kirjutad ümber ja ümber. Vahetevahel tulevad mu juurde noored kirjanikud nõu küsima. Kirjanik olemine ei tähenda vaid eduka raamatu kirjutamist. See peab olema elustiil. Peab jätkama ka siis, kui ei olda edukas. Võtame näiteks plaatani. Sellel on 10 000 lehte, te peate need kõik ühe kaupa läbi töötama ning omavahel siduma. Alustades puu tüvest

ning aasta-aastalt leheetsteni välja. Minu jaoks tähendab kirjanik olemine just seda. See õnnestub ainult vastupidavuse, kannatlikkuse ja eneseteaduse abil.

Teie järgi on romaan loogiline sündmuste konstrueerimine. Samas ostsite te romaani ja muuseumi jaoks asju sisetunde ajel. Kas selle konstrueerimise ja sisetunde vahel on ka muusa?

Ka muusa on nende vahel olemas. Sest mõeldes muuseumi rajamisele, kogusin asju kõikidelt Istanbuli vanakraami turgudelt ja oma sõpradelt, eesmärgiga seostada kõiki neid asju tulevase romaani tegelastega. Need asjad panevad mu südame rääkima. Teine asi, mida ma hakkam mõtlen, on see, kuidas ma ühendan neid järgmistega ja kas sellest tuleb välja kunsteos. Nii ma ostan ja ostan. Paljudest nõnda ostetud asjadest ma oma romaanis ei räägi. Paljud nendest on veel minu kodus ning ma kasutan neid oma järgmises romaanis. See on nali! Kindlasti ei kavatse ma kirjutada samasugust romaani. Asjadega seotus on väga loomulik asi. Me elame, aeg muutub, asjad unustatakse, isegi mälestused unustatakse.

Ma toon alati ühe näite. Muuseumis eksponeerime me kinopileteid. Näiteks, te lähete kinno, pärast panete pileti mantlitaskusse, siis panete mantli ära ja ei kannu seda, noh ütlete, 20 aastat. Siis leiate selle jälle üles ja ütlete, ahaa, mäletan seda filmi! Te olite unustanud, et te olete üldse kinos käinud, kuid tänu piletile hakkavad meenuma nähtud filmi stseenid. See on nagu Prousti Madeleine'i küpsis, asjad tuletavad meile meelde vanu juhtumisi. Ma olen kirjanik, kes mõtleb visuaalse kaudu.

Kas on midagi, mida te pärast kirjutamist olete visanud prügikasti või põletanud nagu Gogol?

Väga palju. Aga ma pigem säilitan. Ma mõistan soovi põlema panna.

Teete midagi, panustate palju, aga ei tulnud ilus välja. Mõtlete, et äkki parandan siit või sealt, aga tegelikult oli Gogolil õigus. Iga inimene ei saa sedasi teha, selleks peab olema Gogol. Inimesel on kahju oma aastatest ja jõust. Kuid tuleks olla julge. Näiteks, praegu olen lõpetamas raamatut “Kafamda Bir Tuhaflik” (“Mingi veidrus mu peas”) kirjutamist. Jah, mõne asja ma viskan ära, sest ma tahan, et minu romaan oleks loogiline ja ilus.

“Musta raamatut” peetakse raskeks lugemiseks – lugejale, kes ei orienteeru maailmakirjanduses, jäävad paljud vihjed mõistatuseks.

Jah, “Must raamat” on kindlasti raske, aga mitte mõistetamatu. Mul on alati vihjed teistele raamatutele, autoritele, minu isiklikule elule, Türgi ajaloole. Kõikide nende seas on asju, millest iga inimene ei saa aru, aga minu raamat ikkagi mingil viisil kõnetab inimesi, igaüks saab midagi aru.

Kasutate sageli Türgi vanasõna “nõelaga kaevu kaevama”. Kas lugeja peab olema sama “kangekaelne” nagu kirjanik, et romaani sisu lahti mõtestada?

Ei, romaani lugemine ei pea tähendama selle lõpuni mõistmist. On palju viise romaani nautida. Näiteks, loete Dickensit. Kohtualased terminid või 1850ndate Londoni elu detailid on muutunud. Aga me ikka loeme Dickensit. Kogu romaani kõikidest detailidest ei saa lõpuni aru ükski lugeja. Mõnikord tulevad need detailid autori isiklikust elust, kultuurilisest kontekstist, asjadest, mida kirjanik peab tähtsaks, kuid ühiskond on unustanud. Romaan on detailide ookean. Aga kuna minu romaane loetakse kogu maailmas 62 keeles, siis järelikult ei ole need niivõrd raskesti.

Kas te olete suur lugeja?

Jah, ma olen lugenud kogu oma elu ja jätkan lugemist. Kirjanik ei saa

kirjanikuks ilma lugemata. Igal kirjanikul on mingi kliše selle kohta, et nooruses luges kõike, mis kätte sattus. Nii ka minul. Ma olen kindlasti dialoogis teiste autorite teostega. Need on minu vihjetes. Ma saan neist inspiratsiooni.

Tõlkides teie romaani “Must raamat” eesti keelde, otsustasime teha üksjagu allviiteid.

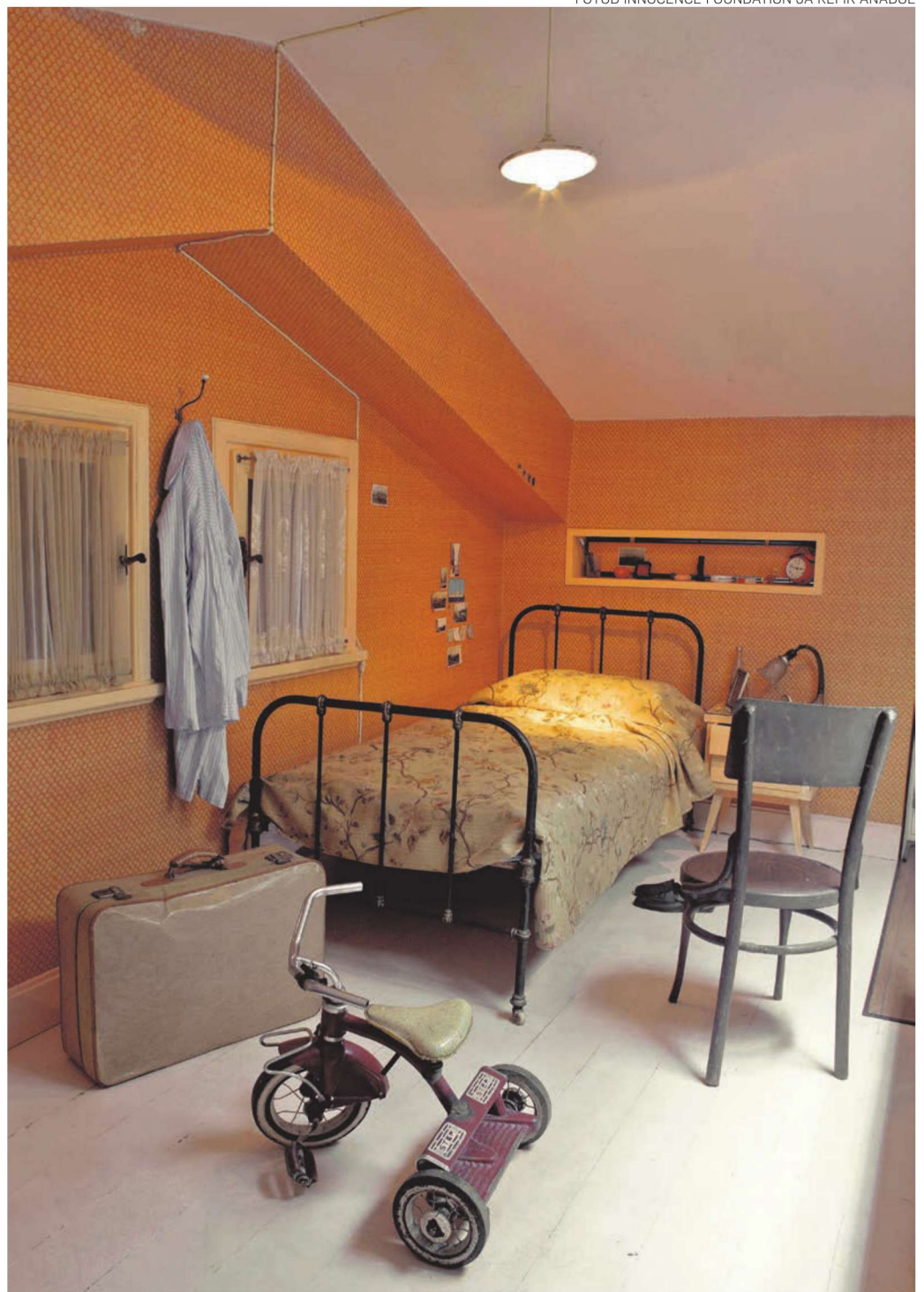
Huvitav, tooge näiteid!

Näiteks, kes oli Müjde Ar [Türgi naisnäitleja – Aut.] ja mida tähendab Sana karp [margariini pakend – Aut.].

Sellega on huvitav lugu. Näiteks selline Prantsuse autor nagu Georges Perec, ta räägib alati kõikidest prantsuse reaalidest, aga tõlkides me ju viiteid ei pane. Sest lõppude lõpuks on olemas Google. Aga olla Türgi kirjanik ja kirjutada kultuuriruumist, mis on keskusest kaugel, on minu jaoks alati probleem. Üks näide – *sucuk* (e.k vorst). Kuidas me seda tõlgime? Inglise keeles on see küüslaugusalaami. Kas me siis jätame tõlke või kirjutame *sucuk* kursiivkirjas ja viitame. Selliseid juhtumeid on kümneid tuhandeid. Veel näiteks Tolstoi “kolm versta”. Kas peame kilomeetritesse arvutama või jätma nii? Kui on võimalik tõlkida, siis tõlgime, sest allviidete rohkus marginaliseerib lugejat, heidab lugeja kõrvale. See on kõik tõlkepoliitika küsimus. Iga tõlkija otsustab iga raamatu puhul ise. Kuid jah, mõnikord on viited olulised.

Teie isa kohver... (Pamuki Nobeli auhinna kõne kandis pealkirja “Minu isa kohver”. Pamuki isa andis talle mõni aasta enne surma kohvritäie oma kirjutusi, mis kunagi ei näinud trükivalgust. See oli ja on siiani Pamukile suureks inspiratsiooniallikaks – Aut.)

Jah, see on minu Nobeli auhinna kõnest. Ma proovisin seletada, mida tähendab kirjandus ning inimese ja kirjanduse koosmõju. Kokkuvõttes tähendab see, et inimese süda on kõikjal sama koha peal. Mon-

ORHAN PAMUKI SÜÜTUSE MUUSEUM ISTANBULIS: Türgi kirjanik ja Nobeli kirjanduspreemia laureaat Orhan Pamuk avas 2012. aastal Istanbulis Beyoğlu linnaosas oma romaani “Süütuse muuseum” (*Masumiyet Müzesi*, 2008) ainetel samanimelise muuseumi, mis sai konkursil Euroopa Aasta Muuseum 2014 peaauhinna. Muuseumis esitletakse asju, mida romaani tegelased “kasutasid, kandsid, kuulsid, nägid, kogusid ja millest nad unistasid”. Neid esemeid on Süütuse muuseumis üle 1000. Vaata lisa www.masumiyetmuzesi.org

ORHAN PAMUKI TEOSEID

- “Cevdet Bey ve Oğulları” (“Härä Cevdet ja tema pojad”), romaan, 1982
- “Sessiz Ev” (“Häälentu maja”), romaan, 1983
- “Beyaz Kale” (“Valge kindlus”), romaan, 1985
- “Kara Kitap” (“Must raamat”), romaan, 1990
- “Yeni Hayat” (“Uus elu”), romaan, 1995
- “Benim Adım Kırmızı” (“Minu nimi on Punane”), romaan, 1998
- “Öteki Renkler” (“Teised värvid”), esseede kogumik, 1999
- “Kar” (“Lumi”), romaan, 2002
- “İstanbul. Hatıralar ve Şehir” (“İstanbul. Mälestused ja linn”), mälestused, 2003
- “Masumiyet Müzesi” (“Süütuse muuseum”), romaan, 2008
- “Manzaradan Parçalar: Hayat, Sokaklar, Edebiyat” (“Vaatepildi killud: elu, tänavad, kirjandus”), esseede kogumik, 2010
- “Saf ve Düşünceli Romancı” (“Naiivne ja sentimentaalne romaanikirjanik”), kirjanduskriitika, 2011

taigne avastas, et inimesed on loomu poolest samasugused. Iga detail kultuuri kohta on oluline ning neid detaile võib tõesti selgitada viidetes. Kuid kui räägime inimeste armastusest, kadedusest, sõprusest, perekonnast, mõistavad kõik inimesed üksteist. Kirjanduse eksisteerimine on võimalik ka seetõttu, et inimeste südamed on kõikjal samad. “Minu isa kohver” ongi töö, kus ma selgitan kirjanduse eksisteerimise mehhanisme.

Kas te tunnete end kultuskirjanikuna?

Ei, ma ennast nii ei nimeta. Ma tegelikult isegi ei tea, mida see mõiste tähendab. Minu raamatuid on tõlgitud 62 keelde. Inimesed loevad neid ja ma olen selle üle väga õnnelik.

Kas te jätate oma tütrele ka kohvri, täis kõike, mida olete kirjutanud?

Ei, sest tema isa raamatuid avaldatakse. Minu isa õnnetus oli see, et ta ei saanud oma raamatuid avaldada. Kui ta nägi, kuidas tema pojast sai kirjanik, siis ta andis oma avaldamata vihikud talle edasi. Aga minu tütrele on võimalus lugeda minu ilmunud raamatuid.

TOIDUBLOGI

...on Areeni rubriik, kus kultuuriloojad, -toojad ja -tarbijad kõnelevad sellest, mis nende vaimu toidab.

ANNIKA HAAS (39)

Annika Haas on fotograaf, kelle peamine tegevusvaldkond on portree- ja dokumentaalfotograafia. Annika on jälginud kaameraga Eestis elavate vene vanausuliste elu, pildistanud siniseid mustlasi ning alates 2010. aastast jäädvustanud Tallinna lennuvälja ümbruse datša-rajooni ja selle hääbumist. Lisaks tegutseb Annika MTÜs Ambulartoorium, mis avas 2007. aastal Peipsi-ääre vallas Vana-Kasepääl vanas ambulatooriumihoones kunstikeskuse ambulARToorium. Annika töö on ilmunud väljaannetes The Washington Post (USA), Lens Culture Magazine (Prantsusmaa), LiveJournal (Venemaa), kunst.ee, Eesti Ekspress jpm.

Kaduvikku hääbuvad nähtused ja kiiksuga kohad

Need inspireerivad mind fotokaamerat haarama. Mulle meeldiks, kui Eestile jääks oma nägu kujundavad krutskid alles. Piimapukid on juba peaaegu täielikult kadunud, nende lood ununenud. Rõuke, aunu ja saade asendavad kiletatud heinapallid. Tallinna lennuvälja ümbruse datšade rajoon lükatakse betooni alla ja vene vanausuliste kultuur Peipsi ääres on hääbumas, sest väikesi vanausulisi sünnib järjest vähem. Kui panen need asjad pildi sisse, ei saa neid keegi sealt enam välja võtta ning mida-ki jääb ikka alles.

Suured, vanad ja mahajäetud puumajad

Kui oleks minu teha, võiks igas säärases olla kunstimaja või vähemalt näitus. Parimad näitused, kuhu olen sattunud, ei asunud reeglina steriilsetes kunstigaleriides. Ühe sellise mõnusa boheemlaspesa nimega ambulARToorium oleme teinud koos sõpradega Peipsi veerele Vana-Kasepääl, kust saab tervendavaid vaimuampse.

Mitmiktajuga inimesed

Sellist tõugu kirjeldab üksikasjalikult raamatupoodide müügihiitide tippu naelutatud Mikita "Lingvistiline mets". Need on inimesed, kes on teinud rändamisest oma siseilmas mingi rituaalse koega kunstivormi ning võivad kõrvaltvaatajale tunduda oma käitumises veidrikena. Mõnd säärast eksemplari kohanuna olen taibanud kaduva lapse-meelsuse äratamise vajadust.

Inimeste jälgimine

Kunagi veel jalamees olles tavatsesin ma jaama minna ikka tund või paar enne bussi või rongi õiget väljumisega. Mitte et ma oleks kartnud hilineda – mulle lihtsalt meeldis vaadata inimesi ja mõelda nende külge elulugusid. Nüüd olen õnnelik, kui suudan end mõne kinnise ja põneva inimgrupi jaoks nähtamatuks muuta ja nende elusid ka päriselt jäädvustada.

TÄNAVUSE KÖLER PRIZE'I PÄLVIS JASS KASELAAN

Reedel, 30. mail EKKMis toimunud galal pärjati Köler Prize'iga skulptor Jass Kaselaan (pildil fragment Kaselaane "Nukkude väljakust"). Otsuse langetas žürii koosseisus kunstnik ja Köler Prize 2013 võitja Jaanus Samma, saksa galerist ja kurator ning Taanis asuva Kunsthal 44 Møen direktor René Block, FRAME'i direktor ja Soome paviljoni kuraator 2015. aasta Veneetsia bienaalil Taru Elfving, kunstiteadlane ja kuraator Mari Laanemets

ning žürii esinaine, Varssavi Zacheta galerii kuraator Magda Kardasz. Publikupreemia pälvis Johannes Säre. Selleaastased auhinna valmistas klaasikunstnik Tiina Sarapu. Peapreemia 6000 eurot pani välja Köler Prize'i pikaajaline toetaja Smarten Logistics. Publikupreemia 1000 eurot pani välja SALTO arhitektuuribüroo. Köler Prize'i näitus jääb EKKMis avatuks 15. juunini 2014.

AREEN

Juhataja
KADRI KARRO
kadri.karro@
ekspress.ee

Toimetajad
SIIM NESTOR
siim.nestor@
ekspress.ee
PRIIT HÖBEMÄGI
priith@ekspress.ee

Reklaam
MONIKA
DOBRJAKOVA
monika.dobryakova@
lehed.ee
tel 669 8037

ÕHUS

JAKOB KARU

Elu ilma välismäluta

Kõigepealt kaotad telefoni ära. Esimest korra elus tõsiselt, eelmised olid valehäired, mille lõpetas voodi alla või teise jope põue vaatamine. Osa sinust on kadunud. Leiad iidvana telefonimärkmiku. Leiad kodust neli(!) töökorras telefoni ja lähed uut SIM-kaarti taotlema. See ei lahenda olukorda. Mõtled, et pead vist Facebooki riputama palve endale numbraid saata, aga piinlik hakkab. Raske on olla eas, kus noorus on ilmselgelt läbi ja vanadus pole veel päral. Peaksin tegema mälutesiti? Midagi nagu mäletaks, aga kõhklused on hirmsad.

Välismälu (kõik need failid, märkmikud, paberilipakad) mahu suurenemine on paratamatus. Ilmselt ka selle ajutus ja haavatavus. Ma ei mäleta peast ühtki luuletust – ei, paari Viidingu teksti võin lisaks lastelauludele deklameerida küll, aga see on ka kõik. Kooliajal julgesin õpetajatele öelda, et ma ei tea, aga ma tean, kust teada saab. See polnud küll päriselt kooskõlas tollase metoodikaga, aga mulle halastati.

Mati Undil on näidendis "Good-bye, baby" tegelaseks õpilane, kes deklameerib juhuslike lauseid õpikuist. Teadmisi, mis on kasulikud või üldse mitte. Kas valida teadmised või oskused? Kala või õng?

Mu kolikambris vedeleb arvuti, kuhu 1994–2004 kirjutasin suurema osa tollasest loomingu. Mingi osa on rikkis. Mul pole seda masinat ammu vaja olnud, aga vahel on kiusatus ta mõne itimehe juurde tassida ja paluda midagi sealt kätte saada. Ma isegi ei tea, miks

ja mida; sel kõigel on ilmselt vaid museaalne väärtus, kirjeldus mu vaimu seisust kunagi. Muidugi, memuaarid! Kui memuaare üldse kirjutada, tuleb seda teha pidevalt, hilisemad tagasivaated võivad olla udused, soovmõtlemise tagajärjed või lihtsalt bluff. Memuaare on tore lugeda, aga parem on neid päriselt mitte uskuda.

Välismälu on muidugi hävivam.

Oma mälust lahti saamiseks pead jääma vanaks, palju jooma või sama peapõrutuse. Välismälule võib sama teha äikesöö, mis nullib võrkujäetud masinas oleva. Või viskab hoolas pereliige ära sületäie seose tute kritseldustega kaetud pabereid, mis tegelikult on su uue näidendi mustand.

Välismälu peaks süstematiseerima. Süsteem hoiaks kahjuks ära meeldivad üllatused, nagu pika tegemata asjade loetelu (aastast 2008) leidmine, seal oli ajatuid ideid.

Epopöakirjutamise moeaegadel oli kirjniku laual tihti vihik, kuhu ta kogus tegelaste elulugusid ja eluaastaid, et teksti ämblikuvõrku kududes mitte vigu teha. Nüüd piisab ühest failist.

Otsimootoriga välismälu välistaks enesekordamise. Kordamine on normaalne, kui autor püüab teadlikult oma imago konstrueerida. Või on tal sõnum suure algustähga. Üle piiri minnes oled paranoiakirjanik või kirjatsura, kes usub, et raha saab mahu järgi.

Pea ei ole prügikast. Välismälu on tihti prügikast, aga kasulik. ●

Raske on olla eas, kus noorus on ilmselgelt läbi ja vanadus pole veel päral.

ERMITAAŽ OMANDAS KADRI MÄLGU EHTE

Möödunud kuul omandas Peterburi Ermitaaž Kadri Mälgu ehte "Morgan Le Fay" (rinnaehte, 2005, maalitud cibatool, hõbe, klaas, suitsukvarts, akvamarinid; pildil). Rinnaehte "Morgan Le Fay" omandas algul ameerika kollektsionäär Helen W. Drutt English, kes selle nüüd Peterburi vahendas. "Morgan Le Fay" on peale Ameerika Ühendriikide olnud eksponeeritud ka mitmel pool Euroopas, näitusel "Challenging the Châtelaine" Hollandis (2008),

Ateenas (2007), Helsingis (2006) ja ka Tallinnas (Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseum, 2007). "Töö, mis mulle tookord nii tähtis, nii tähenduslik oli, on leidnud oma koha paigas, kus ma oma kornaliku õpipoisiteed alustasin," kommenteerib Kadri Mälg, kes töötas oma kunstnikutee alguses mõnda aega Peterburi kivilihvimistehases ja sai selle kõrvalt loa tutvuda Ermitaaži raamatukogu erifondidega.

FOTO TIIT RAMMUL

Selle nädala Maalehes:

KARM POLITSEIRFORM: konstaablite arv väheneb poole võrra

» Iga alles jääv konstaabel peab oktoobrist hakkama tööle 4–5 vallas.

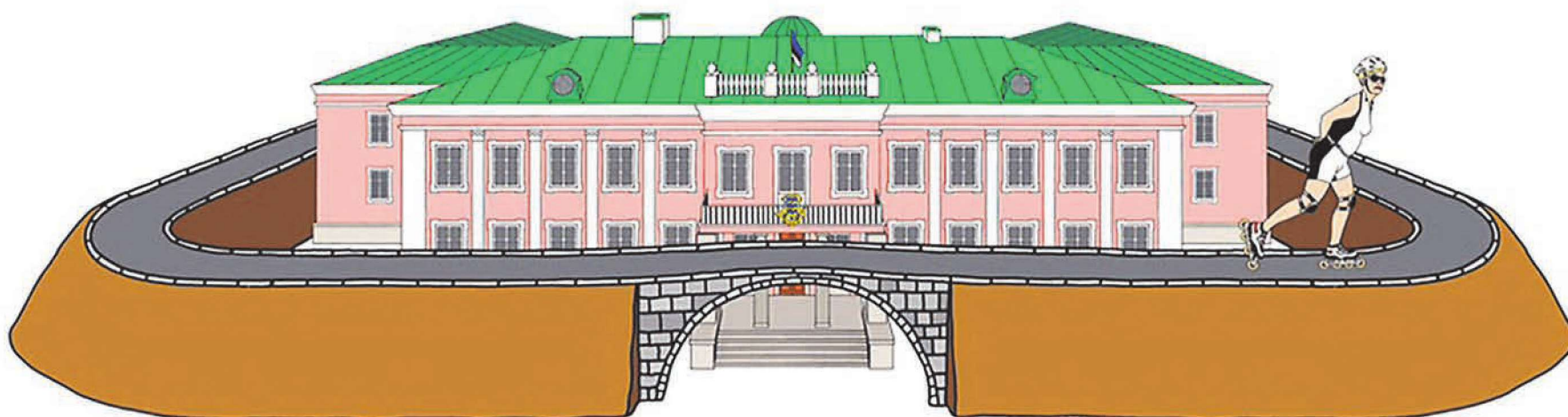
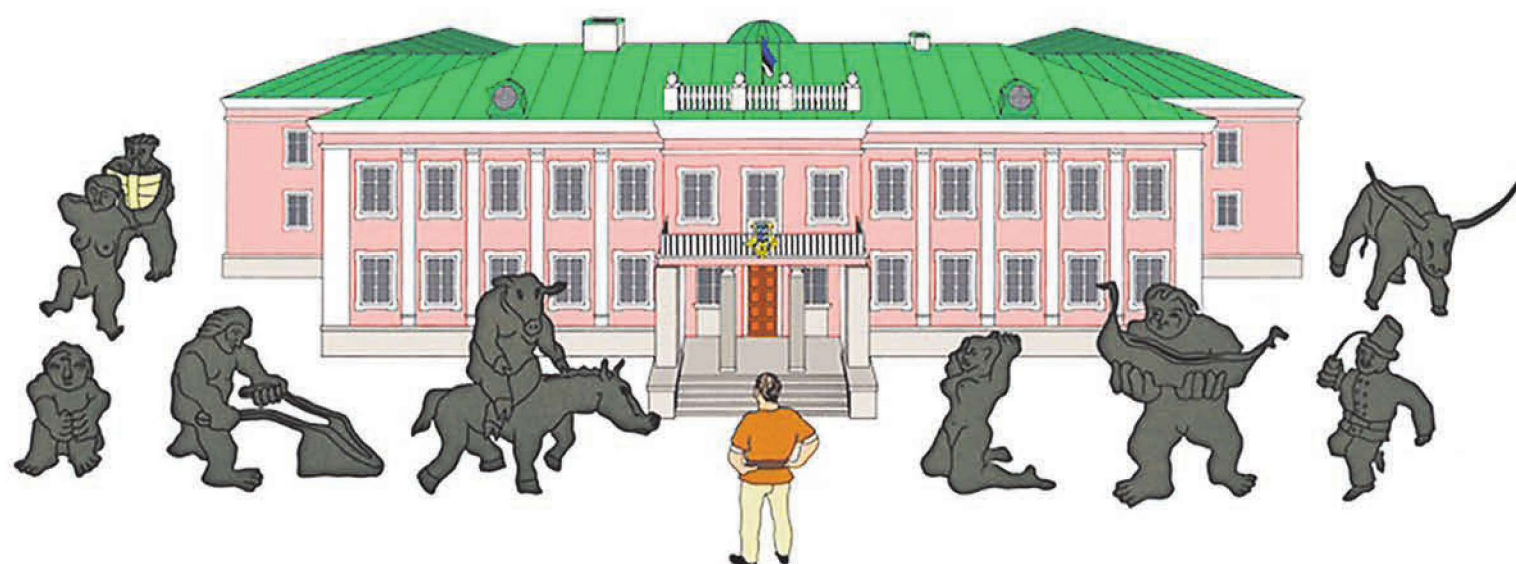
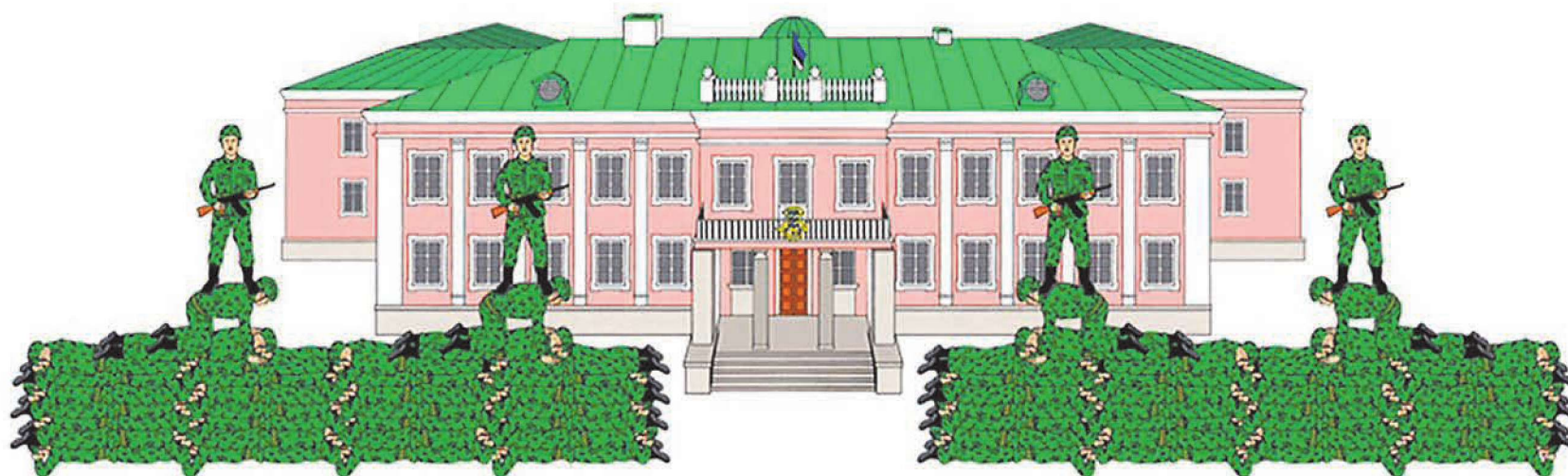

LOE VEEL:

» **IVO LINNA 65.** "Olen kaugel sellest, et hakata taga nutma noorust, tegemata tegusid."

» **OMAVALITSUSTE VASTASSEIS** suure Rootsi pangaga.

Maaleht
HEA EESTI LEHT

Kadriorg tõmbub kaitsesse

Areen palus noorel kunstnikul **Fred Kotkasel** kujutleda, milline võiks välja näha Kadriorgu presidendilossi ümber kavandatav turvatara.

Vabariigi presidendi kantselei plaanib Kadriorus asuva presidendilossi ümber turvatara ehitamist. Selleks on riigieelarvesse planeeritud ligikaudu 400 000 eurot. Turvatara projekteerimise hange kuulutatakse välja 2014 teisel poolaastal. Meenutame, et esimese vabariigi ajal jäi turvatara ehitamata.

“29.septembril 1936 esitas poliitilise politsei ametnik Artur Neggo ettekande, millest ilmneb, et “teatud võõrastuse ja pahameelega kõneldakse ka Kadrioru lossi ette tehtud raudaiast ja öeldakse, et meie oma valitsus pidavat rahvast rohkem loomaliikuks kui seda teinud Vene ainuvalitsejad, kes ei ole rahvale raudaeda ette teinud.”

Nii seisab Mai Kriki raamatus “Eesti poliitiline politsei 1920–40” (Olion, 2002, lk 109).

Areen ootab huviga, kas sel korral saab lossi turvatara tõesti teoks, või piisaks mõne vahipataljoni poisi lisamisest, kui turvahinnang ohtu näitab.

Suviste blockbuster'ite välimääraja

Filmikriitik **Laurence Boyce** heidab pilgu lähikuudel kinno jõudvatele potentsiaalsetele kassahittidele.

Blockbuster'ite aeg on jälle käes. On, mida oodata: roboteid, jaburaid süžeesid ja uskumatult muskulis näitlejaid. Suvehooajal loodavad Hollywoodi produtsendid kogu südamest, et me ei naudiviks puhkuse ajal päikest ja värsket õhku, vaid eelistaksime oma aega kulutada pimedas saalis istudes ja vaadates filme, mille eelarve on umbes sama suur nagu väiksema Aafrika riigi sisemajanduse kogutoodang. Hollywoodi suurstuudio te jaoks on see aeg, mil nad saavad teada, kas "telgivaiaid" (need filmid, mis loodetavasti toovad sisse palju raha ja teenivad tasa teiste linatostega tekitatud kahjuminumbrid) suudavad oma ülesandega hakkama saada või kukub kogu nende peale ehitatud struktuur kokku.

PUBLIKULE ON SUVI AEG, MIL nad peavad otsustama, milline film sisaldab just nende jaoks paraja annuse eriefekte, naeruväärseid plahvatusi ja ülemakstud filmitähti. Kõike seda arvesse võttes annab Eesti Ekspressi Areen teile eelolevate suviste blockbuster'ite ülevaate, mis peaks teil loodetavasti aitama otsustada, kas varuda suuremas koguses popkorni või pörutada suvilasse ja hoiduda kuni septembrikuuni igasugustest kokkupuudetest massikultuuriga.

Suvehooaeg algas juba filmidega nagu "Kapten Ameerika: Talvesõdalane" (*Captain America: The Winter Soldier*) ja "Godzilla". Viimases neist pakub lavastaja **Gareth Edwards** vaatataile värskendavalt tumeda (nii teemaatilisel kui esteetiliselt) ja vastupandamatu versiooni blockbuster'ist.

Ei saa juttu teha Hollywoodi liialdustest ilma samas lauses **Michael Bay** nime mainimata (näete, ma just tõestas seda). Tema tööd on ehk kõige silmatorkavamad näited sellest, kuidas vorm sisu üle domineerib, samuti mängivad Bay filmides olulist rolli militarismi- ja vägivaldaihalus, mis on iseloomulik paljudele meie ekraane kaunistavatele vaatamängudele. "Transformeri: Väljasuremine" (*Transformers: Age of Extinction*) - neljas jagu filmifrantsiisist, mis põhineb mängurobotitel - tekitab tõenäoliselt samamoodi lahkavumusi nagu esimesed kolm. Ühest küljest ei ole see ju midagi enam kui õhku täis mänguasjareklaam, mis jutlustab, kui lahedad on relvad ja inimeste tagumine. Teisalt on selles filmis aga hiiglaslikud robotid - mis on ju alati oma moodi äge - ja Bay oskab väga hästi korralikku madinat lavastada. Kahjuks otsustas kunagine lapsstaar, tänaseks ära keeranud **Shia LaBeouf** filmis osalemisest loobuda, et selle asemel Twitteris imelikke asju korda saata. Seega võttis meespeaosa üle **Mark Wahlberg** ning kaduma läks "Transformerite" viimaneigi sarm (kui te just ei pea suuri võitlevaid metalljurakaid erakordselt sarmikateks). Kuid siiski on ekraanidele oodata ülimat vaatamängu, ja seda juba Bay luua oskab.

TEMA EEST PÕGENEDA ON PÄRIS raske, sest produtsendina seisab ta ka teise suure suvise blockbuster'i taga - selleks on "Teismelised ninjakilpkonnad" (*Teenage Mutant Ninja Turtles*), järjekordne näide frantsiisist, millele on taas elu sisse puhu-

MUSKLIMEHI, MASINAID JA KAUNEID NAISI: Suvises filmirallis osalevad näiteks "Herakles" (fotol Dwayne Johnson nimiosas, üleval), märulistaaridest koosneva näitlejaskonnaga "Palgasõdurid 3" (vasakul), "Transformerite"-sarja neljas film "Transformeri: Väljasuremine" (keskel), "Teismelised ninjakilpkonnad" (fotol Megan Fox April O'Neili rollis, paremal) ja animafilm "Lennukid 2" (all).

tud, nagu Hollywoodis tänapäeval kombeks. Blockbuster'i-hooajal loodetakse üha enam ja enam publiku noorusnostalgiale ("Oo, ma mäletan seda multikat oma lapsepõlvest, peaks seda filmi vaatama minema." Ehk siis rõhutakse minusugustele inimestele). See madinapõnevik, kus mängib varasem "Transformerite" staar **Megan Fox**, räägib seltskonnast teismelistest mutantnajakilpkonnadest (näete, pealkiri andis väikese vihje) ja peaks kokku koguma korralikud saalitäied lapsi ja ka täiskasvanuid, kes tahavad uuesti nautida lapsepõlves saadud elamusi.

Varem meieni "Raudmehe", "Hulki" jt filme toonud Marveli filmistuudioilt on tulemas "Galaktika valvurid" (*Guardians of the Galaxy*),

kus tegutsevad uued superkangelased. Kuigi "Galaktika valvurite" peategelased on äratuntavad vaid hardcore-koomiksifännidele, tundub tegu olevat ülimalt lustliku linatosega. Marveli varasemad filmid on kogunud piisavalt hea reputatsiooni, et sellelegi teosele korralik vaatajanumber koguda. Ning ärgem unustagem "Ahvide planeedi koidikut" (*Dawn of the Planet of the Apes*), mis on tõsisem vaatamine. Ja sisaldab ohtralt ahve.

Eesootavast kinohooajast käib läbi palju suuri nimesid - ja suurim hulk staare on kindlasti filmis "Palgasõdurid 3" (*The Expendables 3*). Varasemad linalood selles sarjas, mis teeb kummarduse 80ndate action-filmidele, on olnud väga populaarsed. Neis on osalenud

KASSAHITI-KANDIDAADID

● "Homse piiril" (*Edge of Tomorrow*).

Režissöör Doug Liman. Osades Tom Cruise, Emily Blunt, Bill Paxton jt. Tootja Warner Bros. Pictures. Eesti kinodes alates 6. juunist 2014.

● "Transformerid: Väljasuremine" (*Transformers: Age of Extinction*).

Režissöör Michael Bay. Osades Mark Wahlberg, Nicola Peltz, Jack Reynor, Stanley Tucci, John Goodman, Kelsey Grammer, Ken Watanabe jt. Tootja Paramount Pictures. Eesti kinodes alates 27. juunist 2014.

● "Rändur" (*The Rover*).

Režissöör David Michôd. Osades Guy Pearce, Robert Pattinson, Scoot McNairy jt. Tootja Screen Australia. Eesti kinodes alates 27. juunist 2014.

● "Kuidas taltsutada lohete 2" (*How to Train Your Dragon 2*).

Režissöör Dean DeBlois. Osades Kristen Wiig, Jay Baruchel, America Ferrera, Gerard Butler, Cate Blanchett, Djimon Hounsou jt. Tootja DreamWorks Animation. Eesti kinodes alates 4. juulist 2014.

● "Ahvide planeedi koidik" (*Dawn of the Planet of the Apes*).

Režissöör Matt Reeves. Osades Andy Serkis, Jason Clarke, Gary Oldman, Keri Russell, Judy Greer jt. Tootja 20th Century Fox. Eesti kinodes alates 18. juulist 2014.

● "Herakles" (*Hercules*).

Režissöör Brett Ratner. Osades Dwayne Johnson, John Hurt, Rufus Sewell, Joseph Fiennes jt. Tootja Paramount Pictures. Eesti kinodes alates 25. juulist 2014.

● "Jupiteri tõus" (*Jupiter Ascending*).

Režissöörid Andy Wachowski, Lana Wachowski. Osades Mila Kunis, Channing Tatum, Sean Bean, Eddie Redmayne, Doona Bae, Tuppence Middleton jt. Tootja Village Roadshow Pictures. Eesti kinodes alates 25. juulist 2014.

● "Seksivideo" (*Sex Tape*).

Režissöör Jake Kasdan. Osades Jason Segel, Cameron Diaz, Rob Corddry, Jack Black, Randall Park jt. Tootja Sony Pictures Entertainment. Eesti kinodes alates 1. augustist 2014.

● "Galaktika valvurid" (*Guardians of the Galaxy*).

Režissöör James Gunn. Osades Bradley Cooper, Zoe Saldana, Vin Diesel, Benicio Del Toro, John C. Reilly, Djimon Hounsou, Chris Pratt, Glenn Close jt. Tootja Walt Disney Animation Studios. Eesti kinodes alates 1. augustist 2014.

● "Teismelised ninjakilpkonnad" (*Teenage Mutant Ninja Turtles*).

Režissöör Jonathan Liebesman. Osades William Fichtner, Will Arnett, Noel Fisher, Megan Fox, Alan Ritchson, Whoopi Goldberg, Abby Elliott, Danny Woodburn, Jeremy Howard jt. Tootja Paramount Pictures. Eesti kinodes alates 8. augustist 2014.

● "Palgasõdurid 3" (*The Expendables 3*).

Režissöör Patrick Hughes. Osades Sylvester Stallone, Jason Statham, Jet Li, Mel Gibson, Antonio Banderas, Harrison Ford, Arnold Schwarzenegger, Kellan Lutz, Terry Crews, Kelsey Grammer, Raad Rawi jt. Tootja Millennium Films. Eesti kinodes alates 15. augustist 2014.

● "Lennukid 2" (*Planes: Fire & Rescue*).

Režissöör Roberts Gannaway. Osades Dane Cook, Julie Bowen, Ed Harris jt. Tootja Walt Disney Animation Studios. Eesti kinodes alates 15. augustist 2014.

● "Andja" (*The Giver*).

Režissöör Phillip Noyce. Osades Jeff Bridges, Meryl Streep, Katie Holmes, Taylor Swift, Alexander Skarsgård, Brenton Thwaites jt. Tootja Weinstein Company. Eesti kinodes alates 22. augustist 2014.

FOTOD KAADRID FILMIDEST

les" (*Hercules*), kus ta kehastab nimi-osalist, ei purusta arvatavasti kassarekordide (erinevat mõnest teisest siin mainitud linatsest), kuid sellest saab nähtavasti siiski populaarne film.

Mul on teile ka üks šokeeriv uudis - nimelt on tulemas üks *blockbuster*, mis ei põhinegi koomiksil, juba sissetootatud frantsiisil või paar aastat tagasi linastunud filmil (olgu, selle aluseks on üks Jaapani romaan, aga vähemasti nad liiguvad õiges suunas). Tegemine on ajas rändamise teemalise seiklusfilmiga "Homse piiril" (*Edge of Tomorrow*), milles **Tom Cruise'i** kehastatav sõdur jääb kinni ajasõlme ja võitleb tulnukatega. Cruise'i rollivalikud on olnud üsna arusaamatud (kas keegi mäletab "Unustust"?), aga ehk osutub "Homse piiril" edukaks.

SAMUTI VÕIB KAHELDA ennekõike "Matrixi"-triloogia autoritena tuntud õe-venna **Wachowskite** otsustes. Nende uusimat filmi "Jupiteri tõus" (*Jupiter Ascending*) on kirjeldatud kui "ulme-seebiooperit". Tegemine võib olla ühe paraja segapudruga, aga Wachowskite suurejooneline nägemus suudab tavaliselt muljet

avaldada, isegi kui nad üle hea maitse piiri lähevad.

Ärgem unustagem ka komöödiaid (**Jason Segel** ja **Cameron Diaz** linatseos "Seksivideo" (*Sex Tape*), mille pealkiri räägib juba enese eest) ning animafilmi järgi "Kuidas taltsutada lohete 2" (*How to Train Your Dragon 2*) ja "Lennukid 2" (*Planes: Fire & Rescue*). Neile, kellele Hollywoodi tavatoodang mokkamööda pole, teeb ehk rõõmu see, et tulemas on ka korralikke žanrifilme - indie-ulmekas "Rändur" (*The Rover*) **Guy Pearce'iga**, mis sai Cannes'is tormilise vastuvõtu osaliseks, ning "Andja" (*The Giver*), **Lois Lowry** samanimelisel romaanil põhinev fantaasiadraama **Jeff Bridges** ja **Meryl Streepiga**.

Hollywood tegeleb endiselt tulutamise ja valemipõhise toodangu valmistamisega, aga arvutianimatsioonide ning ülemakstud staaride vahelt võib leida ka ehedat lusti. Ja kui te selle väitega nõusse ei jää, siis loodan, et teil saab suvilas mõnus olema.

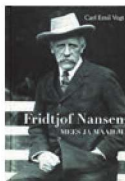
Laurence Boyce on Briti filmikriitik, kes elab ja töötab Tallinnas. Tema kavatses oma suve kinos veeta.

hulk žanri tipptegijaid - **Sylvester Stallone**, **Arnold Schwarzenegger**, **Jean-Claude Van Damme** -, kes on tulnud tagasi, et veeta veel mõni minut rambivalguses. Seekordses jaos mängivad näiteks **Wesley Snipes**, **Antonio Banderas**, **Mel Gibson** ja **Harrison Ford**, mis näitab, et sellest frantsiisist on ajapikku saamas *action*-filmide vananevate staaride pensionisammas. Näiteks filmis "Palgasõdurid 10" võib osa saada **Dwayne Johnson** - määritäht, kelle sarmikus on varemgi aidanud korralikku kassatulu teenida. Sel suvel esilinastuv "Herak-

Polaarlaev ja tema isand

Carl Emil Vogt
"Fridtjof Nansen.
Mees ja maailm"

Tõlkinud Elvi Lumet. Tänapäev, 2014. 424 lk.

Norra maadeavastaja Fridtjof Nansen (1861-1930) oli legend juba eluajal. Miks ei pidanuks ta seda olema, kui ta kahekümne seitsme aastast ületas esimese inimesena suuskadel Gröönimaa ning sai hoobilt Norra rahvuskangelaseks. Tema teine polaarekspeditsioon toimus polaarlaeval "Fram", mis talvitus mitu talve jäässe külmununa Severnaja Zemlja lähedal. Nansen koos Hjalmar Johanseniga otsustas jala tagasi tulla ja kui ta lõpuks Briti ekspeditsiooni abiga Norrasse jõudis, oli ta juba ülemaailmne superstaar. Kui Norra 1905. aastal iseseisvus, siis pakuti talle koguni kuningatrooni.

Minu lapsepõlve lemmikraamatute hulka kuulusid kõik eesti keeles ilmunud raamatud, mis rääkisid polaaruurijatest. Sarjas "Maailm ja mõnda" ilmunud teoseid "Fram" polaarmeres I-II" lugesin vist kümneid kordi, nagu ka Richard Scotti (1868-1912) päevikuid, kes jõudis lõunapoolusele, et seal avastada, et Norra maadeuurija Roald Amundsen on temast ette jõudnud. Tagasiteel Scott ja tema kaaslased hukkusid külma ja nälja tõttu.

Koos isaga ehitasime puidust laevamudelid, täitsime trümmi tinasõdurite ja tsellofaankilese pakitud riisiga ning jätsime need hilissügisel õue, ootama lume tulekut. Polaarlaev talvitus paksu lume all ja kevadel sulas uuesti välja.

Kui täiskasvanuna Norrasse sattusin, käisin "Frami" muuseumis, kus Nanseni laev on kuivale tõstetud, korda tehtud ja vaatamiseks välja pandud. See on kuulsalt laevakonstruktori Colin Archeri konstrueeritud spetsiaalse kujuga, omal ajal ülilmoodne laev, mis Nanseni tellimisel pidi laeva ümber külmuva vee survele vastu pidama. Ja pidaski, sest munakujulise ristlõike tõttu tõukas külmuva meri laeva jääpinnale, kus see talvitumise ajaks kaldu vajus. Koos Roald Amundseniga käis "Fram" ära ka Antarktikas.

Oh, vabandust, pidin rääkima Nanseni elust jutustavast raamatust. Pole küll veel jõudnud seda lugema hakata, kuid julgen ennustada - pettuda pole võimalik!

PRIIT HÖBEMÄGI

Reede, 6. juuni

Alates kl 17-st degustatsioonid Haapsalu kohvikutes
kl 22 kuursaal Sergio Bastos ja Raivo Tafenu Band

Laupäev, 7. juuni

kl 13-18:

- Veinikonkurs promenaadil, kus publik valib välja parima Itaalia valge ja punase veini, Chianti Classico ning vahuveini Prosecco.
- Maalehe ja Veinivilla koduveinikonkursi finaali
- Veiniõu piiskoplinnuses

kl 21 kuursaal ansambel Trinita` Itaaliast

Pühapäev, 10. juuni

kl 12-15 promenaadil veinide ja suupistete müük
 Kuursaal ansambli "Shoot the Piano Player" kontsert

www.haapsalu.ee

NÄDALA RAAMAT

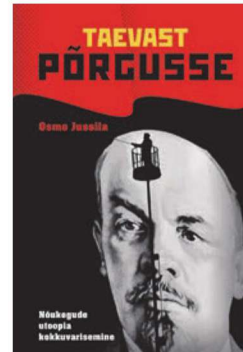

Taevalik põrgu = teaduslik kommunism + NLKP ajalugu

Osmo Jussila

"Taevast põrgusse. Nõukogude utopia kokkuvarisemine"

Tõlkinud Ants Paikre. Koolibri, 2014. 429 lk.

Helsingi ülikooli emeriitprofessori Osmo Jussila (76) uurimisteedeks on olnud Soome poliitiline ajalugu, Soome Vene keisririigi koosseisus, Soome-Vene ja Soome - Nõukogude Liidu suhted - seega meie ühine idanaaber. Tema senised uurimused on ikka lähtunud Soome vaatepunktist, kuid 2012. aastal ilmunud monograafia "Neuvostoliiton tragedia. Utopiasta vankileirien saaristoksi" ehk otsetõlkes "Nõukogude Liidu tragöödia. Utopiast vangilaagrite saarestikuks" keskendutakse Suurele Sotsialistlikule Oktoobrirevolutsioonile ja Vladimir Iljitš Lenini tegevusele. Otsitakse vastust küsimusele, miks ja miks läks viltu, et paradiisiriigiks pürgivast Venemaast sai hoopis paariiriik.

Lääne autorid tavatsevad Nõukogude kurjuse impeeriumist kirjutades keskenduda Jossif Stalini isikule ja tema valitsemisperioodile, Osmo Jussila tõestab aga, et juba Lenin jõudis selle maapealse põrgu üsna täiuslikult teoks teha. Tema raamat ongi eelkõige Lenini lugu. Fanaatikust revolutsionäär oli suuteline küll riiki kukutama, kuid mitte seda juhtima. Osmo Jussila kirjutab: "Lenin oli hea agitaator ja demagoog, elukutseline ja isegi fanaatiline barrikaadirevolutsionäär, seevastu oli ta uue ühiskonna ja riigi ehitajana kehv või lausa kõlbmatu."

Lenin ei tahtnud võimu kellegagi jagada ega teha mingeid kompromisse, ta pidas ennast messiaiks, kes kuulutab ainutõde. Nii sai ta võimul püsida ainult põrgulikult karmi parteilise diktatuuri kehtestamise abil. Utopistlik idee maapealsest paradisist - kommunismist - sobis suurepäraselt tegelikkuse hämamiseks. Taevalik põrgu toimus üllatavalt tõhusalt ja pikka aega, toimib osalt tänaseni, kuigi õnneks tublisti kahanenud ulatuses.

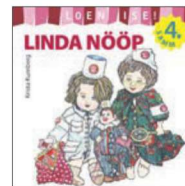
Osmo Jussila "Taevast põrgusse" ei ole kerge lugemine. Nõukogude ajal ülikoolis õppinud tabavad õige pea, et tegemist on kombinatsiooniga teaduslikust kommunismist ja Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ajaloost, mis pikitud marksismi-leninismi klassikute pikkade tsiitaatide või refereeringutega. NLKP ajaloo ja teadusliku kommunismi kõrgkoolide õpikutes oli teemakäsitlus muidugi vastavalt kommunistlikule ideoloogiale moonutatud ja propagandistlikult vahtu löödud. Osmo Jussila tugineb oma uurimuses aga ajaloolistele faktidele ja tema raamatust saab selgeks, kuidas asi tegelikult oli - kui see ikka kedagi tõsiselt huvitab. Õnneks riigieksamit teaduslikust kommunismist enam kellelgi teha pole vaja.

PEEP PILLAK

Nööbi seiklused

Krista Kumberg
"Linda nööp"

Pildid Tiia Mets. Päike ja Pilv, 2014.

Lihtne lasteraamat on sageli kõike muud kui ilukirjandus. See peegeldab lapse eluolu, näitab ja nimetab potti ja palli, annab käitumismudeli ja muud sellist - kõik väga kasulik. On aga siiski ka neid, kus nappide lausete taga on päris suur maailm ja elu sügavamad saladused; raamatud, mis jäävad mõistatuslikeks ja nõiuvad lugejat taas otsast alustama.

Nööp on lihtne asjake, mõni neist on tähtsama tööga - hoiab asja seljas -, teine paljalt ilu pärast. See argine ese ühendab meid samas aga eri ajastute ja ühiskonnakihtide esindajatega, võib läbi käia maad ja ilmad...

Krista Kumbergi jutus läheb väikesel Linda nööp rändama. Linda on teda kruttinud nii, et nööbil on hakanud pea ringi käima. Paarikümne lause jooksul kohtub nööp rõivaesemetega, mis osutavad eri aegadele ja rollidele, tõuseb küsimusi kasulikkusest ja kuuluvusest. Lõpuks on see kokku nagu üks silmapilk, kuna laps leiab kadunud nööbi üles. Argisündmusest eristav aegruum tekib tänu kunstnik Tiia Metsa tööle, kelle pisi detailidest rikas ja ootamatute leidudega pildikeel annab sõnas öeldule uusi tähendustasandeid.

Seda raamatut võib vaadata ja lugeda ükskõik kui vana inimese, ilma et ta tunneks end lihtsameelseks arvatuks.

MARE MÜRSEPP

NÄDALA LUULETUS

KAUPO MEIEL

isegi mu määratud maksed on tavamõistes väikesed vaese inimese asi

Tõde tõuseb

Avanejad
"Tõeraamat"

Tänapäev, 2014. 282 lk.

Kirjanik Boriss Akunin vestab oma blogis alatihi kummalsi lugusid ajaloost, mida ta on kavatsenud krimilugudes ära kasutada, kuid hiljem välja praakinud, sest need mõjuksid ilukirjanduses liiga ebaloosulike ja uskumatutena. Ometi on nad elust pärit.

Avanejad.ee on uue ajastu meedia kanal. Nad on hästi kursis, et ükski tekst ei mõju tänapäeval enam liiga usku-

matuna, olgu see kui tahes üle võlli keeratud. Ausalt, on inimesi, kes tõemeeli Teiba-Ivarisse usuvad ja küllap ka hiie-tark Niglaste tarkuseteri üles tähendavad.

Ja õige ka. Eestlase maailmapildi kindlast materialistlikust põrandast on paarikümne aasta jooksul saanud pehme soo, kus iga mätta all võivad varitseda reptiilid, illuminaadid ja nanorobotid. Maailm, kus tulnukas jaanitulel peksa saab ja igal eestlasel on oma kaitseisiga, on igal juhul hubasem.

Telegram.ee suleti, aga Avanejad mürgeldavad edasi. Eestlane teab, mis on hea.

TARMO RAJAMETS

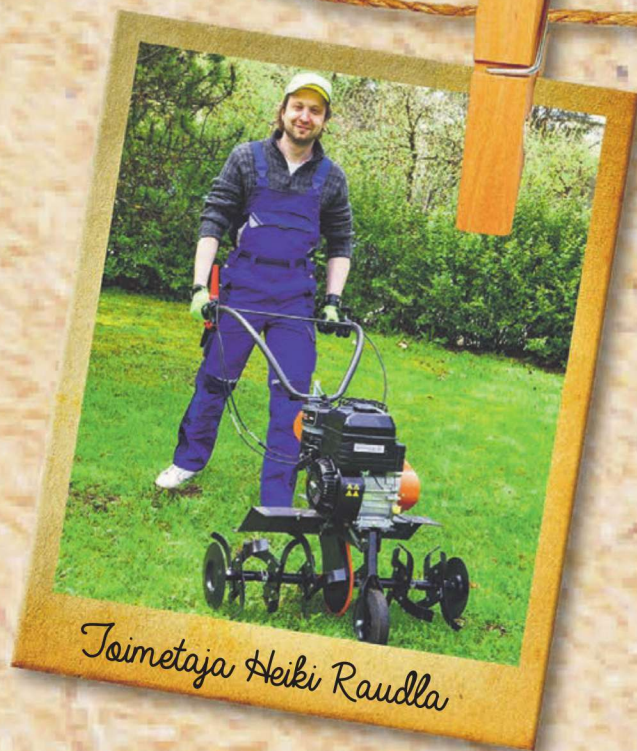
**Maaleht teeb
elu lihtsamaks!**

Elu aitavad lihtsamaks teha

NIIDUSTUUDIO

Husqvarna

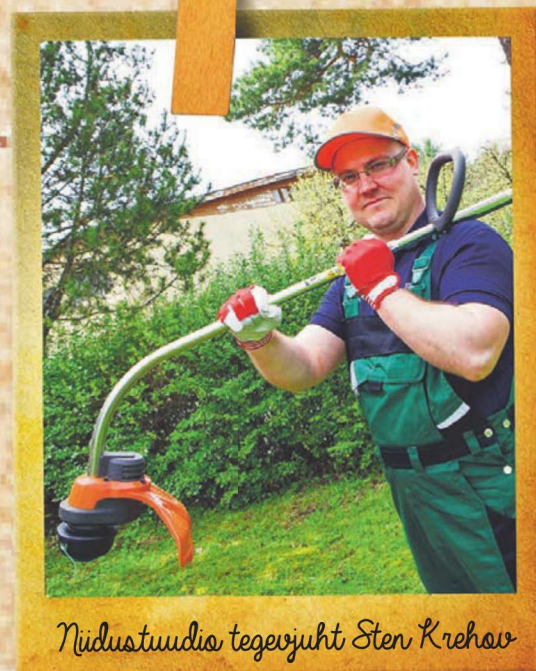
*Telli Maaleht ja võida
vägevaid auhindu!*

Toimetaja Heiki Raudla

Toimetuse assistent Triin Rannar

Niidustuudio tegevjuht Sten Krehov

*Et oleks rohkem aega
Eesti parimat lehte lugeda!*

*Loosi lähed
Husqvarna mullafrees
ja akutrimmer, Gardena
hekikäärid, oksakäärid
ja -tangid. Lisaks kolm
suurt mahlapressi.*

Loosis osalevad kõik, kellel on 22.07.2014 seisuga vähemalt 6 kuuline Maaleht tellimus või kehtiv e-arve püsivaks leping ning kes on andnud märku loosimises osalemise soovist. Kampania kestab 29.05.–17.07.2014.

Kampania tingimused ja loosi registreerimine: www.maaleht.ee/telli, klienditugi@lehed.ee või tel 680 4444

VEEBIS
www.maaleht.ee

MOBIILIS
m.maaleht.ee

Maaleht

MØ "No Mythologies to Follow"

(Chess Club / RCA Victor)

"Eestile ei ole vaja suurt narratiivi," ütles Taavi Rõivas. "No Mythologies to Follow," lisab taani pop-pliksi MØ ehk Karen Marie Ørsted. Kas see on mingi põlvkonna-asi, mida ma ei taba? Poosina unustatakse kallist väetikest kultuuri edasi kandvad müüdid, deklareeritakse enda sõltumatust minevikust, aga ... Jah, täpselt. Ei pakuta midagi asemele. Ka see MØ plaat on minu jaoks veidi nagu juurteta puu, või see Hollandi (Taani) Selveri-tomat, mis pole elus näinud ei päikest ega vett ning põrkab põrandale kukkudes mugavalt kätte tagasi. Sama elastne ja paindlik, häirimatu ja mittehäiriv, libeda selgrooga popsisalik, mis libiseb subkultuuridest sisse ja välja. Iseenesest samamoodi toimivad ka paljud mu lemmikplaadid – pidevalt maski ja kostüümi vahetades –, aga siin ei jää MØ liikumistest kahjuks mingit märki. Teda ennast selles liikumises elule ei ärka. Tuli ja läks, jälge jätmata.

Kõige hullem, et sellist muusikat on väga lihtne välja vabandada. Miks me peame kogu aeg mingist Krimmi kriisist rääkima, tahaks lihtsalt tsillida? Samas võiks muusika ikka mingil määral kõnetada reaalselt elu, mitte olla sellele anonüümseks taustaks. Ehk olen liiga karm? Tsiteerides Taani (tänaeni) tuntuimat kultuuritöötajat prints Hamletit: miski ei ole iseenesest hea ega halb, üksnes mõtlemine teeb ta selleks.

Siin on mõtlikumat melanhooliat ("Dust is Gone") ja kuulsamaid sõpru (Diplo loos "XXX 88", mis ainsana paremana foonist esile kerkib), aga see veidi elavam virvendus lõpulugudes on ikka ebapiisav selleks, et plaati keskpärasusest päästa. Skandinaavias (Annie, Fever Ray, Robyn) ja samuti Eestis (Maria Minerva, Vul Vulpes) on elektro-pop-indiööbikute finaalis märksa intrigeerivamad tegijad. Seega tahakski naisterahvale igati sobivalt soovida: *Mø balls!*

TRISTAN PRIIMÄGI

Elbow "The Take Off and Landing of Everything"

(Fiction)

Elbow' uus täispikk album kulgeb läbivalt rahulikus voolusängis. Meditatiivne, atmosfääriline, hillitsetud muusika voogab suuremate katkestuste ja üllatusteta nagu ühe tavalise inimese tavaline elu. Tavalisest elust (noh, bändimeeste standardite järgi) see plaat enamjaolt räägibki: kaotatud sõpradest, lahkuminekust, ootusärevusest, solvumisest ja muuhulgas ka eripärasest tundest, mis tekib kell kuus hommikul kohvikuaknast ärkavat Manhattanit jälgides. Sekka mõned veidi ambitsioonikamad seigad ja pildikesed. Album, mis esmakuulamisel võib üksluisse ja igava mulje jätta, on tegelikult päris tundlik ja nüansirikas ning pakub tähelepanelikule kuulajale omajagu avastamisrõõmu. Jahedalt sünkjate meloodiate taustalt aimub vaikset rahutust ja peidetud närvilisust. Kuulata tasuks seda hilisõhtul, öösiti ja/või rongis.

MART KULDKEPP

NÄDALA ALBUM

Meie oma kadunud "psych-pop"

Väntorel "Väntorel"

(Frotee)

Kui küsida Eesti popmuusika tänase väärika tervise saladust, siis võime vastata üsna lihtsalt. Ajad on kõikjal muutunud ja pop ka. Asi pole enam traditsioonis, kuhu kuuluda või mitte. Sellel sajandil on kogu muusika pigem informatsioon, mida töödelda. Eesti pop on targa tarkvara, taibuka konstruktsiooni küsimus ja sedasama on ka Eesti popi ajalugu – meil on nüüd vahendeid pan-na kokku pretsedente, mõelda välja seoseid, anda veidratele kurioosumitele uut kõlajõudu. Tore, nii olemegi kõigest mõne reaga jõudnud 1970. aastate päris algusse, ansambli Väntorel juurde.

Sellest saab ilusa loo, miks mitte. Bänd, kes just nimelt ei mahtunud traditsiooni, jäi perifeeriasse, metalse eesriide taha, on nüüd sisestatav justkui tagantjärele suurde globaalsesse ringlusse. Vaadake, ütleb see lugu, meilgi siin oli oma psühheedia, oma *underground*, oma "keldriline heli", kui ansambli algset nime rakendada. Kes veel kahtleb, alustab plaadi inglisekeelse saatesõna lugemist, jõuab esimese lõiguni ja leiab moodsa termini "psych pop". See lugu räägib ennast veel mõnda aega ise edasi ja ma kujutan ette õhinaõhetust kõigis neis võimaliku taasavastaja poolt üles heidetud viidetes ja kirjeldustes. See polegi ju vale, ehk vaid kerge liialdus – meil on siin plaadil tõesti kuuldavad biitlite pühad riismed, California hipikultuur, tarkav proge, isegi psühheedeliste fantaasiatega algse lennukuse pöördumine pidurdusse ja tumedusse näiteks kas või Black Sabbathi vaimus (loos "Hääled").

Aga sellega saab selle loo ilusam osa ka läbi. Sest üht natuke tülikat asja tuleb kogu selle rekontekstualiseerimise juures ometi tõdeda – Väntorel lihtsalt ei olnud kuigi hea bänd ja selle fakti üksikasjad toob aeg toorelt ja halastamatult meie ette. Alustuseks – mida vähem plaadil kõlavast vokaalist (eriti meeshäälestest) rääkida, seda parem. Edasine on teie oma risk. Instrumentaalselt jällegi on mõjukeskusi kaks – Andres Valkoneni klaver oma pehmema ja konservatiivsema kõneviisiga ning bändi psühheedeliline faktor, kitarrist Viljar Rähn, oma kaugelt liiga "ülepedaalitud" arendustega, mis samas teab mis improvisatsioonilist võimekust ometi ei osuta. Valkoneni suunalt võiks soovitada armatsoonilist (ja igasugustest *psych*-fantaasiatega küll üsna eemal püsivat) lugu "Kuusiku metalne lainetus", Rähni parim hetk on ehk üsna tundlikult Creami järgi modelleeritud "Väsimus". Bändi kui terviku tipptulemus on aga kahtlemata "Julgus" – muidu vägagi verevaene Väntorel usaldab siin lõpuks natukenegi lasta oma rütmigrupil asju juhtida, Valkoneni orel liidab riffe hästi sihtides kogu bändi ja Rähn hoiab oma mas-taapse mõtlemise seekord kontrolli all. Kena, aga optimesti toob albumi teine pool seejärel küll üsna jõuliselt maa peale tagasi.

Ma kujutan ennetavalt ette kaitsekõnet neile liigutavatele kontaktiotsingutele rahvusvahelise popmaailmaga. Okei, olid jah süütumad ja puhtamad ajad. Ei tahaks liiga teha, kellegi tundelist nostalgianeelatust ära rikkuda. Kuid ma ei taha ka valetada ja värvida seda plaati paremaks, kui ta juhtumisi on. Kõik, mis ma võin teha, on lisada ühe reitingupunkti tolle ajaloolise hõllanduse eest. Aga selgi juhul ei tule kokku rohkem kui 5.

TÖNIS KAHU

Michael Jackson "Xscape"

(MJJ Music / Epic)

Ootan uudishimuga (rõhutan, et mitte innuga) päeva, kui mõni suur ja prominentne artist annab pärast surma välja plaadi, mis kujuneb kogu tema loometöös ja mõjukuses olulisemaks teoseks kui kõik eluajal ilmunud albumid. Teoorias võiks see varem või hiljem juhtuda. Kohe kindlasti ei anna varasemat karjääri varjutavat heliplaati välja Michael Jackson. See ei ole ju võimalik, eks, ning usutavasti on sellega leppinud ka tema fännid.

Siiski. Suurepärase uudis viimati nimetatult on see, et "Xscape" on kindlasti parem kui Jacksoni esimene postuumne album, nelja aasta tagune "Michael". Tollega võrreldes on "Xscape" isegi sedavõrd okei, et võib kahtlustada – äkki on ta tõesti elus, nagu kõnelevad vandenõuteooriad, ja (*deluxe*-versioon) plaadiga kaasas olev dokumentaal-DVD, mis kõneleb Jacksoni vanade sahtlisalvestuste renoveerimisest, on mõeldud üksnes võlausaldajate edasiseks hämmamiseks.

My Chemical Romance "May Death Never Stop You"

(Reprise)

"May Death Never Stop You" on järelehuie aastatel 2001–2013 tegutsenud kvintetile, mis kogu oma tegutsemisaja üritas distantseeruda emobändide voolust, millega teda järjekindlalt seostati. Nihilistlikes laulutekstides ja up-punud kuke imagos kahtlemata midagi emolikkuna on, aga räägime parem muusikast, eks.

MCR jõudis välja anda neli stuudio-plaati ning iseenesest on tema pärandi hindamine lihtne – kui bändi debüütalbum oli väga amatöörlik, teine kauamängiv kohati kuulatav, siis ansambli kolmas plaat (ja teine kontseptsioonalbum) "The Black Parade" oli juba täiesti küps teos, väga tähelepanuväärne ka aastaid hiljem, ning arvestades seda, mis vundamendilt see sündis, minu meelest ühtlasi absoluutselt ootamatu kvalitatiivne hüpe.

Ehkki ka "The Black Parade'i" pealiiniks oli meloodiline kiiretempoline pop-punk, segas bänd sellesse sundimatu elegantsi ja veenva aplombiga elemente eri muusikažanritest, tulemu-seks revüüstiilis album, millelaolisi üllitasid näiteks Queen või The Beatles oma parimatel päevadel. Näib, et oma meistriteosest bänd kunagi päriselt ei toibunudki, sest järgmiselt, ehkki laulukirjutuslikult samuti vägagi professionaalselt albumilt juba puudus end viivuks manifesteerinud jumalik säde.

Eeltõdetut toetab kaudselt ka lugude arv, millega iga üksik bändi album siin kogumikul esindatud on. Lisaks nendele leiab üllitistelt veel kolm sõna otse-ses mõttes kohutavat demo ansambli alguspäevilt ning kõige viimase salvestatud laulu "Fake Your Death". Viimane, majesteetlikule klaverikäigule toetuv "seisva" rütmiga pala läheb üllatuslikult koju kõige kaasakiskuvama loo tiitliga.

ANDRI RIID

Seda kõike hoolimata tõsiasjast, et neli kaheksast loost pärinevad Michaeli kõige nõrgema plaadi "Invincible" valmistamise ajast.

Akonit ja 50 Centi seekord silmapii-ril kaasa laulmas pole ning lugude lõpuni produtseerijate rühma juhtinud Tim-baland (pundis veel StarGate, John McClain, Rodney Jerkins, J-Roc) on töö teinud, nagu öeldakse, laitmatult. Üksnes "Love Never Felt So Goodi" originaal, ainsaks löökpilliks Jacksoni sõrmenips, kõlab kahest remont-versioonist paremini, kuid samas tundub laulule korraliku diskobiidi ja -viulite külge panemine loomulik ja mõistlik. "A Place With No Name", America roki-klassiku "A Horse With No Name" ümber-vormistus, on samaväärne sündmus nii paljana (originaalilähedane originaal-salvestus) kui StarGate'i lisavidinate-ga süntees.

Jacksoni järgmiste plaatide kureerijatele oleks selline palve küll, et varahoidlast üheks plaadist nopitud lood oleksid ühest perioodist, saab loomupärasem. Jackson laulis aastal 1983 ja 1999 siiski väga erinevalt, rääkimata sellest, et konstrueeris lugusid väga erinevast lähtekohast.

SIIM NESTOR

Swans "To Be Kind"

(Mute / Young God Records)

Michael Gira juhitud Swans on üks neist bändidest, kes naudib *comeback*'i suuremat publikumenu, kui originaal-tegutsemisaastatel unistadagi osati. 80ndate esimeses pooles kalkides post-punk keldrites süngelt lärmi teinud orkester on nüüdseks juba neli aastat "tagasi" ja andnud selle aja jooksul südikalt kontserte (18 kuu pikkune turnee pole õblukestele). Kahetunnine megaoopus "To Be Kind" koosneb kontsertidel eksploateeritud ja silutud võttest ehitada pikki ootusemüüre – šamaanliku ühe käigu hüpnooti, mis kestab ja kestab ja kestab ja üllataval kombel millegi plahvatusega sarnanevane ei jõuagi. Selle otsa tuleb uus kilomeetrite pikkune –plaadi pikim lugu künnab sügavat rokvagut 34 minutit – keskendunud ootusemäng. Selline rangus, sihi- ja enese-kindlus, mornmeelsus ja raske töö lük-kavad küll respektimeetri põhja, kuid need kaks tundi kõlavad kui hoiatus – ära rohkem Swansi kontserdile küll mine, kaks korda juba nähtud kah, tõenäoliselt kivistud seal skulptuuriks "Nimetu. Igavus VIII".

Olgem ausad, eks ma teen utreerides liiga. "To Be Kindil" kohtab kriipivad helisid selliselt piketeerimas, et viirastub varajane Swans. "A Little God In My Hands" areneb *kooky*'ks Parliamendi laadis fungiks. Albumi parim lugu ja ootusidee õnnestumine, bluus "Just A Little Boy (For Chester Burnett)" osutab, et Girat sedavõrd valdavalt inspireeriv seks võib mõnel juhul ka loovamas miljöös aset leida. Aga ma võtan endale siiski vabaduse üle dramatiseerida, kui autor võtab nõuks kahetunnisest int-rost album valmistada.

SIIM NESTOR

Kuula
lugude näiteid
ajaleht.ekspress.ee

Perekonna- portreed interjööris

Iga inimene peab mõnikord endaga aru, meenutab vanu aegu ja mõtiskleb, kuidas kõik oleks võinud olla. Mõnikord naine vihastab mehe peale ja mees taandub olukorra rahunemiseni hotelli. Üksi köledas numbritoas telekapulti klõpsides meenuvad eriti armsad hetked pere rüpes...

MEHE HOTELLITUPPA EI TEA KUST valgunud kirju kari, omavahel haakumatu seltskond tekitab esialgu tunde, et tegevus toimub hullumajas. Aga see oleks tänapäeva pulssi otsiva Teater NO99 jaoks liiga banaalne. Ütleme siis, et need on Mehe ajus mäslevad *alter ego*'d, kamp tema minasid: kuri ja väljapeetud Superego, mehelik Animus, blond Anima jne. Kui kuulata oma sisekõnet, leiab iga normaalne inimene endast hulganisti eri seisukohti võtvaid persoone.

Näidendisse "Mu naine vihastas" on autorid **Ene-Liis Semper** ja **Tiit**

FOTO TIIT OJASOO, ENE-LIIS SEMPER

Ojasoo kirjutanud ühe suure rolli (**Juhan Ulfsak**) ja seitse statisti (**Eva Klemets, Rasmus Kaljujärv, Gert Raudsep, Simeoni Sundja, Rea Lest, Jörgen Liik, Linda Vaher**), kelle osaks jäävad väikesed karakterised etüüdid, mis kõik etendavad "komöödiat üksindusest". Võiks eeldada rammusat janti, sest vuntsidega koduhüljes, korraliku elu raami pressitud Al Bundy eesti variant on nutmaajavalt koomiline ja vihastamapanevalt samastumisvõimalust pakkuv.

Aga Juhan Ulfsaki intellektuaalne neurootiline tüpaaž ei võimalda nii lihtsakoeliste ootuste täitumist. Ulfsak võib endale ükskõik kui sorgus vuntsid ette kasvatada, kuid maailmavalu tume formaat jääb rahvalikust huumorist kumama nagu rooste värvi alt. Nii imbub

ka selles koguperekomöödias lavale midagi valusalt hinge kriipivat.

MÄLESTUSTE PEAS taaslavastamine kisub orgiaks. Pidu on nii raju, et hea meelega kargaks pimedast saalist ise ka vanni tantsima. Orgia tundub meeldivat ka lavastajale, sedavõrd, et ei raatsi seda kuidagi ära lõpetada ja kadestav vaataja hakkab ootama selle lõppu.

Tegelik peategelane on hoopis

MA OLEN FOTOL, JÄRELKULT OLEN OLEMAS: Lavastuse "Mu naine vihastas" tegelik peategelane on Foto. Pildil Eva Klemets pildistamas Juhan Ulfsaki kehastatavat Meest.

"Mu naine vihastas"

Autorid, lavastajad, kunstnikud Ene-Liis Semper, Tiit Ojasoo.

Osades Eva Klemets, Rasmus Kaljujärv, Gert Raudsep, Juhan Ulfsak (Von Krahli Teater), Simeoni Sundja, Rea Lest, Jörgen Liik, Linda Vaher (Lavakunstikooli XXVI lend).

Esietendus 15. mail 2014 Teatris NO99.

Foto. Keegi ei suuda tänapäeval ilma pildistamata turismireisil käia. Muidugi ei viitsi neid pilte pärast vaadata ka autor ise, pigem on reisifotograafiast saanud omamoodi teraapiaaliik – need pildid pole vaatamiseks, vaid teadmine nende tegemisest ja olemasolust kinnitab: ma olen fotol, järelikult olen olemas! Hoidku jumal, kui mälu hävib – siis olnu kaob! See oli naise karistus: Mehe kustutamine. Kui mind pole mälu kaardil, siis pole mind olemas! Sest nüüd selgub, et Mehe oma mälu toob minevikust esile vaid haledaid hõguseid laike (laik-laigu, laik-like). Ja see on tänapäeva paradoks: me mäletame vaid neid neljakandilisi RGB-värvigammas hetki, mille keegi aparaati püüdis. Ja kari hullunud ahve, kes su ajus ringi laamendavad, ei suuda neid ilusaid momente Eiffeli torni või Big Beni jalamil taastada. Midagi on lõplikult kadunud.

Publiku pilk suunatakse lavalt ekraanile. Seda tehakse meiega kogu aeg: vabaõhukontsertidel, konverentsidel – inimene on ekraani kõrval nii väike ja tühine, alles ekraanile toodu muutub päriseluks, selliseks, mis on mäletamist väärt.

Selle tüki stsenaarium oli nii hea, et lugesin kavalehte mitu korda, otsides teksti autorit, ei tahtnud nagu uskuda, et meie enda omad nii hea skriptiga maha saavad.

TIINA JÕGEDA

SELGETE GRUPIJUHTIDE REGISTREERIMINE TOIMUB ALLJÄRGNEVATES LINNADES:

- 09. juuni Paide (Olerexi teenindusjaam, Tallinna mnt 59)
- 10. juuni Haapsalu (Eesti raudteemuuseum, Raudtee 2)
- 11. juuni Kärkla (Olerexi teenindusjaam, Kõrgessaare mnt 45)
- 12. juuni Kuressaare (Olerexi teenindusjaam, Tallinna 84)
- 13. juuni Rakvere (Olerexi teenindusjaam, Rägavere tee 46)
- 16. juuni Pärnu (Olerexi teenindusjaam, Tallinna mnt 95)
- 17. juuni Jõgeva (Olerexi teenindusjaam, Estakaadi 1)
- 18. juuni Tartu (Olerexi teenindusjaam, Jaama 82)
- 19. juuni Viljandi (Olerexi teenindusjaam, Metsküla tee 9)
- 20. juuni Tallinn (Olerexi teenindusjaam, Ahtri 6b)

Registreerimine kõikides linnades kell 12 - 18
Lisainfo Kuku raadiost ja kodulehelt www.kuku.ee

Selgide grupijuht 2014

JÄÄNIPÄEV ON
RÕÕMUPÄEV!

MAANTEEMET

Seesam

H. R. GIGER

(5. II 1940 – 12. V 2014)

in memoriam

"KURJUS ON MÄRKSA
HUVITAVAM KUI PARADIIS":
Legendaarne sürrrealist
H. R. Giger aastal 2009.

"Kurjus on märksa märksa
huvitavam kui paradiis".

H. R. Giger

Gigeri majas on vaikus. Õigupoolest on see nii olnud juba aastaid, sest kuigi Giger oli muusikast huvitatud, eelistas ta kodus kunstlikke helisid vältida. Välismaailmast isoleerituna lõi ta detail haaval oma universumit - unikaalset, häirivat, unenäolist maastikku, mille mõistmiseks ja nautimiseks tuleb iseenese sees lahti lasta millestki elementaarsest... Enesealalhoiduinstinktist ehk?

Gigeri majas on vaikus, sest teda pole enam. Šveitsi legendaarne sürrrealist suri 12. mail haiglas, kukkumisest saadud vigastustesse. 74aastasena juhtus see selgelt liiga vara, sest ta tegutses endi-

selt aktiivselt, tegeldes põhiliselt Gigeri muuseumiga Gruyères'is, ning eelistades viimasel ajal skulptuuri maalimisele. Maalid olid need, millega toonane külmetav kunstnik jäi 1970. aastatel silma **Alejandro Jodorowskyle**, kes kaasas ta oma eepilise "Düüni"-saaga meeskonda. "Düünist" ei saanud kokkuvõttes asja (sellega nõustuks ka lõpuks 1984. aastal valminud filmi lõplik režissöör **David Lynch**), aga "Düüni" kunstnik **Dan O'Bannon** pidas Gigerit mees, kui hakati filmima tema käsikirja "Võõras" (*Alien*, režissöör Ridley Scott, 1979). Algu olid nii Hollywood kui Giger koostöösuhetes tõrksad, aga tulemuseks oli eriefektide Oscar ja aukoht mitme põlvkonna kunstnike unenägudes.

"Alieni" koletis oli jätkuks Gigeri töö-

des kesksel kohal olevatele "biomehhaanoididele" ehk masinorgamismidele. Gigerit paelus masina ja liha võigas ja sobimatu sümbioos. Kui ma näen Google Glassi, mõtlen ma alati endamisi: kas see on esimene samm selles suunas, mille lõpp-punkti Giger on juba visualiseerinud?

Gigerit on tema sünguse ja kujukalt seksuaalsete motiivide tõttu peetud ebamoraalseks - meenub skandaal Gigeri kujundusega Dead Kennedyse albumi "Frankenchrist" ümber, kui Ameerika rokkmuusika tsensuuri eest võitlevad moralistid (PMRC) bändi kohtusse vedasid. Justkui kinnismõttena ringleb mu peas **Laozi** tsitaat: "Seal, kus lõpeb headus, algab moraal." Näpuga saab näidata igale poole mujale kui peeglisse.

Gigerit kurvastas see, et tema töödes nähti tihti vaid negatiivset. "Mu kunstis on peidus lootus ja omamoodi ilu, kui seda sealt otsida osata," on ta ise öelnud. Gigerit on tema tuttavad ja lähedased kirjeldanud kui empaatilist, hea musta huumoriga meest, kes oli meeleldi nõus rääkima oma kunstist ega varjanud oma iidoleid ja eeskujusid. Võib-olla on tal nüüd võimalus kõigi oma lemmikutega kuskil teispoolsuses koos ühe laua taha istuda: **H. P. Lovecraft, Aleister Crowley, Austin Osman Spare, Miles Davis ja Salvador Dalí**... Gigerit võib võrdsena nende hulka lugeda. Loodan siis, et nad ei istu paradiisis, vaid mõnes märksa põnevamas paigas.

TRISTAN PRIIMÄGI

Nädalavahetus Käsmus!

Lenna & Taukar
Reede, 06. juuni kell 20

**Kaunid
Kontserdid
Käsmus 2014**

Jaan Tätte & Udupasun
Eriküalaline: Liisi Koikson

Laupäev, 07. juuni kell 20

Päevasel ajal laevasõidud, muuseumi külastused giidiga täistunnil jm meelelahutus Meremuuseumi juures.

Vallatud Vestid
uue kavaga

Pühapäev, 08. juuni kell 20
LISAKONTSERT kell 15!

Et vältida õhtuse kontserdi ülerahvastatust, soovime osta piletid lisakontserdile.

Piletid müügil Piletilevis ja kohapeal!
Piletid eelmüügis 15/13 eurot ja kohapeal 16 eurot.
EMT Topeltpluss klientidele piletid 20% soodsamalt.
Sissepääs alates 1h varem.

SEL NÄDALAL
EESTI KINODES

●●●●● suurepärase
●●●●○ soovitan
●●●○○ kõlbab küll
●●○○○ ajaraisk
●○○○○ pole näinud

	Jaan Ruus Eesti Ekspress, Tallinn	Jaanus Noormets Kanal 2, Tallinn	Greta Varts Üliõpilane, Tallinn	Margit Adorf www.fagira.eu	James Berardinelli Reel Views Bridgewater	
KAKS PÄEVA, ÜKS ÖÖ	●●●●●	—	—	—	—	4,0
ADÈLE'I ELU: 1. JA 2. PEATÜKK	●●●●●	●●●●○	●●●●○	●●●●○	—	3,25
GODZILLA	—	●●●●○	—	●●●●○	●●●●○	3,0
X-MEHED: TULEVASE...	—	●●●●○	●●○○○	—	●●●●○	2,5
NEETUD NAABRID	—	●●●●○	—	●●○○○	●●●●○	2,5
OLI KORD METS	●●○○○	●●○○○	●●●●○	●●●●○	—	2,5
HOBUSTEST JA INIMESTEST	—	●●○○○	●●●●○	●●●●○	—	2,3
PAHATAR	●●○○○	●●○○○	●●○○○	●●○○○	●●●●○	2,2
GIGOLO MASKI ALL	●●○○○	●●○○○	—	—	●●○○○	2,2
KAUNITAR JA KOLETIS	●●○○○	●●○○○	—	—	●●○○○	2,0
MILJON MOODUST LÄÄNES...	—	●●○○○	—	—	●●○○○	1,75
KÄTTEMAKS KÕRGETEL ...	—	●●○○○	●●○○○	●○○○○	●●○○○	1,4
GRACE: MONACO VÜRSTINNA	●○○○○	●●○○○	●●○○○	●○○○○	—	1,4

Filmilevi nädalavahetuse tipp-7 (30.5.–1.6.2014)

Film	Vaatajaid	Vaatajaid kokku	Linastus- nädal
1. Pahatar (Maleficent)	6046	6046	1
2. Miljon moodust Läänes kärvata (A Million Ways to Die in the West)	4880	4880	1
3. X-Men: Tulevase möödaniku päevad (X-Men: Days of Future Past)	2873	12 131	2
4. Pikk tee alla (A Long Way Down)	2266	2266	1
5. Paras päikel (The Nut Job)	1685	20 159	5
6. Godzilla (Godzilla)	1478	15 952	3
7. Rio 2 (Rio 2)	1382	61 345	8

JAAN RUUS SOOVITAB

“Kaks päeva, üks öö”

Kindlasti tuleks ära vaadata vendade **Jean-Pierre ja Luc Dardenne**’ide täiesti värske film “Kaks päeva, üks öö”, milles prantsuse staar **Marion Cotillard** (pildil) mängib kahe lapsega abielunaist, kes võitleb töökoha eest väikeses päikesepaneelide vabrikus. Inimest nagu meie teiega. Edith Piafi rolli eest Oscari saanud Cotillard (*La môme*, 2007, meil *Edith Piaf – elusse armunud*) annab uues filmis oma tegelest edasi minimaalse näitlejamänguga. Kuid ta veenab, paneb kaasa elama, on isegi nakatav. Lavastajad – belglastest vennad Dardenne’id – on kuuel korral Cannes’is konkursil olnud ja iga kord saanud vähemalt ühe auhinna. Pikemalt järgmises EEs, kui film publikul vaadatud.

Tallinn – CC Plaza, “Sõprus”; Tartu – Ekraan

KAADER FILMIST

Filminädal “Erinevus rikastab”

Viis filmi, kõik tasuta. Filmid neile, keda see teema huvitab. Tegelasiks lesbid, geid, biseksuaalid või transsoolised. Brasiilia “Haruldased õied” on ameerika naisluuletaja ja brasiilia naisarhitekti armastuslugu; Prantsuse “Bambi” – film transvestiitide kabareest; Ameerika “Geograafiaklubi” omasooliste kinisest klubist koolis ja samuti Ameerika

ka “Iga hetk” – linates kohtujuhtumist, kus Downi sündroomiga teismelise eest hakkab hoolitsema geipaar. Vene “Lapsed 404” jutustab vene omasooliste olukorrad pärast Putini dekreeti, millega keelati homopropaganda alaealiste hulgas. Lisaks kaks Eesti homoteemalist lühifilmi.

Tallinn Artis 4.–8. juunil kl 21

KATUSE
KINOPROGRAMM
5/6–11/6

5/6 N

VÄRSKE FILM
PUBLIKU
LEMMIK

**Wolf of
Wall Street**
Martin Scorsese
2013 / 180min

6/6 R

VALITUD
HUUMOR

Don Jon
Joseph Gordon-Levitt
2013 / 90min

7/6 L

PUBLIKU
LEMMIK

Now You See Me
Louis Leterrier
2013 / 110min

8/6 P

KINOKLASSIKA

**One Flew Over
Cuckoo's Nest**
Miloš Forman
1975 / 133min

9/6 E

Samsara
David O. Russell
2012 / 122min

10/6 T

**Thelma
& Louise**
Ridley Scott
1991 / 130min

11/6 K

Enough Said
Nicole Holofcener
2013 / 92min

KATUSEKINO.EE

f

Meediapartnerid

EESTI EKSPRESS

●●● Eesti Päevaleht

STAR

Katusokino
sõbrad

Carlsberg Stoli

VIRU KESKUSE
KATUSETERRASSIL

MoMo

KATUSEKINO

Jaapani toit,
otse südamest!KATUSEKOHVIK
& BAAR,
PÄIKESETERRASSIDAvatud E-R 12-02,
L-P 17-02

Tule lõunale või dringile!

PILETID: Katusकिनost,
Piletilevist või katusकिनo.ee

Partner

viru

SOLARISES TOIMUB:

**Festival Hiiu
Folk aatriumis**
5. juunil kell 17:00

Toidupood
Food Store
solaris

Neljapäeviti
teenindusletis
kõik kalatooted **-20%!**

Värske tuunikala, forellimari, kaheksajalad, vähid,
austriid, tiigerkrevetid, kammkarbid, lõhe, forell,
haug, ahven ja veel palju põnevat...

Ulmepõnevik
“Homse piiril 3D”
alates 4. juunist

solaris KINO

14 juuni kell 19
**Igor Moissejevi
Ballett**

Nordea
Kontserdimaja

solaris
2014

Elu on ilus www.solaris.ee

Seansside algus orienteeruvalt 23.00

Kinnisvarateenus

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Sõbralik ja professionaalne kinnisvarateenus! Tasuta konsultatsioon! UUS MAA KV, tel 5557 0055, Kristiine ja Nõmme piirkonna maakler Ave Klaser, ave.klaser@uusmaa.ee; www.uusmaa.ee.

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Meie pingutame sinu rahulolu nimel! Tasuta konsultatsioon! UUS MAA KV, tel 5686 8280, äärelinna piirkonna maakler, liisa.laud@uusmaa.ee; www.uusmaa.ee.

1Partner
KINNISVARA

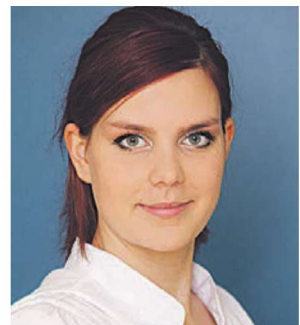
Professionaalne maja müük ja uue kodu soetamine. Meie kogemustega kinnisvaramaaklerid on teile abiks. Meil on

suur ostuhuviliste andmebaas. Küsi julgelt ja me aitame sind! Konsultatsioon tasuta! 1PARTNER KV, tel 668 4700, 5626 8258, Kaili Tamm; www.1partner.ee.

1Partner
KINNISVARA

Soovid müüa? Meie kaudu seda märgatakse! Maja professionaalne müük ja uue kodu soetamine. Küsi julgelt ja me aitame sind. Meil on suur ostuhuviliste andmebaas. Konsultatsioon tasuta! 1PARTNER KV, tel 668 4700, 513 2422, Ville Värk; www.1partner.ee.

OBER HAUS
KINNISVARAFIRMA

Ober-Hausi kogenud kinnisvaraspetsialistid aitavad müüa ja üürile anda teie kinnisvara Tallinnas ja Harjumaal. OBER-HAUS KV, tel 665 9718, 5858 5649, Annabell Abrams.

Ostame-müüme-üürime teie kinnisvara! Kiire ja korrektne vormistamine, 15 a töö-

kogemus, konsultatsioon tasuta. **Veo- ja kolimisteenus.** Teenindame 7 päeva nädalas. TIPOLIIN KINNISVARA-BÜROO, tel 5647 1516, 657 6301, Veljo Tarvis; veljo@tipoliin.ee; www.tipoliin.ee.

Kinnisvarateated

TULE POSKA 21 KLIENDIPÄEVALE
4. 06 KELL 17 - 19!

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Tallinna kesklinnas Poska 21, üp 110,6 m². Kena 3toaline korter läbi kahe korruse Kadrioru pargi vahetus läheduses. Hind 225 000 eurot. Kuni kliendipäevani erihind 215 000 eurot! Uus Maa ID: 3307. UUS MAA KV, tel 515 2945, Kaija Kullat.

TULE KEEMIA 7 KLIENDIPÄEVALE
5. 06 KELL 18 - 19!

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Tallinnas Kristiines Keemia 7, üp 85,6 m². Uhiuus rõduga 3toaline korter uues korterelamus Lillekülas. Hind 164 000 eurot. Uus Maa ID: 5828. UUS MAA KV, tel 515 0069, Margit Sild; 515 2945, Kaija Kullat.

Müüa majaosa

Kristiine, Ööbiku 3, üp 189 m². Uus kvaliteetne madalenergiamaia, 5 tuba, saun, gaasiküte,

soojustagastusega sundvent. Hind 264 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5626 8258, Kaili Tamm.

Tähe tn-1 Nõmmel. Paarismaja klassikalises stiilis, 5 tuba, saun, krunt 950 m² ilusa aiaga. Hind 239 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 527 7354, Eleri Soonsein.

Müüa maja

Kannustiiva 3, Pirita, üp 275 m², kinnistu 1504 m². Uuem eramu, 5 tuba, gaasiküte, kamin, saunakompleks. Hind 595 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5656 0460, Olmer Õigus.

Sitska tee 15, Pirita, üp 240 m². Viis tuba, saun, garaaž 2 autole, väliterrass, grillikoda, kasutusluba. Hind 550 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5656 0460, Olmer Õigus.

Vabaõhumuuseumi tee 75a Rocca al Mares, üp 203 m², krunt 1877 m². Kuus tuba, kivi-maja. Merirahu krundi hinnaga! Hind 340 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5664 0991, Angela Virak.

Harjumaa, Padise vald, Kasepere küla, Indreku talumaja, üp 200 m². Kaks korrust, rehetuba, ait, 2,35 ha koos linnulaulu ja puhta õhuga. Hind 115 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 501 0302, Margus Suumann.

Mustika tee 3, Rannamõisa küla, üp 179 m². Ehit. 2004. a, palkpuitkarkass, 5 tuba, lokaalne keskküte, õhksoojuspump, kamin, saun, meri 500 m. Hind 249 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 513 2422, Ville Värk.

Männi talu Nissis. Elamu 188 m², kõrvalhoone koos saunakompleksi ja basseini-ga 116 m². Unistuste maja maal koos kõigi linna mugavustega. Hind 179 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 551 1081, Moonika Järvela.

Villa Klosterhof Pirita jõe ürgorus! Privaatne kõrgklassi elamu (koos garaažiga ca 500 m²) kõrghaljastusega kinnistul (1672 m²). Hind 1 600 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5664 0991, Angela Virak.

EESTI EKSPRESS
reklaam.lehed.ee

Viimsis Haabneemes, üp 213,3 m², kinnistu 2394 m². Kvaliteetne ja mugav kivimaja, avar söögi- ja elutuba (3 m kõrge lagi), köök, 3 magamistuba, 3 garderoobi, majapidamisruum, saunakompleks (auru- ja puusaunaga), tehnr. ruum ja garaaž. Hind 479 000 eurot. ARCOVARA, tel 5028 975, Tauno Pajuri, tauno.pajuri@arcovara.ee.

Müüa korter

DTZ
Kinnisvaraekspert

Tallinnas Lüli 1. Uuenduslike lahenduste ja avarate terrassidega korterid Stockmannist 4,5 km kaugusel. DTZ KINNISVARAEKSPERT, tel 509 0107, Irina Mutli, irina.mutli@dtz.ee.

Müüa 1toaline korter

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Tallinnas Nõmmel Vabaduse pst 181, üp 36,1 m². Mõnusa valgusküllane kaunis korter Nõmme mändide all. Hind 75 500 eurot. Uus Maa ID: 5811. UUS MAA KV, tel 5557 0055, Ave Klaser.

Piritat. Suur ja avar korter. Elutuba, köök, WC-duširuum, garderoob, terrass. Maja all panipaik ja parkimiskoht. Pirita supelrand ja männimets on 200 m kaugusel. Hind 99 500 eurot.

Maitse Reval Café kohvikutes Eesti Ekspressi juubeli puhul šokolaadikooki.

Eesti Ekspress kingib iga šokolaadikoogi ostjale 1 kuu tasuta digilehte.
www.revalcafe.ee

EESTI EKSPRESS 25

ARCO VARA, tel 614 4603, 564 0565, Aivar Kaljulaid, Aivar.Kaljulaid@arcova.ee.

Müüa 2toaline korter

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

**Tallinna kesklinnas Kii-
sa 9**, üp 39,4 m². Hea planeeringuga korter renoveeritud Stalini-aegses kivimajas. Hind 69 000 eurot. Uus Maa ID: 5541. UUS MAA KV, tel 5347 0555, Kristel Janno; 508 8957, Uuve Mast.

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Tallinnas Mustamäel Sipelga 8, üp 46,0 m². Avar ja valgusküllane korter Sipelga elamurajoonis. Hind 95 900 eurot. Uus Maa ID: 5772. UUS MAA KV, tel 5682 3506, Egon Juhanson.

Lutheri kvartalis, üp 60,9 m² + terrass 22,2 m² + panipaik 4,5 m². Suure terrassiga korter läbi kahe korruse stiilses ja miljööväärtuslikus elamupiirkonnas. Maitsekas siseviimistlus, kõrged laed. Köögimööbel. Hind 107 000 eurot. ARCO VARA, tel 5660 2024, Anna Roostar, anna.roostar@arcovara.ee.

Müüa 3toaline korter

Pärnu mnt 110, üp 73,8 m², 15/4. Läbi maja planeering, rõdu, mööbel, köögimööbel kodutehnikaga. Helista ja tu-

le vaatama! Hind 127 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 506 8183, Liisa Kurm.

Kesklinnas, üp 79,5 m², 1/4. Suure terrassiga, 3 x klaasiga pakettaknad puitraamis. Kamin. Sanitaarruumis ja esikus elektrikõrandaküte. Aknad avanevad hoone kolmele küljele. Maja on ehitatud 1998. a. Lokaalne keskküte hoone gaasikatlamaja baasil. Hind 124 900 eurot. ARCO VARA, tel 5073 861, Maksim Makejev, maksim.makejev@arcovara.ee.

Müüa 4toaline korter

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Tallinnas Lasnamäel Katusepapi 10a, üp 127,2 m². Tõeliselt ökonoomne, madalate kommunaalikulude ja hea planeeringuga korter. Hind 210 000 eurot. Uus Maa ID: 5366. UUS MAA KV, tel 5686 8280, Liisa Laud; 5562 1957, Irina Surmai.

Kentmanni 10, üp 90 m². Lukuslik korter koos mööbli ja eksklusiivse sisustusega (lühtrid, vitraažuksed jne). Hind 360 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 502 2802, Raina Lillepõld.

Müüa kinnistu

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Koosu kinnistu Saaremaal Orissaare vallas Hindu külas,

üp 54 800 m². Saaremaa kauneimas piirkonnas müüa vana talukoht. Meri vaid 200 m kaugusel. Hind 75 000 eurot. Uus Maa ID: 1550. UUS MAA KV, tel 520 4955, Riho Mõisaäär.

Mesila 6, Nõmme, krunn 1754 m². Ehitusloaga hoone (200 m²), mille saab rekonstrueerida ilma detailplaneeringuta. Hind 155 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5656 0460, Olmer Oigus.

Anda üürile äripind

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Tallinna kesklinnas Pärnu mnt 148, üp 855,9 m². Suurepärase asukohaga büroopind ettevõtte omanäoliselt peakontoriks. Hind 5991,30 eurot. Uus Maa ID: 5152. UUS MAA KV, tel 5681 5445, Imbi Helm.

www.ekspress.ee

Müüa eksklusiivne mõis 35 km Tallinnast

511 73 70
Hannes.Käbi@pindi.ee

PINDI
REALIA GROUP

Colonna
KINNISVARA

www.colonna.ee
Tartu mnt 14, Tallinn Tel: +372 646 1004

MÜÜK ja EHITUS ON ALANUD! WWW.LIIKURI41.ee

Uusarendus Lasnamäe veerel Liikuri tn 41.

Lasnamäe linnasuuneline arenduspiirkond, kuhu on uue Lasnamäe üldplaneeringuga kinnitatud ja väljarendamisel uus kaasaegne linnaosa, Lauulväljakust 1 km kaugusel. Läheduses Smuuli teel avati uus Maxima XX.

Alanud on esimese maja Vana-Kuuli 15/1 müük ja ehitus, esimene korterelamu valmib aprillis 2015. Ehitatakse kuus 8-kordset, 33 korteriga korterelamut, milles on kokku 198 korterit, soklikorruusel garaaz ja väliparkimiskohad. Kortermajade ehitus on plaantud etapiviisiliselt, aastatel 2014 - 2017. Korterelamud ehitatakse kaasaegsed, energiasäästlike B-energiaklassi hoonetena. Igas korteris autonoomne kõrge kasuteguriga soojusvahetiga sundventilatsioon. Kortrite viimistluseks kasutatakse kvaliteetseid materjale, itaalia tootja „Ballardini“ keraamilised plaadid, laudparkett, puitspoon uksed.

Müüki tulevad 1-, 2-, 3- ja 4-toalised korterid. Korteriomandid moodustatakse koos rõdu ja lahuspinnana I korrusel paikneva panipaigaga.

Korteriomandite müügihinna alates 1500 -1700 eur/m²
Soklikorruusel garaazi parkimiskoha hind 6000 eur
Parkimine hoovis, parkimiskoha hind 3000 eur

Müügikorraldus: Colonna Kinnisvara OÜ
Müügiinfo: www.LIIKURI41.ee ja www.colonna.ee

Sinu kinnisvara reklaam Eesti Ekspressi kinnisvararubriigis!

Hea võimalus jõuda 100 000 lugejani.

Küsi pakkumist: projektijuht Marit Kõrven
669 8212, marit.korven@lehed.ee

EESTI EKSPRESS

Future Leaders Programme
Commercial

How do you bring 900 million vaccine doses to market?

Commercial brings products to market that save lives, tackle chronic illnesses or address everyday healthcare issues. Our innovative medicines, vaccines and healthcare products make a tangible, positive impact on the lives of millions of people across the world – helping them to do more, feel better, live longer. We run the Future Leaders Programme in Commercial to develop our future commercial leaders:

The programme will include business placements with key brands, developing insights and engaging our customers through multi-channel marketing activities. You'll be supported every step of the way, as you gain an in-depth insight into our commercial business.

Find more about our Future Leaders programme opportunities here:

EE: www.gsk.ee	FI: www.gsk.fi
LT: www.gsk.lt	LV: www.gsk.lv

Our 2-year pharma Commercial programme offers the chance to develop a range of business skills and a deep understanding of the healthcare environment through challenging placements.

Vt tõlget rubriigist „Tõlked“ lk 58.

Pakutav ametikoht:

KOOLITUSKESKUSE JUHT

Ülesanded

- Koolituskeskuse käivitamine
- Koolituskeskuse juhtimine
- Koolitus- ja inimeste arendamise projektide algatamine, ette valmistamine ja juhtimine
- Õppematerjalide koostamine
- Tellijate ja koolitajatega suhtlemine
- Tulemuste analüüsimine ja aruannete koostamine
- Koolitusturu arengute jälgimine

Eeldame

- oled juhtinud erinevaid projekte
- suudad juhtida mitmeid projekte samaaegselt
- oled koolitusturul kogenud inimene, koolituste korraldamise kogemusega;
- omad koolitusvajaduste analüüsi kogemust
- oskad inimesi ning raha juhtida ja tööd korraldada
- oled eesmärgipärane, algatusvõimeline, paindlik, innovaatiline
- oled kohusetundlik ja täpne
- valdad suurepäraselt eesti ja inglise keelt nii kõnes kui ka kirjas
- omad kõrgharidust

Omalt poolt pakume

- vaheldusrikast ja huvitavat tööd
- ettevõttes kehtivaid soodustusi
- sõbralikku ja toetavat meeskonda

Kui tunnend, et just Sina oled õige inimene pakutavale ametikohale, siis saada oma CV ja motivatsioonikiri kristiina.vaan@tallink.ee hiljemalt **13.06.2014**.

Lisainfo telefonil 640 9984

Kulinaaria OÜ on 15aastase kogemusega juhtiv eestmaine toidutööstusettevõte, mis valmistab laias valikus valmistoite, salateid, magustoite, kondiitri- ja peolauatooteid. Lisaks pakub Gurmee Catering peokorralduse täisteenust. Tootmine asub Tallinnas ja annab tööd ligi 300 inimesele. Selveri Köök ja Gurmee Catering on Kulinaaria OÜ kaubamärgid.

Kulinaaria OÜ otsib oma meeskonda

TOOTE- JA TURUNDUSJUHT

Töö sobib Sulle, kui:

- vastutad ettevõtte igapäevaste müügi- ja turundustööde ning kliendisuhete hoidmise eest
- tunnetad konkurentsituatsiooni ja tarbimistrendi ning oskad sellest lähtuvalt koostada läbi analüüsi tootearendusplaani
- juhid tootearendusprojekte ning juurutad uute toodete väljatootamist
- omad ülevaadet protsessi kuludest ning oskad planeerida

Meiega koos tegutsed Sa strateegiliselt tähtsas valdkonnas, mis läheb korda paljudele inimestele. Meil avaneb võimalus teha väljakutsuvat tööd ning osaleda ettevõtte jaoks oluliste otsuste tegemisel.

Oled sobiv kandidaat, kui omad vähemalt 2 aastast müügi- ja turundustöö kogemust (soovitavalt) toiduainetööstuses ning kõrgharidust majanduse, ärijuhtimise või toiduainetööstuse valdkonnas. Kasuks tuleb töökogemus toote- ja turundusjuhina. Omad head suhtlus- ja läbirääkimisoskust ning kõrget empaatiavõimet.

Kulinaaria OÜ pakub huvitavat tööd arenevas ettevõttes, võimalust eneseteostuseks ja konkurentsivõimelist tasu.

Kandideerimine: margit.sarrap@selver.eu
Kandideerimise tähtaeg: 18.06.2014
Lisateave telefonil: 602 4809

Tallinna Kaubamaja AS on Eesti juhtiv jaekaubanduskontsern, kellele kuuluvad tuntud ja tunnustatud kaubamärgid Selver, Kaubamaja, Tartu Kaubamaja, ABC King, Shu ja I.L.U. Samuti esindatakse Kia ja Opel müüki ja teenindust ning tegutsetakse kulinaariatoodete tootmises ja turvaäris. Tallinna Kaubamaja ASis töötab ligi 3400 inimest ja kontserni ettevõtteid ühendava lojaalsusprogrammiga Partnerkaart on liitunud üle 550 000 kliendi. Kontserni aktsiad on alates 1996. aastast noteeritud Tallinna börsil ja ettevõtte käive 2013. aastal oli 498,7 miljonit eurot.

Kontserni IT-meeskonnaga on oodatud liituma

IT ÄRIRAKENDUSTE PROJEKTJUHT

Peamised tööülesanded:

- uute äriühenduste leidmine ja juurutamine, olemasolevate täiustamine ja toetamine
- arendussoovide menetlemine: eesmärkide, lahendatavate probleemide ja mõõdetavate tulemite püstitamine ning piirangute väljaselgitamine
- äripoolle pakutav tugi projekti läbiviimise faasis, projektijuhtimine
- ärirakenduste tõrgeteta töö tagamine ja selle nimel lahenduste parendamine
- äripoolle pakutav tugi pärast projekti, jätkuprojektid
- eelarve planeerimine ja kontroll
- presentatsioonide ja juhendmaterjalide koostamine, vajadusel koolitamine

Nõudmised kandidaadile:

- IT-kõrgharidus
- infotehnoloogiaalane töökogemus era- või avalikus sektoris
- väga hea süsteemne mõtlemine, analüüsi- ja üldistusvõime
- aktiivne ja positiivne suhtumine rasketesse eesmärkidesse, tulemustele orienteeritus
- oskus näha nii detaile kui ka tervikpilti
- hea suhtlusoskus
- projektijuhtimise kogemus
- eesti keele valdamine kõrgtasemel, inglise keele valdamine kesktasemel kõnes ja kirjas

Kasuks tuleb:

- teadmised ja kogemused jaekaubanduse äriprotsessidest
- jaekaubandussüsteemide tundmine
- Microsoft Dynamics AX-i teadmine ja kogemus
- andmelaoosüsteemide tundmine

Omalt poolt pakume:

- huvitavat tööd pidevalt arenevas, moodsas, stabiilses ja edukas kaubanduskontsernis
- võimalust osaleda uute tehnoloogiate kasutuselevõtul
- kaasa löömist suuretegevuse IT-lahenduste arendamises
- professionaalset ja toetavat kollektiivi

Kandideerimiseks palume saata CV koos motivatsioonikirjaga hiljemalt **16. juuniks 2014** aadressile personal@kaubamaja.ee. Lisainfo telefonil 667 3367 või e-postil katrin.lepp@kaubamaja.ee.

JELD-WEN
DOOR SOLUTIONS

JELD-WEN Europe on Euroopa ukseturu juhtiv tarnija. Meie laia tootevalikusse kuuluvad standarduksed, turvauksed, eriti kõrge kvaliteediga eksklusiivsed uksed, kliendi vajadustele vastavalt välja töötatud erilahendus- ja projektiuksed.

JELD-WEN kontserni rohkem kui 150 tootmisüksuses üle maailma töötab umbes 25 000 inimest. JELD-WEN Balti ja Soome üksused kuuluvad JELD-WEN Europe koosseisu, Balti riikides ja Soomes anname tööd umbes 1300 inimesele.

JELD-WEN Eesti AS Rakveres asuvas tehases, kus töötab pea 800 inimest, toodame täispuitu ning lenge. Rakveres asub ka terminal, mis teenindab kõiki Baltimaad.

**Ootsime energilist ja kogenud
Tootmisjuhti**

Otseselt tehase juhi alluvuses töötades ja meie firma juhtühma kuuludes vastutate Sa koos umbes kolmesaja Sulle alluva töötajaga tootmisplaani täitmise eest firma kvaliteedinõuetest lähtuvalt. Vastutate alluvate juhtimise ja innustamise ning efektiivse ja jätkusuutliku materjalide töötlemise eest.

Seisad hea oma osakonna eelarve täitmise eest, keskendudes tootmistevõtte veelgi efektiivsemaks muutmisele LEAN põhimõtetest lähtuvalt. Johtuvalt Sinu funktsioonist teed tihedat koostööd ostu-, kvaliteedi-, tehnika-, planeerimis-, tootearendus-, personali- ja finantsspetsialistidega.

Oled energiline, dünaamiline ja aktiivne professionaal, keskendud oma töös meeskonnale ja kvaliteedile. Oled tulemustele suunatud, järjekindel ning oskad nii ennast kui ka oma *teami* motiveerida.

Sul on vähemalt kolme aasta pikkune tootmise juhtimise kogemus (tootmisjuhi või meistri tasemel) ja tehniline, inseneri-, tootmise või ärijuhtimise alane kõrge- või keskeriharidus või vastav kogemus. Kandeerimisel annab olulise eelise puidutööstuses töötamise kogemus. Suhtled vabalt eesti ja inglise keeles ning valdad vene keelt suhtlemiseks piisaval tasemel. Oled *MS Office* levinumate programmide kasutaja.

Pakume väljakutseid globaalses kvaliteedile orienteeritud firmas. Loomulikult pakume ka head hüvituspaketti ja arenguvõimalusi.

Oled huvitatud? Helista Mercuri Urvali konsultant Tarmo Mürsepele telefonil 667 1520.

Soovid kandeerida? Saada oma ingliskeelne CV ja soovivaldus koos palgasooviga märgusõnaga "Tootmisjuht" hiljemalt **12. juuniks 2014** e-posti aadressil tallinn.ee@mercuriurval.com. Kõiki avaldusi käsitleme konfidentsiaalselt.

Mercuri Urvalwww.pwclegal.ee**Pakume suurepäraseid erialaseid
väljakutseid ADVOKAADILE****pwc**

PwC Legal tegutseb globaalses koostöövõrgustikus, mis ühendab üle 2400 juristi enam kui 80 riigist. Meie tõeliselt rahvusvaheline haare võimaldab meil pakkuda õigusala tuge oma Eesti büroo kaudu ka keerukate ning kümneid riike hõlmavate juriidiliste probleemide korral.

Kui Sind huvitavad **äriõiguse** erinevad tahud, tunnend end kindlalt **kohtuvaidlustes** ning oled lisaks huvitatud kiirelt kasvava **advokaadibüroo arengusse panustamisest**, siis võta meiega ühendust. Ootame oma meeskonnaga liituma **kogenud advokaati** või **vandeadvokaati**.

Lisaküsimustele vastab advokaadibüroo juht Karl J. Paadam telefonil 6141 858 või karl.paadam@ee.pwclegal.com

Kandeerimiseks saada oma CV koos kaaskirjaga hiljemalt **16. juunil (k.a)** aadressile cv.tallinn@ee.pwclegal.com

MPS is the preferred international partner in providing Leadership and Strategic Human Resource Solutions that correspond to our clients' business challenges. With more than 35 years of experience MPS supports every person's employment cycle upon entering, within and when leaving an organization. MPS Eesti's client is PKC Group.

PKC Group offers design and contract manufacturing services for wiring harnesses, cabling and electronics. Our products and services are delivered mainly to the automotive, telecommunications and electronics industries.

PKC Eesti AS has factories in Haapsalu and Keila, with about 1200 employees altogether. Both factories manufacture wiring harnesses for commercial vehicle, electronics and telecommunication industries.

Due to continuous development PKC Eesti AS is looking for a

COSTING MANAGER

who is responsible of managing RFQ teams in Europe.

The main tasks include:

- Coordinating and controlling all ongoing RFQs in Wise and COP environments
- Coordinating and controlling all ongoing RFQs in ERP
- Developing the RFQ process in Europe (unifying and automating processes, optimizing team capabilities and structures)
- GIM and STD implementation
- Global component database and standardized time implementation to ERP and future development.
- Work follow up and career planning, work cost allocation

We expect from a successful candidate:

- Bachelor's or Master's degree in Engineering
- Relevant work experience at least 5 years
- Structured and analytical way of thinking, reporting skills
- Ability to work in multicultural environment
- Good leadership skills, ability to take initiative, strong decision making skills
- Good co-operation and communication skills, good negotiation skills
- Good English both written and spoken
- Polish, German, Estonian, Russian written and spoken can be seen as advantage

We offer interesting and challenging work in an international environment, good personal development and career opportunities and motivating compensation package.

Please send your CV in English, with reference „PKC“ by the **15th of June, 2014** to e-mail: mps.eesti@mps.ee. Additional information is given by MPS Eesti consultant Maarika Luht, assistant Kristel Krošetskina, tel. 683 0350.

PKC GROUP

MPS on 1975. aastal asutatud inimressursi haldamise alal tegutsev rahvusvaheline kontsern, mis on Eestis esindatud alates 1997. aastast. MPS Eesti klient on PKC Eesti AS. PKC Eesti AS on PKC Group OYJ kontserni kuuluv ettevõtte, mille põhitegevuseks on juhtmekööidiste ja ühenduskaablite tootmine Skandinaavia juhtivate auto- ja elektroonika-tööstusettevõtetele. Ettevõtte on arenev ja praeguseks hetkeks on töötajate arv ca 1200 inimest. PKC Eestil on tehased Keilas ja Haapsalus.

www.pkcgroup.com

PKC Eesti soovib leida oma meeskonna täienduseks

ARENDUSINSENERE

kelle töö eesmärgiks on kliendi ja oma tootmise toetamine toodete arendamise küsimustes.

Arendusinsener osaleb toodete arenguplaanide koostamises ja juurutamises ning käivitab vastavalt kliendi päringutele tootekohaseid arendusprojekte, neid ise koordineerides ja neist raporteerides. Ta nõustab kliente tehnilistes küsimustes PKC toodete või tootmise osas ja aitab valida sobivaid komponente ning tootmise meetodeid, et tagada kliendile rohkem lisaväärtust. Arendusinsener teeb tihedat koostööd tooteinseneridega ja töömeetodite spetsialistidega, teeb toodete benchmarkingut ning toetab ostu- ja hanketegevusi.

Sobivalt kandidaadilt eeldame:

- tehnilist haridust
- erialast töökogemust soovituslikult tootmisettevõttes
- head arvutioskust (CAD programmid, Excel, Word)
- tehnoloogiliste juhendite ja tehniliste jooniste lugemise ja koostamise oskust
- tehnilist taipu ning süsteemsust, head analüüsivõimet
- oskust töötada nii iseseisvalt kui meeskonnas, head suhtlemisoskust
- head eesti ja inglise keele oskust kõnes ning kirjas, soome ja vene keele oskus tuleb kasuks

Ettevõtte pakub omalt poolt vaheldusrikast tööd kiiresti arenevas rahvusvahelises kontsernis, koolitusvõimalusi, head meeskonda ja kaasaegset töökeskkonda.

Kandeerimiseks palume saata CV koos motivatsioonikirjaga (märgusõna „Arendusinsener“) **15. juuniks** k.a MPS Eesti e-posti aadressile: mps.eesti@mps.ee. Lisainfo tel. 683 0350, konsultant Maarika Luht, assistent Kristel Krošetskina.

PKC GROUP

BIGBANK
SIMPLE AS THAT

BIGBANK specializes in term deposits and consumer loans with operations in Estonia, Latvia, Lithuania, Finland, Sweden and Spain. We also provide cross-border services in Austria, Germany and the Netherlands. Our main aim is to make financing simple, enabling people to improve their lives. More information about the group, including our twenty-year history, is available here: www.bigbank.ee

CHIEF FINANCIAL OFFICER, Group

Your most important task will be to ensure financial well-being of BIGBANK and to support the delivery of long-term business strategy through high quality financial services provision in all countries where the bank operates or is planning to operate (e.g. financial planning, management accounting, liquidity and funding management, treasury, controlling).

As a member of the Executive Team you will be reporting directly to the CEO of BIGBANK and lead within complex matrix structure an international as well as multifunctional team of unit heads and group level specialists. You will be in charge of introducing area best practices and developing all financial operations

You are welcome to take on the responsibility of this role if you:

- have a solid background as CFO, preferably in financial services sector;
- have advanced knowledge and experience of leading people and managing processes;
- value sustainable business practices as a leader;
- have an excellent verbal and writing skills in English and Estonian, Russian would be an advantage.

One of the most important positions in BIGBANK, plenty of challenging work and development opportunities is waiting for you in Tallinn or Tartu.

Please send your CV in English or Estonian to cv@bigbank.ee by **8th of June 2014** at the very latest.
Additional information: Kaido Saar, CEO of BIGBANK, +372 668 1333.

Vt tõlget rubriigist „Tõlked“ lk 58.

Express Post ootab oma meeskonda müügitööd nautivat ja energilist

MÜÜGIOSAKONNA JUHTI

Sinu töö on

inimeste ja protsesside juhtimine, müügieesmärkide püstitamine, võtmeklientide eest vastutamine ning otseposti- ja kirjateenuste arendamine.

**express
Post**

Eeldame,

et Sul on juhtimis- ja müügitöö kogemus, oled analüütilise mõtlemisega, Sind iseloomustab saavutusvajadus ja tulemustele orienteeritus ning koostöö ja läbirääkimiste pidamise oskus on Sinu trumbiks.

Oled meie meeskonnas õige inimene,

kui oskad näha tervikut, tahad ja julged vastutada väga heade müügitulemuste eest ning anda oma panuse osakonna ja Express Posti edusse.

Kui tundsid ennast ära,
ootame CV-d koos kaaskirja ja palgasooviga hiljemalt **18. juuniks 2014**.

Sind ootab meeskond, kes on positiivne, annab alati endast parima, lähtub usaldusest ja väärtustab arengut.

www.expresspost.ee
personal@expresspost.ee
tel 617 7700

SALVEST
Teie rõõmiks!

AS Salvest on üks Eesti tugevamate traditsioonidega toidutööstusettevõtteid. Aastast 1946 oleme valmistanud Tartus kodumaist toorainet kasutades ja eestimaalaste maitse-eelistusi järgides tooteid, mis on muutunud kohati legendaarseteks. Meie portfelli kuuluvad supid, hoidised, moosid, imikutoit, majonees, kastmed jpm. Eestis leiab meie tooteid brändide Salvest, Meie Mari, Põnn ja Mahlakas alt. Ettevõtte annab tööd ligi 130 töötajale. Meile on omistatud ISO 9001:2008 kvaliteedisertifikaat.

AS Salvest otsib oma meeskonda

TURUNDUSJUHTI

Töö kirjeldus:

- turundusstrateegia määratlemine ja elluviimine
- tooterühma- ja brändistrateegiate väljatöötamine ning elluviimine
- turundusplaani koostamine ja elluviimine
- igapäevane turundustiimi eestvedamine ning toote- ja brändijuhtimise korraldamine
- sponsoruspoliitika elluviimine
- avalike suhete koordineerimine

Nõudmised kandidaadile:

- turunduse või ärijuhtimise kõrgharidus (soovitavalt magistrirase)
- turundustöö, toote- või brändijuhtimise kogemus (soovitavalt FMCG sektorist) vähemalt 4 aastat
- tugev algatus- ja läbiviimistahe, suhtlusoskus, loominguilisus
- hea juhtimis- ja organiseerimisvõime, pingetaluvus ning süsteemne mõtlemine
- hea arvutioskus (MS Office)
- eesti keele valdamine kõrgtasemel, inglise keele valdamine kesktasemel, vene keele valdamine on plussiks

Ettevõtte pakub:

- võimalust kaasa rääkida ühe Eesti pikimate traditsioonidega toidutööstusettevõtte arengus
- püsivat töösuhet koos enesearendamisvõimalusega
- huvitavat tööd ja võimalust tegutseda tegus meeskonnas
- motiveerivat tasu ning muid ettevõtte soodustusi

CV koos palgasoovi ja motivatsioonikirjaga saata hiljemalt **15.06.2014** e-posti aadressile anneli.abras@salvest.ee. Info tel 740 8617.

Tegusam elu – sellest mõtteviisist juhindume iga päev, kui loome klientidele võimalusi aktiivseks ja mitmekülgseks eluks kogukonnas.

**Tegusama
elu kodud**

www.hoolekandeteenused.ee

AS Hoolekandeteenused on Eesti suurim teenusepakkuja psüühilise erivajadusega inimestele ja nende lähedastele. Meil on kokku üle 24 teenuseüksuse üle Eesti, kus pakume teenust ligikaudu 2400 kliendile. Meie juures töötab ligi 1000 inimest.

AS Hoolekandeteenused otsib

JUHATUSE LIIGET

(vastutusala: ehitus ja kinnisvaraarendus)

Põhiülesanne on luua teenuse osutamiseks vajalik kvaliteetne füüsiline keskkond ja tagada ettevõtte kinnisvaraportfelli haldamine ja tootlikkus.

Juhatus liige vastutab sobilikult ruumivajaduse ja asukohtade väljeseletamise eest ning korraldab vara hankimise selle omandamise, üürimise või ehitamise kaudu, sh tarvilikud maakorralduslikud ja õiguslikud toimingud ning asjakohased load, vajadusel ehitus- ja/või renoveerimistööd, mittevajaliku vara realiseerimise ning tagab kogu investeringute projekti dokumentatsiooni ja aruandluse. Juhatus liige juhib ka võõrvahenditest rahastatavaid projekte.

Ootused edukale kandidaadile:

- kõrgharidus, soovitatavalt ehitusalane
- varasem juhtimise kogemus vähemalt 3 aastat, soovitatavalt suurettevõttes
- suurprojektide juhtimise kogemus, mis on seotud välisabi vahendite kasutamisega
- projekti planeerimise ja projektmeeskonna juhtimise oskus
- ausus ja vastutustunne
- kiire arenemis- ja kohanemisvõime
- hea suhtlus-, koostöö- ja läbirääkimisvõime
- väga hea eesti ja inglise keele oskus, hea vene keele oskus

Omalt poolt pakume:

- võimalus juhtida unikaalseid arendus- ja investeringuprojekte
- tööpiirkonda üle Eesti, sh kaugtöövõimalust
- vastutuse väärilist tasu

Elulookirjeldus ja motivatsioonikiri palume saata hiljemalt 13.06.2014 e-posti aadressile jane.etverk@hoolekandeteenused.ee, märgusõna „Juhatus liige“. Lisainfo telefonil 5340 0253, Jane Etverk.

TSCHUDI

Tschudi Shipping Company esindab enam kui 130 aasta vanust Norra laevanduskogemust. Tschudi Gruppi kuuluvate ettevõtete peamised tegevusalad on laevandus, mere- ja maismaatranspordi korraldamine ning laevade tehniline teenindamine.

Norra erakapitalil baseeruv rahvusvaheline merendusfirma omab tütarettevõtteid Eestis, Soomes, Taanis, Hollandis, Belgias, Suurbritannias, Lätis, Leedus, Poolas ja Venemaal. Eestis asuvatest tütarettevõtetest suuremad on AS Eesti Merelaevandus, Tschudi Shipping Company OÜ, Tschudi Ship Management AS ja Tschudi Logistics AS

Seoses töömahu suurenemisega võtame tööle

RAAMATUPIDAJA

kelle tööülesanneteks on gruppi kuuluvate logistikaettevõtete täisraamatupidamise teostamine.

Edukalt kandidaadilt ootame:

- raamatupidamisalast haridust
- varasemat töökogemust
- väga head eesti ja inglise keele suulist ja kirjalikku oskust
- täpsust, korrektsust, aktiivsust, analüüsivõimet, iseseisvust, head rutiini- ja pingetalluvust
- head arvutioskust

Kasuks tuleb:

- rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite tundmine
- soome, norra, taani, rootsi ja/või vene keele oskus
- merendus- või logistikaalane töökogemus

Pakume:

- meeldivat töökeskkonda rahvusvahelises ettevõttes
- koostööd ning kohapealset väljaõpet oma valdkonna parimatelt spetsialistidelt
- konkurentsivõimelist palka
- stabiilset ja mitmekülgset tööd
- eneseteostus- ja arenguvõimalust rahvusvahelise suunitlusega töökeskkonnas
- enesearengu ja -täiendamise võimalusi

Täpsem informatsioon meie tegevusaladest kodulehel www.tschudishipping.com. CV koos palgasooviga palume saata hiljemalt **15. juuniks 2014** e-postile kk@tschudishipping.com. Lisainformatsioon tel 640 9530. Edukate kandidaatidega võtame ühendust 25. nädalal.

PEGASUS

Restoran aastast 1962

Värskelt taasavatud restoran Pegasus otsib täiendust oma

köögimeeskonda

Pegasuse uued tegijad opereerivad Tallinnas juba 7 edukat restorani ning loövad igapäevaselt restorani tegemistes aktiivselt kaasa.

Kui Sinu kutsumuseks on kokandus ja oled valmis meie entusiastliku ja pühendunud meeskonnaga ühinema, siis võta meiega ühendust.

Rain Tunger
tel 5635 9365
info@restoranpegasus.ee

riigikontroll

Riigikontrolli tulemusauditi osakond võtab tööle

TEHNILISE INFRASTRUKTUURI AUDIITORI

Healt kandidaadilt eeldame

- sobivat (soovitavalt tehnilist või majanduslikku) akadeemilist kõrgharidust;
- head ülevaadet riigi infrastruktuurivaldkonna (transport, energeetika vms) korraldusest, arengust ja sellega seotud probleemidest;
- soovituslikult valdkondlikku töökogemust;
- riigi ja ELi majanduspoliitiliste eesmärkide ja õigusaktide tundmist ning ühiskondlike protsesside mõistmist;
- väga head inglise keele oskust;
- andmete, tekstide ja ettevõtete majandusnäitajate analüüsivõime oskust;
- soovi töö käigus pidevalt õppida ja ennast arendada;
- kasuks tuleb tehniliste jooniste, projektide jm lugemis- ja tõlgendamisoskus.

Riigikontrolli audiitorit iseloomustab

- kontseptuaalne, analüütiline ja loov mõtlemine;
- hea kirjutamis-, kuulamis- ja kõnelemisoskus;
- avatus, sihikindlus ja emotsionaalne stabiilsus, sh hea kriitikaluvus;
- enesekehtestamise ja meeskonnatöö oskus.

Edukat kandidaati ootab

- väljaõpe tulemusauditi meetodikas;
- loov tegutsemine riigi paremaks muutmise nimel;
- arenev ja arendav meeskond;
- head töö- ja palgatingimused.

Elulookirjeldus, motivatsioonikiri ning avaldus palume esitada 16. juuniks aadressil Riigikontroll, Narva mnt 11a, 15013 Tallinn või e-postil Annela.Vaga@riigikontroll.ee.

Lisateavet saab tulemusauditi osakonna auditijuhilt Kaire Kuldperelt telefonil 640 0745, üldteavet Annela Vagalt telefonil 640 0793.

CV Keskuse kliendiks on Ruukki Products AS, kes tarnib klientidele energiatõhusaid teraslahendusi parema elu-, töö- ja liikumiskeskonna rajamiseks. Ettevõtte on ligi 8600 töötajat ning laiaulatuslik jaotuskanalite ja edasi-müüjate võrgustik 30 riigis. **Vaata lisaks:** www.ruukki.ee

Ruukki ehitustoodete üksus Tallinnas ootab enda meeskonda ehituskomponentide ärivaldkonna

MÜÜGIINSENERI

Müügiinsenerina on Sinu töö sisuks müüa äriklientidele Ruukki energiatõhusaid ning kestvaid seina- ja katuselahendusi. Sa pakud oma klientide vajadusest lähtuvalt tooteportfellist optimaalseima lahenduse, kooskõlastad projektimuudatused, sõlmid müügilepinguid ning vastutad tarneprotsesside eest.

Ettevõtte ootab Sind oma meeskonda, kui Sul on ehitusalane haridus ning eelnev töökogemus ehituses, kinnisvaraarenduses või projekteerimises. Sa oled iseseisev oma töös, kuid tegutsed meeskonnas. Oskad kasutada AutoCAD programmi. Valdad eesti keelt väga heal tasemel ning inglise ja vene keelt suhtlustasandil.

Sul on suurepärane võimalus töötada rahvusvahelises ettevõttes ja kuuluda oma ala professionaalide meeskonda. Ettevõtte pakub Sulle põnevaid tööülesandeid, kontsernisiseseid arenguvõimalusi, häid palgatingimusi, ametiautot, täiendkoolitusi, sportimisvõimalusi ning ühisüritusi.

Kandideerimiseks palume saata enda CV hiljemalt 03. juuliks 2014 aadressile minna@cvkeskus.ee märgusõnaga „Ruukki müügiinsener“. Lisainfo tel. 51 44 316 või e-posti teel, värbamiskonsultant Minna-Maria Lõbus.

www.ruukki.ee

RUUKKI
LIVING. WORKING. MOVING.

AITA TOOTA PUIDUST MAJU!

PUITMAJU TOOTEV TARTUMAA ETTEVÕTE KUTSUB OMA MEESKONDA NÕUDLIKU JA TEOTAHTELISE TOOTMISDIREKTORI.

Otsime tehnilise hariduse ja juhi-kogemusega inimest, kes tuleb toime tootmisprotsesside planeerimise ja juhtimisega.

Sind ootavad ambitsioonikad arengu-plaanid ja korralik palk.

Kandideeri:

cv.tammistepersonal.ee, läbi CV Keskuse või CV-Online'i kuni **15.06.2014.a.** Lisainfo Sirje Tammistelt tel. **514 4084** või info@tammistepersonal.ee

Tammiste
PERSONALIBÜROO

TAMMISTEPERSONAL.EE

JOT Automation Group on 300 töötajaga rahvusvaheline kontsern, mille peakontor asub Soomes ja esindused 13 riigis üle maailma. JOT Eesti OÜ, JOT Automation Groupi tütarettevõtte, asutati 1991. aastal konstrueerimisbüroona ning on nüüdseks kasvanud Eesti suurimaks elektroonikatööstusele automaatikalahendusi pakuvaks ettevõtteks. JOT Eesti OÜ eesmärk on tarnida kvaliteetseid kõrgtehnoloogilisi tooteid, terviklahendusi ja inseneriteenuseid. JOT Eesti pakub oma töötajatele koolitusi ning täiendavat väljaõpet rahvusvahelisel tasemel võimalusega areneda antud valdkonnas tippspetsialistiks.

Tööd saab

OSTUOSAKONNA JUHT

Töö kirjeldus:

- ostuosakonna juhtimine ja arendamine
- laomeeskonna töö koordineerimine ja arendamine
- laovarude haldamine
- materjalide ringlemise analüüs ja jälgimine
- ostuprognoside koostamine vastavalt kliendile
- koostööpartneritega suhtlemine, suhete hoidmine ja arendamine

Nõudmised kandidaadile:

- kõrgharidus (soovitavalt tarneahela või ostujuhtimise erialal)
- ostujuhtimise kogemus rahvusvahelises ettevõttes vähemalt 3 aastat
- MS Exceli oskus kõrgtasemel
- väga hea eesti ja inglise keele oskus kõnes ja kirjas
- analüütiline mõtlemine, tulemustele orienteeritus ja algatusvõime
- väga hea suhtlemis- ja läbirääkimisoskus

Kasuks tuleb soome keele oskus.

Ettevõtte pakub:

- arenemisvõimalust rahvusvahelises kõrgtehnoloogilises ettevõttes
- koolitus- ja väljaõppevõimalusi
- soodustusi sportimiseks

Tööle asumise aeg: kokkuleppel

Töö tüüp: täistööaeg, palgatöötaja

Kandideerimine: www.cvkeskus.ee, personaleesti@jotautomation.com

Kuulutus aegub: 25. juuni 2014

Kontakttelefon: 667 0800

Aadress: Kaabli 11, Möigu, 10112 Tallinn

Koduleht: www.jotautomation.com

AS EESTI AJALEHED REKLAAMIOSAKOND PAKUB VÄLJAKUTSET

LOOVJUHI

TÖÖ SISU:

- reklaamiklientide vajadustele vastavate uute reklaamilahenduste väljatöötamine trüki-, veebi- ja digimeedia valdkonnas
- sujuva ja tiheda koostöö arendamine reklaamiosakonna ja ajalehete toimetuste vahel

KANDIDAADILT EELDAME:

- loovust ja ideemüügi oskust
- optimismi ja ambitsiooni
- projektijuhtimise võimekust
- head internetis orienteerumist ning arvutioskust

EELISE ANNAB töökogemus meedia või reklaamimüügi valdkonnas.

OMALT POOLT PAKUME:

- häid töötingimusi Tallinna keskkonnas
- sõbralikku ja energilist töömeeleolu
- väärt tasu, mida saab edukate tulemustega tugevalt mõjutada

KANDIDEERIMISEKS saada CV ja nägemus teemal „Kuidas võiks ASI Eesti Ajalehed väljaannetes reklaamida end Eesti edumeelseim jaemüüja?“ **hiljemalt 15. juuniks** aadressile cv@lehed.ee. Lisainfo reklaamidirektor Allan Sombri e-postil allan.sombri@lehed.ee.

ASI Eesti Ajalehed põhitegevusala on kahe Eesti suurima nädalalehe – Eesti Ekspressi ja Maalehe – ning kvaliteetpäevalehe Eesti Päevaleht väljaandmine ning uudissisu pakkumine delfi.ee portaalele. Peale paberlehtede haldab ASI Eesti Ajalehed ka veebiväljaandeid www.epl.ee, www.ekspress.ee, www.maaleht.ee ja www.aialeht.ee, annab välja ajakirja Maakodu ning tegeleb kliendilehtede ja digitaalsete lehtede väljaandmisega. Ettevõtte kuulub börsil noteeritud meediakontserni ASI Ekspress Grupp.

Eesti Ajalehed

EESTI EKSPRESS

Eesti Päevaleht

Maaleht

ÕHTULEHT ON TÖÖKA INIMESE SÕBER

PAKUME TÖÖD REKLAAMIOSAKONNA INTERNETI- JA PABERTOODETE REKLAAMI- TOIMETAJALE

Ootame Sinult arvuti kasutamise oskust (Excel), veebitehnoloogiate (HTML, CSS, JavaScript, Flash) tundmist, varasemat kogemust müügitarkvaraga töötamisel (CRM), head analüüsi- ja üldistamisoskust, pingetaluvust ja kohusetundlikkust.

Kasuks tuleb, kui tead mida tähendab Pageview, RPM, CPM, CTR, CPC, UC, Reach, Capping.

Saada CV kuni 15. juunini aadressile ethel.reier@ohtuleht.ee

Lisainfo 614 4044

Kandideeri!

Õhtuleht
LIHTSA INIMESE SÕBER

TEENUS

Osutame kvaliteetset ja oskuslikku ehitusteenust ettevõtetele ja eraklientidele. Meie pakutav üldehitustööde valik on väga lai: maja-, sauna-, terrassiehitus või plaatimis-, kipsi- ja maalritööd jne. Võtke ühendust e-postil info@haavagrupp.ee või telefonil 5373 5305.

***Teen korterite, majade ja suvilate remonti. Tel 501 6542.
***Kaardid ennustavad. 24 tundi, hind 1,09 eurot/min. Tel 900 1727.
***Nõuandeliin, tel 900 5020. Kui elumure vaevab ja vajad hinged, anname soovitusi. Vastame eraelu, tööd ja tervist puudutavatele küsimustele. Kõne hind 0,97 eurot/min.

MÜÜK

Müüa kohvik Pärnu keskkonnas. Ideaalne pereäriks! Lisainfo tel 5371 9174.

***Väike mesindustalu Väike-Maarja lähedal annab teada võimalusest osta mett! Mesi on korjatud Pandivere metsadest ja niitudelt ning pakendatud 1 l pakenditesse (1,5 kg). Pakendatud 1 l mee hind on 9 eurot. Tallinna piires toimetame tasuta kätte! Tellimusi võtame vastu elektronposti aadressil mesi@24h.ee või telefonil 5667 7227.

TÖLKED

***Tõlge reklaamile lk 54. Tulevaste juhtide programm ärijuhtimises. Ärijuhtimine toob turule tooted, mis päästavad elusid, ravivad kroonilisi haigusi ja pakuvad leevendust lihtsamatele terviseprobleemidele. Meie uuenduslikud ravimid, vaktsiinid ja tervisetooted avaldavad reaalset positiivset mõju miljonitele inimestele maailmas, aidates neil saavutada rohkem, tunda end paremini ja elada kauem. Meie eesmärk ärijuhtimise tulevaste juhtide programmi alustamisel on arendada meie tulevase ärijuhte. Kaheaastane

farmaatsiavaldkonna ärijuhtide programm pakub võimalust arendada ärilisi oskusi ja õppida süvitsi tundma tervishoiusüsteemi töösuunamiste kaudu. Programm hõlmab tähtsamate kaubamärkidega seotud töökohti, perspektiivide väljatöötamist ja meie klientide kaasamist mitme kanali vahendusel pakutava turundustegevusega. Teid toetatakse igal sammul ja aidatakse saada süvendatud teadmisi meie äritegevusest. Täpsem teave tulevaste juhtide programmi võimaluste kohta: www.gsk.fi, www.gsk.ee, www.gsk.lv, www.gsk.lt
***Tõlge reklaamile lk 55. MPS on 1975. aastal asutatud inimressursi haldamise alal tegutsev rahvusvaheline kontsern, mis on Eestis esindatud alates 1997. aastast. MPS Eesti klient on PKC Group. PKC Group pakub projekteerimise ning lepingulise tootmise teenuseid juhtmekidistite, ühenduskaablite ja elektroonika valdkonnas. Tooteid ja teenuseid tarnitakse peamiselt auto-, telekommunikatsiooni- ja elektroonikatööstusele. PKC Eestil on tehased Keilas ja Haapsalus, kus töötab ü 1200 inimest. Mõlemad tehased toodavad juhtmekidistite auto-, elektroonika- ja telekommunikatsioonitööstuse ettevõtetele (www.pkcgroup.com). Jätakuva arengu tõttu otsib PKC Eesti kuluarvestuse juhti (Costing Manager), kelle ülesanne on juhtida Euroopa RFQ-meeskondade tööd. Peamised tööülesanded on koordineerida ja kontrollida töös olevaid RFQsid Wise- ja COP-keskkondades ning ERP-s; arendada Euroopa RFQ-protsesse (ühtlustada ja automatiseerida protsesse, optimeerida meeskondade võimekust ja struktuure); GIMi ja STD rakendamine (ülemaailmse komponendite andmebaasi ja standardiseeritud aja rakendamine ja edasiarendamine ERP-s); tööprotsesside jälgimine, töökulude jaotamine. Sobivalt kandidaadilt eeldame tehnika eriala bakalaureuse- või magistrikraadi; vähemalt viieaastast erialast töökogemust; analüütilist ja süsteemset mõtlemist, raporteerimisoskust;

multikultuurilises keskkonnas töötamise oskust; häid juhioskusi, algatusvõimelisust, väga head otsuste langetamise oskust; head koostöövõimet, läbirääkimis- ja suhtlemisoskust; head suulist ja kirjalikku inglise keele oskust. Poola, saksa, eesti, vene keele suuline ja kirjalik oskus tuleb kasuks. Ettevõtte pakub omalt poolt vaheldusriikast tööd kiiresti arenevas rahvusvahelises kontsernis, koolitusvõimalusi, head motivatsioonipaketti. Kandideerimiseks palume saata CV koos motivatsioonikirjaga (märgusõna „PKC“) 15. juuniks MPS Eesti e-posti aadressile meps.eesti@mps.ee. Lisainfo tel 683 0350, konsultant Maarika Luht, assistent Kristel Kroetskina.
***Tõlge reklaamile lk 56. Bigbank AS otsib enda meeskonda grupi finantsjuhti, kelle ülesanne on toetada pikaajalise äristrateegia elluviimist kvaliteetse finantsteenuse osutamise kaudu kõikides riikides, kus Bigbank tegutseb. Kandidaadilt ootame töökogemust finantsjuhina (soovitavalt finantssektoris), kogemust inimeste ja protsesside juhtimises, väga heal tasemel inglise ja eesti keele oskust nii kõnes kui ka kirjas. Kandideerimiseks palume saata CV aadressile cv@bigbank.ee hiljemalt 08.06.2014. Lisainfo: Kaido Saar, juhatuses esimees, 668 1333, cv@bigbank.ee.

EESTI AJALEHETE LIIT
E A L L
Õnne
sünnipäevaks!
REET LINNA
URVE TIIDUS
ANNE OSVET
Eesti Ajalehete Liit

Koolituse teema	Aeg, hind	Korraldaja, info
KEELTEKOOLITUS		
Võõrkeeltekkeskuses on võimalik õppida inglise, saksa, prantsuse, hispaania, itaalia, vene, eesti, soome, rootsi, norra, jaapani ja hiina keelt.	Õppeaasta kestab 10.09 – mai 2015 soodustused kuni 07.09.2014 Õppemaks igakuiste osa- maksetena al 65 €	 VÕÕRKEELTEKESKUS Pärnu mnt 82/88, Tallinn tel 646 0080, 501 9320 info@keeltekoool.ee www.keeltekoool.ee
ARVUTIKOOLITUS		
Komplektkursus – AutoCADi algkursus + põhi- kursus. Komplektkursus on loodud neile, kes pole varem AutoCADiga kokku puutunud, kuid kellel on vaja sellega töötada ja soov omada tarkvarast ka põhjalikum ülevaade. Läbides alg- ja põhikursuse, omandab osaleja põhilised AutoCADi kasutamiseks vajalikud oskused ning saab ülevaate programmist.	480 € + km	 AS USESOFT Tobiase 8, 10147 Tallinn tel 630 5105 kontakt@usesoft.ee www.usesoft.ee
Meie koolituskalendris on veel järgmised kursused: AutoCADi algkursus 12 ak t (ka venekeelsena!) AutoCADi põhikursus 18 ak t (ka venekeelsena!) AutoCAD 3D kursus 20 ak t AutoCAD 3D sisekujundajatele 20 ak t Visualiseerimine AutoCADis 12 ak t AutoCADi kursused haljastajatele 20 ak t AutoCADi kursused konstruktorile 20 ak t Revit Architecture'i algkursus 20 ak t Revit Architecture'i jätkukursus 18 ak t Revit Structure'i algkursus 20 ak t 3ds Max'i baaskursus 20 ak t Autodesk Inventori baaskursus 20 ak t Sketchupi baaskursus 12 ak t	240-480 € + km	
AutoCADi alg- ja põhikursust korraldame ka Tartus. Korraldame kursusi rühmadele nii meie ruumides kui ka kliendi juures. Võimalik tellida tarkvara- ja eraõppekonsultatsioone. Koolitustel osalenud saavad kaasa õppematerjalid koos ülesannetega. Vaata lisainfot ja sooduspakkumisi: www.usesoft.ee Usesoft Facebookis: www.facebook.com/usesoft.cad		
AUTODESK. Silver Partner Architecture, Engineering & Construction Media & Entertainment Authorized Certification Center Authorized Training Center		
Üks rida (kursuse info) koolituskalendris 27 € + km. Tellides vähemalt kolm rida, on logo TASUTA, muidu ühe rea hinnaga. Reklaami tellimine: tel 661 3339, e-post maie.viilup@lehed.ee		

Elurõõm Kilimanjaro varjus

Sõna "safari" tähendab suahiili keeles reisi, rändamist või retke, teab **Marge Taivere** pärast Tansaania külastamist.

Kuuekümnendatel Suurbritannia koloniaalvõimu alt iseseisvunud Tansaania võib kogeda tõelist Aafrikat. Siin asub mandri kõrgeim tipp Kilimanjaro (5895 m) ja tervenisti säilinud vajumisirõngaga Ngorongoro vulkaan, mis kuulub maailma suurimate omasuguste hulka. Loomulikult on just Tansaania Serengeti rahvuspark miljonite loomade-lindudega, kes sõltuvalt aastaajast elutsevad pargi ja selle ümbruse rohelisematel aladel.

Tansaania SKP on üks väiksemaid maailmas, kuid samas majanduskasv üks kiiremaid. Kuld, turism ja põllumajandus on põhilised teenimisallikad. Mullad on tohutult viljakad ning loodus pakub häid tingimusi nii loomade karjatamiseks kui ka taimekasvatuseks.

Altkäemaksud ja suurkorporatsioonide raha "väärkasutamine" on selles riigis norm – kõik teavad, et kohaliku kooli direktoril on taskud väljateenimata raha täis, kuid külaelanikud käituskid ise samamoodi. Liikluspolitsei-

niku altkäemaks saavutab Tansaania uue dimensiooni: siin ei üritata trahvist pääseda väikese raha andmisega, vaid pääseda väikese raha andmisest mitte millegi eest. Huvitav näide elust enesest: kui politseinik viipab autole peatumiseks, siis pole harv juhus, et autojuht rõõmsalt lehvitab ning edasi sõidab, sest politseinikul ju pole autot, millega teda taga ajada. Korra-kaks päeva jooksul peatamine on täiesti normaalne ning loovaid põhjuseid raha küsimiseks leitakse varrukast – autol pole taga helkurkleepsu, rehvi on liiga tühi, pagas on tagaistmel. Kord küsiti ka otse lõunasöögi jaoks raha, mille peale pakkusime banaane – neist keelduti – ning sõitsime tänades edasi.

SUUR OSA IDA-AAFRIKAST ON vasakpoolse liiklusega. Suured magistraalid on üsna heas korras, kuid keeruliseks läheb isetehtatud teedel, kus saabki kraavi pidi ainult neljaveolisega liigelda. Tansaania on sobivaim auto Land Cruiser ja seda liialdamata – läbida tuleb nii aasta eest minema uhtunud tee jäänuseid, mudaseid jõesänge kui järske savivalle. Linnadevaheline ühistransport on kaootiline, mis sunnib hääletama ka rendiauto kasuks. Kuid rahvusparkide vahel lendavad ka väikesed lennukid, millest avaneb omakorda võimas vaade metsadele ja loomadele.

Sõna "safari" tähendab suahiili kee-

les reisi, rändamist, retke. Safaril käivad *mzungu*'d ehk valged inimesed. See sõna pole negatiivse kõlaga, vaid tähendab just nimelt möödijat, rändajat.

Rahvusparki külastamise variante on Tansaania palju: kolm päeva Eestisuurusel alal, poolepäevane kiirsafari... Rahvusparkides ei tohi enamasti autost väljuda, ja seda nii loomade kui ka inimeste endi kaitseks. Viieks kõige ohtlikumaks loomaks peetakse elevanti,

Kõik teavad, et kohaliku kooli direktoril on taskud väljateenimata raha täis, kuid külaelanikud käituskid ise samamoodi.

ninasarvikut, piisonit, leopardi ja lövi. Elevandid on seejuures külaelanikele öösiti tõeliseks nuhtluseks, kuna kogukad loomad laastavad viljapõlde. Ka tsetsekärbsed on üsna tüütud kaaslased, kuid enim tuleks karta malaariasääski, kes võivad malaariat kanda. Malaaria tekitab ebamugavust (ja tapab aastas kui 80 000 inimest), kuid sümptomid on (varase avastamise korral) kergesti ravitavad.

Valgelt inimeselt võtmine on otsekui merest ämbri vee varumine, ütleb kohalik kõnekäänd. Siinsed valged

tippjuhid seisavad selle mentaliteediga silmitsi iga päev – rahaga usaldada ei tohi mitte kedagi ka pärast aastatepikkust koostööd. Loodusest tingituna ei murta pead tuleviku pärast, vaid elatakse hetkes, mis omakorda loob olukordi, kus praegune väike kasu kaalub üles mitme aasta suure tulu. Teine tunnusjoon on äärmiselt hea ootamatustega toimetulek – *hakuna matata* mentaliteet võrdub ela-üks-probleem-korruga mõtlemisviisiga. Täiesti kindlalt võib aga öelda, et tegemist on väga sõbralike inimestega, kes küla peal ka võõraste teretavad ning head soovivad. Kui käruga mutta kinni jääd, joostakse viljapõldudelt kokku, et see tosina mehega välja lükata.

MINU PEATUMISPAIK POLNUD ODAV ja seda täiesti teadlikult. Rhotia oru *tented lodge*'i ühes otsas asub lastekodu ja pagaritöökoda ning teisel pool lääne standarditele vastav mõnus öömaja. See on ideaalne koht, kus unustada esimese maailma probleemid – elektrit saadakse päikeseplatereidelt ning öhtul kolm tundi generaatorilt, vesi tuleb kolme kilomeetri tagant pumbaga, internet on satelliidi-

►► 60

FOTO MARGE TAIVERE

Viru Reised

TALLINN
Narva mnt 7-347, III sissepääs, III korrus
tel 610 9321, 610 9322
e-post tallinn@virureisid.ee
JÕHVI Keskväljak 9
tel 337 0594, 337 1216
e-post viru.reisid@neti.ee
www.virureisid.ee
TARTU Tartu Reisibüroo OÜ
Aleksandri 8, tel 734 4190
PÄRNU Pärnu Reisibüroo
Rüütli 32, tel 444 5105

REISIKALENDER 2014

AUSTRIA-BAIERIMAA-ŠVEITS (10 p) 11.–20.06. **H: 293 €**
SLOVEENIA – HORVAATIA – BOSNIA JA HERTSEGOVIINA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13 p) 25.06.–07.07;
23.07.–04.08; 18.–30.08; 04.–16.09. **H: 349–369 €**
HORVAATIA-SLOVEENIA (10 p) 25.06.–04.07; 18.–27.08;
04.–13.09; 19.–28.09. **H: 249–275 €**, 22.–31.07.
H: 299 €
HORVAATIA – SLOVEENIA – BOSNIA JA HERTSEGOVIINA – MONTENEGRO – ALBAANIA (14 p) 02.–15.09.
H: 389 €
FANTASTILISED AUSTRIA VÄIKELINNAD (9 p) 11.–19.07.
H: 339 €
KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13 p)
20.07.–01.08. **H: 459 €**

FANTASTILINE PÕHJA-NORRA (NORDKAPP), IMELISED LOFOODID JA LAPIMAA (8 p) 25.06.–02.07. **H: 339 €**,
05.–12.08. **H: 299 €**
REIS SAKSAMAA SÜDAMESSE (8 p) 25.06.–02.07.
H: 259 €
SAKSA HANSATEE – BERLIIN – TAANI (9 p) 10.–18.07.
H: 299 €
UNELMATE KESK-NORRA (7 p) 20.–26.08. **H: 309 €**
KLASSIKALINE ITAALIA RINGREIS (11 p) 08.–18.07;
20.–30.08. **H: 359 €**
ITAALIA RINGREIS (9 p) 10.–18.07; 18.–26.10.
H: 279–329 €
ITAALIA PUHKUS (12 p) 03.–14.09. **H: 359 €**
UUDIS! SUUR ITAALIA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA
17.–29.08. **H: 439 €**
BAIERIMAA-ŠVEITS-LIECHTENSTEIN-POOLA (9 p)
21.–29.08. **H: 269 €**

LONDON-PARIIS (11 p) 09.–19.07. **H: 379 €**
ŠOTIMAA-INGLISMAA-LONDON (13 p) 17.–29.07;
06.–18.08 (lisabuss). **H: 429 €**
PRANTSUSE RIVIERA RINGREIS (11 p) 20.–30.08.
H: 429 €
PARIS – LOIRE'1 ORU LOSSID – BRETOONIMAA ja NORMANDIA (11 p) 06.–16.08. **H: 339 €**
UNELMATE PARIIS (9 p) 07.08.–15.08; 18.–26.10.
H: 265 €
HISPAANIA PUHKUS (14 p) 19.09.–02.10. **H: 449 €**
HISPAANIA PUHKUS (12 p) 24.07.–04.08;
17.–28.10. **H: 369–419 €**
VÄIKE HISPAANIA RINGREIS (13 p) 21.07.–02.08.
H: 379 €
SUUR HISPAANIA RINGREIS (15 p) 23.07.–06.08.
H: 489 €
UUDIS! IMELISED SAARED GOTLAND JA ÖLAND (6 p)

12.–17.06. **H: 339 €**
UUDIS! LÖUNA-POOLA JA LÄÄNE-UKRAINA (7 p)
22.–28.08. **H: 209 €**
BUDAPEST – BALATONI JÄRV – KRAKOW – WIELICZKA SOOLAKAEVANDUS (6 p) 09.–14.08; 19.–24.10. **H: 189 €**
CZESTOCHOWA – PRAHA – VARSSAVI – KARLOVY VARY – KARLSTEJN (6 p) 09.–14.08; 19.–24.10.
H: 179 €
NOSTALGILINE VALGEVENE (7 p) 11.–17.07. **H: 219 €**
LÄTI-LEEDU RINGREIS (6 p) 04.–09.07. **H: 199 €**
PETERBURI (3 p) 19.–21.06; 08.–10.07; 25.–27.07.
H: 119 € + viisa 60 €
RUMEENIA-BULGAARIA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA MUSTA MERE ÄÄRES (13 p) 05.–17.08; 02.–14.09.
H: 379 €
IDA-EUROOPA RINGREIS KOOS VÄIKESE PUHKUSEGA (14 p) 02.–15.09. **H: 399–429 €**

HISPAANIA-PORTUGAL-MAROKO (21 p) 17.09.–07.10.
H: 769 €
UUDIS! IMELINE KRIMM KOOS PUHKUSEGA (13 p)
20.09.–02.10. **H: 429 €**
UUDIS! TIIR ÜMBER MUSTA MERE (22 p) 18.09.–09.10.
H: 775 €
MALTA-SITSILIA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (16 p)
19.09.–04.10. **H: 759 €**
SUUR TÜRGI RINGREIS JA KÜPROS (23 p) 20.09.–12.10.
H: 849 €
VENEKEELSE GRUPID!
SLOVEENIA – HORVAATIA – BOSNIA JA HERTSEGOVIINA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13 p) 08.–20.07;
17.–29.08. **H: 349–369 €**
UNELMATE PARIIS (9 p) 07.–15.08. **H: 265 €**
HISPAANIA PUHKUS (14 p) 20.09.–03.10. **H: 449 €**

Väljasõitudega: Jõhvist, Tallinnast, Tartust, Pärnust. Püskiklientidele ja gruppidele soodushinnad. NB! Bussikohtade broneerimine seniks, kuni kohti jätkub! NB! Kindlasti helista ja küsi infot ning vaata meie kodulehte www.virureisid.ee!

TAREKE KANAJALGADEL: Luksuslik majutus Rhotia Valleys jääb maistest ohtudest kõrgemale.

◀ 59

ga püütud. Org ise asub kohe Ngorongoro kaitseala kõrval ning siit paistab kokku veel neli rahvusparki. Öösel kuuled hüääne ja elevante, päevahelid tekitavad aga esialgu segadust, kuna linnuliike on lihtsalt nii palju. Org asub 1700 m kõrgusel ja siin pole sääski, kärbeid ega muid tüütusi.

Rhotia kompleksi peavad kaks hollandi doktorit ning kogu kasum läheb 32 lastekodulapse ülalpidamiseks. Vaatama-

ta sellele, et enamiku laste vanemad surid HIVsse või malaariasse, on tegemist lastega, kelle õpitulemused on palju paremad kui teistel küla lastel. Põhjust võib otsida regulaarsest toitumisest ja turvalisest koduõhkkonnast.

PARIM AEG TANSAANIA KÜLASTAMISEKS algab järgmisel kuul ja kestab augustini. Siis on kuiv ning pole ka liiga palav.

SEBRAD: Aafrika triibuline vapiloom.

PALJU SEE REIS MAKSAKS?

- **Lennupiletid:** Tallinn-Riia-Istanbul-Kili-manjaro-Istanbul-Riia-Tallinn 452 eurot (Air Baltic + Turkish Air)
- **Vaktsiinid:** 52 eurot (A-hepatiit, tüüfus, teetanused)
- **Ööbimised:** KIA *lodge*'i majutus 77 USD (ca 56 eurot) öö
Rhotia Valley *tented lodge*'i majutus + toitlustus 120 eurot öö
Arusha hostel: Pepe külalistemaja 30 eurot öö
- **Viisa saabudes lennujaamas:** 50 USD (ca 37 eurot)
- **Manyara järve rahvusparki pilet** 50 USD (ca 37 eurot) inimese kohta + 40 USD (ca 29 eurot) auto eest
- **Õhtusöök kahele** korralikus restoranis Arushas: 40 eurot
- **Kilone banaanikobar** tee ääres: 30 euro-senti

UUDISED

ETIHAD REANIMEERIB ALITALIAT

AÜE lipukandja Etihad on valmis Lufthan-sa protestide kiuste investeerima oma uude koostööpartnerisse, pankroti veerel Alitalias-se 600 miljonit eurot. Kroonilises rahahädas Alitalia vajab rahasüsti kindlasti, sest kuluka tööjõu kõrval on kompaniid viimasel ajal kurnanud ebaõnn lennuhindade avaldamise küsimuses. Näiteks müütas finantsaneemiline Alitalia mai keskel 159 dollari eest pileteid New York – Milano [–] Praha – Pariis – Hongkongi marsruudile.

HILTONI UUSIM BRÄND: CURIO

Marriotti Autograph Collectioni eeskujul on ka Hiltoni hotellipere mõistnud, et omanäolisi, kuid brändidiktaadile raskesti alluvaid hotelle saab ketiga siiski liita. Luksuslikest ja avastamisrõõmu pakkuvatest hotellidest on Curioga liitumisest juba teatanud näiteks SLS Hotel & Casino Las Vegasest ja The Sam Houston Hotel Houstonist.

HÕRK ÄRIKLASSIBURGER

Läinud kuul oma menüüsse *fish & chips*'i lisanud British Airways jätkab töölistoitude glamuriseerimist: juba juunis lisandub äri- ja esimese klassi menüüsse spetsiaal-ne "Flying Burger", mis koosneb Briti lehmaliha, Monterey Jacki juustust, hapukurgist, vürtsikast tomatikastmest ja saiakesest.

Burgeri juurde pakub Briti lennunduse lipulaev "kolm korda praetud" kartuleid. Pisut teistsuguse koostisega "Grounded burger" hakkab maapealset nautimist ootama lennukompanii First ja Concorde *lounge*'ides.

ALBION REISID

REISID MAAILMA ÄÄRELE

Reisikorraldaja aastast 1996

HIINA-TIIBET-TAIWAN-KOREA sügisel-kevad 2014–2015

Soodsamad hinnad kehtivad kuni 13.07.2014.

Vaata:
albion.ee

Helista: **445 6009**
Kirjuta: **albion@albion.ee**
Argo Schneider, 5645 5850

Lennupartner: **FINNAIR**

Keiserlik Peking ja suur Hiina müür

15.–21.03.2015

Reisijuht Teet Toome

Hind 1395 eurot (tavahind 1495 eurot)

Reis neile, kes soovivad näha tõelist Hiina maaelu, võimast loodust ja keiserlikku hiilgust

Guilin-Ping'ani võimsad terrasspõllud, Li jõgi ja karstimäed, Xingping, Xiani terrakotaarmee, Peking, Mutianyu suur Hiina müür

20.–29.10.2014

22.–31.03.2015

20.–29.04.2015

Reisijuht Anneli Vilu

Hind 2495 eurot (tavahind 2695 eurot)

Reis neile, kes soovivad näha iidseid Hiina aedasid, elu kanalite linnas, keiserlikku Pekingit ja säravat Shanghaid

Peking, suur Hiina müür, aedade linn Suzhou, kanalite linn Zhouzhuang, Shanghai

18.–26.10.2014

14.–22.03.2015

Reisijuht Urmas Pappel

Hind 1795 eurot (tavahind 1995 eurot)

Reis neile, kes soovivad avastada Lõuna-Hiina müstilist loodust ja rahvusvähemuste kultuuri

Rändurite poolt vähe avastatud kohad

Guangxi, Hunani, Guizhou provints
07.–20.11.2014

Reisijuht Anneli Vilu

Hind 2495 eurot (tavahind 2695 eurot)

TIIBET – maailma katusel

04.–21.05.2014

Reisijuht Teet Toome

Hind 3395 eurot (tavahind 3695 eurot)

Põhjalik ringreis Lõuna-Koreas

16.–26.03.2015

Reisijuht Märt Läänemets

Hind 2795 eurot (tavahind 2895 eurot)

Midagi sellist pole varem tehtud! Aastavahetuse kultuuri- ja suusareis Põhja-Koreas

29.12.2014–07.01.2015

Reisijuht Indrek Park

Hind 2895 eurot (tavahind 2995 eurot)

Taiwani ringreis läbi mägede + Hongkong ja Macau

17.–29.04.2015

Reisijuht Märt Läänemets

Hind 2695 eurot (tavahind 2895 eurot)

LISAKS SUUR VALIK EKSOOTILISI REISE LAIAS MAAILMAS.

Reisi hind sisaldab täiuslikku programmi: lennud algusega Tallinnast, majutust heades hotellides, transport (buss, rong, siselend), eestikeelsed ekskursioonid, kõik sissepääsud, rahvusparkide maksud, kogenud reisijuhid, hommiku- ja lõunasöögid.

KÕIK HINNAS REISID

FINNAIR SAI VAATERATTA JA SÄILITAS NELJANDA TÄRNI

Kuigi aina suurem arv Finnairi Euroopa-lendudest on opereeritud säästukompanii Flybe poolt ning pikamaareise teostavad lennukist sõltuvalt väga kõikuva mugavustasemega Airbusid, juhtub siiski imesid ning Finnairil õnnestus säilitada Skytraxilt 2009. aastal saadud neljätärnilennuliini staatus. Nelja tärniga pärjatud lennufirmasid on maailmas kokku 35 ning Skandinaavias on Finnair neist ainuke. Kõik seitse viietärnilennufirmat – Singapore Airlines, ANA, Asiana, Cathay, Hainan, Malaysia Airlines ja Qatar – on pärit Aasiast.

Rõõmsa sündmusega langeb kokku Finnairi SkyWheeli vaateratta saabumine Helsingisse. Katajanokka sadamapiirkonda püstitatavas 40 meetri kõrguses rattas võib taevatiiru teha nii 9eurose säästupiletiga (saadav Finnair Plusi kaardi omanikele) kui ka kuni neli reisijat mahutavas klaaspõrandaga VIP-kabiinis, mille 195euroses hinnas sisaldub ka pudel Veuve Clicquot' šampanjat.

REISIARVUSTUS

Marsruut: Helsingi-Kopenhaagen-Málaga

Klass: SAS Plus
Aeg: mai 2014

4-

segi siis, kui inimesele on langenud osaks õnn sündida kosmopoliitses, rikkas ja vabameelses Eestis, võib ta siit ju vahel ära tahta; kas või masohhismi mõttes. Soodsat Málagaasse saamise võimalust otsides märkasin peagi, et SASi ühesuunapilet Helsingist oli mai alguseks saada-vaid vaid pisut enam kui saja euroga.

Ost oli peaaegu tehtud, kui silma jäi asjaolu, et suurt kallim pole õhusõit ka SAS Plusi klassis – lennu marsruudil Helsingi-Kopenhaagen-Málaga sai “preemiumklassi” soetada samaks päevaks veidi enam kui 160 euro eest. Nagu Põhjala lennuliini koduleheküljel lubas, sisaldasid napilt poolsada eurot kõrge-mas hinnas sellised täiendavad hüved nagu kiirendatud turvakontroll suuremates Skandinaavia lennujaamades, sissepääs äriklassi lounge’idesse, tasuta söögid-joogid lennukis, topeltpunktid Eurobonuse kaardile ning kuni kahe kuni 23kilogrammise pagasiühiku kaasavedamise õigus. Ma ei kõhelnud minutitki.

Teadsin küll hästi, et aeg, mil SAS

reklaamis end “ärimeeste lennuliinina” ja luksusliku Euroclassi nahktugitoolides vohmiti lipsu lõdven-dades sisse mitmekäigulisi õhtusöö-ke, on jäänud samasse ajaloosahtlisse kuhu Koonderakonna juhitud valitsus-ki, kuid siiski üllatas Helsingi-Kopenhaageni lendu opereeriv Blue1 värvides Boeing-717 lennuk oma demokraatliku askeesiga – varasematest turistiklassi-reisidest tuttav istmekitsus ootas ees ka õhusõiduki ninaosas.

Erinevalt KLMist või Lufthansast polnud naabertoolike blokeeritud ning ke-reka kaasteelise kõrval oli üsna keeruline õngitseda kotikesest välja soolamandlite ja jõhvi-kate segu (lennuki tagaosas maksnuks see 2 eurot), mida stjuardessid 80minu-tisel otsal lennueineks pakkusid. Vali-da võinuks ka kartulikrõpsud ning vei-ni (Janeil Gros Manseng) serveeriti lah-kelt. Taas täidetud plasttops läks naabri küünarnukiliigutusest ümber alles vei-di enne Kastrupi lennuväljale laskumi-se alustamist.

Hedonistlikule Taanile kohaselt on SASi lounge Kopenhaagenis varustatud üsna rikkaliku külm-buffet’ga – taldri-kut täita võis näiteks õhuliste kalapalli-

de, kollaka kartulisalat, *orsotto* ja mitut sorti leivaliste vahel. Tuleb tunnistada, et kõht oli ka mõttekas täis süüa, sest kolmetunnisel otsal Málagaasse koosnes lennueine vaid karbikesest külmast od-ra-endiivia-sealihasalatist (leiba ei pakutud) ja ühest (tõsi, hõrgust) Lindti šokolaadikommist. Ühes veiniportaalis 5 võimalikust 2,3pallise hinde saanud punavein Cote Mas Grenache Syrah Mourvedre oli pärit taas Prantsusmaalt, millest üle lendamisest – kenad kosmosevaated pilvitule Pariisile – piloot lahkest ka teavitas.

Kohver roomas Málaga lennujaama pagasilindile otsekui unine mäger; *priority-tag*’ist hoolimata kõige viimasena.

Kuigi SAS Plus pole mõistagi võr-reldav Aerofloti või Turkishi äriklas-sidega, on see veidi meeldivam spartalikust SAS GO produktist ning väike hinnavahe teeb end pikema reisi korral kergesti tasa. Soodsaid A-klassi broneeritavaid “preemiumhindu” võib algusega Helsingist leida näiteks novembriks. Algusega Tallinnast võib sedavõrd ausalt hinnastatud piletitest aga kahjuks ainult unistada.

KRISTER KIVI

13
-aastat-

AURINKO TÄHISTAB OMA SÜNNIPÄEVA!

Fantastilised üllatused ja pidulikud pakkumised
KÕIKIDELE REISIDELE!

Lennupiletid

otselennuga Tallinnast
Rimini, Itaalia al. **179 €**
Rhodos, Kreeka al. **199 €**
Zakynthos, Kreeka al. **249 €**
ja palju muud...

Reisipaketid

majutusega
Rhodos, Kreeka al. **249 €**
Rimini, Itaalia al. **349 €**
Zakynthos, Kreeka al. **349 €**
ja palju muud...

ÜKS ÕNNELIK SAAB RAHA TAGASI!

Kampaania kehtib kuni 09.06 või kuni kohti jätkub.
Pidutse meiega: www.aurinko.ee, info@aurinko.ee, 6667630

REISIDIIL

Mõni hea reisipakkumine, mis oli saadaval Kohvri trükkimineku ajal.

CSA:

edasi-tagasi lennud Varssavist Toshkenti augustis alates **330 €**. airfasttickets.de

IBERIA:

edasi-tagasi lennud Milanost Buenos Airesesse juulist detsembrini alates 1700 PLN (**411 €**). airfasttickets.de

EMIRATES:

open jaw lennukipilet Prahast Jakartasse tagasilennuga Bandar Lampungist koostöös Garuda Indonesiaga alates **378 €** sügisperioodiks. Veidi kallim Stockholmist. ebookers.at

AIR ASIA:

ühe suuna lennupiletid Balilt Darwinisse näiteks sügiseks alates 499 000 IDR (**31 €**). airasia.com

GAMBIA BIRD:

edasi-tagasi lennupiletid Barcelonast Banjuli oktoobris-novembris alates **126 €**. edreams.es

Pakkumiste saadavalolek võib ajas muutuda.

KOHVER

Toimetaja

KRISTER KIVI – krister.kivi@ekspress.ee

Uudised

MARTIN RAUD – kohver@ekspress.ee

Reklaam

HEIKE KIIV – heike.kiiv@lehed.ee; tel 680 4459

MUJALT

KELMUSED ITAALIA TOIDUÄRIS

ANNELI TREUMUTH
PISA

Seda, et Itaalias on kehv söök, ei usuks keegi, sest legend Itaalia köögist kui parimast maailmas on liialt juurdunud. Kuid ettevaatust! Kuulsaks on saamas ütlus: “Itaalias pole miski nii, nagu näib”. Kuritegevust, mida pannakse toime toiduainete kallal, võib nimetada laiaulatuslikuks kelmuseks. Nüüd, mil lihtrahval kulub raha peamiselt söögi ostmiseks, on saabunud tõeline kuldaeg toidukraami võltsimiseks. Ärihaid on avastanud, et tarbija eelistab kaupa, millel on märg “made in Italy”, ja mis oleks veel lihtsam kui selle sildi kleepimine võimalikult paljudele toitudele. Näiteks on Itaalia politsei viimasel ajal avastanud, et kuulus “värskest pühvlipeimast valmistatud *mozzarella*” on toodetud piirkonnas, kus pühvleid ei kasvatata, ja tooraineks on hoopis Poolast ning Rumeeniast saabunud külmutatud piim. Munadel, mida müüakse Rooma lähistel ja värskest munetud

kraami pähe, on tegelikult koore taga pikk reisi Rumeeniast (märg RO) ja pitsatil seisab pakendamise kuupäev. Saksa-maa sealihatööstuses valmistatud kintsud hakkavad Itaaliasse jõudes justkui võluvael kandma kuulsa Parma sinigi templit. Varasemate kontrollimistega on avastatud, et maailmakuulsat Chianti D.O.C.G. veini on toodetud ja müüdnud kolm korda rohkem, kui seda võimaldaks piirkonna viinamarjasaak. Hiljuti sai toiduainete inspeksioon jälile, et unarusse pole jäetud ka vana kommet sulatada üles külmutatud kala, tõmmata see koraks mereveest läbi ja müüa värske kala pähe. Kui kõike ära ei osteta, külmutatakse kala uuesti ja uuesti, kuni lõpuks tekivad kalas mürgised ained.

Kõige hullem lugu tuli aga päevavalgele oliiviõli äris. Selgus, et Livorno sadamasse saabub kümnete tuhandete tonnide viisi Hispaania halvakvaliteedilist oliiviõli, mida Itaalia tööstus kohe kindlasti sellistes hiigeltogustes ei vaja. Tegemist on nn *olio lampante* ehk lambiõliga, mis on oliividest kõige viimane jääkprodukt ning enne täiendavat töötlemist toiduks kõlbmatu. Selle äri ohvriks lange sin isiklikult ning tarvitasin vapralt kannatades ära tervelt viis liitrit lambiõli. Asi tuli ilmsiks kahel põhjusel. Esiteks oli

õli maitse tuntavalt mõru ja lõhn imelik, teiseks kandis riigiteleviisioon üle saate, kus paljastati lambiõli müüjana Salvadori firmat, ja selle märgiga õlipudeli olin just põhja peale teinud. Täiendaval uurimisel selgus, et Itaalia seadus lubab müüa lambiõli toiduainena, kui selle happelisust on vähendatud kahelt protsendilt ühe protsendini, kuid mõistagi ei luba seadus pudelile kleepida silti *extra vergine, 100% Itaalia toodang*. Selleks töödeldakse lambiõli sooda ja kuumpesuga, värvi normaliseerimiseks kasutatakse samasuguseid lahusteid, mis on bensiini koostises, seejärel õli filtreeritakse ja vajaduse korral lisatakse klorofüllivärvi. Õli hinnaks kujuneb veidi alla 3 euro liitri eest, mis tähendab, et kui arvestada maha oliivide korjamise, transportimise, töötlemise kulud ja kaubanduse juurdehindlused, siis õli ise peakski tulema kätte praktiliselt tasuta.

On tavaks saanud öelda: “Sa oled see, mida sööd!” Nüüd, mil olen õlilamp, võin valgustada ka teisi, et Itaalia imelised toiduained oleks võib-olla kindlam osta ökopoeist, kuigi hind on palju kõrgem, aga kvaliteet on loodetavasti parem ja kontrollitud. Kuid veelgi rohkem usaldan ma edaspidi sõnapaari “eelista eesti-maist”. ●

SEIKLUS ALGAB SIIN!

MONTENEGRO TESTREIS

21.–29.06.2014

790 €

ARMEENIA RINGREIS

19.–26.09.2014

1190 €

MUSTANGI KUNINGRIIK

25.09.–15.10.2014

1990 €

ANNAPURNA MATK

21.10.–09.11.2014

1590 €

HIMAALAJA ALGAJAILE

09.–21.12.2014

1390 €

INDIA - JOOGA, AJURVEDA

16.12.–03.01.2015

1890 €

AASTAVAHEATUS BAIKALI ÄÄRES

28.12.–05.01.2015

1290 €

AASTAVAHEATUS HIMAALAJAS

27.12.–09.01.2015

1490 €

MEHHIKO AVASTUSRETK

14.–31.01.2015

2690 €

AUSTRAALIA JA UUS-MEREMAA

06.–28.02.2015

3690 €

KILIMANJARO JA SAFARI

16.02.–01.03.2015

3590 €

EVERESTI BAASLAAGER

05.–29.03.2015

1990 €

SANDBERG REISID

tel 608 0869

Weizenbergi 20b, Tallinn

e-post info@sandberg.ee

www.sandberg.ee

Reisi sihtkoht	Kuupäev	Hind	Transport, majutus, reisiinformatsioon	Info korraldaja kohta	
Horvaatia					
Horvaatia puhkusereis 12 päeva	14.-25.08 29.08.-09.09	al 469 € al 489 €	kõigi mug. turismibuss, mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell** (kahene majutus, dušš ja WC igas toas); h/s iga päev; lisatasu eest hotell***+ õ/s Kvarneri Riviera, Rovinj, Pula, Motovun, Krk'i saar, Plitvice järved, Zagreb – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi tagareas allahindlus 14 €.	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, III korrus tel 5853 2739, 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee Bohemian Travel: kvaliteedi-standard Ida-Euroopa reiseidele	 BOHEMIAN
Itaalia					
Itaalia ringreis 9 päeva	07.-15.06; 05.-13.07; 19.-27.07; 02.-10.08; 16.-24.08; 20.-28.09; 18.-26.10; 18.-26.10* 15.-23.11	07.06: al 299 € 05.07: al 309 € 19.07: al 309 € aug: al 299 € sept: al 269 € okt: al 299 € nov: al 219 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööd bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev Rooma, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia - eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.lastrada.ee . *18.-26.10.2014 koolireis. Iga 12. koht tasuta!	LA STRADA Pronksi 3, III korrus tel 5818 3690, 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee	
Itaalia puhkusereis: Rimini ja Itaalia tuntuimad linnad Rimini ja Kesk-Itaalia väikelinnad 12 päeva	28.05.-08.06 14.-25.06 01.-12.07 18.-29.08 10.-21.09 02.-13.08	al 325 € al 319 € al 369 € al 399 € al 359 € al 389 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev hinna sees; lisatasu eest hotell*** + õ/s Kuus täispäeva Itaalia tuntuimas kuurordis. Rooma, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. 02.08 reisir: Ravenna, Ferrara, San Marino, Assisi, Gubbio, Gradara, Urbino – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.lastrada.ee .		
Põhja-Itaalia 9 päeva	24.05.-01.06; 19.-27.07; 23.-31.08; 04.-12.10; 18.-26.10*	24.05: al 329 € 19.07: al 339 € aug: al 309 € 04.10: al 339 € 18.10: al 339 €	kõigi mug. turismibuss, mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Trieste, Miramare loss – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.lastrada.ee . *18.-26.10.2014 koolireis. Iga 12. koht tasuta!		
Prantsusmaa					
Pariis ja Loire'i oru lossid + Alsace 10 päeva	27.06.-06.07 31.07.-09.08 29.08.-07.09 26.09.-05.10	al 309 € al 355 € al 355 € al 325 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööd bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev Näeme Pariisi (Champs Élysées, Ooperikvartal, Pariisi Jumalaema kirik, De Gaulle'i väljak, Trocadéro, Concorde'i väljak, Louvre, Cité saar, Ladinakvartal, Pantheon, Eiffeli torn jpm), Versailles'd, Loire'i oru losse – Amboise, Blois, Chambord. Lisaks külastame Alsace'i piirkonda (Colmar, Veinitee – Riquewihr, Strasbourg). Eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.avenuefrance.ee .	AVENUE FRANCE Pronksi 3, III korrus tel 640 3929 info@avenuefrance.ee www.avenuefrance.ee	
Ungari					
Budapest, Esztergom, Szentendre, Visegrad 7 päeva (20.07 ja 23.08 reiseidel lisaks Balatoni järv, Tihany, Szekesfehervar, 8 päeva)	08.-14.06; 06.-12.07; 03.-09.08 20.-27.07; 20.-27.08 21.-28.09	08.06: al 219 € 06.07: al 199 € 03.08: al 199 € al 239 € al 219 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööd bussis! hotell** (kahene majutus, dušš ja WC igas toas); h/s; lisatasu eest hotell*** Kaks päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kaluribastion jpm), Szechenyi – üks Euroopa suurimaid termaalveebasseinide komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergom, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. 8päevasel reisir veedame Ungaris päeva rohkem. Lisaks tavapärasele programmile näeme Balatoni järve, Tihany poolsaart ning Szekesfehervari. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.bohemiantravel.ee .	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, III korrus tel 5853 2739, 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee Bohemian Travel: kvaliteedi-standard Ida-Euroopa reiseidele	 BOHEMIAN

Ringreisid

Hiina: Peking-Xian 18.–25.10 **1410 €**
INDOHIINA: Vietnam-Laos-Kambodža 30.10.–14.11; 25.02.–12.03 **al 2590 €**
Ida-Hiina: Peking ja Shanghai 31.10.–09.11 **1580 €**
Ida-Hiina ja Hong Kong 31.10.–12.11 **1850 €**
Suur Hiina ringreis Yangtse kruisiga 12.–24.11 **2020 €**
Nepal-India 15.–30.11 **2235 €**
India 15.–25.02 **1765 €**
Lõuna-Aafrika & Svaasimaa 01.–17.03 **3405 €**

Ringreisid rannapuhkusega

Singapur-Indoneesia: Java-Bali 15.–30.10 **2560 €**
Singapur – Malaysia Borneo – Hong Kong 17.10.–01.11 **2705 €**
Sri Lanka 18.10.–01.11; 29.10.–11.11; 25.02.–10.03; 04.–19.03 **al 1815 €**
Sri Lanka – Maldiviid 29.10.–11.11 **al 2585 €**
TAI: Bangkok – Põhja-Tai – rannapuhkus Cha Amis 12.–26.11 **al 1965 €**
Laos-Kambodža 09.–24.02 **2435€**
Keenia 15.02.–01.03 **3180 €**
Vietnam 11.–26.03 **2150 €**
Birma 13.–27.03 **2985 €**

Rannapuhkused

Sri Lanka **al 1335 €**
TAI: Phuket, Krabi, Khao Lak, Samui, Pattaya, Chang, Hua Hin

FINNAIR

 Berger
REISID

www.bergerreisid.ee

6 286 168
56 50 8080
info@bergerreisid.ee
skype: bergerreisid
www.bergerreisid.ee

REISID EESTI KEELES KVALITEET MÕISTLIKU HINNAGA

POSTIRONGI VIIMNE REIS: Õnnetuskoht Jõgeva ja Kaarepere vahel 3. juunil 1924. Purunenud rong tagantvaates.

Terrorirünnakus Jõgeva raudte

90 aastat tagasi toimus Eesti ajaloo suurim terroriakt.

Ööl vastu 3. juunit 1924 lasti Jõgeva-Kaarepere vahel kraavi reisirong.

Kell lõi kesköö, kui Tartu vaksalist kostis rongivile. Valgast tulnud postirong nr 4, vaguneis 284 reisijat, jätkas teed Tallinna poole. Paljud inimesed heitsid pinkidele magama, et sõit pealinna rutem mööduks. Enne kella veerand kahte öösel peatus rong Kaarepere jaamas ning asus seejärel Jõgeva poole teele. Kui algas pikk sirge allamäge, suurendas rong kiirust.

Vedurijuht **Anton Einer** vaatas üksisilmi ette rööbastele. Tee paistis sirge ja korras. "Äkki nagu välgukii-rusel kadus tee silme eest. Kole tõuge. Vististi nii kiire, et mingit valu ei tundnud," kirjeldas Einer, kes jõudis veel öhkpidurit tõmmata, enne kui ta rongist välja kraavi paiskus. Imekombel pääses mees vigastusteta. Vedur oli aga raudteetammilt alla lennanud. Einer mõistis, et on toimunud ränk õnnetus.

Rusudest kostis oiged ja korisemist

Reisijate uni lõigati nagu noaga pooleks. "Äkki käib kohutav mürts ja pragin, vagun tõuseb nagu püsti, kisa, kära, oiged... Leian end vaguni põrandalt maast, ühes kahe teise isikuga. Ühel pea lõhki, silmnägu verrega koos, hoiab enesel veel küljest kinni ja minu silmade ees heidab

PEKKA ERELT

pekka.erelt@ekspress.ee

hinge," kirjeldas üks reisija. "Vagun on küljeli, välja ei saa, oiged ja korisemised muutuvad kõvemaks ja sagedamaks. Õudne."

Riigikogu liige **Konrad Arras** ärkas suure raksatuse peale. Ta nägi, kuidas inimesed oma magamiskohtadelt alla pudenesid. "Professor Lauri Kettunen 5aastane tütar kukkus kõige alla, siis ema oma madratsiga peale ja kõige viimaks üks juut veel nende otsa, kes nii heitunud oli, et ei tahtnud professori perekonna pealt ära tullagi," jutustas Arras. Professor Kettunen, tuntud keeleteadlane ja estofiil, oli koos perega teel Soome.

Arrase reisikaaslane, Riigikogu liige **Otto-Rudolf Pärin** ronis vaguni aknast välja ja ruttas enim purunenud vaguni juurde. Karjed, hädakisa, ent ei ühtegi tööriista, millega appi minna. "Ronisin tagasi oma vagunisse, leidsin sealt kimbu masinisti tööriista. Jagasin need välja. Nende abil saime vaguni küljest raudtükke lahti kangutada, mida abiandmisel tarvita-

da sai. Siis saadi vedurijuhi käest kirves ja raudkang," rääkis Pärin. Töö oli raske, kulus oma paar tundi, enne kui viimased elusolijad kätte saadi.

Jõgeval oldi alguses veel teadmatuses. Et rongiga on midagi juhtunud, seda märkas esimesena jaama rööpaseadja, kes koos teiste valves olnud ametnikega rongi ootas. Rong hilines ja ootajad tundsid juba ärevust. Siis aga hakkasid kaugusest rongi tuled paistma. Rööpaseadja ootas iga hetke rongi saabumist. Kell oli veerand kaks, kui äkki kostis eemalt müra ja rongi tuled kustsid. Rööpaseadjale oli selge, et on juhtunud midagi halba. Ruttu teatas ta Jõgeva jaama, kus hakati kiiresti tegutsema. Alarmeriti aleviarsti ning kiirustati sündmuskohale, mis asus jaamast enam kui kolme kilomeetri kaugusel.

Samal ajal püüti rongi juures luua telefoniühendus ja abi kutsuda. Pärast kella poolt kahte saadi toru otsa Tartu. Peagi saabus abi Jõgevalt. "Esimesena jõudis Jõgeva jaamast kohale pileti laekahoidja O. Lääne, see oli umbes pool tundi peale õnnetust. Peale selle jõudsid kohale Jõgeva jaama ülem, teemeister ühes töölistega ning ühes kahe Jõgeva arsti ja ühe halastajaõega. Vii-

KIIRE MEEDIAKAJA: Tragöödiajärgse hommiku ajalehtede esiuudiseks oli kohutav rongiõnnetus Jõgeval. Põhjused oli pikema uurimiseta kohe selge – kuritegu, mitte õnnetu juhus.

mased jõudsid kohale umbes tund aega peale rongi õnnetust."

Päästetööd edenesid aeglaselt

Pilt, mis sündmuskohal avanes, oli kohutav. "Vedur ühes tendriga oli raudteetammilt alla heinamaale jooksnud, kus ta kümne meetri kaugusele rabamuda paisates peaaegu kuni korstnani pehmesse maasse oli tunginud. Neli vagunit olid teisel pool raudteetammi samuti rööbastelt alla jooksnud ja küljeli vajunud. Viies vagun, mis osalt raudteetammil asus, oli nende otsa tormanud ja temale enesele kuues vagun sisse jooksnud," kirjeldas Vaba Maa. Pimedusest, rongi rusude vahelt kostis aeg-ajalt oiged ja appihüüdeid.

Kohe pärast õnnetust algasid päästetööd, millest võtsid osa vedurijuht jt raudteelased, aga ka mõned reisijad, kellest raudteevalitsuse aruandes on eraldi märkimist leidnud professor Kettunen. "Suur osa

TERRORI TAGAJÄRG: Vedur paiskus raudteetammilt alla ja tungis ninapidi maasse.

Peal hukkus 10 inimest

reisijatest on külmavereliselt pealtvaatajateks jäänud ja mõnel kohal koguni kui uudishimulised päästmise töö juures teistel takistuseks olnud.

Päästetööd edenesid aeglaselt viletsate tööriistade tõttu. Katuse ja vaguniseinte lammutamine valmistas rusude vangis olevaile haavatutele piina. "Mõned palusid vett, keegi naisterahvas, kellele lauaots rinda oli tunginud, palus, et ta piina lõpetataks ja maha lastaks. Palvet polnud enam tarvis täita, sest niipea kui rusude vahelt vabanes, heitis ta ka hinge," kirjeldas Vaba Maa.

Abirongid jõudsid õnnetuskohale kell 4.10 ehk kolm tundi pärast õnnetust. Päästetööd olid selleks ajaks juba enam-vähem lõppenud. Arstid ja halastajaõed andsid vigastatule esmaabi, kuna hukkunud tõsteti raudtee kõrvale. "Surnute hulgas oli ka Jõgeva ühispanga ärijuht Peeper Eilau; tema kõrval oli enne istunud keegi naisterahvas juttu ajades, kes vaevalt paar minutit enne kurba sündmust, oma istekohalt teise vaguni läinud: need paar minutit päästsid naisterahva elu, kuna aga Eilau teine vagun surnuks muljus."

Jõgeva rongiõnnetuses kaotas elu kümme inimest, kuus meest ja neli naist. Väga raskelt sai vigastada kuus reisijat, kriime ja muhke jagus paljudele. Olekseid mängu võttes võinuks minna paremini. "Õnnetus oleks võinud siiski lõppeda võrdlemisi õnnelikult, vast ainult vedurimeeskonna vigastustega, kuid... rongi kuues vagun

jooksis õnnetuse juures oma pealmise korpusega tema eel oleva kolmanda klassi reisijatevaguni sisse. Selle läbi muljuti surnuks ja vigastati raskelt viiendas vagunis olevad reisijad," võttis Vaba Maa kokku. Aga võinuks minna veelgi halvemini, kuid õnneks paiskus vedur ühele ja vagunid teisele poole raudteed. Üksteise otsa joostes olnuks purustused suuremad ja hukkunuid rohkem.

Terroriakt, aga kelle tehtud?

Õnnetuse põhjuste selgitamiseks moodustati tehniline komisjon, mida juhtis Eesti silmapaistvamaid insenere, professor **Ottomar Madisson**. Ka viibis komisjoni töö juures Tartu-Võru rahukogu prokurör. Eksperdid veendusid, et raudtee seisukord ei saanud olla ranga õnnetuse põhjustajaks: raudteetamm ja liiprid olid korras, niisamuti ei tuvastatud tehnilisi vigu veduris.

Küll aga avastasid eksperdid, et kahe rööpa kinnitusnaelad olid välja tulnud. "Naelad ei ole mitte rongi sõidu puhul, või õnnetuse juures tekkinud jõudude tõttu ise välja tulnud, vaid on kellegi poolt välja võetud," järeldas komisjon 12. juulil. "Teerike on korda saadetud isiku poolt, kes tee liini tööga tuttav ja vilunud teeremondi juures tarvis minevate tööriistadega ümberkäimises."

Juuli lõpul 1924 koostatud Teedeministeeriumi erikomisjoni otsuses on kirjas aga veel üks huvitav tõik. "Komisjon ei saa ka tähelepanu pööramata jätta selle peale, et

analoogiline juhtumine oli 26. V. s. a. 377. klm, mille tagajärjed sai ärahoitud ja millest kohtuvõimudele teatatud." Niisiis oli ilmselt sama kurjategija vaid nädalapäevad varem ja õnnetuskohast seitsme kilomeetri kaugusel püüdnud rongi kraavi lasta. Kas nende diversioonaktide taga võisid olla kommunistid ning kas sel on seos sama aasta 1. detsembril toimunud riigipöördekatsega?

Ametliku uurimiskomisjoni kõrval oli teisigi, kes püüdsid õnnetuse põhjusi välja selgitada. Samas rongis viibinud ja vigastusteta pääsenud tuntud karskustegelane **Villem Ernits** algatas oma "juurdluse". Novembris 1924 andis ta selle tulemused üle Riigikogu esimehele **Jaan Tõnissonile**. Ernitsa arvates polnud juhtunu põhjuseks mitte kuri käsi, vaid alkohol. Ernits nimelt tegi kindlaks, et päev enne rongi kraavimekut olla õnnetuskohal töötanud remonditöölised. Tema arvates olid "töölised, joobnud olles, naelad lihtsalt sisse löömata jätnud".

Jõgeva rongiõnnetuse süüdlane jäi tuvastamata. 21. veebruaril 1925 tegi Tartu 4. jaoskonna kohtu-uurija prokurörile ettepaneku eeluurimine lõpetada. "Eeluurimisel ei ole korda läinud kindlaks teha, kes roopast naelad välja võttis, ja ei ole ka loota, et edaspidisel eeluurimisel süüalune kindlaks tehtud saab." Juuni-kuus uurimine lõpetatigi.

Kirjutamisel on kasutatud Riigiarhiivi materjale.

Sellel laupäeval, 7. juunil avaneb

ITAALIA

Donna Leon „Surm La Fenices”

Commissario Guido Brunetti on läbi ja lõhki veneetslane, kes mõistab oma linna toimimist ning niidistikku, mis seob omavahel selle eri ühiskonnakihte. Iga uus raamat valgustab Veneetsia elu mõnda uut aspekti, paljastades sageli ka sidemed rikka ja aristokraatliku kõrgseltskonna ja kuritegeliku põhjakihi vahel. Samal ajal toob see ka lugejani itaallaste toiduarmastuse, nende igapäevaelu ning suhtumise sisserändajatesse ja oma maa iidsesse ja rikkalikku kultuuri ning minevikku. Donna Leoni raamatud annavad vähehaaval kokku väga paeluva ja kireva mosaigi, millest kuritegu on vaid üks osa.

Juba Leoni esimeses raamatus „Surm La Fenices” oodatakse Commissario Guido Brunettilt ühtaegu jõulist ja delikaatset tegutsemist. Kontserdi vaheajal sureb La Fenices kohvitassi poetatud tsüaniidiga tõttu maailmakuulus dirigent maestro Helmut Wellauer. Sedamööda, kuidas juurdluses ilmnevad uued üksikasjad, paljastub ka kõhedust tekitav pilt, kus mängivad rolli kättemaks ja viha. Selgub, et inimesi, kellele oleks olnud põhjust maestro surma soovida, on rohkem kui üks ning Brunetti peab selgitama, kes oli see, kes lõpuks tegudeni jõudis.

Donna Leon (1942) on ameerika krimikirjanik, kes on elanud 25 aastat Veneetsias, ning seal toimub kõigi ta romaanide tegevus. Autor oli esialgu Marylandi ülikooli Euroopa haru inglise kirjanduse õppejõud, kuid pühendas end siis kirjutamisele. Tema algselt inglise keeles kirjutatud romaanid on tõelised bestsellerid ning tõlgitud paljudesse keeltesse, kuid autori soovil itaalia keelde mitte.

Raamat on koos laupäevalehega LP müügil vaid nädal aega!

MÜÜGIKOHAD JA TELLIMINE:

raamat.epl.ee, raamatud@epl.ee, tel 680 4444

MAAILMA
KRIMIKLASSIKA

Loe sarja järgmise raamatu kohta
raamat.epl.ee

NÄDALA RÕIVAS

Kui kõigest sellest ainult lähtuda, siis mul on riiki juhtida väga keeruline.

Valitsuse pressikonverentsil 13. märtsil

NÄDALA ANEKDOOT

90aastane vanaema, rakendanud arstiteaduse uusimaid saavutusi, sünnitab lapse. Sugulased tulevad katsikule, last vaatama.

Vanaema ütleb külalistele: "Hea meelega näitaksin beebit, aga ma ei mäleta, kuhu ma ta panin, mul on Alzheimer."

NAGU KAKS TILKA VETT

HEIDIT KAIO

Prantsuse Rahvusrinde juht

MARINE LE PEN

Pere ja Kodu peatoimetaja

FOTO: HTTP://WWW.POLITIKIS.SI/

Kuhu kadusid normaalsed mehed?

Toomas Hendrik Ilves, Eesti president

Avasin hiljuti infoliini, kuhu eesti naised said kaevata meeste peale. Esialgsed tulemused olid masendavad. Pärnus pidi 25aastane Airi tõdema, et tema elukaaslane, 26aastane Janar ei ole tema uuele soengule endiselt komplimenti teinud, kuigi juuksuri juures käigust on möödas juba kolm päeva. Airit närib hirm, et komplimenti ei tehtagi.

Kanepis möödus 55aastase Jane sünnipäev õnnetult, sest tema elukaaslane, samuti 55aastane Aare jäi bussipeatusse meestega Euroopa Parlamendi valimistulemusi arutama ega toonud Janele sünnipäevaks lilli.

Tallinnas elavat 39aastast Urvet šokeeris aga tema elukaaslane, 44aastase Aivari käitumine, kellele Urve rääkis raskest päevast tööl. Kaastundliku mõmina ja seljamassaaži asemel hakkas Aivar hoopis arutama võimalusi, kuidas Urve ülemust rahustada, ja pakus plaanina B välja mitu uut töökohta, kuhu Urve võiks kandideerida, jättes sellega Urve ilma ausalt väljateenitud kaastundelaksust.

Mul on nii palju kleite, et isegi riidekapp läks katki.

Julia Beljajeva

Mehed, miks te ei suuda olla normaalsed nagu mina?

Muidugi, teiselt poolt vaadates on mõnikord naised ise ka süüdi, sest kes see käskis näägutada. Üks blondiin, kelle nime ja eriti vanust ma praegu diskreetselt ei nimeta, viirises hiljuti, et ma õhtul säutsudes väikest viskit libistan. Einoh, mis see tema asi on, kas tal mingeid sokke ei ole või, mida kududa?

Anu Saagim, kuulsus

Naisteaajakirjad on pühendanud sellele küsimusele tuhandeid lehekülgi, aga vastust pole sellele leitud. Mind vaevab aga hoopis teine küsimus.

Nägin täna öösel unes, et istun soojal õhtul õues ja grillin ja järsku lendab kusagilt kohale suur parv sääski. Sääsed võtavad ritta, peavad mu ees piduliku paraadi ja seejärel tormavad minu poole ja täpselt sel hetkel ärkasin ma üles. Kas teie oskate öelda, mida see unenägu tähendada võiks?

Dr Noormann, seksuoloog

Kogemus näitab, et noored naised meestepuuduse üle ei kurda, vanuse kasvades kasvab aga kaeblemine taevani. Et leida normaalseid mehi, soovitan naistel seega mitte vananeda.

Riho Terras, kaitseväe juhataja

Huvitav, ka minu naine küsib seda kogu aeg. Kaitseväge saatis hiljuti laia maailma 3000 noort meest, kes oskavad kasutada relvasid, kõvasti karjuda, kaevata kaevikuid ja mäkerdada oma nägu pruuniks, mis kõik peaksid olema naiste seas hinnatud oskused.

Oleks naised nende lahkumi-

OTSITAKSE TAGA!

Teabeameti agent "Ali Baba"

Tegelik identiteet, vanus, rahvus, kodakondsus teadmata. Värvati Teabeameti poolt Liibanonis 2011. aastal, et saada infot röövitud jalgratturite kohta. Operatsiooni käigus maksti "Ali Babale" rahandusministeeriumi salajaselt arvelt 5 miljonit USA dollarit. Kriminaalasja materjalide kohaselt tegi "Ali Baba" lunarahaks mõeldud summa pooleks Teabeameti töötajatega.

Kes teab, palume helistada kapo korrapidajale tel 12 455.

se ajal väeosa värava taga oodanud, oleks võib-olla mõne endale saanud. Nüüd tuleb oodata järgmist kevadet.

Vladimir Putin, Venemaa president

Normaalsed mehed kadusid koos Nõukogude Liiduga, see oli üks osa

20. sajandi suurimast geopoliitilisest katastroofist.

Venemaal oleme mõistnud naiste vajadust normaalsete meeste järele, mistõttu riik saadab maksu- maksja kulul igale üksikule naisele minu täissuuruses kummist kuju, mille saab täis puhuda ja öösel kaisu võtta.

Natuke erilise maitsega naistele saame pakkuda ka Dmitri Medvedevi kuju, aga tema kuju tellijad peavad kuju täispuhumiseks pumba ise soetama. Soovi korral võime laiendada programmi ka Eestisse.

Edgar Savisaar, Keskerakonna esimees

Normaalsed mehed on kõik Keskerakonda astunud. Eriti julgen soovitada Priit Toobalit ja Priit Kutserit, mõlemad on minu isikliku kvaliteedigarantiiga puhtatõulised isased.

EESTLASTELE ON IKKA MEELDINUD PIDU, NALI, TANTS JA TRALL. PILDIL: EESTLASTE TANTSUÕHTU.

JOONISTA OHMULE PILTE JA AITA RISTSÕNA ÄRA LAHENDADA!

				karus- mari	Isaac Newton	muusika avalik esitamine	tuba laevas	Edgar Degas	Reet
				tonn ... ja kahvlid					herne... lindude peletaja
				Narva- Jõesuu				Helju	
				karupoeg, mängu- karu	tavaline linnalind	leidlik mõte			
Kalle	laeva tagumine osa	väga kahvatu	härri inglise keeles nisuleib						
								Samuel Morse	
väike vasar								Kose- Uuemõisa	
	toit, milles pole liha ega seeni							aru, taip	
Elsa Maasik			kriipsu- kujuline täht		Eve nord			Indrek	
			Harri					hobuseraua- kujuline täht	
arvutus, arvestus									

TRULLI LULLA

HEA VESI

Nii maitsev on vesi me hoovi peal kaevus,
et võõras, kes rüüpas, on täiesti raevus.

Nüüd tagasi linna
ei taha ta minna.
Ta tuli eile
ja jääbki vist meile.

ANETT NUUDI
JOONISTAS
SELLE PILDİ.
KES NEED ON?

Ohmu ristsõna vastus
ÜLE SILLA

Anette Põder
saab auhinnaks EE kruusi ja vile.

Auhinnad saab kätte Eesti Ekspressi
infosekretäri juurest, Narva mnt 11e, I korrus,
E-R kl 9-17. Kaasa võtta isikut
tõendav dokument.

Kuula luuletust
ja **vaata** animafilmi
ajaleht.ekspress.ee

VÕIDA 32 EUROT! Loosimises osalemiseks saada vastus e-posti aadressil vastus@lehed.ee või lõika talong välja ning saada see esmaspäevaks täidetuna aadressil: Tallinn, 10151 Narva mnt 13, märgusõna Ristsõna.

✓	Spordi- vahend	Koolijütsi piibel	Rukkihakk (murdes)	Seriaali "ENSV" tegelane ... Aavik	Kaasa arvatud	Sülelus	Aasia sõraline, kitse ja lamba vahelüü	Anno	India guru Sathya ... Baba (1926-2011)	✓	Massiühik	Havai sõjajumal	...ripik	Vastus:
Arvuti andme- kandja										Näitleja ... Uusberg				
Küünitama, ubima, keha üles- poole tõstma								Vaid üks						
Paber- kauba ühik					Riidesort							Väävel		Nimi:
X				Lahja, vesine toit					Hispaania maakood				Kiek in de ...	Address:
L naaber		Soome kirjanik ... Uurto (1905-1994)		Venemaa maakood					Stack pointer					Telefon:
Õllenõu										Keskonna- teadlane				
2 x täht			Lendavate putukate tekitatav hell						Nižni Novgorodi end. nimi					
										...tegu "Õige mehe ..." (K. Ristikivi romaan)			Udune	
										Anum				Rahaühik
										... or closed			Relva SSI rivilaul	Maakitsus
										... capo (noodikirja märk)			Hektar	Tals
Juridilist fakti fikseeriv ametlik dokument									Tohman	...särk			Jalgpallur ... Piroja	Monsieur
										Ajaühik			Tesla	Imaginaar- ühik
														EESTI RAHVA RISTSÕNAD
														RISTIK

32 eurot võitis **Einard Pukk** Hiiumaalt. Eelmise ristsõna õige vastus: SINA KÄSID VALIMAS

MARI METSALLIK: KUI MIDAGI VAJA ON, TEEN INGLILE AVALDUSE

Mõne aasta eest Playboy kaanel poseerinud **Mari Metsallik** (23) elab Väänas, kõnnib mööda metsi ja ei söö juba kaks aastat suurt midagi.

"Ma naudin kohvi lõhna, aga kohvi ma ei joo. Maitsnud olen, aga ei joo. Pannkooke ma ei söö. Putru ma ei söö... Vanaema kotlette pole ma kunagi söönud ega piima joonud. Õnneks pole keegi mind sundinud ka.

Kui ma midagi söön, siis ehk ainult õunu. Praegu (juba teist nädalat) ei söö ega joo ma üldse midagi. Naudin asja, mille nimi on kuivpaastumine ja mis on hea sellepärast, et keha poorid puhastuvad. Kui poorid on puhtad, saab inimene õhust kätte kõik vajalikud asjad. Keha imab ise õhust niiskust ja vett ning süüa-juua pole vajagi!

See paastumine on raviviis, mis tõstab 11 päevaga kehast haigused välja.

MUL ON VOODI SUVEL ÕUES, kui vihma ei saja. Hommikul ärkan kohe, kui päike tõuseb ja linnud laulma hakkavad. Esimese toimetuseks heidan murule pikali ja teen end üleni kasteveega kokku. Seejärel hüppan jalg-ratta selga, sõidan mere äärde. Sinna on umbes kilomeeter - ja lähen ujuma.

Külma ma ei karda, mida kauem vees olen, seda parem mul hakkab.

Kõnnin mööda metsaradu, korjan taimi, mõtlen oma mõtteid. Lähen suure kõrge kuuse juurde, mis on ühel legendikul. See on mu lemmikkoht. Või allikale, kuhu ma sisese sulpsan.

Mõnikord jõuan koju alles öhtul.

KAKS AASTAT TAGASI läksin mahlapaastule ja sellest ajast saadik joon ainult mahla. Õunamahla või apelsinimahla, liiter-kaks päevas.

Algul arvasin, et paastun 90 päeva, aga siis sai kolm kuud täis ja otsustasin jätkata.

Energiat oli tohutult, käisin mitmes trennis (kõhutants, taliujumine). Treener küsis, kas

ma tarvitan mingeid toidulisandeid, et mul lihased niimoodi arenevad!

Neid paastumise asju pole ma kuskilt lugenud ega õppinud.

Mu ema, kes on ameti poolest massöör ja keda ma pean üldlase kõige targemaks inimeseks, on tegelikult tervendaja ja nõustaja, kes teeb inimesed terveks. Ta nõustab ka mind.

Vahel räägib ema, et kuskilt ülevat tuleks temasse justkui toru, mille kaudu voolab kehasse energia. Nendel päevadel pole tal süüa vajagi.

AIAS ON MUL PISIKE ERALDI MAJAKE-NE, mida vanaema kunagi kasutas, kui ta mesilasi pidas. See majake on mulle väga armas ja mõnikord ei tule ma sealt päev otsa välja.

Mul on seal laual inglükujukesed ja seal räägin ma Jumala ja inglitega. Kui mul midagi vaja on, teen ma neile *taotluse*, ja see läheb täide.

Kunagi tahtsin magamiskotti, millega saaks talvel suure külma- ga õues magada, ja esitasin taotluse: kallid inglid, tooge mulle magamiskott, et ma saaksin talvel õues magada!

Nädal või kaks hiljem saatis mulle kirja tundmatu mees, kes teatas, et oli kuulnud mind rääkimas saates "Hallo, Kosmos!" ja leidnud mu jutust palju kasulikku.

Ta ütles, et tahab mulle kingituse teha: tal on kapis magamiskott, milles saab magada ka 40kraadise pakasega. Kas mul oleks sellega midagi peale hakata?

KUI MUL ÜHEKSA KLASSI läbi sai (Tallinna 21. keskkoolis), mõtlesin, et nüüd aitab, rohkem ma koolis ei käi!

Sain koolis halbu hindeid, sest ma ei käinud kohal ja õpetaja kutsus mind kuivarjutuseks ja mind taheti välja visata.

Mulle ei meeldinud, kuidas koolis lastega räägitakse. Seal karjutakse laste peale. See on eba-

meeldiv. Ma ei kavatse edasi ka õppida. Ei-ei!

Raamatuid loen üsna harva.

Kui loen, siis muinasjuturamatuid, vendade Grimmide ja Hans Christian Anderseni muinasjutte. Võib-olla hakkab ise ka haldjatest muinasjutte tegema. Kui metsa ja lutama lähen, võtan paberi ja pliiatsi kaasa, sest metsaõhk soodustab mõtteid. Ja iial ei tea, millal inspiratsioon peale tuleb.

Üks tüdruk, kes teab, et ma käin ratsutamas ja et mulle meeldivad hobused, kirjutas mulle ühe muinasjutu.

See on ilus ja armas lugu - kuidas üks hobune elab kuskil hobusemaal, ta ei ole veel tegelikult sündinudki, kuuleb minu kutset ja tuleb minu juurde. Ja ma saan endale hobuse!

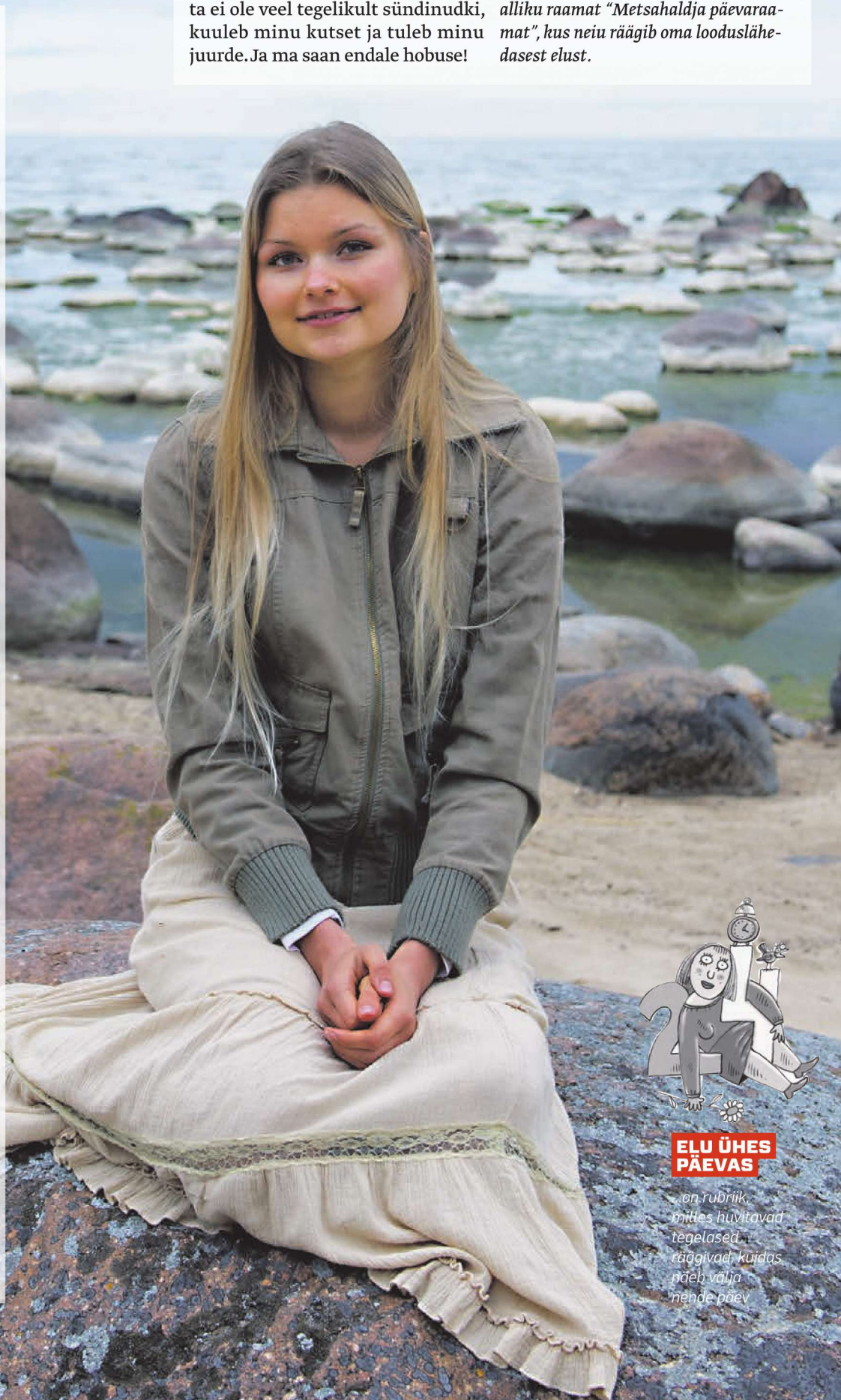
Suvi otsa käin ma paljajalu, aga öhtul lasen varbad läbi märja muru ja ongi puhtad. Pikalt pesta pole vajagi! Juuste pesemiseks on mul hea lollikindel vahend - toores muna ja leib, mille ma ühtlaseks pastaks mikserdan ja märgadesse juustesse määrin.

JA SIIS MAGAMA. Vahel magan juba kell kümme, sest ärkan vara ja päev on pikk. Mõnikord käin terve öö õues ringi. Vahel vaatan kakskümmend minutit otse päikesesse, kui päike loojub. See on asi, mis energiat annab ja toidab."

Läinud nädalal tuli trükist Mari Metsalliku raamat "Metsahaldja päevaraamat", kus neiu räägib oma loodustähedast elust.

MADIS JÜRGEN
madis@ekspress.ee

ELU ÜHES PÄEVAS

on rubriik, milles huvitavad tegelased räägivad, kuidas näeb välja nende päev

FORUM CINEMAS ESITLEB

KINOPILETID SUVEKS

-37%

HEA KINGITUS KOOLILÕPUKS

**TRANSFORMERID:
VÄLJASUREMINE**
27.06.2014

**KUIDAS TALTSUTADA
LOHET 2**
4.07.2014

22 JUMP STREET
KINODES ALATES
13.06.2014

KINKEPILET

JUST NAGU FILMIS

3 PILETIT 16 €
(TAVAHIND 25,20 €)

KINKEPILETID KEHTIVAD 15.05.2014–30.09.2014. KAMPAANIAPAKKUMIST SAAB OSTA 15.05.2014–30.06.2014 FORUM CINEMAS KINODEST, KODULEHELT JA PRISMA INFOLETTIDEST. KINKEPILETID KEHTIVAD FORUM CINEMAS KINODES KÕIKIDEL SEANSSIDEL, VÄLJA ARVATUD A. LE COQ SVIDIS JA ERIÜRITUSTEL.

WWW.FORUMCINEMAS.EE

Cadillac[®]
SRX

VM
**VIKING
MOTORS**

Erihind 53 900 €

Luksuslikult praktiline. Üks ja ainus SRX.

Külasta Viking Motorsi salongi ja vali meelepärane SRX välja – võtmed kohe kätte!
Hind kehtib laoautodele kuni 30.06.2014 ja sisaldab ARK-is registreerimist.
Keskmine kütusekulu 11,5 l/100 km ja CO₂ emissioon 268 g/km.

www.cadillac.ee

27.06.2014

THE OFFSPRING

PERFORMING
THE ENTIRE
"SMASH"
ALBUM
+ NEW & CLASSIC
SONGS

2CELLOS

DANCE PARTER
39.- €

GRAND PARTER
59.- €

FANTSOON
49.- €

VIP TENT
39 €

OSTA 2 SAAD 3
2=3
DANCE, GRAND, FANTSOON

27.06.2014
The Offspring
2Cellos, Lordi

27.-28.06.2014

TALLINN STAR WEEKEND

RAHVUSVAHELINE LINNA- JA MUUSIKAFESTIVAL

TALLINNA LAULUVÄLJAKUL

ANDREA
BOCELLI

Parter E-F
69.- €

Grand Parter D-C
79.- €

Grand Parter C-B
89.- €

Parter P
40 €

GOLD VIP
150 €

28.06.2014
Andrea Bocelli
Carisma, Tanja

28.06.2014

CARISMA (ITA)

TANJA

Tallinna T. Backstage

E.M. CONCERT
www.emconcert.ru

Piletid:
PILETILEVI
www.piletilevi.ee

SARAH BRIGHTMAN

IN CONCERT Dreamchaser WORLD TOUR

21.11.2014

SAKU SUURHALL

E.M. CONCERT
www.emconcert.ru

Backstage

Piletid:
PILETILEVI
www.piletilevi.ee